

Raport

RAPORT

O STANIE WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

W 2024 ROKU

www.warmia.mazury.pl

**Zarząd Województwa
Warmińsko-Mazurskiego**

Olsztyn 2025 r.

Spis treści

Wstęp.....	5
1. Prace Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2024 roku.....	8
2. Kreowanie polityki rozwoju i zarządzanie strategiczne regionem.....	12
3. Gospodarka.....	20
3.1. Rynek pracy.....	20
3.2. Inteligentna gospodarka województwa warmińsko-mazurskiego.....	28
3.3. Społeczeństwo informacyjne.....	32
3.4. Obszary wiejskie.....	36
3.5. Turystyka	48
4. Społeczeństwo	60
4.1. Polityka społeczna	60
4.2. Sport	72
4.3. Kultura i edukacja.....	78
4.4. Zdrowie.....	94
4.5. Bezpieczeństwo publiczne.....	99
5. Współpraca	102
5.1. Współpraca międzynarodowa	102
5.2. Dialog społeczny i współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	111
5.3. Promocja.....	122
6. Infrastruktura i środowisko	142
6.1. Planowanie przestrzenne.....	142
6.2. Infrastruktura	147
6.3. Ochrona Środowiska.....	164
7. Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	176
8. Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027.....	180
Podsumowanie	184
Załącznik.....	190

Wstęp

Rok 2025 jest siódmym rokiem z rzędu, w którym przygotowano *Raport o stanie Województwa Warmińsko-Mazurskiego*. Po raz pierwszy został opracowany w 2019 r. i odnosił się do przedsięwzięć realizowanych w 2018 r.

Konieczność sporządzenia *Raportu* wynika z art. 34a ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581), która zakłada, iż zarząd województwa co roku do 31 maja przedstawia sejmikowi województwa *Raport*

o stanie województwa. Zgodnie z ustawą *Raport* obejmuje podsumowanie działalności zarządu województwa w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał sejmiku województwa i budżetu obywatelskiego.

W *Raporcie o stanie Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2024 roku* przedstawiono syntetyczny opis najważniejszych działań, projektów, wydarzeń, a także inicjatyw wpisujących się w realizację polityk, programów, planów i strategii wdrażanych przez zarząd województwa w ubiegłym roku. Szczegółowe informacje w tym zakresie są natomiast prezentowane Sejmikowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego w cyklicznych sprawozdaniach z realizacji poszczególnych programów, planów i strategii, podczas sesji sejmiku.

Podobnie jak w latach ubiegłych, *Raport* został opracowany na podstawie danych gromadzonych przez departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz jednostki organizacyjne samorządu województwa warmińsko-mazurskiego. W dokumencie skoncentrowano się przede wszystkim na jakościowym opisie podejmowanych działań i inicjatyw, w mniejszym stopniu odniesiono się natomiast do kwestii finansowych. Szczegółowe informacje na temat wykonania budżetu województwa warmińsko-mazurskiego są bowiem przedstawione w rocznym sprawozdaniu finansowym za 2024 r., prezentowanym podczas tej samej sesji sejmiku, na której omawiany jest *Raport o stanie Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2024 roku*.

Struktura raportu podzielona została na wstęp, osiem rozdziałów merytorycznych, podsumowanie oraz załącznik z uchwałami Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2024 r.

W rozdziale pierwszym zawarto zbiorcze informacje o pracach Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2024 r. W tej części raportu przedstawiono najważniejsze dane statystyczne opisujące prace zarządu województwa, w tym podano liczbę rozpatrzonych wniosków i podjętych uchwał, a także zaprezentowano informacje o zaakceptowanych materiałach sesyjnych. Dodatkowo rozdział ten zawiera informacje o realizacji planu prac Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2024 r.

W rozdziale drugim zaprezentowano zadania podjęte w 2024 r. w zakresie kreowania polityki rozwoju i zarządzania strategicznego województwem warmińsko-mazurskim. W tej części raportu przedstawiono przedsięwzięcia mające na celu wdrożenie programu *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027 (FEWiM 2021-2027)*. W rozdziale drugim zaprezentowano również informacje

o przygotowaniu, monitorowaniu i ocenie działań rozwojowych podjętych w ciągu minionego roku w województwie warmińsko-mazurskim.

W kolejnych rozdziałach dokumentu przedstawiono opis realizacji polityk, programów, planów i strategii realizowanych przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w ubiegłym roku w podziale na najważniejsze obszary społeczno-ekonomiczne. Skupiono się na przedsięwzięciach realizowanych w zakresie rozwoju gospodarki, społeczeństwa, współpracy międzynarodowej oraz dialogu z organizacjami pozarządowymi, a także infrastruktury i środowiska.

Dwa ostatnie rozdziały sprawozdania poświęcono realizacji działań podjętych w 2024 r. w ramach dwóch programów regionalnych współfinansowanych z funduszy europejskich, tj. *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020* oraz programu *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027*. Oba programy stanowią główne źródło finansowania przedsięwzięć przewidzianych w strategii *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*, a także umożliwiają implementację w regionie założeń europejskiej polityki spójności.

W tegorocznym *Raporcie* nie zaprezentowano informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej regionu. Rozwiązanie to podyktowane jest faktem, iż celem raportu jest przedstawienie działalności zarządu województwa w szczególności realizacja polityki i strategii, a także uchwał sejmiku województwa. Tymczasem sytuacja społeczno-gospodarcza w województwie nie zależy od działalności zarządu województwa, lecz podyktowana jest wieloma innymi czynnikami takimi jak: globalna sytuacja gospodarcza, położenie geograficzne i dostępność szlaków komunikacyjnych, struktura demograficzna, polityka centralna, czynniki środowiskowe oraz globalne trendy rozwojowe.

Integralną część *Raportu o stanie Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2024 roku* stanowi załącznik, w którym przedstawiono wykaz uchwał przyjętych przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2024 r. wraz z informacją o stanie ich realizacji.

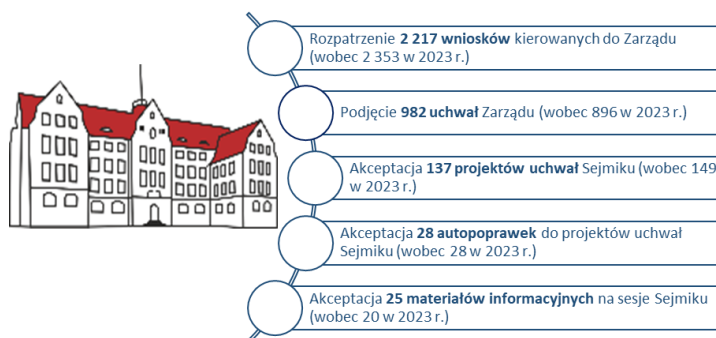
PRACE
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA

1. Prace Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2024 roku

W omawianym okresie odbyło się 58 posiedzeń Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, podczas których rozstrzygano wnioski, podejmowano uchwały lub inicjowano uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Podsumowanie prac zarządu przedstawia diagram nr 1.

W 2024 r. zarejestrowano pięć rozstrzygnięć nadzorczych dotyczących następujących uchwał:

Diagram 1. Prace Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Organizacyjnego.

1. Uchwała Sejmiku Województwa nr LV/854/23 z dnia 19.12.2023 r. w sprawie Zasad udzielania dotacji Wojewódzkim Ośrodkom Ruchu Drogowego, trybu postępowania w sprawie ich udzielenia oraz sposobu rozliczania – stwierdzono nieważność uchwały. Wniesiono skargę do WSA; a w dniu 8.05.2024 r. WSA w Olsztynie uchyliło zaskarżoną uchwałę RIO.
2. Uchwała Sejmiku Województwa nr LVI/877/24 z dnia 20.02.2024 r. w sprawie nadania statutu Szpitalowi Psychiatrycznemu św. Antoniego Wielkiego we Fromborku – stwierdzono nieważność uchwały. Od tego rozstrzygnięcia nadzorczego nie wniesiono skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie.
3. Uchwała Sejmiku Województwa nr I/26/24 z dnia 24.05.2024 r. w sprawie Wyboru Przewodniczącego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego – stwierdzono nieważność uchwały. Od tego rozstrzygnięcia nadzorczego nie wniesiono skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie.
4. Uchwała Sejmiku Województwa nr I/26/24 z dnia 24.05.2024 r. w sprawie Wyboru Przewodniczącego Komisji Rozwoju Obszarów Wiejskich, Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego – stwierdzono nieważność uchwały. Od tego rozstrzygnięcia nadzorczego nie wniesiono skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie.
5. Uchwała Sejmiku Województwa nr I/26/24 z dnia 24.05.2024 r. w sprawie powołania Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego – stwierdzono nieważność uchwały. Od tego rozstrzygnięcia nadzorczego nie wniesiono skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie.

Przed każdą sesją radni otrzymywali sprawozdania marszałka województwa z prac zarządu w okresie między sesjami Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Sporządzono 10 takich sprawozdań.

Plan Pracy Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2024 r. określony uchwałą nr LV/867/23 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia *Planu Pracy Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego na rok 2024*, został wykonany z następującymi zmianami:

- W związku z wyborami samorządowymi zwołano I. sesję Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego VII kadencji w dniu 7 maja 2024 r. oraz II. sesję Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego VII kadencji w dniu 14 maja 2024 r.;
- W związku z klęską żywiołową w województwach dolnośląskim i opolskim zwołano Sesję w dniu 8 października 2024 r.

Dodatkowo na wniosek marszałka województwa z planu pracy sejmiku na 2024 r. zostało wycofane podjęcie uchwał Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego w sprawie:

- Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2023-2028 – przyjęcie uchwały zostało przeniesione na luty 2025 r.;
- Audytu krajobrazowego województwa warmińsko-mazurskiego – przyjęcie uchwały zostało przeniesione na marzec 2025 r.

***KREOWANIE POLITYKI
ROZWOJU I ZARZĄDZANIE
STRATEGICZNE REGIONEM***

2. Kreowanie polityki rozwoju i zarządzanie strategiczne regionem

Kluczowym zadaniem Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego jest określanie głównych kierunków rozwoju województwa, wskazywanie zakresu, trybu oraz warunków wsparcia ze środków krajowych oraz Unii Europejskiej, a także monitorowanie i ewaluacja celów rozwojowych województwa.

Istotnym elementem zarządzania strategicznego jest implementacja na poziomie regionalnym europejskiej polityki spójności, co możliwe jest dzięki wykorzystaniu środków unijnych. Rok 2024 to okres intensywnych prac przy wdrażaniu programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027*, w tym w szczególności współpracy z partnerami z regionu zaangażowanymi w jego realizację. W minionym roku zakończono

podpisywania porozumień terytorialnych z partnerstwami jednostek samorządu terytorialnego zawartymi na obszarach strategicznej interwencji. Pierwsze porozumienie zawarto już w 2023 r., a w 2024 r. podpisano kolejnych siedem porozumień. Stanowią one podstawę realizacji ponad dwudziestu projektów strategicznych w FEWiM 2021-2027, obejmujących Wielkie Jeziora Mazurskie, Kanał Elbląski, sieć Ełk-Gołdap-Olecko (EGO), gminy pogranicza oraz miasta sieci Cittaslow.

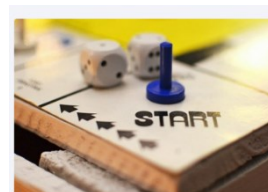
Podpisanie porozumień terytorialnych pozwoliło uzupełnić *Wykaz zidentyfikowanych projektów wybieranych w sposób niekonkurencyjny w ramach programu regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur* oraz podpisać umowy wstępne i rozpocząć nabory wniosków o dofinansowanie projektów o znaczeniu strategicznym dla województwa. Pierwsze z projektów zostały już złożone i rozpoczęto ich realizację (w tym modernizację Olsztyńskiego Planetarium wraz z utworzeniem habitatu księżycowego, budowę nowego przebiegu ul. Bałtyckiej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 527 w Olsztynie oraz rozwój oferty Parku Naukowo-Technologicznego w Ełku). Wymiar terytorialny FEWiM 2021-2027 to również wdrażanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych – podpisano porozumienia z trzema związkami ZIT – w Miejskich Obszarach Funkcjonalnych Olsztyna, Elbląga i Ełku. Ponadto zarząd województwa wydał opinie o możliwości finansowania w ramach FEWiM 2021-2027 strategii MOF i zaakceptował Plany Działania Związków ZIT, obejmujące cały okres wdrażania Programu, a także Roczne Plany Działania na rok 2025. Powyższe umożliwiło rozpoczęcie realizacji wspólnych przedsięwzięć JST z regionu.

W 2024 r. samorząd województwa warmińsko-mazurskiego rozpoczął również realizację własnych projektów strategicznych – podjęto pierwsze uchwały w sprawie dofinansowania inicjatyw obejmujących promocję gospodarczą województwa, podnoszenie kompetencji cyfrowych w jednostkach samorządu terytorialnego, wdrożenie systemu zarządzania ruchem w porcie lotniczym Olsztyn-Szymany oraz wsparcie organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych. W minionym roku podejmowane były również kolejne pre-uchwały, a także zawierano umowy wstępne dotyczące pozostałych projektów strategicznych zaplanowanych do realizacji w następnych latach wdrażania FEWiM 2021-2027.

W lipcu 2024 r. zakończono także proces opiniowania przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego inwestycji w obszarze publicznej infrastruktury badawczej planowanej do wsparcia w ramach FEWiM 2021-2027. Pozytywne opinie otrzymały cztery przedsięwzięcia, w tym trzy zgłoszone przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie oraz jedno przez Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN w Olsztynie. Kolejnym krokiem było ogłoszenie w październiku 2024 r. pierwszego naboru wniosków o dofinansowanie ww. inwestycji.

ORGANIZACJE BADAWCZE Z WARMII I MAZUR NA START

Zakończono także prace nad systemem zarządzania i kontroli FEWiM 2021-2027. Opracowano i zatwierdzono *Instrukcję Wykonawczą Instytucji Pośredniczącej WMARR*, zaktualizowano *Opis Systemu Zarządzania i Kontroli Programu* oraz *Instrukcję Wykonawczą Instytucji Zarządzającej FEWiM 2021-2027*. Ponadto trzynastokrotnie aktualizowano harmonogram naboru wniosków o dofinansowanie, m.in. uzupełniając go o nowe nabory wniosków. Koordynowano również audyty i kontrole RPO WiM 2014-2020 oraz FEWiM 2021-2027 prowadzone przez uprawnione podmioty zewnętrzne, w tym Instytucję Audytową, Najwyższą Izbę Kontroli, Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Ponadto rozpoczęły się prace związane z przeglądem śródkresowym FEWiM 2021-2027, któremu podlegają wszystkie programy w Polsce (na podstawie art. 18 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.). Instytucje zarządzające dokonują przeglądu (i ewentualnych zmian) swoich programów uwzględniając m.in.:

- nowe wyzwania wskazane w stosownych zaleceniach dla Polski przyjęte w 2024 r.,
- postępy w realizacji zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu,
- postępy w realizacji zasad Europejskiego Filaru Praw Socjalnych,
- sytuację społeczno-gospodarczą Polski i regionów, ze szczególnym naciskiem na potrzeby terytorialne, z uwzględnieniem wszelkich istotnych negatywnych zmian finansowych, gospodarczych lub społecznych,
- najważniejsze efekty badań ewaluacyjnych,
- postępy w osiąganiu celów pośrednich, w tym trudności z tym związane.

Ponadto w ramach przeglądu śródkresowego FEWiM 2021-2027 opracowano diagnozę zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej województwa i wynikające z nich propozycje modyfikacji programu, obejmujące m.in. realokację środków przeznaczonych na projekt strategiczny w ramach priorytetu 11 *Turystyka i kultura* oraz włączenie możliwości finansowania projektów Ochotniczych Hufców Pracy,

zmianę części warunków przyjętych w FEWiM 2021-2027 dla inwestycji w obszarze środowiska, edukacji i włączenia społecznego, zmiany wartości docelowych wskaźników.

Proces przeglądu śródkresowego odbywa się z aktywnym udziałem Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027 (w tym grup roboczych), w którym uczestniczą przedstawiciele organizacji pozarządowych, organizacji związkowych, organizacji pracodawców, podmiotów reprezentujących środowisko naukowe/organizacje badawcze i uniwersytety, związki, stowarzyszenia i porozumienia jednostek samorządu terytorialnego reprezentujące Związki Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, izb gospodarczych, ogólnopolskich oraz regionalnych organizacji jednostek samorządu terytorialnego. Propozycje zmian do programu omówione zostały z członkami Komitetu w grudniu 2024 r. Harmonogram prac nad przeglądem śródkresowym jest określony w dedykowanych temu procesowi przepisach, wspólnych dla wszystkich programów. Zakończenie prac przewidziane jest w II połowie 2025 r.

Równoległe z wdrażaniem FEWiM 2021-2027 prowadzone były działania dążące do maksymalnego wykorzystania środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. 14 listopada 2024 roku Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął zmiany w RPO WiM 2014-2020 polegające na zastosowaniu stopy

dofinansowania w wysokości 100% w ostatnim roku obrachunkowym perspektywy 2014-2020 we wszystkich Osiach Priorytetowych współfinansowanych środkami Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Osi Priorytetowej dofinansowanej w ramach środków REACT-EU.

W 2024 r. województwo warmińsko-mazurskie było zaangażowane w prace nad Krajowym Planem Społeczno-Klimatycznym, finansowanym z nowego instrumentu Unii Europejskiej tj. Społecznego Funduszu Klimatycznego, zaprojektowanego jako wsparcie państw członkowskich w pomocy zagrożonym gospodarstwom domowym, mikroprzedsiębiorstwom i użytkownikom transportu, którzy są nieproporcjonalnie dotknięci wyższymi kosztami energii i transportu podczas zielonej transformacji. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, odpowiedzialne za przygotowanie i złożenie do czerwca 2025 r. Krajowego Planu Społeczno-Klimatycznego, zakłada, że wyodrębniony zostanie w nim komponent regionalny. W IV kwartale 2024 r. rozpoczęto dyskusję nad alokacją środków skierowanych do województw oraz rolę regionów we wdrażaniu Społecznego Funduszu Klimatycznego w Polsce.

W minionym roku uczestniczono w pracach nad dokumentami określającymi warunki realizacji programów polityki spójności w latach 2021-2027, współfinansowanych z funduszy europejskich, w szczególności opiniowano projekty wytycznych oraz rozporządzeń Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej. Brano także udział w rewizji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Dodatkowo przedstawiciele Instytucji Zarządzającej RPO WiM 2014-2020 i FEWiM 2021-2027 uczestniczyli w posiedzeniach Komitetów ds. Umowy Partnerstwa.

W 2024 r. podpisano umowę z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej na realizację projektu *Regiony Rewitalizacji Edycja 3.0*. To kolejna edycja współpracy Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej z samorządami województw, której celem jest wzmacnianie zdolności gmin

do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych. Zakres działań projektu określa *Wojewódzka Inicjatywa Rewitalizacyjna dla Warmii i Mazur 2024-2027*. Wsparcie w ramach tej edycji projektu będzie ukierunkowane na wdrażanie Gminnych Programów Rewitalizacji, w tym m.in. obejmie działania edukacyjno-doradcze dla gmin z zakresu rewitalizacji, wspólne przedsięwzięcia edukacyjne realizowane z Centrum Kompetencji ds. Rewitalizacji Narodowego Instytutu Dziedzictwa oraz regionalne granty na rewitalizację. Została zorganizowana konferencja inaugurująca realizację projektu w województwie warmińsko-mazurskim, prowadzono konsultacje gminnych programów rewitalizacji, przygotowano ramy procesu monitorowania realizacji Gminnych Programów Rewitalizacji, a także uczestniczono w międzyregionalnej sieci wymiany doświadczeń zespołów ds. rewitalizacji. Projekt jest współfinansowany z programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027 oraz z budżetu państwa.

W ubiegłym roku przedstawiciele Instytucji Zarządzającej RPO WiM 2014-2020 i FEWiM 2021-2027 aktywnie uczestniczyli w międzynarodowym programie badawczym IQ-Net, zrzeszającym polskich i zagranicznych partnerów, umożliwiającym wymianę wiedzy i doświadczeń na temat aktualnych tematów związanych z programowaniem, zarządzaniem, wdrażaniem i ewaluacją programów polityki spójności.

Ponadto zorganizowano wizytę studyjną w Olsztynie i okolicach, w której uczestniczyli przedstawiciele Instytucji Zarządzającej programem regionalnym Lombardii we Włoszech wraz z partnerami z sektora publicznego i prywatnego oraz przedstawiciele Instytucji Zarządzającej programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027. Program obejmował m.in. wizyty u beneficjentów funduszy europejskich, prezentację programu regionalnego oraz wymianę doświadczeń i wiedzy na temat różnych aspektów wdrażania funduszy europejskich.

W ubiegłym roku województwo było zaangażowane w proces realizacji programu *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 (FEPW 2021-2027)*. Prace w tym zakresie odnosiły się przede wszystkim do współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej oraz innymi województwami i instytucjami

Fundusze Europejskie
dla Polski Wschodniej

zaangażowanymi we wdrażanie FEPW 2021-2027. Aktywność województwa w organach decyzyjnych (Komitet Monitorujący) i pomocniczych (Grupa robocza) programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 koncentrowała się głównie na zabezpieczeniu rzeczywistych potrzeb i interesów Warmii i Mazur m.in. w zakresie rozwoju sieci elektroenergetycznych, modernizacji infrastruktury drogowej oraz kolejowej, rozwoju transportu zbiorowego, a także aktywizacji przedsiębiorczości, w tym działań powiązanych z rozwojem sektora turystycznego.

Ponadto województwo uczestniczyło w procesie wdrażania oraz realizacji działań informacyjno-promocyjnych kolejnej edycji programów współpracy terytorialnej *Interreg*, obejmujących wszystkie

subregiony województwa warmińsko-mazurskiego. W 2024 r. rozstrzygnięto kolejne nabory wniosków w ramach dwóch programów współpracy transgranicznej: *Interreg Litwa-Polska 2021-2027* (obejmującego subregiony etcki oraz olsztyński) oraz *Interreg Południowy Bałtyk 2021-2027* (obejmującego subregiony elbląski i olsztyński). Aktywność przedstawicieli województwa warmińsko-mazurskiego w pracach transgranicznych komitetów monitorujących koncentrowała się na kwestiach

planistycznych oraz wdrożeniowych obejmujących wybór projektów z udziałem partnerów z województwa warmińsko-mazurskiego, wsparcie procesu generowania i wyboru projektów o znaczeniu strategicznym (Program Litwa-Polska) oraz działaniach informacyjnych i konsultacyjnych wspierających beneficjentów z Warmii i Mazur w przygotowaniu projektów dobrej jakości. Równolegle realizowane były działania województwa w ramach uczestnictwa w krajowym Komitecie Konsultacyjnym Programów Transnarodowych i Międzyregionalnego *Interreg* oraz wspieraniu w województwie kampanii informacyjnych i promocyjnych tej grupy programów tj. *Interreg Region Morza Bałtyckiego*, *Europa Środkowa* i *Interreg Europa*.

Województwo kontynuowało również politykę informacyjno-promocyjną adresowaną w szczególności do grona nowych potencjalnych beneficjentów programów transgranicznych *Interreg* z obszaru subregionu olsztyńskiego. Formalne włączenie subregionu olsztyńskiego do obszaru kwalifikowalnego transgranicznych programów *Interreg*: Litwa-Polska i Południowy Bałtyk nastąpiło w grudniu 2023 r. Po zamknięciu Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Rosja 2014-2020 jest to częściowa rekompensata utraconych możliwości rozwoju tej części województwa oraz próba przekierowania potencjałów współpracy terytorialnej Warmii i Mazur w kierunku regionów południowego Bałtyku oraz Litwy. Celem podejmowanych działań było w szczególności podniesienie kompetencji i wiedzy wśród regionalnych interesariuszy nt. specyfiki i oferty programów transgranicznych, pokazanie dobrych praktyk oraz zachęta do poszukiwania nowych partnerstw współpracy transgranicznej.

Jednocześnie z inicjatywy województwa warmińsko-mazurskiego w 2024 r. realizowano projekt *Regio-Silence: Targeted policy learning project for the territories bordering the Russian Federation* (Regio-Silence. Ukierunkowany projekt realizacji polityk dla terytoriów graniczących z Federacją Rosyjską) w ramach programu współpracy międzyregionalnej *Interreg Europa* 2021-2027, z wykorzystaniem instrumentu peer review (recenzja partnerska).

Inicjatywa ma za zadanie opracowanie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie warmińsko-mazurskim oraz w wybranych regionach Litwy, Łotwy, Estonii, Finlandii oraz Norwegii w kontekście zamrożenia relacji z Rosją po wybuchu wojny w Ukrainie. Głównym zadaniem projektu jest opracowanie ukierunkowanych zaleceń politycznych dotyczących dostosowania i przeprojektowania instrumentów wsparcia dla regionów najbardziej dotkniętych wojną i sąsiedztwem z Rosją, ze szczególnym uwzględnieniem instrumentów polityki spójności, aby lepiej odpowiadały aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej rosyjskiego pogranicza i trwającej wojny (również jej skutkom globalnym). Jedną z głównych możliwości niniejszego przedsięwzięcia jest wypracowanie dla województwa warmińsko-mazurskiego odpowiedniej rekompensaty ze strony UE z tytułu utraconych środków na współpracę transgraniczną z obwodem królewieckim. Kluczowe działania inicjatywy zostały zaplanowane w 2025 r.

Istotnym narzędziem w procesie tworzenia polityki rozwoju, umożliwiającym ocenę skuteczności działań, jest ewaluacja. Umożliwia ona zarówno ocenę efektywności podejmowanych przedsięwzięć, jak i dostarcza cennych wskazówek do dalszego doskonalenia kierunków rozwoju. W 2024 r. zakończyła się realizacja trzech badań ewaluacyjnych, przy czym jedno dotyczyło RPO WiM 2014-2020, a dwa FEWiM 2021-2027. Były to:

1. *Ocena wpływu realizacji RPO WiM 2014-2020 na wybrane wskaźniki rezultatu długoterminowego.* Głównym celem badania był pomiar i ocena poziomu osiągnięcia wartości wybranych wskaźników rezultatu długoterminowego EFS, stosowanych w ramach RPO WiM 2014-2020.
2. *Ocena systemu realizacji FEWiM 2021-2027,* którego głównym celem była ocena funkcjonowania przyjętego w ramach FEWiM 2021-2027 systemu realizacji, a także wskazanie możliwości zwiększenia skuteczności i efektywności jego działania.
3. *Ewaluacja wsparcia osób pracujących znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy w ramach FEWiM 2021-2027,* którego głównym celem była ocena trafności wsparcia osób pracujących znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy w ramach FEWiM 2021-2027.

W wyniku przeprowadzonych badań ewaluacyjnych opracowano 19 rekomendacji, z których 4 zostały przekazane Ministerstwu Funduszy i Polityki Regionalnej celem dalszego ich procedowania, zaś 15 pozostałych dotyczy programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027¹.

Ponadto w 2024 r. rozpoczęto realizację dwóch badań ewaluacyjnych, których zakończenie planowane jest w 2025 r. Są to:

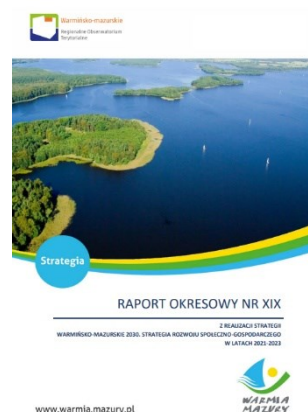
1. *Ewaluacja kryteriów i systemu wyboru projektów FEWiM 2021-2027,* którego głównym celem jest ocena systemu wyboru projektów FEWiM 2021-2027, w tym kryteriów wyboru projektów oraz określenie możliwych usprawnień w tym zakresie.
2. *Ocena dopasowania wsparcia integracji obywateli państw trzecich na rynku pracy w ramach FEWiM 2021-2027 do ich potrzeb oraz oczekiwań pracodawców,* którego głównym celem jest rozpoznanie sytuacji obywateli państw trzecich w województwie warmińsko-mazurskim, w kontekście wsparcia przewidzianego dla tej grupy odbiorców w zakresie integracji zawodowej w ramach FEWiM 2021-2027.

W 2024 r. Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego uchwałą nr IV/88/24 przyjął złożony przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego *Raport okresowy nr XIX z realizacji strategii „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego” w latach 2021-2023.* Jest to już dziewiętnasty dokument prezentujący wyniki realizacji strategii od początku jej funkcjonowania. Jednocześnie jest to drugi raport, który dotyczy czwartej generacji strategii *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego.* Głównym celem monitorowania strategii jest dostarczanie sejmikowi i zarządowi województwa warmińsko-mazurskiego informacji na temat zmian

¹ Wszystkie raporty z ewaluacji FEWiM 2021-2027 (zawierające przyjęte rekomendacje) są dostępne na stronie <https://funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl/>

sytuacji społeczno-gospodarczej w regionie oraz stopnia osiągania celów przyjętych w strategii. Umożliwia to bieżące reagowanie i podejmowanie jak najlepszych decyzji w zakresie rozwoju województwa. Dane prezentowane w raporcie opierają się przede wszystkim na informacjach o projektach i inicjatywach zebranych od szerokiego grona podmiotów zaangażowanych w system monitorowania strategii. System ten opiera się na długoletniej partnerskiej współpracy z podmiotami i instytucjami realizującymi przedsięwzięcia rozwojowe w województwie warmińsko-mazurskim. Od wielu lat instytucje te przekazują informacje o realizowanych działaniach, co przynosi dużą wartość informacyjną o postępach w realizacji strategii. W raporcie wykorzystano również dane Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Statystycznego w Olsztynie i Eurostatu, a także wyniki badań własnych.

W 2024 r. swoje prace kontynuowało Warmińsko-Mazurskie Forum Terytorialne, które zostało powołane 8 czerwca 2021 r. uchwałą zarządu województwa nr 30/316/21/VI. Warmińsko-Mazurskie Forum Terytorialne jest przestrzenią do dyskusji na temat kierunków rozwoju społeczno-

gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego, z uwzględnieniem jego wymiaru terytorialnego. Forum skupia przedstawicieli różnych środowisk uczestniczących w działaniach na rzecz rozwoju regionu. Umożliwia wymianę poglądów i doświadczeń, a także zapewnia przepływ wiedzy i informacji między różnymi podmiotami publicznymi i niepublicznymi zaangażowanymi w działania na rzecz rozwoju

województwa warmińsko-mazurskiego. Dzięki temu forum stwarza warunki do dyskusji strategicznej na temat polityki regionalnej województwa warmińsko-mazurskiego. Ponadto działalność Warmińsko-Mazurskiego Forum Terytorialnego jest jednym z kluczowych elementów systemu monitoringu strategii *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*. W 2024 r. odbyły się 2 posiedzenia forum, na których dyskutowano m.in. o współpracy przedsiębiorców ze środowiskiem naukowym, komercjalizacji badań, migracji młodych osób z regionu, wysokości wynagrodzeń, a także o kształtowaniu ładu przestrzennego Warmii i Mazur. Podczas jednego z posiedzeń forum głosowano także nad przyjęciem projektu *Raportu okresowego nr XIX z realizacji Strategii „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego” w latach 2021-2023*. Warmińsko-Mazurskie Forum Terytorialne cieszy się coraz większym zainteresowaniem, o czym świadczy rosnąca liczba uczestników konferencji organizowanych w jego ramach.

GOSPODARKA

3. Gospodarka

3.1. Rynek pracy

Rynek pracy jest szczególną przestrzenią, której podmiotem oddziaływania jest człowiek. To sytuacja na rynku pracy w dużym stopniu determinuje zamożność społeczeństwa oraz poziom życia ludności. Zmiany na rynku pracy odzwierciedlają stan gospodarki, a także znacząco oddziałują na poziom rozwoju ekonomicznego w regionie. Rynek pracy jest zatem ważnym obszarem wsparcia polityk publicznych, które pozwalają osobom bezrobotnym, poszukującym pracy oraz zagrożonym bezrobociem zapewnić aktywność zawodową i zwiększyć szanse na zatrudnienie.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Jednostką organizacyjną samorządu województwa warmińsko-mazurskiego odpowiedzialną za kreowanie regionalnej polityki zatrudnienia jest Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie (WUP), który corocznie podejmuje szereg działań mających na celu poprawę sytuacji na regionalnym rynku pracy.

Najważniejsze obszary dla podejmowanych działań w 2024 roku zostały wyznaczone w *Regionalnym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia* zatwierdzonym uchwałą Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr 9/148/24/VI z 27 lutego 2024 r. Jest on dokumentem o charakterze operacyjnym, określającym i koordynującym regionalną politykę rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich w krótkim czasie. Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim na 2024 r. oprócz założeń Krajowego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2024-2026 uwzględnia także regionalne dokumenty strategiczne. Głównym dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki rozwoju województwa jest strategia *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*. Działania określone w strategii w dużej mierze koncentrują się na kompetencjach mieszkańców regionu.

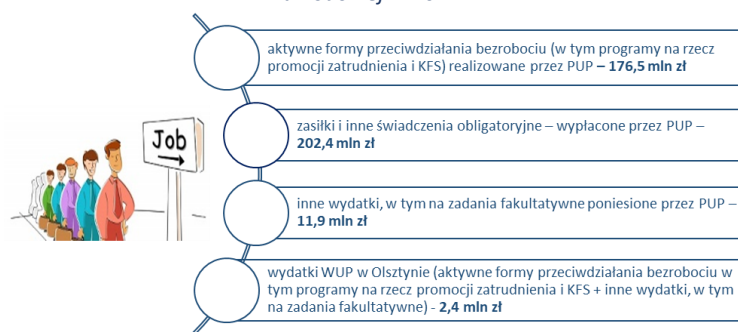
Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, będąca podstawą sporządzenia regionalnego planu działań nakłada także obowiązek uwzględniania w nim zapisów regionalnej strategii w zakresie polityki społecznej. W naszym województwie rolę tę pełni *Strategia polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030*. Za kluczowe dla polityki społecznej w regionie uznano siedem obszarów strategicznych, a jednym z nich jest: *ograniczenie bezrobocia oraz bierności zawodowej wśród mieszkańców województwa*.

Ponadto określając roczną politykę rynku pracy należy nadmienić, iż jest to uszczegółowienie zadań wynikających ze *Zaktualizowanej Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2025 r.* przyjętej uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr XIV/346/16 z 23 lutego 2016 r.

Główne cele *Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2024 r.* dotyczyły m.in. podejmowania kompleksowych rozwiązań sprzyjających aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców regionu oraz dopasowania kształcenia do potrzeb rynku pracy i wymagań nowoczesnej gospodarki.

W 2024 r. na działania na rzecz wzrostu zatrudnienia oraz zwiększenia aktywności społecznej i zawodowej w województwie warmińsko-mazurskim z Funduszu Pracy wydano 393,2 mln zł (w tym wydatki WUP w Olsztynie) – diagram nr 2. Było to blisko o 10,0% wydatków więcej niż w 2023 r.

Diagram 2. Wydatki na rzecz wzrostu zatrudnienia i zwiększenia aktywności zawodowej w 2024 r.

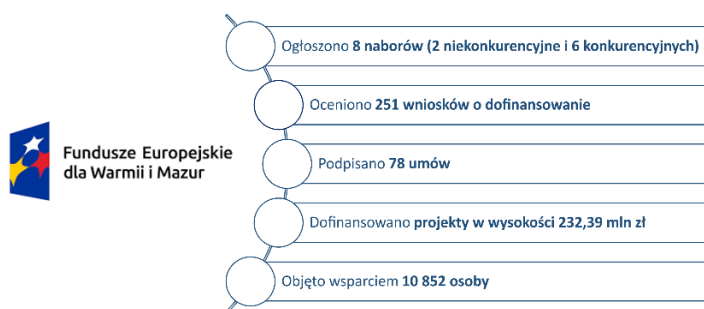

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

Zgodnie z przyjętymi kryteriami przyznany limit środków Funduszu Pracy został podzielony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie dla poszczególnych samorządów powiatowych. Podział uzyskał akceptację Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy oraz został zatwierdzony przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Dzięki budżetowi Funduszu Pracy w 2024 r. zaktywizowano 12 286 bezrobotnych, tj. o 498 osób mniej niż w 2023 r.

W 2024 r. kontynuowano realizację programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027. WUP w Olsztynie pełni rolę Instytucji Pośredniczącej i jest odpowiedzialny za wdrażanie kompleksowych działań na rzecz aktywizacji zawodowej m.in. osób bezrobotnych, poszukujących pracy, ubogich pracujących, osób zwolnionych z pracy, kobiet powracających na rynek pracy, obywatele państw trzecich oraz za profesjonalizację kadr instytucji rynku pracy. Działania na rzecz aktywizacji zawodowej w ramach FEWiM 2021-2027 zaprezentowano na diagramie nr 3.

Diagram 3. Realizacja działań na rzecz aktywizacji zawodowej w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027 (dane w ujęciu narastającym od początku realizacji programu)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

W regionie nadal odnotowuje się stałe zapotrzebowanie na pracę świadczoną przez cudzoziemców. W 2024 r. powiatowe urzędy pracy w województwie warmińsko-mazurskim rozpatrzyły 6 109 takich wniosków – o 3 513 mniej, (tj. o 36,5%) niż w 2023 r. Obywatele wszystkich państw spoza Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego mogli ubiegać się również o zezwolenie na pracę sezonową. W omawianym okresie powiatowe urzędy pracy wydały 447 takich zezwoleń – wzrost w porównaniu z ubiegłym rokiem o 278 zezwoleń. Najwięcej tego typu dokumentów – 100 (22,4% ogółu) – wydano obywatelom Kazachstanu. Na pozostałe 77,6% zezwoleń składają się te, które otrzymali obywatele: Azerbejdżanu, Bangladeszu, Białorusi, Gruzji, Indii,

Diagram 4. Działania na rzecz zatrudnienia cudzoziemców na rynku pracy województwa w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

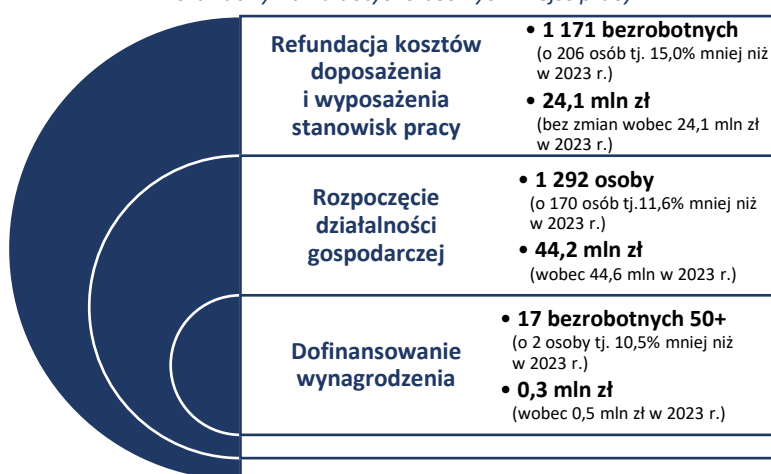
Indonezji, Kirgistanu, Kolumbii, Korei Południowej, Mołdawii, Nepalu, Pakistanu, Sri Lanki, Tadżykistanu, Turkmenistanu, Ukrainy, Uzbekistanu i Wenezueli. Ponadto w 2024 r. Wojewoda Warmińsko-Mazurski wydał 2 862 zezwolenia na pracę cudzoziemcom, o 16,0% (tj. 395) więcej niż w 2023 r., przy czym najwięcej zezwoleń otrzymali obywatele Bangladeszu (435 zezwoleń), co stanowiło 15,2% zezwoleń wydanych przez wojewodę.

Oprócz dotychczasowych form uzyskania zezwolenia na pracę, w 2024 r. obywatele Ukrainy otrzymali prawo do rejestrowania się w powiatowych urzędach pracy, a pracodawcy zatrudniający uchodźców zyskali możliwość skorzystania z uproszczonej procedury powiadomień o powierzeniu pracy. Do końca 2024 r. za pośrednictwem portalu praca.gov.pl odnotowano 63 063 powiadomień o powierzeniu wykonywania pracy obywatelom Ukrainy – wzrost w porównaniu z ubiegłym rokiem o 16 143 powiadomienia.

Dodatkowo w Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Olsztynie i w Elblągu, będących wyspecjalizowanymi komórkami organizacyjnymi przy Wojewódzkim Urzędzie Pracy, działały Punkty Kontaktowe świadczące usługi dla cudzoziemców. Uruchomiono je w 2022 r., w celu oferowania usług informacyjnych. Dotyczyły głównie zasad poruszania się po lokalnym rynku pracy, w tym możliwości zatrudnienia, przygotowania CV, rejestracji w powiatowym urzędzie pracy, założenia własnej firmy, możliwości wsparcia instytucjonalnego, obowiązujących wymogów ZUS-u oraz Urzędu Skarbowego, a także zasad zatrudniania obywateli Ukrainy. Z tej formy pomocy skorzystało 70 osób – o 32 osoby mniej niż w 2023 r.

Zadania na rzecz rozwoju regionalnego rynku pracy nie skupiały się wyłącznie na osobach bezrobotnych, lecz w dużej mierze dotyczyły wspierania przedsiębiorców w tworzeniu nowych oraz utrzymaniu istniejących miejsc pracy. Podejmowane działania, w ramach dostępnych rozwiązań ustawowych, poniesione koszty i uzyskane efekty przedstawione zostały na diagramie nr 5.

Diagram 5. Wsparcie przedsiębiorców w tworzeniu nowych oraz utrzymaniu dotychczasowych miejsc pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

W 2024 r. realizacja zadań

wynikających z tarcz antykryzysowych

polegała na końcowym rozliczaniu pieniędzy wypłaconych przedsiębiorcom na ochronę miejsc pracy z zasobów Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, kontroli prawidłowości wydatkowania środków oraz prowadzeniu postępowań zmierzających do odzyskania środków pobranych nienależnie. Pracownicy Wojewódzkiego

Urzędu Pracy w Olsztynie przeprowadzili 45 kontroli, w ramach których zweryfikowali 138 wniosków. Według stanu na 31.12.2024 r. rozliczonych końcowo było 100% wniosków, z tego:

- art. 15g – dot. wsparcia dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy związanych z przestojem lub obniżonym czasem pracy - rozliczono końcowo 921 wniosków,

- art. 15ga – dot. dofinansowania wynagrodzenia pracowników zatrudnionych przez jednostkę organizacyjną, której przysługuje tytuł prawny do zabytku (rozliczono jeden wniosek, który wpłynął do WUP w Olsztynie),
- art. 15gg – dot. dofinansowania wynagrodzenia pracowników nieobjętych postojem i zmniejszonym wymiarem czasu pracy - rozliczono 1 789 wniosków,
- art. 15gga – dot. dofinansowania wynagrodzenia pracowników w przedsiębiorstwach prowadzonych w określonych w Ustawie branżach – rozliczono 1 959 wniosków.

Od 31 marca 2020 r. do 31 sierpnia 2021 r. Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie udzielał wsparcia pracodawcom celem ochrony miejsc pracy w okresie pandemii COVID-19. Wpłynęło 6 150 wniosków, z czego 4 670 zostało rozpatrzonych pozytywnie. Dotyczyły one 3 105 pracodawców, którym udzielono wsparcia w łącznej wysokości ponad 317 mln zł.

Od stycznia 2022 r. do 31 marca 2024 r. przeprowadzono 146 kontroli obejmujących 393 wnioski, co stanowi 8,41% wszystkich wniosków (pozytywnie zatwierdzonych do wypłaty było 4 670 wniosków). Skontrolowane wnioski obejmowały 24 413 ochronionych miejsc pracy, objętych dofinansowaniem ze środków FGŚP. Przeprowadzona weryfikacja w większości potwierdziła rzetelność pracodawców w kwestii właściwego wykorzystania udzielonego wsparcia. Niemniej w 4 sprawach konieczne było zawiadomienie prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa – sprawy są w trakcie rozpoznawania. Do 31 grudnia 2024 roku stan należności Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie wobec 60 beneficjentów/dłużników wynosił łącznie 3,6 mln zł.

W omawianym okresie kluczowym obszarem działań, podobnie jak w roku poprzednim, było wsparcie rozwoju kompetencji zawodowych i społecznych mieszkańców (oraz cudzoziemców) sprzyjających aktywności zawodowej oraz zapobieganie coraz bardziej widocznym na rynku pracy lukom kompetencyjnym, utrudniającym

rekrutację pracowników w wielu dziedzinach działalności gospodarczej. Zadania te realizowane były m.in. dzięki środkom Krajowego Funduszu Szkoleniowego, którego głównym celem jest dofinansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców, podejmowanego z inicjatywy lub za zgodą pracodawcy. Efektem udzielanego wsparcia jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki.

W podziale środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego dla urzędów pracy województwa warmińsko-mazurskiego uczestniczy zarząd województwa. W 2024 r. samorządy powiatowe województwa warmińsko-mazurskiego, na finansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców, otrzymały fundusze z tzw. limitu podstawowego w wysokości ponad 7,5 mln zł, tj. o 22 tys. zł (o 0,3%) więcej niż w 2023 r. oraz środki z rezerwy w wysokość ponad 2,6 mln zł, tj. o 302 tys. zł (o 12,9%) więcej niż w 2023 r. Umożliwiło to aktywizację 4 794 osób, o 1 129 osób (31,0%) więcej niż w 2023 r.

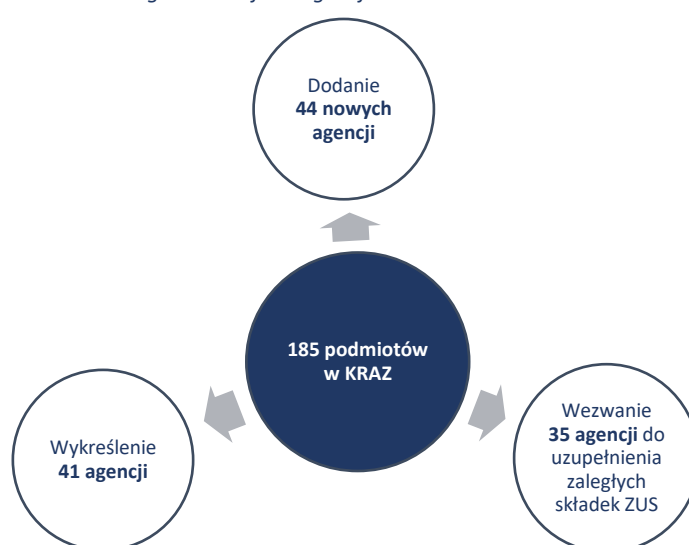
Najwięcej pieniędzy pracodawcy otrzymali na wsparcie zawodowe kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych zawodach deficytowych, a także na wsparcie kształcenia ustawicznego dla osób po 45 roku życia oraz wsparcie kształcenia ustawicznego w obszarach/branżach kluczowych dla rozwoju powiatu/województwa wskazanych w dokumentach strategicznych/planach rozwoju.

Z opracowanego w grudniu ubiegłego roku raportu końcowego badania dotyczącego oceny efektywności wsparcia udzielonego w 2023 r. ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wynika, że otrzymane wsparcie spełniło oczekiwania blisko 90% przedsiębiorców. Z kolei niemal 80% pracodawców dostrzegło poprawę jakości świadczonych przez siebie usług, które powiązano właśnie ze wsparciem otrzymanym z Funduszu. Ponadto pracownicy, którzy skorzystali z pomocy, jednoznacznie oceniali ją, jako adekwatną do ich oczekiwań, a aż 99,3% badanych pracowników było zdania, iż dzięki wsparciu finansowanemu nabyło nową wiedzę i umiejętności potrzebne w ich dotychczasowej pracy.

Środki Krajowego Funduszu Szkoleniowego otrzymał również Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, do zadań którego należy przede wszystkim promocja tego instrumentu na lokalnym rynku pracy oraz prowadzenie badań dotyczących m.in. oceny efektywności udzielonego wsparcia. W 2024 r. WUP w Olsztynie na te cele wydatkował 173,0 tys. zł, wobec 163,0 tys. zł w 2023 r.

Na mocy Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie prowadzi rejestr agencji zatrudnienia. Według stanu na 31 grudnia 2024 r. w województwie warmińsko-mazurskim wpis do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia (KRAZ) posiadało 185 firm – o jedną więcej niż w 2023 r. Działania podejmowane w 2024 r. w tym zakresie przedstawione zostały na diagramie nr 6.

Diagram 6. Rejestr agencji zatrudnienia w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

W 2024 r. po raz dziesiąty przeprowadzono badanie *Barometr zawodów*², którego celem jest określenie popytu na pracowników w ciągu najbliższych 12 miesięcy (tj. w 2025 r.). Efektem pracy uczestników badania (pracowników powiatowych urzędów pracy oraz pracowników innych instytucji rynku pracy) jest prognoza sytuacji na lokalnym rynku pracy określająca relację pomiędzy popytem a podażą dostępnej siły roboczej.

Badanie to stanowi źródło informacji nie tylko dla urzędów pracy oraz samych zainteresowanych, lecz również dla szkół, które kształcą przyszłe kadry dla potrzeb województwa warmińsko-mazurskiego. Prognoza barometru na 2025 r. przewiduje występowanie na Warmii i Mazurach 168 grup zawodów. Wyróżniono 22 grupy zawodów deficytowych (w prognozie na 2024 r. były wskazane 23 grupy).

Wykaz zawodów deficytowych przedstawiony został na diagramie nr 7. W dalszym ciągu przeważać będzie grupa zawodów zrównoważonych (144 grupy zawodów – wzrost o trzy grupy zawodów w porównaniu z poprzednim rokiem). Utrzymującą się tendencją jest, tak jak w roku ubiegłym, brak grupy zawodów nadwyżkowych.

² *Barometr zawodów*, <https://wupolsztyn.praca.gov.pl/prognozy-2025>, WUP, Olsztyn 2024.

Diagram 7. Zawody deficytowe na Warmii i Mazurach

Co roku wzrasta liczba uczestników paneli eksperckich reprezentujących różnorodne instytucje zarówno rynku pracy, edukacji oraz innych obszarów, które odgrywają kluczową rolę w trakcie realizacji badania. Ich wyniki są szeroko rozpowszechniane, m.in. podczas spotkań z przedstawicielami szkół branżowych w województwie oraz przedstawicielami instytucji zaangażowanymi w kształtowanie polityki edukacyjnej w regionie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

Ekologiczna i cyfrowa transformacja gospodarki i społeczeństwa, która zrewolucjonizuje rynek pracy i wytworzy zapotrzebowanie na nowe umiejętności w różnych sektorach i zawodach, skłania do szukania rozwiązań zmierzających do zwiększenia adekwatności działań instytucji rynku pracy oraz podniesienia ich efektywności. Na znaczeniu zyskuje jakość usług świadczonych przez publiczne służby zatrudnienia, a w szczególności poradnictwa zawodowego. W 2024 r. z usługi poradnictwa zawodowego świadczonej w WUP skorzystało łącznie 4 667 osób tj. o 377 osób (7,5%) mniej niż w roku poprzednim.

Od 2024 r. WUP w Olsztynie rozpoczął realizację projektu w ramach naboru pt. *Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych*, finansowanego w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO).

Głównym założeniem projektu jest wzmocnienie roli i znaczenia doradztwa zawodowego poprzez wdrożenie innowacyjnego i trwałego mechanizmu doradztwa edukacyjno-zawodowego (DE-Z) w województwie warmińsko-mazurskim. Odbywa się to na kilku płaszczyznach:

I. Profesjonalizacja kadry doradców zawodowych CIZ-O (Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Olsztynie) i CIZ-E (Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Elblągu) poprzez podnoszenie kompetencji zawodowych, w celu zbudowania wiodących specjalizacji w obrębie powyższych Centrów.

II. Koordynacja usług doradztwa edukacyjno-zawodowego w województwie warmińsko-mazurskim.

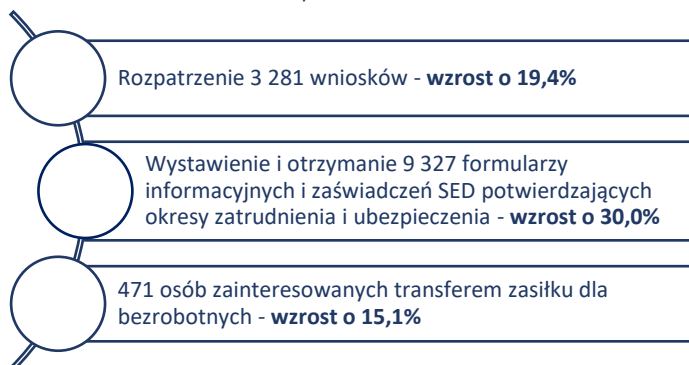
III. Dostosowanie platformy internetowej stworzonej w ramach projektu RPO WiM 2014-2020 *Warmia i Mazury doradztwem zawodowym* stoi w celu wykorzystania jej zasobów oraz wprowadzenia dodatkowych funkcjonalności i modyfikacji niezbędnych do spełnienia działań projektowych.

W województwie warmińsko-mazurskim realizowane jest również międzynarodowe pośrednictwo pracy prowadzone w ramach sieci EURES. Działania kadry EURES skupiały się zarówno na nawiązywaniu kontaktów z osobami poszukującymi pracy i bezrobotnymi (1 009 osób w 2024 r., wobec 1 520 osób

w 2023 r.). Finalnie w 2024 r. za pośrednictwem sieci EURES zrealizowano 329 zagranicznych ofert pracy z krajów UE (tj. o 52 mniej niż w 2023 r.).

Z upoważnienia marszałka województwa realizowano także zadania wynikające z międzynarodowej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie świadczeń dla bezrobotnych. W ubiegłym roku rozpatrzono 3 281 wniosków osób zainteresowanych przyznaniem prawa do zasiłku dla bezrobotnych bądź uzyskaniem możliwości transferu zasiłku, a także uzyskaniem dokumentów potwierdzających okresy ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia

Diagram 8. Koordynacja systemu zabezpieczenia społecznego w 2024 r. w porównaniu do 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

w Polsce. Na diagramie nr 8 przedstawione zostały działania podjęte w 2024 r. w porównaniu do roku poprzedniego wynikające z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie świadczeń dla bezrobotnych.

Przejawem poszukiwań przez instytucje rynku pracy nieszablonowych rozwiązań są inicjatywy podejmowane w ramach partnerstwa lokalnego koordynowanego przez WUP w Olsztynie pn. *PAKT dla Rozwoju Poradnictwa Zawodowego*. Partnerstwo opiera się na działalności siedmiu zespołów zadaniowych, których liderami są przedstawiciele WUP. Głównym celem funkcjonowania partnerstwa jest zintegrowanie środowisk zaangażowanych w rozwiązywanie problemów związanych z doradztwem zawodowym w województwie poprzez współpracę instytucji rynku pracy i edukacji, a także połączenie sił, pomysłów i przedsięwzięć prowadzących do podniesienia jakości

i efektywności poradnictwa zawodowego na Warmii i Mazurach. Partnerstwo lokalne na 31 grudnia 2024 r. skupiało 95 instytucji i zrzeszało 162 doradców zawodowych, to o 10 instytucji i 24 doradców zawodowych więcej niż w 2023 r.

W ramach PAKT-u Wojewódzki Urząd Pracy zainicjował oraz koordynował realizację XIV edycji Warmińsko-Mazurskiego Tygodnia Kariery, który odbył się pod hasłem: *EKO-KARIERA*. Inauguracją tego wydarzenia była zorganizowana 21 października 2024 r. konferencja pt. *EKO-LOGICZNA – EKO-NOMICZNA PRACA PRZYSZŁOŚCI*, w której wzięło udział 251 osób. Konferencji towarzyszyła dyskusja panelowa, z udziałem czterech zaproszonych prelegentów, na temat *Czy ekologicznie może być ekonomicznie?*

Dzięki zaangażowaniu wielu partnerów w województwie warmińsko-mazurskim w ramach Warmińsko-Mazurskiego Tygodnia Kariery odbyły się również różnorodne wydarzenia: konferencje, seminaria, prelekcje, szkolenia, warsztaty, wycieczki, targi pracy, pokazy, wystawy, lekcje tematyczne, konkursy, turnieje, spotkania informacyjne, grupowe porady zawodowe, festyny, webinaria, dyżury eksperckie i wiele innych. Misją wspomnianych wydarzeń o zasięgu regionalnym było uświadomienie uczestnikom, jak ważne jest osiągnięcie balansu między wzrostem gospodarczym a ochroną środowiska, aby zapewnić wyższą jakość życia teraz i w przyszłości. Zwrócono uwagę, że transformacja

obecnego sposobu gospodarowania na bardziej zrównoważony, czyli na zieloną gospodarkę i powstawania zielonych miejsc pracy, niesie szanse rozwoju dla lokalnego rynku pracy.

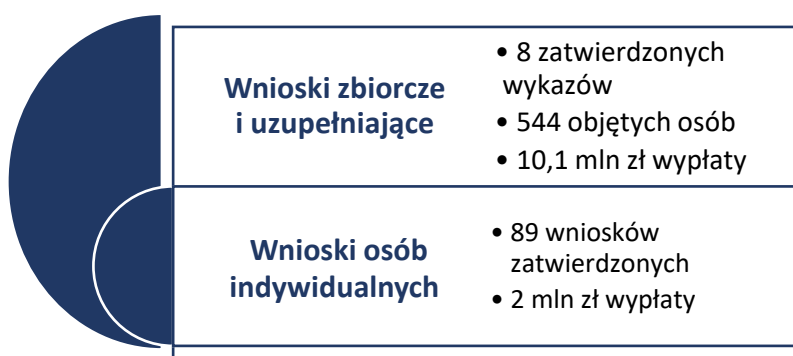
Konferencja została zrealizowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Inicjatywa jest częścią działania pilotażowego Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie składającego się na projekt w ramach naboru *Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych*. W przebieg Warmińsko-Mazurskiego Tygodnia Kariery WUP włączyły się w sumie 253 instytucje, które zorganizowały łącznie 439 różnorodnych wydarzeń, z których skorzystało 26 815 osób.

W 2024 r. pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz przy współudziale Warmińsko-Mazurskiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego, szkół branżowych z naszego regionu, Warmińsko-Mazurskiej Izby Rzemiosła i Przedsiębiorczości, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Banku Żywności w Olsztynie, służb mundurowych, instytucji rynku pracy, lokalnych i regionalnych pracodawców WUP w Olsztynie miał przyjemność zorganizować drugą edycję wydarzenia pt. *Miasteczko zawodów*.

Zostało ono zrealizowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Zeszlatoroczne przedsięwzięcie to kolejna edycja, poprzednia miała miejsce w 2023 r. i wpisywała się w kalendarium Warmińsko-Mazurskiego Tygodnia Kariery. Inicjatywa skierowana jest do uczniów siódmych i ósmych klas szkół podstawowych naszego województwa. W 2023 r. udział wzięło 600 uczestników, w 2024 r. już prawie 900.

Samorząd województwa podejmuje również działania wynikające z zadań Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP), z którego środków wypłacane są roszczenia pracownicze w razie niemożności ich zaspokojenia przez pracodawcę z powodu braku jego wypłacalności. Ogółem w 2024 r. z FGŚP wypłacono 12,1 mln zł, wobec 3,4 mln zł w 2023 r. W minionym roku w wyniku prowadzonych działań windykacyjnych odzyskano kwotę 646 tys. zł (wobec 1 mln zł w 2023 r.), a 2 mln zł należności umorzono na podstawie decyzji dysponenta Funduszu (wobec 3,7 mln zł w 2023 r.).

Diagram 9. Wypłaty z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Olsztynie.

3.2. Inteligentna gospodarka województwa warmińsko-mazurskiego

Rozwój ekonomiczny Warmii i Mazur oraz budowanie nowoczesnej i konkurencyjnej gospodarki regionu są jednym z priorytetów działań zarządu województwa. Z tego względu w regionie realizowanych jest szereg przedsięwzięć, mających na celu rozwój czterech regionalnych inteligentnych specjalizacji, którymi są: drewno i meblarstwo, ekonomia wody, żywność wysokiej jakości oraz zdrowe życie.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Na Warmii i Mazurach rozwój inteligentnych specjalizacji umożliwiły przede wszystkim środki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027. Dzięki dotacjom RPO WiM 2014-2020 oraz FEWiM 2021-2027 do końca 2024 r. wsparto w sumie 681 przedsięwzięć o łącznej wartości około 657,2 mln zł. Środki skierowano na rozwój działalności B+R przedsiębiorców, kooperację biznesu z nauką, wsparcie firm w początkowej fazie rozwoju, usługi dla MŚP, nowoczesne usługi IOB, pakietowanie produktów i usług oraz wdrożenie wyników prac B+R. W ramach FEWiM 2021-2027 wsparto do końca 2024 r. 124 przedsięwzięcia w zakresie rozwoju regionalnych inteligentnych specjalizacji na kwotę ponad 276 mln zł wkładu UE. Dofinansowaniem objęto m.in. działania z zakresu: e-usług publicznych, profesjonalizacji usług dla MŚP, kompetencji dla gospodarki oraz rozwoju cyfrowego MŚP, a także wsparcia rozwoju kapitału ludzkiego.

W celu monitorowania poziomu realizacji polityki innowacyjnej w regionie został opracowany *Raport z monitorowania inteligentnych specjalizacji za 2024 rok*. W dokumencie przedstawiono informacje o sytuacji gospodarczej Warmii i Mazur w przekroju różnych sektorów i branż, a także zaprezentowano dane na poziomie każdej z regionalnych inteligentnych specjalizacji badanych łącznie i z osobna. W raporcie zawarto również informacje o poziomie oddziaływania wsparcia udzielanego inteligentnym specjalizacjom w ramach RPO WiM 2014-2020, programu FEWiM 2021-2027 oraz funduszami strukturalnymi dostępnymi na poziomie krajowym i UE. Monitoring inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego prowadzony jest corocznie i służy cyklicznemu dostarczeniu informacji zwrotnej władzom regionu oraz ogółowi interesariuszy, czy strategia realizowana jest zgodnie z planem, czy osiągane są zakładane rezultaty i czy pojawiają się nowe obszary o potencjale tworzenia przewag konkurencyjnych regionu. Zebrane dane nie tylko umożliwiają obserwację rozwoju inteligentnych specjalizacji, ale też wskazują jednostkom naukowym kierunki, w które społeczność naukowa powinna się włączyć. Instytucjom otoczenia biznesu, samorządom lokalnym oraz organizacjom zrzeszającym przedsiębiorców wyniki monitoringu dają natomiast możliwość pogłębienia wiedzy dotyczącej uwarunkowań i kierunków rozwoju specjalizacji sprzyjającej przygotowaniu właściwej oferty wsparcia dla biznesu. Do tej pory powstało 7 raportów z monitorowania inteligentnych specjalizacji regionu.

Kontynuowano współpracę na rzecz inteligentnego rozwoju poprzez uczestnictwo przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w posiedzeniach Regionalnego Forum Inteligentnych Specjalizacji przy Konwencie Marszałków RP. Ideą forum jest wymiana doświadczeń, informacji oraz upowszechnianie dobrych praktyk związanych z inteligentnymi specjalizacjami. W 2024 r. województwo warmińsko-mazurskie uczestniczyło w posiedzeniu pod przewodnictwem województwa śląskiego. Podczas spotkania miały miejsce debaty dotyczące m.in. polityki przemysłowej Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem klastrów i inteligentnych specjalizacji. Przedstawiono także m.in. perspektywy rozwoju biomechatroniki w Polsce oraz problematykę akredytacji ośrodków innowacji i przedsiębiorczości na poziomie krajowym i regionalnym.

W 2024 r. kontynuowane było członkostwo województwa w międzynarodowym stowarzyszeniu pn. *Europejska Sieć Współpracy Regionów na rzecz Badań i Innowacji* (ERRIN). Wraz z samorządem województwa z możliwości oferowanych przez sieć korzystały również takie podmioty jak: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Akademia Nauk Stosowanych w Elblągu oraz jednostki organizacyjne województwa. Do głównych korzyści członkostwa w sieci należy zaliczyć możliwość wymiany wiedzy, dostęp do aktualnych informacji z zakresu programów UE, badań, konkursów, czy możliwość kształtowania polityk europejskich poprzez wspólne przygotowywanie opinii i stanowisk. Celem ERRIN jest także tworzenie odpowiednich warunków do budowania partnerstw i konsorcjów projektowych. Sieć ułatwia poszukiwanie partnerów do projektów wśród własnych członków, organizuje spotkania projektowe i matchmakingowe. ERRIN działa także jako partner projektów, które są tematycznie zgodne z jej profilem. Przykładem takiego przedsięwzięcia jest projekt RECIPROCITY, w którym udział brał Uniwersytet Warmińsko-Mazurski. Innym przedsięwzięciem tego rodzaju jest projekt poświęcony adaptacji do zmian klimatycznych Pathways2Resilience, w który obecnie zaangażowane jest województwo oraz uniwersytet. Członkowie sieci współpracują w ramach 13 tematycznych grup roboczych i 2 grup zadaniowych. ERRIN wspiera swoich członków w tworzeniu skutecznych powiązań i kontaktów z innymi sieciami i organizacjami aktywnymi w obszarze badań i innowacji na szczeblu europejskim. Udział w działaniach sieci daje szansę do nawiązywania i budowania relacji na forum europejskim. W 2024 r. podmioty zaangażowane w pracę sieci brały udział w spotkaniach grup roboczych oraz innych organizowanych przez sieć wydarzeniach poświęconych tematyce m.in.: inteligentnych specjalizacji, współpracy międzyregionalnej, dyfuzji innowacji, procesom badawczo-innowacyjnym, dziedzictwu kulturowemu, czy sztucznej inteligencji. Przeprowadzono także spotkanie online, w którym uczestniczyli przedstawiciele zainteresowanych jednostek organizacyjnych województwa oraz reprezentanci Sekretariatu ERRIN. Celem tego wydarzenia było zapoznanie nowo zaangażowanych podmiotów z możliwościami oferowanymi przez sieć oraz z korzyściami wynikającymi z uczestnictwa w jej działaniach.

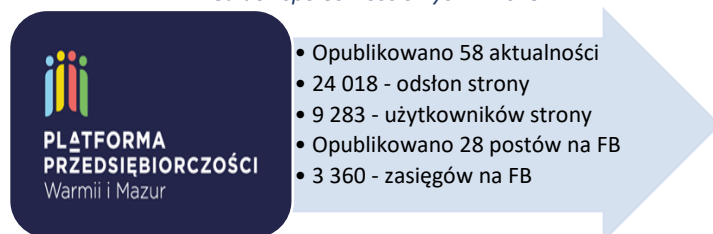
Rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji wspierany jest również poprzez uczestnictwo w Sieci Dyrektorów Inteligentnych Specjalizacji Regionów Morza Bałtyckiego (BSR S3 DN), w której pracach województwo warmińsko-mazurskie uczestniczy od 2019 roku. Skupia ona 10 regionów z 5 różnych krajów z obszaru Morza Bałtyckiego (Polski, Szwecji, Finlandii, Niemiec oraz Litwy) reprezentowanych przez osoby odpowiedzialne za kształtowanie polityki inteligentnych specjalizacji. Sieć ma na celu zwiększenie możliwości regionów w zakresie współpracy, wymiany wiedzy i doświadczeń związanych

ze strategiami inteligentnych specjalizacji oraz innowacjami. W 2024 r. przedstawiciele regionu brali udział w spotkaniach sieci, podczas których szeroko omawiano kwestie podejścia do idei inteligentnej specjalizacji w przyszłej polityce spójności w związku z publikacją dziewiątego już raportu na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Zostało wypracowane wspólne stanowisko BSR S3 DN odnoszące się do tematyki współpracy międzyregionalnej na rzecz innowacji po roku 2027, ze szczególnym uwzględnieniem ambicji sieci dotyczących przyszłości innowacji międzyregionalnych w UE. W omawianym roku obszar zainteresowań sieci, oprócz debaty nt. szeroko pojętej polityki spójności, koncentrował się szczególnie na tematyce związanej z:

- budowaniem potencjału sieci i identyfikacją wspólnych obszarów zainteresowań,
- aktualnymi programami i konkursami unijnymi wspierającymi regionalne inteligentne specjalizacje (m.in. Regionalnymi Dolinami Innowacji, Instrumentem I3),
- przyszłą współpracą w zakresie innowacji w kolejnym okresie programowania,
- współtworzeniem wizji i fundamentów regionalnej doliny innowacji Morza Bałtyckiego.

Istotną rolę w komunikacji z otoczeniem gospodarczym – przedsiębiorcami, instytucjami wsparcia biznesu oraz osobami rozważającymi uruchomienie własnej działalności – pełni funkcjonujący od 2019 r. serwis internetowy Platforma Przedsiębiorczości Warmii i Mazur (<https://biznes.warmia.mazury.pl/>). Jest on miejscem, w którym publikowane są kluczowe informacje dotyczące prowadzenia biznesu w regionie, ułatwiając potencjalnym użytkownikom dotarcie do aktualnych wiadomości o trendach,

Diagram 11. Funkcjonowanie serwisu internetowego i profilu w mediach społecznościowych w 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Polityki Regionalnej.

Diagram 10. Struktura Sieci Sieć Dyrektorów Inteligentnych Specjalizacji Regionów Morza Bałtyckiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Polityki Regionalnej.

możliwościach finansowania oraz wydarzeniach gospodarczych. Z myślą o przejrzystości i wygodzie, wszystkie treści są prezentowane w sposób czytelny i przyjazny, co pozwala szybko dotrzeć do najważniejszych danych. W 2024 r. w serwisie opublikowanych zostało 58 aktualności.

W grudniu 2024 r. Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie zainicjował działanie Forum Współpracy Instytucji Otoczenia Biznesu Warmii i Mazur (IOB) – spotkań mających na celu m.in. integrację IOB oraz budowę skutecznego ekosystemu wsparcia dla przedsiębiorstw. Wydarzenie odbyło się w dniach 4-5 grudnia w Olsztynie i Lidzbarku Warmińskim, angażując przedstawicieli IOB, samorządów oraz ekspertów.

Współorganizatorami pierwszego dnia forum byli: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Wydział Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. Kluczowe tematy dotyczyły możliwości współpracy międzysektorowej, funkcjonowanie Polskiej Strefy Inwestycji oraz znaczenie klastrów jako narzędzi wspierających rozwój gospodarczy regionu. Odbyły się m.in. prezentacje i warsztaty *Business speed dating*, umożliwiające bezpośredni dialog między samorządami a przedstawicielami Polskich Klastrow Kluczowych.

Drugi dzień, poświęcony wyłącznie IOB, miał na celu usprawnienie koordynacji działań regionalnych IOB, budowanie między nimi trwałych relacji, networking oraz wspólny dialog w celu zwiększenia efektywności działania systemu wspierającego przedsiębiorców oraz ekosystem innowacji w regionie. Forum zostało wysoko ocenione przez uczestników, którzy podkreślili jego wartość merytoryczną i networkingową. Wnioski z wydarzenia stanowią podstawę do dalszych działań na rzecz wzmocnienia współpracy IOB w regionie.

W 2024 r. sporządzono raport potwierdzający spełnienie warunku podstawowego 1.1 *Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji* w ramach celu polityki 1 *Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz łączności cyfrowej* określonego w Rozporządzeniu Ogólnym Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. Wykorzystanie środków europejskich perspektywy finansowej 2021-2027 uzależnione jest od spełnienia ww. warunku. Samoocena została przeprowadzona na podstawie dokładnej analizy i oceny spełnienia 7 kryteriów wyznaczonych przez Komisję Europejską.

W ubiegłym roku rozpoczęto wdrażanie postanowień umowy zawartej 28 grudnia 2023 r. pomiędzy Zarządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego a Bankiem Gospodarstwa Krajowego, w ramach której BGK został operatorem instrumentów finansowych *FEWiM 2021-2027*. Jest to umowa o najwyższej wartości w historii wdrażania środków europejskich w województwie warmińsko-mazurskim. Na wdrażanie instrumentów finansowych zaplanowano blisko 500 mln zł, z czego udział środków Unii Europejskiej to 425 mln zł, a wkład BGK w priorytecie 1 – gospodarka wynosi blisko 75 mln zł. Zgodnie z przyjętymi wskaźnikami wsparciem objętych zostanie minimum 1 336 przedsiębiorców oraz jednostki sektora publicznego. Pomoc w szczególności kierowana jest do podmiotów znajdujących się w luce finansowej, które mają trudności z pozyskaniem finansowania komercyjnego. Środki finansowe udzielane będą w postaci pożyczek oraz pożyczek z umorzeniem. W 2024 r. BGK zawarł umowy z Partnerami Finansującymi na kwotę blisko 150 mln zł z przeznaczeniem na pożyczki dla przedsiębiorców.

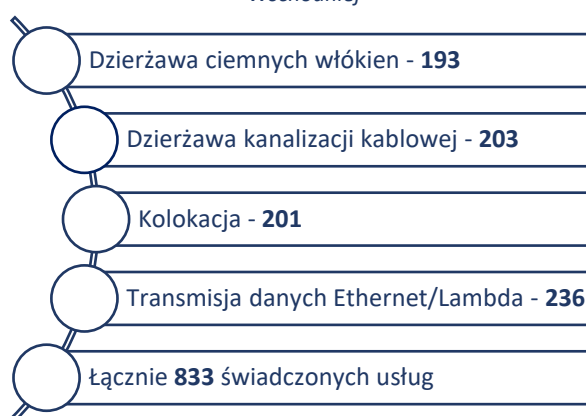
3.3. Społeczeństwo informacyjne

Dzisiejsze społeczeństwa coraz bardziej opierają swój rozwój na wykorzystywaniu informacji oraz nowych technologiach informatycznych. Dlatego niezwykle istotny jest rozwój usług i narzędzi teleinformatycznych, budowanie podstaw dla transformacji cyfrowej gospodarki Warmii i Mazur, w tym specjalistycznych kadr jak również promowanie umiejętności cyfrowych u mieszkańców.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Województwo warmińsko-mazurskie jest właścicielem infrastruktury szerokopasmowej powstałej w ramach projektu *Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej* – województwo warmińsko-mazurskie współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013. Na mocy uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 1 stycznia 2024 r. utworzone zostało Warmińsko-Mazurskie Centrum Nowych Technologii, do którego statutowych zadań należy wykonywanie zadań Województwa Warmińsko-Mazurskiego jako operatora infrastruktury Regionalnej Sieci Szerokopasmowej (RSS). W 2024 r. WMCNT sukcesywnie przejmowało od dotychczasowego zarządcy (Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) prawa i obowiązki operatora Infrastruktury RSS, a od 1 lipca 2024 r. realizuje te zadania samodzielnie. RSS przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności obszaru, przez który przebiega, oferując innym operatorom telekomunikacyjnym usługi transmisji danych, dzierżawy kanalizacji kablowej, dzierżawy ciemnych włókien oraz kolokacji. W efekcie umożliwiła szerszy dostęp do Internetu dla instytucji publicznych, przedsiębiorstw oraz mieszkańców regionu. Według stanu na koniec 2024 r. na usługi świadczone z wykorzystaniem infrastruktury RSS w województwie warmińsko-mazurskim zawarto 833 umów szczegółowych (wzrost o 24% w stosunku do 2023 r.), a ich klasyfikacja przedstawiona została na diagramie nr 12.

Diagram 12. Usługi świadczone w województwie warmińsko-mazurskim w ramach Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej

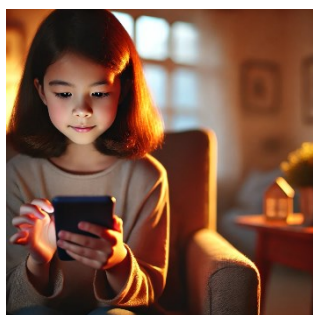

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WMCNT.

W lutym 2024 r. samorząd województwa dodatkowo zorganizował konferencję *Podłączeni: przyszłość Warmii i Mazur w czasach szybkiego Internetu*. Konferencja była ona poświęcona dalszemu wykorzystaniu udostępnionej przez województwo infrastruktury Regionalnej Sieci Szerokopasmowej oraz przyszłym przedsięwzięciom realizowanym w województwie przez wiodących operatorów telekomunikacyjnych mających na celu likwidację tzw. białych plam. Zwrócono uwagę na to, jak dostęp do Internetu wpływa na lokalne społeczności, szczególnie w kontekście edukacji, biznesu i administracji publicznej. Prelegenci przedstawili plany inwestycyjne na kolejne lata, w tym zwiększenie dostępności usług cyfrowych w trudno dostępnych miejscach regionu. Wydarzenie cieszyło się szczególną uwagą dzięki obecności ekspertów technologicznych, którzy podkreślili znaczenie innowacji w budowaniu nowoczesnych społeczności. Spotkanie stanowiło doskonałą okazję do wymiany informacji i konstruktywnego dialogu pomiędzy przedstawicielami samorządu terytorialnego, Ministerstwem Cyfryzacji oraz liderami branży telekomunikacyjnej. W wydarzeniu udział wzięło ok. 120 osób.

Począwszy od 2010 r. samorząd województwa warmińsko-mazurskiego świadczy e-usługi jednostkom zewnętrznym (powiatom, gminom, jednostkom organizacyjnym województwa) oraz innym zainteresowanym organizacjom. Od 2024 r. oferowane przez WMCNT e-usługi to m.in. możliwość publikacji informacji na dostępnej publicznie stronie internetowej www.warmia.mazury.pl oraz w *Regionalnym Biuletynie Informacji Publicznej*, a także możliwość archiwizacji danych na przestrzeni dyskowej Samorządowego Ośrodka Przetwarzania Danych, udostępnienie zasobów informatycznych na potrzeby usługi hostingowej oraz współdzielony kalendarz – dostępna publicznie usługa do planowania i zarządzania czasem. WMCNT świadczy łącznie 119 usług na rzecz 78 jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych.

W 2024 r. po raz kolejny przystąpiono do ogólnopolskiej akcji *Dzień bezpiecznego Internetu*. Obecnie Internet stał się nieodłącznym elementem życia dzieci i młodzieży, dlatego ważne jest ciągłe budowanie ich świadomości. Zorganizowany 9 lutego przez WMCNT *Dzień bezpiecznego Internetu* był skierowany do młodzieży i nauczycieli – ambasadorów ze szkół ponadpodstawowych z regionu. Wykłady dotyczyły edukacji w zakresie cyberbezpieczeństwa. Zajęcia prowadzono z wykorzystaniem aplikacji, a zakres obejmował m.in. zagrożenia internetowe (phishing, wyciek danych), kradzież kont i tożsamości w mediach społecznościowych, tworzenie bezpiecznych haseł czy rozpoznawanie fałszywych domen internetowych. Interaktywne prezentacje i quizy sprawdziły się doskonale jako metoda zwiększania zaangażowania uczestników oraz poszerzania ich wiedzy.

28 marca 2024 r. zorganizowano wydarzenie pt. *STEAM w przedszkolu. Kod do nowoczesnej edukacji*. Inicjatywa miała na celu zwiększenie świadomości nauczycieli przedszkolnych na temat możliwości wprowadzenia nauk STEAM do edukacji. Dzięki podejściu STEAM uczniowie rozwijają zarówno zdolności techniczne, jak i miękkie, co lepiej przygotowuje ich do wyzwań współczesnego świata. Uczestnicy poznali metody, które rozwijają kreatywność, umiejętności techniczne i logiczne myślenie u dzieci już od najmłodszych lat.

W maju 2024 r. z inicjatywy samorządu województwa odbył się Konwent Informatyków Warmii i Mazur. Była to już VIII edycja wydarzenia, które miało na celu podniesienie kompetencji cyfrowych oraz integracja lokalnego środowiska z branży IT działającego w administracji publicznej. Temat przewodni wydarzenia stanowiło cyberbezpieczeństwo, inteligentne miasta i administracja cyfrowa. Oprócz uzupełnienia wiedzy teoretycznej w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego uczestnicy mogli skorzystać z warsztatów oraz poznać innowacyjne rozwiązania programistyczne, informatyczne lub technologiczne przeznaczone dla jednostek samorządu terytorialnego. Hybrydowy format wydarzenia przyczynił się do zwiększenia jego dostępności dla uczestników z całego kraju.

W lipcu 2024 r. Warmińsko-Mazurskie Centrum Nowych Technologii we współpracy z Computer Emergency Response Team Polska zrealizowało dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego i jednostek organizacyjnych szkolenia *Jak dbać o cyberbezpieczeństwo w JST*. Program obejmował najpowszechniejsze zagrożenia w cyberprzestrzeni, procedury zgłaszania incydentów, zarządzanie

cyfrową tożsamością oraz zasady cyberhigieny. Uczestnicy poznali praktyczne symulacje ataków phishingowych oraz wskazówki dotyczące ochrony danych i unikania zagrożeń. Szkolenie stanowiło ważny krok w budowaniu świadomości i kompetencji w zakresie cyberbezpieczeństwa w administracji samorządowej. Wzięło w nim udział około 450 osób.

8 sierpnia 2024 r. samorząd województwa podpisał umowę o przyznanie grantu na projekt *Wzmocnienie infrastruktury teleinformatycznej*. Przedsięwzięcie przewiduje zakup serwerów, które przyczynią się do zwiększenia bezpieczeństwa przetwarzania i przechowywania informacji poprzez wzmacnianie odporności jednostki oraz zdolności do skutecznego zapobiegania incydom bezpieczeństwa teleinformatycznego, wykrywania ich, jak i reagowania na nie. Rozszerzenie infrastruktury serwerowej zapewni zwiększenie stabilności systemów, spowoduje redukcję ryzyka awarii związanego z wykorzystaniem pojedynczego elementu oraz usprawni procesy monitorowania i reagowania na ewentualne incydenty. Projekt jest realizowany w ramach Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy 2021-2027.

Kolejną z inicjatyw w zakresie rozwoju społeczeństwa informatycznego jest multimedialne stoisko technologiczne *Cyfrowy Zakątek*, którego celem jest promowanie poprzez formy multimedialne działań samorządu województwa warmińsko-mazurskiego oraz rozwój kompetencji cyfrowych. W ubiegłym roku stoisko prezentowane było m.in. podczas IX Europejskiego Kongresu Samorządów w Mikołajkach, Olsztyn Green Festiwal, Festiwalu Promocji Gospodarczej, Dożynek Wojewódzkich, Dni UWM oraz Elektron Show. Odwiedzający stoisko mieli okazję zgłębić tajniki programowania, pilotażu dronów oraz korzystania z rzeczywistości wirtualnej. Mogli również uczestniczyć w różnorodnych quizach i konkursach, a także obejrzeć filmy wykonane w technologii 360°, ukazujące turystyczne atrakcje regionu. Dzięki zaawansowanym technologiom, goście Cyfrowego Zakątka mogli przenieść się w czasie do bitwy pod Grunwaldem lub wirtualnie zwiedzić olsztyńską starówkę, towarzysząc Mikołajowi Kopernikowi podczas jazdy na rolnikach. Na stoisku odwiedzający mogli zapoznać się informacją o nowopowstałej jednostce organizacyjnej Województwa (WMCNT) oraz dowiedzieć się o podejmowanych przez nią działaniach.

24 września 2024 r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjął decyzję o dofinansowaniu projektu pt. *Tysiąc sto jeden kompetencji cyfrowych* w ramach Priorytetu 1 Gospodarka, działanie 01.06. E-usługi publiczne (schemat B) programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027. Jest to projekt strategiczny, który ma na celu podniesienie umiejętności 1 101 pracowników jednostek samorządu terytorialnego oraz ich jednostek organizacyjnych z województwa warmińsko-mazurskiego. Szkolenia pozwolą na zwiększenie efektywności i jakości usług świadczonych przez jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne, niezbędnych do przeprowadzenia transformacji cyfrowej w organizacji i wdrożenia dostępnych e-usług wysokiej jakości. 12 grudnia 2024 r. odbyła się konferencja inauguracyjna projektu. Wydarzenie stanowiło okazję do podkreślenia kluczowej roli kompetencji cyfrowych w rozwoju administracji publicznej. Spotkanie zgromadziło osoby kierujące jednostkami samorządu oraz pracowników samorządowych, pokazując jak inwestowanie w rozwój umiejętności cyfrowych może poprawić jakość usług publicznych oraz komunikację z mieszkańcami.

W 2024 r. realizowano inicjatywę *Zarządzanie flotą dronów*. Była to kontynuacja wcześniejszych działań na rzecz promowania i popularyzacji wiedzy na temat technologii dronowych. Dzięki przedsięwzięciu zwrócono uwagę na praktyczne zastosowania dronów w takich obszarach jak logistyka, rolnictwo, bezpieczeństwo czy ochrona środowiska. Program miał również na celu inspirowanie uczestników do poszerzania wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych technologii oraz wspieranie rozwoju kompetencji przyszłości. W ten sposób inicjatywa przyczyniła się do budowania świadomości o roli dronów w tworzeniu innowacyjnych rozwiązań, które mogą znacząco usprawnić wiele aspektów życia codziennego i zawodowego.

Warsztaty *Zarządzanie flotą dronów* miały na celu przygotowanie uczestników na nadchodzącą zmianę w przepisach dotyczących lotów dronami oraz dostarczenie praktycznej wiedzy na temat wykorzystania tych urządzeń w codziennej pracy.

W ubiegłym roku była kontynuowana współpraca z Ambasadorami Kompetencji Cyfrowych – grupą zaangażowanych nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Ambasadorzy pełnią rolę przewodników, zachęcając uczniów do kreatywnego myślenia oraz odważnego sięgania po innowacyjne rozwiązania. Dzięki ich wsparciu młodzież zyskuje nie tylko umiejętności techniczne, ale także motywację do aktywnego uczestnictwa w dynamicznie zmieniającym się świecie cyfrowym. Wspólne działania Ambasadorów stanowią fundament budowania nowoczesnej edukacji, która odpowiada na potrzeby przyszłości i kształtuje nowe pokolenie twórców technologii. W ramach współpracy podpisano dwa porozumienia: z Zespołem Szkół Ekonomicznych im. Mikołaja Kopernika w Olsztynie oraz Zespołem Szkół Elektronicznych i Telekomunikacyjnych w Olsztynie. Współpraca obejmuje wsparcie klas o profilu IT, w tym organizację praktyk uczniowskich i wizyt edukacyjnych w WMCNT, a także pomoc w pozyskaniu nowoczesnego sprzętu dydaktycznego.

3.4. Obszary wiejskie

Realizacja przedsięwzięć zmierzających do rozwoju obszarów wiejskich i poprawy warunków życia ludności tam mieszkającej są jednym z najważniejszych zadań samorządu województwa warmińsko-mazurskiego. Dzieje się tak, ponieważ około 41% mieszkańców naszego regionu stanowi ludność wiejska. Wychodząc naprzeciw tym wyzwaniom w 2024 r. z inicjatywy Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjęto szereg inicjatyw mających na celu rozwój obszarów wiejskich w naszym regionie. Miały one przyczynić się zarówno do aktywizacji i promocji obszarów wiejskich, jak i rozwoju rolnictwa, które nadal pozostaje ważną gałęzią regionalnej gospodarki.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Aktywizację i promocję obszarów wiejskich umożliwia m.in. realizacja konkursu *Małe Granty Sołeckie Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego*, którego celem jest promowanie działań z zakresu modernizacji terenów wiejskich, wspieranie przedsięwzięć inwestycyjnych wpływających na zwiększenie poziomu zaangażowania społeczności lokalnych na obszarach wiejskich oraz rozwój demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego. W 2024 r. dofinansowano 39 przedsięwzięć na łączną kwotę 800 tys. zł z budżetu województwa warmińsko-mazurskiego (dla porównania w 2023 r. dofinansowano 42 przedsięwzięcia na kwotę 804 tys. zł). Środki finansowe samorządu województwa przeznaczone zostały na realizację małych inwestycji między innymi takich jak: modernizacja przyśtanków, budowa altan, wiat, wędzarni, grilli, zagospodarowanie centrów wsi, przestrzeni publicznej do odpoczynku itp.

Diagram 13. Informacja o konkursie *Małe Granty Sołeckie* w 2024 r.

39 przedsięwzięć

800 tys. zł

z budżetu

województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa.

Diagram 14. Informacja o konkursie *Aktywna Wieś Warmii, Mazur i Powiśla* w 2024 r.

16 przedsięwzięć

300 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa.

Wsparciu obszarów wiejskich służy także inicjatywa samorządu województwa *Wieś Warmii, Mazur i Powiśla miejscem, w którym warto żyć...* Jej głównym celem jest wzrost aktywności i integracji społeczności obszarów wiejskich, zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz swojego sołectwa, a także poprawa warunków życia mieszkańców wsi. W 2024 r. ogłoszono następny nabór gmin i sołectw do inicjatywy w zakresie odnowy wsi. Przyjęto

do współpracy 44 nowe sołectwa. W inicjatywie uczestniczy zatem 157 sołectw z 67 gmin województwa warmińsko-mazurskiego. W ramach przedsięwzięcia corocznie organizowane są szkolenia i warsztaty dla grup odnowy wsi i ich liderów, koordynatorów gminnych, władz gmin oraz moderatorów, wyjazdy studyjne, konkursy, wydarzenia służące nawiązywaniu partnerstw pomiędzy sołectwami, działania promocyjno-informacyjne. Dodatkowo w ramach inicjatywy ogłaszany jest konkurs *Aktywna Wieś Warmii, Mazur i Powiśla*. W ubiegłym roku z tego konkursu dofinansowano 16 przedsięwzięć na kwotę blisko 300 tys. zł. Dla porównania w 2023 r. było to 14 przedsięwzięć na kwotę 273 tys. zł.

Diagram 15. Konkurs dla organizacji pozarządowych w zakresie aktywizacji społeczności lokalnej na obszarach wiejskich w 2024 r.

9 zadań

80 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa.

Z otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych i podmiotów uprawnionych w zakresie aktywizacji społeczności lokalnych na obszarach wiejskich w 2024 r. dofinansowano 9 zadań na kwotę 80 tys. zł (w 2023 r. było to 8 zadań na kwotę 60 tys. zł). W wyniku realizacji przedsięwzięcia wykonano zadania z zakresu wspierania wsi tematycznych oraz wpływające na poprawę estetyki miejscowości wiejskich w województwie warmińsko-mazurskim.

Realizowano także konkurs *Granty Marszałka dla Kół Gospodyń Wiejskich*. Jego celem było promowanie działań z zakresu modernizacji terenów wiejskich oraz budowanie silnego kapitału społecznego. W 2024 r. z tej inicjatywy dofinansowano 23 zadania na blisko 200 tys. zł (w 2023 r. było to 30 zadań o wartości 220 tys. zł). Pozwoliło to na zakup sprzętu AGD, namiotów, grilli, garnków i naczyń, akcesoriów ułatwiających pracę w kuchni i umożliwiających estetyczne podawanie potraw, ekspozytorów do przetworów i innych produktów oraz strojów ludowych.

Diagram 16. Konkurs Granty Marszałka dla Kół Gospodyń Wiejskich w 2024 r.

**Koła Gospodyń
Wiejskich**

23 zadania

200 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa.

W 2024 r. po raz drugi w ramach otwartego konkursu dla organizacji pozarządowych i podmiotów uprawnionych w zakresie tworzenia warunków ochrony i rozwoju owadów zapylających w społecznościach lokalnych na obszarach wiejskich województwa dofinansowano 5 zadań o wartości 189,6 tys. zł.

W ubiegłym roku zarząd województwa zatwierdził regulamin oraz ogłosił drugą edycję konkursu pn. *Sadzenie drzew i krzewów miododajnych*, jako sposób na ochronę bioróżnorodności w województwie warmińsko-mazurskim „w trosce o owady zapylające”. Wsparcie finansowe w wysokości 199,1 tys. zł zostało udzielone 24 gminom w formie dotacji celowej na zakup drzew i krzewów miododajnych. W ten sposób powstały skwery, alejki oraz zielone wyspy, które służą zarówno jako pożytek dla owadów zapylających, jak również mieszkańcom naszego województwa, jako miejsca odpoczynku.

W 2024 r. zorganizowano *Samorządowe Forum Sołtysów na Warmii i Mazurach* dla około 1 500 osób. Wydarzenie było okazją do wspólnego świętowania obchodów Dnia Sołtysa oraz wyrażenia wdzięczności za zaangażowanie i pracę sołtysów na rzecz społeczności lokalnych, a także stanowiło przestrzeń do refleksji nad dalszymi działaniami służącymi rozwojowi obszarów wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego. Dodatkowo zorganizowano wyjazd studyjny do Hiszpanii pod nazwą *4 klucze rozwoju obszarów wiejskich – aktywizacja, odnowa, inspiracja, dobre praktyki*. W wycieczce udział wzięły 23 osoby zaangażowane we wdrażanie inicjatywy samorządu województwa warmińsko-mazurskiego - *Odnowa Wsi Województwa Warmińsko-Mazurskiego Wieś Warmii, Mazur i Powiśla miejscem, w którym warto żyć...* Głównym celem wyjazdu studyjnego było podniesienie kompetencji uczestników w zakresie wykorzystania dziedzictwa kulturowego, kulinarnego, krajobrazowego, sztuki współczesnej i architek-

tury w procesach odnowy wsi. Środki na to zadanie pochodziły z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Pomoc Techniczna, Schemat II.

W 2024 r. zarząd województwa zrealizował szereg działań, które miały na celu promocję żywności regionalnej, tradycyjnej, naturalnej. Tego typu inicjatywy należą do kluczowych zadań samorządu województwa, ponieważ żywność wysokiej jakości jest jedną z inteligentnych specjalizacji regionu. W 2024 r. na rzecz promowania żywności wysokiej jakości podejmowano następujące działania:

- Organizacja wydarzenia pn. *Dziedzictwo Kulinarne Warmii i Mazur. Targi żywności regionalnej, naturalnej i tradycyjnej* od 15 do 16 czerwca 2024 roku na Starym Mieście w Olsztynie (przy udziale finansowym Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich). Celem głównym przedsięwzięcia była promocja i rozwój sektora żywności regionalnej, tradycyjnej i naturalnej w województwie warmińsko-mazurskim. Podczas targów odbyły się m.in. pokazy kulinarne połączone z degustacją produktów regionalnych/tradycyjnych, część wystawiennicza, w której swoje produkty zaprezentowało 35 wystawców - lokalnych producentów i przetwórców, konkurs *Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów*, debata dotycząca rozwoju regionalnego dziedzictwa kulinarnego.
- Organizacja *etapu regionalnego XXIII edycji ogólnopolskiego konkursu Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów* we współpracy z Polską Izbą Produktu Regionalnego i Lokalnego. Do konkursu zgłoszono 32 produkty i 5 potraw od producentów żywności i restauratorów z województwa warmińsko-mazurskiego. Nominowano 6 produktów i 1 potrawę do nagrody *Perła 2024*. Krajowa Kapituła Konkursu przyznała ostatecznie nagrodę 4 produktom i 1 potrawie. Perły zostały wręczone na wielkim finale konkursu podczas targów *Smaki Regionów w Poznaniu*.
- Uczestnictwo w *Targach Smaki Regionów w Poznaniu* w dniach 27-29 września 2024 r. (z udziałem finansowym Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich), podczas których żywność regionalną, tradycyjną i lokalną zaprezentowało 11 wystawców z województwa warmińsko-mazurskiego. W trakcie wydarzenia miało miejsce wręczenie prestiżowych nagród *Perła 2024*.
- Współorganizacja wydarzeń promujących żywność regionalną, tradycyjną, naturalną, m.in.: *IX Festiwal Serów i Twarogów Polskiego Mleczarstwa* w dniach 7-8 września 2024 r. w Olsztynie oraz *Regionalne Święto Ziół* 15 sierpnia 2024 r.
- Przeprowadzenie kampanii edukacyjnej pn. *Radio od kuchni* w postaci 10 audycji radiowych o charakterze kulinarnym, emitowanych na żywo na antenie Radia Olsztyn z udziałem członków sieci *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury*. Jej celem był wzrost świadomości społecznej w zakresie aktualnych trendów w produkcji żywności i żywieniu człowieka, w tym dotyczących żywności ekologicznej, tradycyjnej i regionalnej (surowce, produkty, potrawy), zasad zdrowego odżywiania, znaczenia odpowiedniego doboru produktów żywnościowych w profilaktyce zdrowotnej, rozwój oraz wsparcie rynku produktów żywnościowych, regionalnych, tradycyjnych, naturalnych wysokiej jakości.
- Organizacja wizyty 3 blogerów kulinarnych w województwie warmińsko-mazurskim, przygotowanie relacji pisemnych i fotograficznych oraz ich umieszczenie w mediach społecznościowych. W działaniu promocyjnym sieci *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury* wzięło udział 18 jej członków.
- Prowadzenie strony internetowej *dziedzictwokulinarne.pl* oraz profilu w mediach społecznościowych. Strona internetowa zapewnia dostęp do informacji o sieci *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury*, w tym wszelkich niezbędnych dokumentów związanych z jej działalnością, aktualnego wykazu jej członków, wydarzeń realizowanych w ramach sieci oraz materiałów

promocyjnych. Dodatkowa aktywna promocja produktów i usług kulinarnych odbywa się poprzez kanały social media: Facebook i Instagram.

W dniach 21-22 listopada 2024 r. została zorganizowana konferencja *Produkcja żywności wysokiej jakości na Warmii i Mazurach – kreowanie marki, nowe rozwiązania, dobre praktyki*. Konferencja dotyczyła żywności wysokiej jakości, tradycyjnej, lokalnej i regionalnej. Spotkanie miało na celu promocję marki Warmii i Mazur - Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury, przekazanie informacji na temat dobrych praktyk w zakresie produkcji, marketingu, sprzedaży i promocji żywności regionalnej, znakowania oraz certyfikacji produktów, wsparcia finansowego w ramach inicjatywy LEADER, współpracy branży gastronomicznej, a także inspiracji historią kulinarną. W ciągu dwóch dni uczestnicy wysłuchali prelekcji tematycznych, wzięli udział w interaktywnych warsztatach i debacie *Z tradycją – ku przyszłości*, wymieniali doświadczenia z liderami branży. Zainteresowaniem cieszyły się także prace grupowe: *Trudne relacje z klientem*, *Energia i równowaga w pracy przedstawicieli branży gastronomicznej, czyli jak pokonać stres i wypalenie zawodowe*. W wydarzeniu wzięło udział około 120 osób. Główną grupą docelową byli producenci i przetwórcy żywności lokalnej, naturalnej, tradycyjnej, regionalnej i ekologicznej oraz restauratorzy z województwa warmińsko-mazurskiego, przedstawiciele instytucji państwowych, samorządowych, szkół, Lokalnych Grup Działania, Grup Rybackich. Podczas konferencji 8 nowych podmiotów z regionu otrzymało certyfikaty sieci *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury*.

W ramach otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie:

- w zakresie upowszechniania i ochrony konsumenta dofinansowano 1 ofertę na kwotę 10 tys. zł (w 2023 r. była to również 1 oferta na kwotę 10 tys. zł),
- w zakresie żywności i ochrony dziedzictwa kulinarnego dofinansowano 5 ofert na kwotę niemal 60 tys. zł, dodatkowo w trybie pozakonkursowym realizowano 1 projekt na kwotę 10 tys. zł (w 2023 r. było to 6 ofert na kwotę 70 tys. zł).

Diagram 17. Informacja o dotacjach dla organizacji pozarządowych

**7 projektów
organizacji**

80 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa.

Dzięki wsparciu organizacji pozarządowych zrealizowano szereg wydarzeń, dzięki którym upowszechniano wiedzę dotyczącą żywności regionalnej, tradycyjnej, naturalnej wysokiej jakości. Zorganizowano m.in. konferencję naukową, warsztaty i kiermasze, przygotowano mapę dziedzictwa kulinarnego, a także przeprowadzono wiele działań edukacyjnych.

W 2024 r. ogłoszono 1 nabór w konkursie *Organizacja wydarzeń regionalnych promujących żywność naturalną, tradycyjną i lokalną oraz dziedzictwo kulinarne Warmii i Mazur w 2024 r.* Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego nabór zatwierdził uchwałą nr 4/52/24/VI z dnia 23 stycznia 2024 r. Celem konkursu była promocja i upowszechnianie produkcji żywności regionalnej, lokalnej, naturalnej, tradycyjnej w województwie warmińsko-mazurskim. Beneficjentami w konkursie mogły być gminy wiejskie, miejsko-wiejskie lub miejskie, położone w województwie warmińsko-mazurskim.

W wyniku ogłoszenia naboru wpłynęło 21 wniosków na łączną kwotę dofinansowania 525 tys. zł. Do dofinansowania zarekomendowanych zostało 11 wniosków w wysokości 249,4 tys. zł (w 2023 r. było to 9 wniosków o wartości 178,6 tys. zł). Wydarzenia, które uzyskały wsparcie zostały ujęte w *Kalendarzu imprez regionalnych promujących żywność naturalną, tradycyjną, lokalną i regionalną województwa warmińsko-mazurskiego w 2024 r.*

Ponadto w 2024 r. przygotowano artykuły promujące wysokiej jakości żywność lokalną, tradycyjną i regionalną, które opublikowano w czasopiśmie:

- *Smak i Tradycja* – Magazyn Informacyjny Polskiej Izby Produktu Regionalnego,
- *Wiadomości Turystyczne*,
- *Droga Wolna* – Kwartalnik Pracowników Zarządu Dróg Wojewódzkich (ZDW) w Olsztynie.

Zrealizowano projekt *Akademia Smaków Warmii i Mazur – zajęcia edukacyjno-szkoleniowe dla Kół Gospodyń Wiejskich*. Zorganizowano cykl 4 pokazów i 19 warsztatów kulinarnych dla Kół Gospodyń Wiejskich. Były one prowadzone przez profesjonalnych kucharzy, którzy w ramach pokazów

i warsztatów przeprowadzili część szkoleniową w formie prelekcji oraz część praktyczną w formie przygotowywania potraw przez uczestników na stanowiskach gastronomicznych. W przedsięwzięciu wzięło udział ponad 400 uczestników z blisko 100 Kół Gospodyń Wiejskich. Uczestnicy szkolili się z zakresu przygotowania potraw regionalnych oraz koncepcji zero waste. W ramach projektu przygotowano również publikację *Przewodnik po smakach Warmii i Mazur* (edycja II).

W ubiegłym roku kontynuowano także prace nad dalszym rozwojem sieci *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury* poprzez rekrutację kolejnych podmiotów zewnętrznych do sieci. Celem przedsięwzięcia jest:

- rozwój i promocja żywności naturalnej, tradycyjnej, lokalnej, regionalnej, ekologicznej opartej na lokalnych/regionalnych zasobach surowców, pochodzących z województwa warmińsko-mazurskiego,
- rozwój krótkich łańcuchów dostaw żywności,
- zachowanie, ochrona i dbałość o dziedzictwo kulinarne Warmii, Mazur i Powiśla,
- współpraca oraz wymiana wiedzy i doświadczeń pomiędzy członkami sieci,
- promocja, wsparcie i rozwój członków sieci,
- wzmocnienie tożsamości lokalnej/regionalnej Warmii, Mazur i Powiśla,
- zapewnienie konsumentom/turystom regionalnej oferty kulinarnej,
- podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu poprzez rozwój jego oferty kulinarnej,
- wzmocnienie konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw,
- zwiększanie zainteresowania konsumentów i producentów żywnością naturalną wysokiej jakości,
- upowszechnianie i podnoszenie wiedzy na temat historii i tradycji kulinarnej Warmii, Mazur i Powiśla.

Diagram 18. Informacja o konkursie Organizacja wydarzeń regionalnych promujących żywność naturalną, tradycyjną i lokalną oraz dziedzictwo kulinarne Warmii i Mazur w 2024 r.

11 dofinansowanych wniosków

249,4 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa.

Na podstawie opinii wydanej przez Zespół opiniodawczo-doradczy ds. Sieci *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury* oraz rekomendacji Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego zatwierdził podmioty wchodzące w skład Sieci *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury* na okres kolejnych dwóch lat kalendarzowych (2025 i 2026 r.) w trzech kategoriach: gastronomia, producenci i przetwórcy, edukacja. Pełna lista członków sieci dostępna jest na stronie <https://dziedzictwo.kulinarne.pl/>. Pod koniec ubiegłego roku sieć *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury* liczyła 60 członków.

W związku z rozwojem sieci *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury* – regionalnej marki służącej oznakowaniu produktów i potraw wytwarzanych w naszym województwie, mających charakter żywności regionalnej, lokalnej i tradycyjnej – województwo warmińsko-mazurskie w 2024 r. uzyskało prawo ochronne na znak towarowy słowno-graficzny *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury* w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej. Prowadzono listę produktów tradycyjnych, na którą w 2024 r. nie zostały wpisane nowe produkty, gdyż nikt nie wystąpił z wnioskiem o wpis. Aktualnie na liście znajduje się łącznie 47 produktów i potraw z naszego województwa.

W dniach 4-5 grudnia 2024 r. została zorganizowana wizyta studyjna producentów i przetwórców żywności naturalnej, tradycyjnej, lokalnej, regionalnej w podmiotach zrzeszonych w sieci *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury*. Celem przedsięwzięcia była wymiana wiedzy, dobrych praktyk i doświadczeń w zakresie wytwarzania lokalnych, regionalnych produktów i potraw pomiędzy uczestnikami wizyty a odwiedzanymi podmiotami. Jej uczestnicy zapoznali się z działalnością podmiotów wytwarzających lokalną, regionalną żywność w ramach funkcjonującej Sieci, a także zdobyli wiedzę i doświadczenie, które przeniosą na grunt własnych prowadzonych działalności. W wizycie wzięło udział 20 osób, które zapoznały się z działalnością i specyfiką 6 podmiotów zrzeszonych w sieci *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury*.

W 2024 r. po raz drugi zorganizowano *Obchody Światowego Dnia Walki z Marnowaniem Jedzenia i Światowego Dnia Żywności na Warmii i Mazurach*, w ramach których 20 października 2024 r. w Olsztynie odbyła się konferencja pn. *Edukacja, świadomość, działanie – recepta na zmniejszenie strat żywnościowych*. Wydarzenie zgromadziło ekspertów, lokalnych producentów żywności oraz mieszkańców Olsztyna i regionu, wspólnie zastanawiających się, jak przeciwdziałać marnotrawieniu jedzenia w naszych domach i lokalnych społecznościach. Wśród prelegentów znaleźli się producenci żywności, specjaliści z dziedziny rolnictwa, gospodarki żywnościowej oraz ochrony środowiska, którzy dzielili się wiedzą na temat innowacyjnych sposobów walki z tym problemem. Dyskutowano również o roli edukacji, zmianach w prawie oraz inicjatywach społecznych, które mogą pomóc w zmniejszeniu ilości wyrzucanego jedzenia. Nie zabrakło strefy edukacyjnej dla dzieci, występów artystycznych i pokazu gotowania na żywo pod okiem szefa kuchni.

W dniach 12-15 grudnia 2024 r. na Starym Mieście w Olsztynie odbył się *Warmiński Jarmark Świąteczny*. Województwo włączyło się w organizację wydarzenia poprzez udzielenie gminie Olsztyn pomocy finansowej w formie dotacji celowej, w ramach której został zapewniony pokaz kulinarny

na scenie głównej, słodkie upominki dla dzieci w postaci pierników od lokalnego producenta, oprawa artystyczna, promocja wydarzenia. Zapewniono również stoiska wystawiennicze, na których zaprezentowało się 11 członków sieci *Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury*.

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2024 r. realizował także *Program upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników województwa warmińsko-mazurskiego na rok 2024*. W tym zakresie przeprowadzono m.in. szkolenia powiatowe i gminne, wizytacje, informowano i prowadzono konsultacje z rolnikami na temat dobrostanu zwierząt, zorganizowano konferencję stacjonarną w Nowym Mieście Lubawskim pn. *Aktualne problemy w ochronie zdrowia zwierząt gospodarskich*, opracowano i udostępniono artykuły prasowe, newsy na stronie internetowej oraz opracowano i rozpowszechniono broszurę informacyjną.

W ubiegłym roku po raz drugi przeprowadzono konkurs o nagrodę Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego pn. *Laur Agrobiznesu – 2024*, którego celem było wyróżnienie najbardziej aktywnych osób z województwa warmińsko-mazurskiego związanych zawodowo z rolnictwem, rybactwem, sektorem rolno-spożywczym, w tym przedsiębiorców, których działania, osiągnięcia i aktywność w branży rolniczej zostały dostrzeżone i wyjątkowo docenione w kraju i za granicą. Najlepsi uczestnicy zostali nagrodzeni w siedmiu kategoriach statuetką oraz nagrodami finansowymi, których łączna pula wyniosła 70 tys. zł. Środki pochodziły z funduszy Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Ponadto, w oparciu o porozumienie samorządu województwa warmińsko-mazurskiego z Centralnym Ośrodkiem Badania Odmian Roślin Uprawnych oraz Warmińsko-Mazurską Izbą Rolniczą przeprowadzono Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe dla gatunków roślin uprawnych o dużym znaczeniu gospodarczym na obszarze województwa, wpisanych do krajowego rejestru lub znajdujących się we wspólnotowym katalogu odmian. Na tej podstawie opracowano *Listę Odmian Zalecanych* do uprawy na terenie województwa dostępną na stronach: <https://wrocikowo.coboru.gov.pl/lzo>; oraz <https://warmia.mazury.pl/obszary-wiejskie/aktualnosci/9012-lista-odmian-roslin-zalecanych-do-uprawy-w-regionie>.

W 2024 r. w ramach wspierania racjonalnej gospodarki rybackiej w regionie, zorganizowano konferencję pt. *Rybactwo – teraźniejszość i perspektywy*, która odbyła się w dniach 13-14 czerwca 2024 r. w Jorze Wielkiej. Adresatami wydarzenia byli uprawnieni do rybactwa oraz przedstawiciele urzędów i instytucji związanych z rybactwem, turystyką wędkarską, gospodarką wodną i ochroną przyrody. W spotkaniu uczestniczyli pracownicy Państwowego

Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Polskiego Związku Wędkarskiego, Państwowej Straży Rybackiej w Olsztynie, Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego oraz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Celem cyklicznie inicjowanej konferencji było stworzenie forum do wymiany poglądów o aktualnym stanie rybactwa, zagrożeniach i problemach w aspekcie środowiskowym oraz wymiana doświadczeń w zakresie tej specjalistycznej wiedzy. W spotkaniu udział wzięło ok. 80 osób.

Ponadto w ubiegłym roku w województwie warmińsko-mazurskim podejmowano również przedsięwzięcia mające przyczynić się do rozwoju rybactwa w regionie. W tym zakresie dokonano okresowego sprawdzenia wypełniania obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki przez uprawnionych do rybactwa. Łącznie skontrolowano 123 obwodów rybackich (wobec 116 w 2023 r.), przy czym wydano

jedynie pozytywne oceny. Dodatkowo w 2024 r. wydano 49 decyzji administracyjnych zezwalających na odstępstwa od zakazów połowu ryb w okresach ochronnych i wymiarach ochronnych do celów zarybieniowych i badawczo-naukowych.

Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich nie byłby możliwy bez wsparcia finansowego z Unii Europejskiej. Od 20 lat samorząd województwa warmińsko-mazurskiego, w ramach posiadanych kompetencji, stara się rozwiązywać trudne problemy wsi i rolnictwa. Podejmowanych jest szereg działań zmierzających do pełnego i zarazem racjonalnego wykorzystania wszystkich środków pomocowych przyznanych regionowi.

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, samorząd województwa warmińsko-mazurskiego kontynuuje wdrażanie działań związanych z poprawą podstawowych usług i odnowy wsi na obszarach wiejskich oraz ze wsparciem dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER.

Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego w 2024 r. nadal realizował działania objęte PROW 2014-2020, którymi były:

- *Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa* (budżet 6,01 mln euro),
- *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich* (budżet 109,49 mln euro),
- *Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER* (budżet 47,80 mln euro).

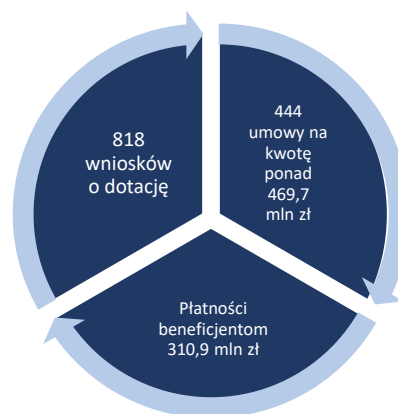
Z uwagi na fakt, że rolnictwo jest oparte na zasobach wodnych, a ich dostępność jest czynnikiem warunkującym produktywność gleby, właściwym jest wsparcie inwestycji mających na celu poprawę gospodarki wodnej na terenach rolniczych. *Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa* w zakresie zarządzania zasobami wodnymi przewiduje dofinansowanie zadań związanych z budową lub przebudową urządzeń wodnych i hydrotechnicznych

na ciekach, które służyć mają ograniczeniu odpływu i zwiększeniu możliwości retencjonowania wody w zbiornikach retencyjnych. Inwestycje dotyczą robót budowlanych na ciekach i zbiornikach wodnych zlokalizowanych na gruntach rolnych lub leśnych, poprawiających bilans wody i zwiększających jej dostępność dla rolnictwa i leśnictwa. Przeprowadzone dwa nabory wniosków o przyznanie pomocy na operację typu *Zarządzanie zasobami wodnymi* w zakresie budowy lub przebudowy otwartych zbiorników retencyjnych służących do gromadzenia wód opadowych lub roztopowych, wód gruntowych lub wód płynących pokazały duże zainteresowanie samorządów lokalnych inwestycjami w zbiorniki retencyjne.

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. w ramach realizowanego działania do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego od początku realizacji PROW 2014-2020 złożono 61 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę ponad 29 mln zł, podpisano 48 umów na kwotę 23,2 mln zł. Realizacja planowanych przedsięwzięć przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie oraz gminy przewidziana jest również w 2025 r., a rozliczenie tych projektów nastąpi do końca sierpnia 2025 r.

Diagram 19. Realizacja działania Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich

W ramach *Podstawowych usług i odnowy wsi na obszarach wiejskich* objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa.

według stanu na 31 grudnia 2024 r., do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego od początku realizacji PROW 2014-2020 złożono 818 wniosków o przyznanie pomocy, łącznie podpisano 444 umowy na kwotę ponad 469,7 mln zł. Płatności wyniosły ponad 310,9 mln zł. Stan wdrażania działania przedstawiony został na diagramie nr 19.

Biorąc pod uwagę ogromne potrzeby samorządów lokalnych w zakresie budowy lub modernizacji dróg lokalnych, największe wsparcie skierowano właśnie na infrastrukturę drogową. W wyniku trzech ogłoszonych naborów wniosków, według stanu na 31 grudnia 2024 r., w województwie warmińsko-mazurskim zawarto 268 umów o przyznaniu pomocy na kwotę wsparcia ponad 221,2 mln zł. Zrealizowane płatności przekroczyły kwotę 162 mln zł. Łącznie dofinansowaniem objęto 134 km dróg powiatowych i ponad 274 km dróg gminnych, z których korzysta blisko 200 tys. użytkowników.

Ponadto w zakresie gospodarki wodno-ściekowej odbyły się trzy nabory wniosków. Wsparcie skierowano na budowę, przebudowę i wyposażenie obiektów budowlanych służących zaopatrzeniu w wodę lub odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków oraz na zakup i montaż urządzeń oraz instalacji kanalizacyjnych lub wodociągowych. Według stanu na 31 grudnia 2024 r. w województwie warmińsko-mazurskim zawarto 132 umowy o przyznaniu pomocy na realizację tego typu inwestycji. Wartość podpisanych umów przekroczyła 224,6 mln zł.

Do końca 2024 r. zrealizowano płatności na ponad 127,2 mln zł. Dofinansowaniem objęto łącznie blisko 240 km sieci wodociągowych, 335 km kanalizacji sanitarnej, 480 przydomowych i 25 gminnych oczyszczalni ścieków, 14 ujęć wody oraz 39 stacji uzdatniania wody.

Z funduszy programu pomoc obejmuje również budowę lub przebudowę targowisk lub obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów. Według stanu na 31 grudnia 2024 r. w województwie warmińsko-mazurskim zawarto 14 umów o przyznaniu pomocy na kwotę 11,6 mln zł. Zrealizowano 14 obiektów o wartości ponad 11,5 mln zł.

Działanie *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich* umożliwiło także wsparcie finansowe przedsięwzięć w zakresie:

- ochrony zabytków i budownictwa tradycyjnego,
- inwestycji w obiekty pełniące funkcje kulturalne,
- kształtowania przestrzeni publicznej.

Na wyżej wymienione typy operacji, według stanu na 31 grudnia 2024 r., w województwie warmińsko-mazurskim zawarto 29 umów o przyznanie pomocy na kwotę ponad 10,4 mln zł. Zrealizowano wszystkie inwestycje i wypłacono środki finansowe na łączną kwotę 10,2 mln zł. Od początku realizacji przedsięwzięcia dofinansowaniem objęto 14 świetlic wiejskich pełniących funkcje kulturalne, 6 obiektów zabytkowych, w tym cmentarz, izbę pamięci i wieżę ciśnień oraz 11 wiejskich centrów miejscowości w postaci parków, placów zabaw i terenów rekreacyjno-spacerowych.

Kolejnym przedsięwzięciem ukierunkowanym na rozwój obszarów wiejskich i poprawy warunków życia ludności tam mieszkającej była realizacja PROW 2014-2020 w ramach *Wsparcia dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER*. Były to działania lokalne i przede wszystkim zaplanowane przez samych mieszkańców. Pomysł na przedsiębiorczość i aktywność społeczną bez ludzi z pasją nie jest możliwy. To lokalni liderzy wspierają i inicjują wszelkie działania. Za pośrednictwem Lokalnych Grup Działania mieszkańcy z obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju realizują własne inicjatywy.

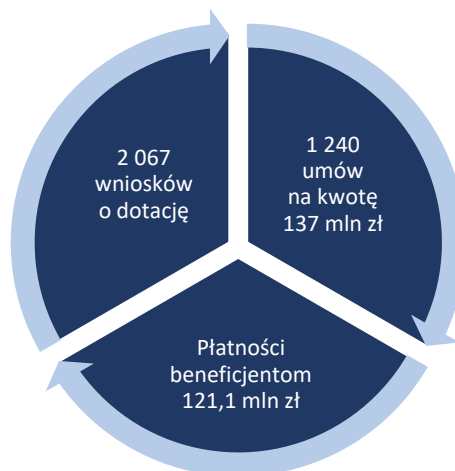

Ponad 50% środków przeznaczonych na wdrażanie tych strategii skierowano na tworzenie nowych miejsc pracy. Dotychczasowe doświadczenie samorządu województwa warmińsko-mazurskiego, jako instytucji wdrażającej programy unijne, służące pozyskiwaniu funduszy w wyżej wymienionych zakresach, pokazuje, że jest to najskuteczniejsza forma tzw. pobudzenia obszarów wiejskich, zmieniająca oblicze warmińsko-mazurskiej wsi na lepsze.

Łączna wysokość środków na *Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER*, w tym: wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (poddziałanie 19.2), wdrażanie projektów współpracy (poddziałanie 19.3) oraz wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4) w województwie warmińsko-mazurskim z budżetu Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) wyniosła ponad 47,8 mln euro, tj. ponad 191,2 mln zł.

W ramach inicjatywy *LEADER*, według stanu na 31 grudnia 2024 r., w województwie warmińsko-mazurskim wpłynęło łącznie 2 067 wniosków o przyznanie pomocy (poddziałanie 19.2). Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego zawarł z beneficjentami łącznie 1 240 umów o przyznanie pomocy na kwotę ponad 137 mln zł. Płatności na rzecz beneficjentów wyniosły ponad 121,1 mln zł. Na *Przygotowanie i realizację projektów współpracy* (poddziałanie 19.3), samorząd województwa warmińsko-mazurskiego podpisał z Lokalnymi Grupami Działania 11 umów o wartości 5,2 mln zł na realizację projektów międzyregionalnych i międzynarodowych.

Diagram 20. Realizacja RLKS w ramach inicjatywy LEADER

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa.

Ponadto Lokalne Grupy Działania otrzymały wsparcie na swoje funkcjonowanie w wysokości ponad 17 mln zł (poddziałanie 19.4).

Podsumowując dotychczasową realizację PROW 2014-2020 w ramach *Wsparcia dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER*, można śmiało powiedzieć, że beneficjenci z województwa warmińsko-mazurskiego w pełni wykorzystali szansę, jaką dały środki unijne. Za pośrednictwem 11 Lokalnych Grup Działania z powodzeniem wdrażany jest szeroko rozumiany rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS). Oznacza to, że za pośrednictwem Lokalnych Grup Działania z obszaru objętego lokalną strategią rozwoju beneficjenci realizują swoje przedsięwzięcia polegające m.in. na podejmowaniu lub rozwijaniu działalności gospodarczej, realizacji szkoleń lub kursów zawodowych, pozwalających na zwiększenie atrakcyjności na rynku pracy. Dodatkowo samorządy lokalne oraz organizacje pozarządowe tworzą i poprawiają niekomercyjną infrastrukturę rekreacyjną, kulturalną i turystyczną oraz dbają o zachowanie dziedzictwa lokalnego. Wiele inicjatyw dotyczy wspierania współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na terenach wiejskich w zakresie świadczenia usług turystycznych, rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych oraz promowania obszaru objętego daną Lokalną Strategią Rozwoju.

W ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent Zarządzanie LSR, w kwietniu 2024 r. samorząd województwa warmińsko-mazurskiego dokonał wyboru operacji dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) –

komponent Zarządzanie LSR na łączną kwotę 5,67 mln zł. W 2024 r. opracowano i przygotowano procedury, regulaminy oraz harmonogramy niezbędne do prawidłowej realizacji interwencji w zakresie inicjatywy LEADER.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w 2024 r. przekazało samorządowi województwa warmińsko-mazurskiego kompetencje związane z wdrażaniem Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności dla inwestycji B3.1.1 – Inwestycje w zrównoważoną gospodarkę wodno-ściekową na terenach wiejskich. Zarząd

Województwa Warmińsko-Mazurskiego ogłosił nabór wniosków o objęcie przedsięwzięć wsparciem w ramach inwestycji B3.1.1 *Inwestycje w zrównoważoną gospodarkę wodno-ściekową na terenach wiejskich*, objętej KPO w terminie od 16 grudnia 2024 r. do 17 stycznia 2025 r. W ramach naboru wpłynęło 61 wniosków o wartości ponad 196 mln zł. W 2025 r. inwestycje będą realizowane, a wartość dofinansowania z KPO przekroczy 55 mln zł. Ponadto planowany jest kolejny nabór wniosków z KPO na B3.3.1 *Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich*, skierowany również do samorządów lokalnych.

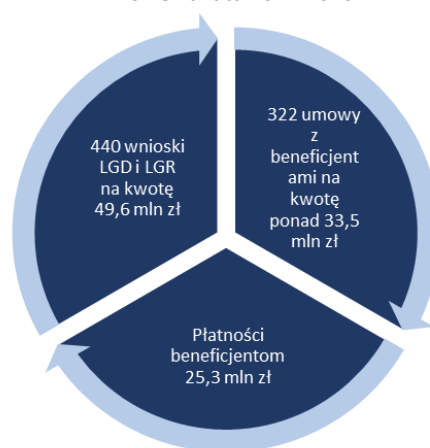

Na Warmii i Mazurach zrealizowany został również *Program Operacyjny Rybactwo i Morze na lata 2014-2020*. Program ten realizowany był we współpracy z Lokalnymi Grupami Rybackimi (LGR) i Lokalnymi Grupami Działania (LGD) z województwa warmińsko-mazurskiego przy udziale środków finansowych z Funduszu Morskiego i Rybackiego w wysokości 6,3 mln euro (ok. 25 mln zł). W sumie od początku realizacji *Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020* na Warmii i Mazurach do końca 2024 r.:

- LGR i LGD złożyły do zarządu województwa 440 wnioski o dofinansowanie na kwotę 49,6 mln zł,
- zarząd województwa zawarł z beneficjentami 322 umowy o dofinansowanie na realizację projektów o łącznej wartości 33,5 mln zł,
- z 289 złożonych wniosków o płatność na kwotę 28,5 mln zł, rozliczono 267 projektów na łączną kwotę 25,3 mln zł.

Dzięki tym środkom wzrosła dostępność oraz zakres usług dla lokalnej społeczności i turystów poprzez rozwój działalności gospodarczej przedsiębiorców oraz wzrost inwestycji prowadzonych przez samorządy lokalne i instytucje publiczne. Zwiększyła się liczba obiektów i wyposażenia infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej użytku publicznego, takich jak: pomosty, zewnętrzne ścieżki zdrowia, miejsca organizacji imprez plenerowych, a także urządzeń umożliwiających wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Tak szeroki zakres wsparcia był możliwy dzięki realizacji celów ujętych przez LGR i LGD w Lokalnych Strategiach Rozwoju.

Diagram 21. Realizacja Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszaru Wiejskich i Rolnictwa.

W oparciu o zapisy *Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020* były nimi m.in. następujące cele:

- podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury,
- wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenie miejsc pracy na obszarach rybackich i obszarach akwakultury,
- wspieranie i wykorzystywanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym operacje na rzecz łagodzenia zmiany klimatu,
- propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego,
- powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym oraz zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa i działalnością morską.

Innymi działaniami podejmowanymi w 2024 r. na rzecz rozwoju i promocji obszarów wiejskich w województwie warmińsko-mazurskim było również wsparcie współorganizacji różnych wydarzeń, w tym:

- współorganizacja Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych w Olsztynie (ufundowanie nagród),
- współorganizacja Młodzieżowego Czempionatu Koni Zimnokrwistych w Kętrzynie (ufundowanie nagród).

3.5. Turystyka

Turystyka stanowi istotny element gospodarki województwa warmińsko-mazurskiego. Warmia, Mazury i Powiśle należą bowiem do czołówki regionów o niepowtarzalnych walorach przyrodniczych, posiadając jednocześnie liczne zabytki historyczne. Atrakcje te sprawiają, że corocznie województwo odwiedzają rzesze turystów krajowych i zagranicznych. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjął szereg działań zmierzających do rozwoju turystyki w regionie.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Analiza trendów wskazuje, że wciąż rosnącym zainteresowaniem cieszyć się będą oferty związane z turystyką rowerową. Dlatego pojawia się konieczność zapewnienia dostępu do kompleksowej informacji o miejscach i obiektach przy szlakach rowerowych spełniających podstawowe kryteria dostępności dla turysty rowerowego na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego.

Rekomendowanie miejsc przyjaznych rowerzystom (MPR) jest odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby rowerzystów, dla których jednolity i porównywalny system jest istotnym wyznacznikiem jakości produktu turystycznego. Regionalny system rekomendacji miejsc przyjaznych rowerzystom wzmocni również wizerunek województwa warmińsko-mazurskiego jako obszaru atrakcyjnego i przyjaznego uprawianiu turystyki rowerowej. Inicjatywa skierowana jest do przedstawicieli obiektów noclegowych, atrakcji turystycznych, obiektów gastronomicznych, informacji turystycznych oraz pozostałych obiektów usługowych, które zlokalizowane są w województwie warmińsko-mazurskim.

W 2024 r. przyznano 56 rekomendacji Miejsc Przyjaznych Rowerzystom 43 obiektom w różnych kategoriach. W grudniu 2024 r. ogłoszono dwa odrębne nabory, umożliwiające zgłaszanie do:

1. Systemu Rekomendacji Miejsc Przyjaznych Rowerzystom w województwie warmińsko-mazurskim dla obiektów zlokalizowanych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.
2. Systemu rekomendacji Miejsc Przyjaznych Rowerzystom na warmińsko-mazurskim odcinku Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo dla obiektów położonych w tzw. korytarzu Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo.

Nabór w obu systemach trwał do 31 stycznia 2025 r. Obiekty, które już posiadają oraz w wyniku weryfikacji otrzymają rekomendacje MPR zostaną objęte działaniami zmierzającymi do dalszego rozwoju systemu i jego promocji.

W celu promocji obiektów, które zostały przyjęte do systemu po pozytywnej weryfikacji w 2024 r. opracowano i wydrukowano 2 500 egz. specjalnego katalogu promocyjnego dotyczącego Systemu

Rekomendacji Miejsc Przyjaznych Rowerzystom w województwie warmińsko-mazurskim. Katalog był kolportowany podczas wydarzeń promocyjnych w regionie oraz został udostępniony dla właścicieli obiektów w tradycyjnej formie drukowanej oraz w wersji elektronicznej na stronie mazury.travel.

Po raz trzeci w Światowy Dzień Roweru samorząd województwa warmińsko-mazurskiego zaprosił środowiska rowerowe regionu i kraju do udziału w Forum Rowerowym na Warmii i Mazurach, które odbyło się w Olsztynie (czerwiec 2024 r.). Celem tego cyklicznego wydarzenia jest promowanie dobrych praktyk, wymiana informacji na temat nowych trendów, zasad bezpieczeństwa oraz dostosowania infrastruktury turystycznej do potrzeb rowerzystów. Wydarzeniu co roku towarzyszy rajd rowerowy.

Z uwagi na rozwijającą się sieć ścieżek rowerowych, budowę i wytyczanie nowych odcinków szlaków rowerowych wynikającą z dynamicznego wzrostu zainteresowania turystyką rowerową przeprowadzono w ubiegłym roku audyt tras rowerowych zlokalizowanych na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego, ujętych w częściach I oraz II przewodnika rowerowego pt. *Rowerowe Warmińsko-Mazurskie. Propozycje tras i wycieczek*.

W wyniku tych działań rozpoczęto aktualizację dwóch części przewodnika rowerowego, która zostanie ukończona w 2025 r. wraz z drukiem wydawnictw. Opisane trasy poszerzają ofertę turystyczną regionu, prowadząc do ciekawych miejsc przez tereny niezwykle atrakcyjne turystycznie i przyrodniczo.

W 2024 r. seria wydawnicza pn. *Rowerowe Warmińsko-Mazurskie propozycje tras i wycieczek cz. I, II i III* została zgłoszona do udziału w XIII edycji konkursu *Róża Regionów* na książkę krajoznawczą i turystyczną. Przegląd pozwala na wyłonienie najbardziej wartościowych dla branży turystycznej publikacji na rynku księgarskim oraz ich promocję w sześciu określonych regulaminem kategoriach. Projekt nadesłany do konkursu organizowanego przez wydawcę *Wiadomości Turystycznych* otrzymał II miejsce w kategorii *serie wydawnicze*, a wyniki konkursu ogłoszono podczas uroczystej gali odbywającej się w ramach Międzynarodowych Targów Turystycznych Tour Salon w Poznaniu 4 października 2024 r.

W omawianym okresie kontynuowano współpracę z władzami województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego, służącą rozbudowie oferty turystycznej i promocji Szlaku Kopernikowskiego. Rozpoczęto prace nad umową o współpracy ponadregionalnej, gdzie głównymi zadaniami byłyby: wydanie wspólnego przewodnika i mapy Szlaku Kopernikowskiego oraz przeprowadzenie kampanii promocyjnej w mediach społecznościowych. We wrześniu 2024 r. w Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku

zorganizowano spotkanie regionalnych i ponadregionalnych partnerów Szlaku Kopernikowskiego, które miało na celu podsumowanie dotychczasowej współpracy oraz uzgodnienie wizji rozwoju i promocji Szlaku w 2025 r.

Ciekawą, cykliczną inicjatywą jest Konkurs Fotograficzny *Szlak Kopernikowski w obiektywie*, którego głównym celem jest promocja miejsc i obiektów Szlaku Kopernikowskiego w województwie warmińsko-mazurskim, związanych z życiem i działalnością Mikołaja Kopernika. Konkurs ogłoszono 19 lutego 2024 r., świętując w ten sposób urodziny wielkiego astronoma, patrona Szlaku Kopernikowskiego. Konkurs ma charakter otwarty i jest adresowany do osób zajmujących się fotografią profesjonalnie bądź amatorsko. W 2024 r. do konkursu zgłoszono 35 prac, z których wyłoniono laureatów trzech pierwszych miejsc oraz wyróżnienia. Pula nagród przyznanych w konkursie wyniosła 10 tys. zł brutto. Podczas Wojewódzkich Obchodów Dnia Turystyki w Olsztynku zorganizowano wystawę Laureatów konkursu z lat 2022-2024. Łącznie zostało zaprezentowanych 19 prac.

W ramach działań edukacyjno-promocyjnych Szlaku Kopernikowskiego uczestniczono w następujących przedsięwzięciach:

- W czerwcu 2024 r. we współpracy z Olsztyńskim Planetarium i Obserwatorium Astronomicznym przygotowano stoisko promocyjne Szlaku Kopernikowskiego podczas 27. Pikniku Naukowego Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik na terenie Stadionu Narodowego w Warszawie. Szczególną popularnością cieszyło się stanowisko z możliwością własnoręcznego wybicia monety, pokazy słońca z użyciem teleskopu słonecznego oraz symulator jazdy na rolkach z Mikołajem Kopernikiem po olsztyńskiej starówce z wykorzystaniem okularów VR. Dla młodszych uczestników pikniku przygotowane zostało stoisko warsztatowe, na którym każdy chętny mógł stworzyć miniaturę planety.
- 22 czerwca, w pierwszy dzień kalendarzowego lata, wspólnie z Centrum Popularyzacji Nauki i Innowacji Kortosfera zorganizowane zostało wydarzenie *Słońce Rządzi Wszystkim*, podczas którego jedną z aktywności była możliwość wykonania tematycznej, własnoręcznej przypinki. Inicjatywie towarzyszyły również quizy i zadania związane z postacią i działalnością Mikołaja Kopernika.
- Jak co roku, podczas *Warmińskiej Nocy Perseidów* w Parku Centralnym w Olsztynie zorganizowanej 10 sierpnia 2024 r. pojawiło się stoisko aktywizujące szczególnie najmłodszych adeptów pogłębiających wiedzę z zakresu historii i astronomii.

Fotografie laureatów konkursu fotograficznego „Szlak Kopernikowski w obiektywie”

Tradycyjnym technikom promocyjnym towarzyszy działanie z wykorzystaniem nowych technologii. Formą takiej promocji jest opracowana na smartfony aplikacja oraz wspierany przez nią program lojalnościowy *COPERNICOIN*. W tym zakresie kontynuowano współpracę z *Narusa Leśna Przystań* we Fromborku, gdzie podczas zorganizowanego wydarzenia z okazji Dnia Dziecka, można było uzyskać cyfrowe monety, które następnie mogą być wymienione na nagrody rzeczowe.

Działania marketingowe obejmowały również opracowanie i druk publikacji związanej ze Szlakiem Kopernikowskim. W rezultacie powstał przewodnik historyczny po Szlaku Kopernikowskim w województwie warmińsko-mazurskim pt. *Śladami Mikołaja Kopernika*.

Innym, istotnym z poziomu rozwoju atrakcji turystycznej województwa o randze światowej, jest Szlak Kanału Elbląskiego. W ramach planowania rozwoju i ustalania kierunków promocji tego niezwykłego zabytku, działa Rada Naukowo-Programowa ds. Szlaku Kanału Elbląskiego, która liczy 26 członków. W ubiegłym roku odbyło się jedno posiedzenie rady, podczas którego szczegółowo omówiono aktualny stan oraz zaplanowane działania związane z konserwacją i utrzymaniem Kanału Elbląskiego. Przedstawiono również informacje o postępach w realizacji projektów strategicznych prowadzonych na terenie Krainy Kanału Elbląskiego. Dyskutowano o procedurach związanych z wpisaniem Kanału Elbląskiego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, a także zaprezentowano bieżącą działalność oraz plany rozwoju Żeglugi Ostródzko-Elbląskiej.

W 2024 r. w ramach upubliczniania i realizowania kierunków strategicznych rozwoju i promocji turystyki zorganizowano konferencję *Kształtowanie oferty turystycznej regionu Warmii i Mazur* skierowaną do branży turystycznej. Jej celem było stworzenie warunków do podnoszenia kompetencji kadr w turystyce, w szczególności w zakresie tworzenia skutecznych strategii w przedsiębiorstwach, wykorzystania nowoczesnych technologii w marketingu miejsc oraz wskazywanie trendów, które mają kształtować turystykę w kolejnych latach.

Konferencja jest wydarzeniem cyklicznym odbywającym się od 2014 r., a w 2024 r. miała miejsce jej XI edycja. Konferencja odbyła się w formie stacjonarnej. Udział w niej wzięło 170 uczestników. Podczas spotkania omawiana była tematyka wyzwań stojących przed branżą turystyczną oraz najnowszych trendów napędzających ją w najbliższej przyszłości, przedstawiono także ważną kwestię dostosowania oferty turystycznej dla osób ze szczególnymi potrzebami. Oprócz bogatego programu obfitującego w prelekcje, konferencję uświetniły atrakcje na stoiskach wystawienniczych przygotowanych przez przedstawicieli Centrum Popularyzacji Nauki i Innowacji Kortosfera, Teatru im. Stefana Jaracza w Olsztynie, Warmińsko-Mazurskiego Centrum Nowych Technologii oraz *Miodosytni Warmińskiej Zuli*. Uczestnicy mogli też zapoznać się z ofertą Warmińsko-Mazurskiego Centrum Rozwoju Ekonomicznego Pasłęka oraz skorzystać z Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2024 r. przeprowadzony został monitoring gospodarki turystycznej województwa warmińsko-mazurskiego z wykorzystaniem Barometru Turystycznego. Za jego pomocą pozyskiwane są informacje niezbędne do monitoringu ruchu turystycznego w regionie. W szczególności dotyczy to liczby turystów nocujących w województwie – nieewidencjonowane noclegi na jachtach oraz w tzw. domach letnich. Dane uzyskane z Barometru

Turystycznego, uzupełnione o ogólnodostępne badania statystyczne, pozwalają m.in. na określenie bieżącej sytuacji na regionalnym rynku turystycznym, określenie wpływu czynników zewnętrznych na sektor, a także wskazania do ewentualnej konieczności aktualizacji wskaźników przyjętych w *Strategii rozwoju turystyki województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025*.

W 2024 r. w gromadzeniu danych za pomocą Barometru Turystycznego uczestniczyło ponad 40 Informacji Turystycznych z regionu, które gromadziły dane na temat odwiedzających je turystów takie jak np. płeć, wiek, kraj pochodzenia turysty zagranicznego lub region w przypadku turystów z Polski. Z usług tych punktów skorzystało łącznie 64 502 turystów, w tym 57 771 krajowych oraz 6 731 zagranicznych. Badanie turystów zagranicznych opiera się o wybrane kraje europejskie (15 państw), z których Warmię i Mazury odwiedza największa liczba osób. Zgodnie ze statystykami zawartymi w barometrze największą grupę turystów zagranicznych wciąż stanowią turyści z Niemiec (indywidualni – 4 448, grupowi – 2 872, w sumie – 7 320), na drugim miejscu są turyści z Włoch (indywidualni – 481, grupowi – 64, w sumie – 545), na trzecim miejscu turyści z Czech (indywidualni – 194, grupowi – 244, razem – 438). Wśród gości zagranicznych 49,72% stanowiły kobiety, 50,28% – mężczyźni.

W ramach monitorowania gospodarki turystycznej zlecono przeprowadzenie analizy ruchu turystycznego w województwie warmińsko-mazurskim od maja do września 2024 r. Badanie przeprowadziła firma Orange Polska S.A. Wyniki opierają się na obserwacji aktywności użytkowników telefonii mobilnej według przyjętej metodyki. Na podstawie przeprowadzonych badań zauważamy, że region w tym okresie odwiedziło 7,77 mln osób, z czego 4,55 mln stanowili turyści (62%), czyli osoby, które spędziły minimum dzień i co najmniej jedną noc na obszarze objętym badaniem i nie są mieszkańcami tego obszaru. Natomiast odwiedzający jednodniowi odpowiadali za 38% ruchu, realizując aż 19,1 miliona odwiedzin. To wzrost liczby turystów o blisko 6% w stosunku do 2023 r. Wzrost ten obserwowany jest także w danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny. Warmia, Mazury i Powiśle to miejsce chętnie odwiedzane przez mieszkańców Polski. W analizowanym okresie maj-wrzesień 2024 r. turyści krajowi stanowili zdecydowaną większość odwiedzających – ponad 93% wszystkich turystów. Najwięcej przyjazdów odnotowano z województwa mazowieckiego, pomorskiego i śląskiego. W miesiącach letnich powiaty olsztyński, giżycki i mrągowski pozostają najczęściej wybieranymi miejscami docelowymi dzięki bogatej ofercie rekreacyjnej, żeglarskiej i przyrodniczej. Średnia długość pobytu polskich gości wynosiła 2,9 dnia, co oznacza wzrost o 0,2 dnia w porównaniu do roku poprzedniego. W 2024 r. region odwiedziło 723 tysiące turystów z zagranicy – to o 1,2% więcej niż w roku poprzednim. Najwięcej gości przybyło z Niemiec, Wielkiej Brytanii, Ukrainy, Francji i Holandii. Dodatkowo zmieniły się preferencje dotyczące długości pobytu. Coraz więcej turystów wybiera dłuższe wizyty: 28% decyduje się na pobyt od 4 do 7 dni, co stanowi wzrost o 8 punktów procentowych. Jednocześnie spada liczba krótkich wizyt trwających jedną noc, co świadczy o większym zaangażowaniu turystów w odkrywanie regionu.

Diagram 22. Informacja o konkursie Pamiątka Regionu Warmii i Mazur

57 prac konkursowych **7 864 osób odwiedzających**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

W 2024 r. samorząd województwa ogłosił kolejną edycję konkursu *Pamiątka regionu Warmii i Mazur*. Inicjatywa ma na celu rozwój turystyki oraz promowanie tradycyjnego, lokalnego rzemiosła i działalności artystycznej. Pamiątka ma być wynikiem inspiracji kulturą i tradycją regionu Warmii i Mazur. To także promocja postaci Mikołaja Kopernika, który część swego życia spędził na Warmii. Aby upamiętnić wielkiego astronoma, wyodrębniono w tym konkursie kategorię *Mikołaj Kopernik wybrał Warmię*.

Na konkurs wpłynęło 57 prac z całej Polski. W kategorii *Pamiątka regionu Warmii i Mazur* zgłoszono 44 prace, natomiast w kategorii poświęconej Mikołajowi Kopernikowi *Kopernik wybrał Warmię* – 13. Zwieńczeniem konkursu była wystawa wszystkich prac w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Olsztynie. Wystawę dostępną przez cały październik 2024 r. odwiedziły 7 864 osoby.

I miejsce Kategoria Pamiątka regionu, Anna Lewandowska / MILLER, Zestaw z konikiem

I miejsce Kategoria Kopernik wybrał Warmię, Agnieszka Markowicz / Markowicz. Art, Niezbędnik Kopernika „A coś piękniejszego nad niebo”

Diagram 23. Informacja o konkursie łączy nas turystyka

12 gmin województwa warmińsko-mazurskiego

204,9 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

W 2024 r. dla gmin z województwa warmińsko-mazurskiego zorganizowano szóstą edycję konkursu grantowego *łączy nas turystyka*, którego celem jest podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu poprzez poprawę jakości architektury turystycznej i przestrzeni publicznej. Na finansowe wsparcie mogły liczyć zadania związane z budową, rozbudową, doposażeniem, odnową czy modernizacją ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej oraz rekreacyjnej w województwie warmińsko-mazurskim. Można do nich zaliczyć m.in. zagospodarowywanie plaż, kształtowanie terenów zielonych, urządzenie miejsc odpoczynku dla rowerzystów i kajakarzy na szlakach turystycznych czy znakowanie szlaków w terenie.

Maksymalna wysokość dofinansowania jednego projektu wynosiła 25 tys. zł. Każda gmina miała możliwość złożenia tylko jednego wniosku, a finansowy wkład własny gminy nie mógł być niższy niż 50% całkowitego wydatku na zadanie. Na konkurs wpłynęło 30 wniosków (w 2023 r. – 23). Województwo warmińsko-mazurskie zawarło 12 umów z gminami (wobec 13 umów w 2023 r.) i udzieliło pomocy finansowej w formie dotacji celowej w łącznej wysokości 204,9 tys. zł (wobec 226,3 tys. zł w 2023 r.) na realizację następujących zadań:

1. gmina Giżycko – *Krukliński ptasi zakątek* – turystyczne zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Kruklin,
2. gmina miejska Szczytno – *Muzyczna legenda Szczytna* – wykonanie muralu upamiętniającego Krzysztofa Klenczona,
3. gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie – Oznakowanie *Szlaku Kopernikowskiego* w Nowym Mieście Lubawskim,
4. gmina Olsztyn – Budowa pomostu pływającego w okolicy Elektrowni wodnej *Łyna* w Olsztynie,
5. gmina Olsztynek – Zagospodarowanie plaży w Marózku poprzez budowę pomostu,
6. gmina Lidzbark Warmiński – Rewitalizacja Miejsc Obsługi Rowerzystów w miejscowości Wielochowo i Sarnowo,
7. gmina Orzysz – Zagospodarowanie nabrzeża j. Śniardwy jako elementu turystyczno-rekreacyjnego gminy Orzysz,
8. gmina Dobrze Miasto – Wytyczenie, oznakowanie i wyposażenie w elementy małej architektury szlaku turystycznego *Perła Warmii*,
9. gmina Ostróda – Remont pomostu rekreacyjnego w miejscowości Kątno na szlaku Kanału Elbląskiego - II etap,
10. gmina Jedwabno – Zagospodarowanie działek gminnych – *Szlakiem kultury, historii i tradycji Jedwabna*,
11. gmina Kiwity – Utworzenie *Zakątka pod dębami* w Stoczku,
12. gmina Ława – *Rowerem po gminie Ława – uwolnij energię natury*.

Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego corocznie wspiera rozwój turystyki w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych organizacji pozarządowych. W 2024 r. konkurs obejmował realizację zadań z zakresu:

Diagram 24. Wsparcie rozwoju turystyki w ramach konkursu dla organizacji pozarządowych na realizację zadań publicznych

9 zadań

170 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

- wdrożenia działań służących rozwojowi i promocji infrastruktury flagowych szlaków turystycznych Warmii i Mazur ze szczególnym uwzględnieniem szlaków Kopernikowskiego, Fortyfikacji Mazurskich i Pisa-Narew;
- wdrożenia działań kreatywnych w turystyce pozwalających na pozycjonowanie regionu, jako atrakcyjnej destynacji turystycznej – skuteczny e-marketing turystyczny Warmii i Mazur, mających na celu poprawę dostępności i bezpieczeństwa lokalnych oraz regionalnych usług turystycznych.

Dofinansowano 9 zadań na kwotę 170 tys. zł (wobec 9 zadań na kwotę dofinansowania 170 tys. zł w 2023 r.). Dzięki przekazanym środkom, zrealizowano zadania o łącznej wartości 204,9 tys. zł

(dotacje stanowiły 82,97% wartości realizowanych zadań). W 2024 r. dofinansowane zostały następujące zadania:

- *Z Kopernikiem na zamkach Szlaku Kopernikowskiego,*
- *Wędrówki z Mikołajem Kopernikiem. Rodzinna gra planszowa (promująca Szlak Kopernikowski w województwie warmińsko-mazurskim),*
- *Warmia i Mazury dostępne dla wszystkich,*
- *Na tropach Smętka: Projekt audiowizualny,*
- *Promocja zamków gotyckich w krajach Grupy Wyszehradzkiej,*
- *Nieodkryty Szlak Fortyfikacji Mazurskich,*
- *Frombork - film kreatywny,*
- *Rozwój rowerowej trasy turystycznej Łynostrada (w tym redakcja przewodnika dla turystów),*
- *Mazurskie Szlaki Rowerowe 2024.*

Województwo warmińsko-mazurskie pełni także funkcję członka wspierającego Międzynarodowe Stowarzyszenie Miast Cittaslow. Do zadań w tym zakresie należy prowadzenie Sekretariatu Polskiej Sieci Miast Cittaslow i związane z tym działania: bieżąca współpraca z miastami członkowskimi sieci, realizacja w 2024 r. procedury certyfikacji nowych miast pretendujących do członkostwa (Kętrzyn oraz Susz) oraz wygaszenia członkostwa na wniosek miasta Rejowiec Fabryczny oraz gminy Wydmyny. Recertyfikacja miast członkowskich została zrealizowana w Górowie Iławeckim, Nidzicy, Pasymiu, Braniewie, Kaletach (woj. śląskie), Sierpcu (woj. mazowieckie) oraz Nowym Dworze Gdańskim (woj. pomorskie). Współpracowano również z biurem Międzynarodowej Sieci w Orvieto w zakresie bieżącej działalności stowarzyszenia (uczestnictwo w posiedzeniach Międzynarodowego Komitetu Koordynującego, Zgromadzeniu Ogólnym Cittaslow International) oraz promocji sieci krajowej w mediach społecznościowych i Internecie. W 2024 r. w ramach całej światowej sieci Cittaslow obchodzony był jubileusz 25-lecia jej powstania.

rete internazionale delle città del buon vivere

W czerwcu 2024 r. wspólnie z gminą miejską Braniewo współorganizowano Festiwal Miast Cittaslow – największe krajowe wydarzenie promujące ideę miast *dobrej jakości życia*, podczas którego stoiska promocyjne przygotowały prawie wszystkie miasta członkowskie. W związku z powodzią, jaka dotknęła dwa miasta Cittaslow w województwie opolskim tj. Prudnik oraz Głubczyce, pozostali członkowie sieci przygotowali pomoc rzeczowo-finansową.

Władze województwa warmińsko-mazurskiego w 2024 r. realizowały również szereg innych przedsięwzięć, inicjatyw i projektów, mających na celu promocję walorów przyrodniczych i oferty turystycznej Warmii, Mazur i Powiśla. Z inicjatywy Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego organizowano następujące działania:

- *Promocja regionu poprzez kampanie w mediach społecznościowych, mające na celu promocję szlaków turystycznych, zabytków i atrakcji turystycznych Warmii i Mazur.*

Jednym z działań była promocja regionu poprzez kampanię w mediach społecznościowych, mającą na celu promocję aktywnej turystyki w województwie warmińsko-mazurskim. Departament Turystyki i Sportu zakupił kampanię promocyjną podczas V edycji spotkania influencerów *Blogowe Morsy*, która odbyła się w lutym 2024 r. w Starych Jabłonkach.

Kolejna kampania promowała region w kraju i za granicą w popularnych serwisach internetowych i mediach społecznościowych. W maju 2024 r. w Węgorzewie odbyły się Żeglarskie Mistrzostwa Polski Influencerów, w których wzięli udział czołowi twórcy internetowi YouTube'a, TikToka i Instagrama w Polsce. Ich relacje z mistrzostw obiegły cały polski Internet, a samorząd województwa był partnerem tego wydarzenia.

Departament podjął także współpracę w zakresie przeprowadzenia kampanii w mediach społecznościowych z Karolem Zalewskim, uczestnikiem Igrzysk Olimpijskich związanym z Warmią i Mazurami. Posty promujące Województwo Warmińsko-Mazurskie z hashtagami #OdkrywajWarmieiMazury miały na celu przedstawienie województwa jako regionu atrakcyjnego turystycznie.

W grudniu 2024 r. departament zrealizował usługę promującą region oraz połączenia z Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury. Miała ona na celu popularyzację regionu Warmii i Mazur oraz zaproszenie do korzystania z połączeń z Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury. Kampanię prowadzono przy wykorzystaniu mediów społecznościowych (Facebook oraz Instagram), a posty promocyjne dotarły do ponad 100 tys. użytkowników.

- **Publikacja promocyjnych artykułów prasowych.**

Departament Turystyki i Sportu podejmował działania promocyjne za pośrednictwem prasy. Zamówiono dwa artykuły sponsorowane, które ukazały się w magazynie *Made in Warmia & Mazury*. Były także publikowane w wydaniu internetowym magazynu oraz w mediach społecznościowych wykonawcy, dzięki czemu treści promocyjne miały możliwość dotarcia do większej liczby odbiorców. Teksty prasowe dotyczyły fortyfikacji wojennych na Warmii i Mazurach oraz dawnych wież ciśnień, które dziś służą jako atrakcje turystyczne.

- **Reklama regionu w ogólnopolskim radiu.**

Promocję regionu realizowano także poprzez reklamy w stacjach radiowych. Departament Turystyki i Sportu zamówił miesięczną kampanię realizowaną w marcu 2024 r. w stacjach radiowych należących do grupy Eurozet – Meloradio Warmia Mazury. W ramach działania zrealizowano przygotowanie i emisję spotu radiowego (jingla) promującego region oraz audycji z udziałem członków zarządu województwa. Kampania miała na celu promocję atrakcji turystycznych na Warmii i Mazurach, w tym Szlaku Kopernikowskiego, a także

utrwalanie pozytywnego wizerunku regionu. Druga zrealizowana miesięczna kampania (czerwiec 2024 r.) została przeprowadzona na antenie Radia Olsztyn oraz Radia Rajdowego nadającego podczas Rajdu Polski – rundy Rajdowych Mistrzostw Świata. W ramach działania zaplanowano przygotowanie i emisję spotu radiowego (jingla) promującego region oraz audycje z udziałem członków zarządu województwa.

- *Wojewódzkie Obchody Światowego Dnia Turystyki.*

Wojewódzkie Obchody Światowego Dnia Turystyki zorganizowano 27 września 2024 r. w Olsztynku. Wykorzystano do tego celu zrewitalizowany budynek byłego dworca kolejowego, który po zmianie swoich funkcji pełnić będzie rolę domu kultury. Wydarzenie to miało na celu podsumowanie mijającego sezonu turystycznego, a jego hasłem przewodnim było *Turystyka i pokój*. W trakcie uroczystej gali przyznano liczne wyróżnienia samorządom lokalnym, organizacjom turystycznym, przedsiębiorcom, artystom itp.

- *Promocja województwa warmińsko-mazurskiego i sieci miast Cittaslow podczas targów i eventów.*

Targi Turystyczne Market Tour w Szczecinie, które odbyły się 11 i 12 maja 2024 r. na Wałach Chrobrego w ramach 20. edycji Festiwalu Podróży i Czasu Wolnego *Piknik nad Odrą*. Województwo warmińsko-mazurskie przygotowało jedno z największych spośród 15 stoisk regionalnych. Na stoisku promowano atrakcje turystyczne Warmii i Mazur, w tym Szlak Kopernikowski, turystykę wodną w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich, szlaki rowerowe (w tym Green Velo i Mazurską Pętlę Rowerową) oraz ofertę miasteczek sieci Cittaslow.

Piknik Naukowy Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik na Stadionie Narodowym w Warszawie, który odbył się 15 czerwca 2024 r. To największa w Europie impreza plenerowa o tematyce naukowej. Hasło przewodnie tegorocznej imprezy brzmiało *Nie do wiary* – zgodnie z intencją organizatorów to hasło miało zachęcać do prezentacji najbardziej spektakularnych osiągnięć i najmocniej poruszających wyobraźnię zjawisk. Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego na swoim stoisku, zlokalizowanym w Strefie Rodzinnej pikniku, zaproponował odwiedzającym kilka aktywności. Najmłodsze dzieci mogły wziąć udział w zabawie edukacyjnej polegającej na malowaniu planet z użyciem kul styropianowych różnej wielkości. Starsze dzieci odbywały wirtualne wędrówki w kosmosie z wykorzystaniem gogli VR.

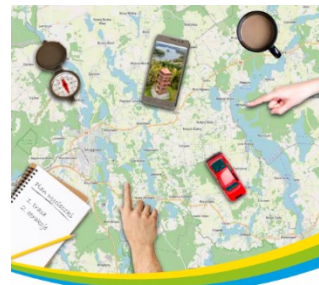
Międzynarodowe Targi Turystyczne TT Warsaw w Nadarzynie, które odbywały się od 29 listopada do 1 grudnia 2024 r. Stoisko, które urządziły wspólnie samorząd województwa i Polska Krajowa Sieć Miast Cittaslow, cieszyło się dużym zainteresowaniem odwiedzających i uznaniem profesjonalistów z branży turystycznej. Uwagę gości przyciągały szczególnie zajęcia przygotowane przez Bractwo Rycerskie Konwent Świętego Piotra z Olsztynka. TT Warsaw to największe targi branży turystycznej w Polsce i jedno z najważniejszych w Europie. W tegorocznej 30. edycji

imprezy oprócz podmiotów krajowych wzięło udział wielu wystawców z zagranicy. Swoje stoiska miały m.in.: Filipiny, Gruzja, Kuba, Madagaskar, Rumunia, Sri Lanka, Uganda i Uzbekistan. Stoisko regionalne otrzymało od organizatorów medal w kategorii innowacyjność.

- *Dostawy książek oraz przygotowanie i dodruk publikacji turystycznych.*

Zakupiono podstawowe wydawnictwa promocyjne (foldery promujące atrakcje i produkty turystyczne Warmii i Mazur) zgodnie z bieżącymi potrzebami promocyjnymi Departamentu Turystyki i Sportu, tj. folder pt. *Atrakcje Turystyczne Warmii i Mazur* i opracowanie *Miasteczka Cittaslow* (po 4 tys. egz.). Wydany został także nowy folder pt. *Wycieczki po Warmii i Mazurach*, który zawiera 38 gotowych propozycji jednodniowych wycieczek (również 4 tys. egzemplarzy).

Wycieczki
po Warmii i Mazurach

www.mazury.travel

W ramach dostawy książek zakupiono następujące publikacje:

- *Mazury, Warmia i okolice. Przewodnik dla dużych i małych,*
- album *Podróże Marzeń Polska – Mazury,*
- album *Łyną przez Warmię.*

- *Dostawa materiałów promocyjnych z logo Warmii i Mazur, z logo Cittaslow, a także wyposażenia promocyjnego.*

Zrealizowano dostawę materiałów promocyjnych z logo regionu oraz sieci miast Cittaslow według bieżących potrzeb promocyjnych Departamentu Turystyki i Sportu i wydarzeń w regionie. Wśród zamówionych materiałów promocyjnych były m.in.: długopisy, breloki, notesy, zakreślacze, smycze, torby bawełniane, koszulki polo, saszetki (nerki), worki ze sznurkiem, chusty typu buff, torby papierowe z symbolem *Warmia Mazury* w dwóch rozmiarach oraz zestawy miodów – jako spożywcze materiały promocyjne. Zakupiono także pamiątki regionu Warmii i Mazur w postaci 17 sztuk *Mazurskiego Konika Weselnego*. W ramach dostawy artykułów sportowych zakupiono bluzy z symbolem *Warmia Mazury*, bidony sportowe oraz chusty na twarz (kominy sportowe).

W ciągu roku na potrzeby działań promocyjnych zrealizowano dostawę materiałów wyposażenia stoisk w postaci: 15 banerów z symbolem *Warmia Mazury* oraz 26 flag (20 sztuk z symbolem *Warmia Mazury* oraz 6 sztuk z symbolem Cittaslow).

SPOŁECZEŃSTWO

4. Społeczeństwo

4.1. Polityka społeczna

Polityka społeczna jest jednym z kluczowych działań samorządu województwa warmińsko-mazurskiego. Podejmowanie przedsięwzięć w tym zakresie wpływa na poprawę integracji i aktywności mieszkańców, co zwiększa potencjał rozwojowy województwa we wszystkich obszarach życia społecznego. Realizacja tej polityki pozwala rozwijać szereg problemów zwykłych ludzi, wyrównywać poziom życia mieszkańców województwa, stwarza osobom z niepełnosprawnościami lepsze warunki do rehabilitacji zawodowej i społecznej, zapobiega procesom wykluczenia społecznego oraz pomaga osobom i rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Jednostką organizacyjną samorządu województwa warmińsko-mazurskiego odpowiedzialną za kreowanie polityki społecznej na Warmii i Mazurach jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, który corocznie podejmuje szereg działań mających na celu poprawę sytuacji osób zagrożonych ryzykiem wykluczenia społecznego.

Realizacja polityki społecznej w województwie warmińsko-mazurskim opiera się na założeniach *Strategii polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030*, będącej kluczowym dokumentem programowym i istotnym narzędziem w realizacji regionalnej polityki społecznej.

Strategia w sposób kompleksowy i długofalowy określa cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki niezbędne do podjęcia działań. Jest odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby i ma służyć rozwojowi kapitału ludzkiego i społecznego województwa. Celem przyświecającym strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców województwa.

Strategia polityki społecznej powstała w 2021 r. dzięki partycypacji i zaangażowaniu przedstawicieli wielu instytucji i podmiotów działających w obszarze jej realizacji. Ma ona charakter interdyscyplinarny, a jej wdrażanie wymaga współpracy administracji rządowej i samorządowej, biznesu oraz wielu partnerów, w tym m.in.: jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej, instytucji oświaty, kultury i edukacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego oraz organizacji pozarządowych.

W 2024 r. realizacja zapisów *Strategii polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030* odbywała się na podstawie następujących programów wojewódzkich i działań:

- **Organizacja szkoleń kadr jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej województwa warmińsko-mazurskiego**

Organizowanie szkolenia zawodowego kadr pomocy społecznej jest zadaniem ustawowym realizowanym przez samorząd województwa określonym w ustawie o pomocy społecznej oraz ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. W omawianym okresie zorganizowano 4 szkolenia dla opiekunek, terapeutów, rehabilitantów, a także

pracowników socjalnych zatrudnionych w domach pomocy społecznej województwa warmińsko-mazurskiego. Tematem szkoleń było zapewnienie bezpieczeństwa oraz odpowiedzialnej jakości usług mieszkańcom placówek całodobowych. Łącznie przeszkolono 98 osób.

- **Projekt niekonkurencyjny Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej pt. *Spójna Polityka Społeczna Warmii i Mazur***

Od 1 października 2023 r. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizuje projekt pt. *Spójna Polityka Społeczna Warmii i Mazur* w ramach Działania 04.13. *Wysokiej jakości system włączenia społecznego* programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus i budżetu państwa.

Celem projektu jest uspołnienie polityki włączenia społecznego realizowanej w regionie Warmii i Mazur, jak również wypracowanie mechanizmu jej sprawniejszej koordynacji i lepszego przepływu informacji pomiędzy poziomem krajowym i regionalnym oraz różnymi podmiotami wewnątrz województwa. Projekt zakłada działania w zakresie usług społecznych, pomocy społecznej, ekonomii społecznej i aktywnej integracji, służące poprawie efektywności i koordynacji działań w zakresie włączenia społecznego, realizowane na poziomie województwa.

Efektem projektu będzie objęcie wsparciem 914 pracowników zatrudnionych w instytucjach i podmiotach działających na rzecz włączenia społecznego, z czego 869 podniesie swoje kwalifikacje. Wartość projektu wynosi 18,3 mln zł, a jego okres realizacji to 01.10.2023-31.12.2028 r.

Najważniejsze wydarzenia w ramach projektu w 2024 r.:

1. Badania, analizy i programowanie polityki społecznej w regionie

Zrealizowano szereg badań i analiz na poziomie województwa potrzebnych do skutecznej realizacji działań w zakresie włączenia społecznego, którymi były:

- Badanie dotyczące zjawiska bezdomności oraz usług społecznych realizowanych w województwie warmińsko-mazurskim na rzecz osób w kryzysie bezdomności w 2023 r.
- Aktualizacja wykazu podmiotów świadczących usługi społeczne w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r.
- Analiza problemów społecznych województwa warmińsko-mazurskiego w ujęciu pomocy społecznej w 2023 r.
- Opracowanie pt. *Problemy społeczne województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2013-2023 w ujęciu statystycznym*.
- Raport o stanie ekonomii społecznej w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r.
- Badanie dotyczące wsparcia seniorów, w tym samotnych osób starszych, w województwie warmińsko-mazurskim.
- Zlecenie badania dotyczącego sytuacji rodzin z dziećmi w województwie warmińsko-mazurskim i realizowanych na ich rzecz usług społecznych. Termin realizacji badania to październik 2024 – luty 2025 r.
- Opracowanie *kart powiatów* oraz *karty województwa* zawierających analizę społeczno-demograficzną oraz zapotrzebowanie na rozwój usług społecznych dla każdego powiatu, gmin oraz województwa warmińsko-mazurskiego.

2. Wsparcie doradcze w planowaniu i wdrażaniu usług społecznych

W czerwcu 2024 r. zorganizowano regionalną konferencję pt. *Usługi społeczne - nowa jakość polskiej polityki społecznej*, w której udział wzięło 120 przedstawicieli instytucji pomocy społecznej, systemu pieczy zastępczej oraz władz lokalnych.

W czerwcu oraz wrześniu 2024 r. zorganizowano łącznie 4 warsztaty subregionalne dla 120 przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego z zakresu tworzenia i wdrażania Lokalnych Planów Rozwoju Usług Społecznych.

We wrześniu zorganizowano 3 warsztaty pn. *CUS w pigułce* dla 45 osób, które dostarczyły uczestnikom skompensowanej wiedzy dotyczącej procesu tworzenia i funkcjonowania centrum usług społecznych.

W IV kwartale 2024 r. rozpoczęło się doradztwo specjalistyczne dotyczące tworzenia oraz funkcjonowania Centrów Usług Społecznych w 3 tematach:

- psychologiczne - dla 28 gmin,
- diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej - dla 40 gmin,
- prawne - dla 39 gmin.

W grudniu 2024 r. rozpoczęło doradztwo specjalistyczne dla 71 JST/PCPR/OPS/CUS z zakresu tworzenia i wdrażania lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych (LPDI).

Ponadto cztery doradczynie z ROPS przeprowadziły doradztwo dla 21 JST/CUS/OPS/PCPR – obejmujące m.in. kluczowe zagadnienia związane z tworzeniem CUS-ów, rozwojem usług społecznych i opracowywaniem LPDI. Nawiązano również aktywną współpracę z ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej z regionu oraz powiatowymi zespołami ds. ekonomii społecznej.

3. Szkolenia

Potencjał instytucjonalny, organizacyjny oraz kompetencyjny instytucji pomocy i integracji społecznej wzmacniano poprzez organizację szkoleń i superwizji:

- od lipca do listopada 2024 r. przeprowadzono 450 godzin superwizji pracy socjalnej indywidualnej i grupowej w ośrodkach pomocy społecznej,
- na przełomie listopada i grudnia 2024 r. zorganizowano 5 szkoleń dla kadry Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej,
- w grudniu 2024 r. zorganizowano szkolenie dla kadry kierowniczej jednostek pomocy i integracji społecznej pn. *Zarządzanie zespołem w kontekście różnorodności*, w którym udział wzięło 100 osób.

4. Koordynacja ekonomii społecznej w regionie

- Zespół ds. ekonomii społecznej zorganizował 3 posiedzenia Warmińsko-Mazurskiego Komitetu Rozwoju ES.
- W kwietniu 2024 r. odbyło się seminarium dla powiatowych zespołów ds. rozwoju ekonomii społecznej pn. *Usługi społeczne katalizatorem rozwoju podmiotów ekonomii społecznej*, w którym udział wzięło 75 osób.
- W październiku 2024 r. zorganizowano regionalne spotkanie Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) z innymi podmiotami m.in. CUS, PUP, Powiatowymi Radami Rynku Pracy poświęcone współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz rozwoju ekonomii społecznej na Warmii i Mazurach. W spotkaniu udział wzięły 73 osoby.
- Zorganizowano spotkania monitoringowe Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w Olsztynie, Garncarskiej Wiosce, Ełku oraz Elblągu, a w październiku dwudniowe spotkanie przedstawicieli sieci OWES.
- W marcu oraz wrześniu 2024 r. w Piszczu zorganizowano dwudniowe spotkania Regionalnej Platformy Współpracy na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej, których głównym celem było dalsze wzmacnianie sieci kooperacji podmiotów reintegracyjnych oraz wymiana doświadczeń i informacji o współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów reintegracyjnych w obszarze usług społecznych.
- W październiku 2024 r. miała miejsce IV Gala Ekonomii Społecznej na Warmii i Mazurach, podczas której wręczono nagrody i wyróżnienia w konkursie *Ambasador Ekonomii Społecznej na Warmii i Mazurach* oraz przyznano podmiotom ekonomii społecznej certyfikaty *Zakup prospołeczny*.
- W listopadzie 2024 r. zorganizowano 4 warsztaty dla jednostek samorządu terytorialnego pn. *Akademia Ekonomii Społecznej dla Samorządowców*.
- W grudniu 2024 r. rozpoczęto cykl lekcji o ekonomii społecznej w szkołach subregionu olsztyńskiego. Podobne działania edukacyjne dla młodzieży będą realizowane w całym województwie do końca marca 2025 r.

• Program *Polityka senioralna województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027*

Działania podejmowane w ramach programu *Polityka senioralna województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027* mają wpływ na zwiększenie udziału osób starszych w życiu publicznym, społecznym, gospodarczym i kulturalnym regionu. Przyczyniają się tym samym do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, sprzyjają integracji i współpracy podmiotów publicznych oraz pozarządowych.

Efektom wdrażania programu oraz wieloletniej, partnerskiej, systemowej współpracy samorządu województwa warmińsko-mazurskiego z Federacją Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa z Olsztyna, a także z wieloma innymi organizacjami, samorządami i instytucjami było funkcjonowanie Społecznej Rady Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego II kadencji. Rada to ciało o charakterze inicjatywnym, doradczym i konsultacyjnym. Głównym celem jej działania było tworzenie warunków do wykorzystania potencjału środowisk senioralnych poprzez ich reprezentowanie, wzmacnianie i integrowanie. W 2024 r. odbyły się cztery posiedzenia rady. W grudniu 2024 r. uroczystym posiedzeniem, z udziałem władz samorządowych zakończyła się II kadencja Społecznej Rady Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

22 grudnia 2024 r. została powołana Warmińsko-Mazurska Rada Seniorów III kadencji na lata 2024-2029. Nowa Rada liczy 33 członków.

W październiku 2024 r. zorganizowano konferencję z okazji obchodów Międzynarodowego Dnia Osób Starszych pod hasłem *Aktywność seniorów gwarancją zdrowego i spełnionego życia*. Podczas konferencji rozstrzygnięto konkurs na *Aktywnego Seniora/Seniorkę oraz Najlepszą Inicjatywę Seniorską Warmii i Mazur*. Uczestnikami konferencji byli przedstawiciele władz lokalnych, ośrodków pomocy społecznej, centrów usług społecznych, organizacji pozarządowych oraz środowiska senioralnego (łącznie ok. 150 osób).

• **Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny**

Jest to inicjatywa z zakresu polityki prorodzinnej upowszechniana przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego od 1999 r. Co roku na przełomie maja i czerwca w całym regionie odbywają się obchody tego wydarzenia, których przygotowanie aktywizuje i integruje społeczności lokalne.

W 2024 r. odbyły się *XXVI Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny*, które przebiegały pod hasłem przewodnim *Dobro rodziny czy nadgodziny*. Konferencja inauguracyjna miała miejsce 16 maja 2024 r. w Olsztynie. W jej trakcie wykład pt. *Świat pomiędzy życiem rodzinnym a pracą zawodową: w poszukiwaniu równowagi* wygłosiła Dziekan Wydziału Nauk Społecznych UWM w Olsztynie - dr hab. Joanna Ostrouch-Kamińska, prof. UWM. W dalszej części konferencji przedstawiono założenia i organizację ogólnopolskiego programu *Szkoła dla Rodziców i Wychowawców*. Uroczystość zakończył panel dyskusyjny, w którym w szczególny sposób o szansach, wyzwaniach i potrzebach współczesnej polityki prorodzinnej rozmawiali m.in. przedstawiciele samorządów wszystkich szczebli.

XXVI *Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny* obchodzono w całym województwie. W wielu gminach zorganizowano festyny i pikniki rodzinne, a także warsztaty i zawody sportowe. Były one okazją do wspólnego spędzenia czasu wolnego, a przede wszystkim sprzyjały wzmocnieniu więzi rodzinnych i społecznych. Kolejna edycja tego cyklicznego przedsięwzięcia zakończyła się 15 czerwca 2024 r. w Morągu, gdzie odbyła się konferencja wojewódzka poświęcona wsparciu rodzin. Towarzyszył jej festyn rodzinny w Parku Miejskim w Morągu. W przygotowanej na tę okoliczność Muszli Koncertowej swoje talenty prezentowały dzieci i młodzież z Gminy Morąg.

Konferencję podsumowującą XXVI *Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny* zorganizowano we współpracy z Radą ds. Rodzin Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Odbyła się ona 16 października 2024 r. w Olsztynie. Zaprezentowano wówczas najciekawsze inicjatywy, jakie odbyły się w związku z obchodami Dni Rodziny. Była to również okazja do nagrodzenia laureatów konkursów, organizowanych w ramach Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny: Wojewódzkiego Konkursu Literackiego, Wojewódzkiego Konkursu Plastycznego oraz Grafiki Komputerowej, a także Konkursu *Ośmiu Wspaniałych* promującego młodzieżowy wolontariat.

W obchody XXVI *Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny* włączyły się 93 jednostki z całego województwa. Z roku na rok popularność tego przedsięwzięcia rośnie. Współorganizatorami lokalnych obchodów Dni Rodziny są nie tylko jednostki administracji publicznej, ale także placówki edukacyjne, ośrodki kultury, ośrodki pomocy społecznej, centra usług społecznych czy powiatowe centra pomocy rodzinie. Włączają się w nie także inne instytucje publiczne tj. urzędy pracy czy służby mundurowe oraz organizacje społeczne. Relacje z obchodów XXVI *Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny* zostały opublikowane w Biuletynie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

- **Program Warmia i Mazury dla Dużej Rodziny**

Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego od 2014 r. realizuje program pn. *Warmia i Mazury dla Dużej Rodziny*, którego celem jest wsparcie rodzin wielodzietnych.

Działania programu skierowane są do rodzin, których status został potwierdzony wydaniem Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. Program obejmuje zatem rodziny (także zastępcze i rodzinne domy dziecka), składające się z rodziców (rodzica), którzy mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. Istotą programu jest wprowadzenie systemu ulg i zniżek dla rodzin wielodzietnych, oferowanych przez partnerów, którymi są podmioty usługowe i kulturalne działające na terenie naszego województwa. Członkom rodzin wielodzietnych przysługują

liczne uprawnienia, m.in. w postaci zniżek na zakup biletów wstępu na wydarzenia kulturalne czy na dodatkowe zajęcia edukacyjne.

Ponadto program stwarza dostęp do korzystniejszej oferty rekreacyjnej, turystycznej i innej. Program w pewnym stopniu pomaga odciążyć rodzinne budżety. Stanowi zachętę do kreatywnego i wspólnego spędzania wolnego czasu, a także jest okazją do promocji naszego regionu, jako miejsca przyjaznego rodzinom wielodzietnym.

Partnerem programu może stać się każdy podmiot z województwa warmińsko-mazurskiego, oferujący system ulg i zniżek na świadczone usługi lub oferowane działania i inicjatywy prorodzinne. W jego realizację do tej pory włączyło się 44 partnerów, wśród których znajdują się podmioty prywatne oraz jednostki samorządowe.

**Warmia i Mazury
dla Dużej Rodziny**

Stwierdźmy razem dobry klimat dla rodziny!
Przysięga się do Programu!

www.warmia.mazury.pl

- **Warmińsko-Mazurski Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2023-2027**

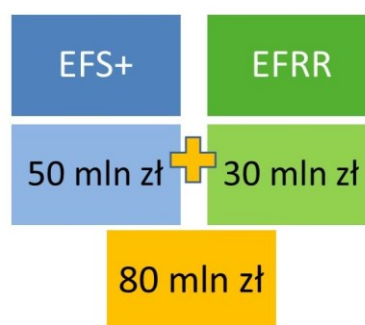

W 2024 r. w całym województwie realizowany był program z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, który w sposób kompleksowy określa kierunki działania, służące wsparciu rodzin i rozwojowi pieczy zastępczej. Kierunki interwencji koncentrują się na wzmacnianiu kapitału społecznego województwa m.in. poprzez rozwój usług społecznych sprzyjających aktywizacji i pracy z rodziną,

szczególnie w odniesieniu do grup zagrożonych wykluczeniem.

Kluczowym elementem realizacji programu jest projekt strategiczny pn. *Społeczny wymiar Warmii i Mazur – wsparcie i opieka (2023-2027)*. Beneficjentami projektu są powiaty i miasta na prawach powiatu, natomiast jednostkami realizującymi Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie oraz Elbląskie Centrum Usług Społecznych. Podstawę działań projektowych stanowi idea deinstytucjonalizacji, która w przypadku pieczy zastępczej oznacza rozwijanie jej rodzinnych form. Istotą projektu jest objęcie wsparciem wszystkich podmiotów systemu pieczy zastępczej, czyli dzieci umieszczonych w pieczy (instytucjonalnej i rodzinnej), opiekunów i kandydatów na opiekunów oraz kadry jednostek organizacyjnych systemu pieczy zastępczej. Większość środków przewidzianych na realizację projektu jest przeznaczona na zapewnienie uczestnikom wsparcia specjalistycznego, m.in. diagnoz i konsultacji psychologicznych, a także terapii i treningów umiejętności społecznych, organizacji grup wsparcia, wyjazdów edukacyjnych i wypoczynkowych oraz szkoleń i doradztwa. Ważnym elementem projektu jest również wsparcie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej oraz promocja rodzicielstwa zastępczego. Pozostała część środków, pozwoli na budowę, dostosowanie, modernizację oraz adaptację pomieszczeń na potrzeby mieszkań treningowych, rodzinnych domów dziecka oraz jednostek poradnictwa specjalistycznego.

WARTOŚĆ PROJEKTU

Ponadto, w ramach realizacji programu podejmowanych jest wiele inicjatyw, takich jak konferencje, szkolenia, kampanie informacyjne, mających na celu m.in. wdrożenie działań ukierunkowanych na wspieranie rodzin w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych oraz promowanie idei rodzicielstwa zastępczego.

Przykładem takiego działania jest organizowana co roku *Warmińsko-Mazurska Konferencja z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego*, mająca na celu wsparcie i poprawę funkcjonowania rodzicielstwa zastępczego oraz skupienie uwagi instytucji pracujących na rzecz dziecka na potrzebach rodzinnej pieczy zastępczej. W 2024 r. zorganizowano IX edycję konferencji, podczas której wyróżniono rodziny zastępcze z terenu całego województwa statuetkami okolicznościowymi *Diaament Dobroci i Serca*.

- **Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2026**

W ramach programu w 2024 r. w związku z potrzebami osób z niepełnosprawnościami, wykonano roboty budowlane w 7 obiektach służących rehabilitacji. Kwota dofinansowania w tym zakresie wyniosła 2,9 mln zł ze środków PFRON, będących w dyspozycji samorządu województwa warmińsko-mazurskiego.

Realizacja zadania stworzyła podopiecznym lepsze warunki do kompleksowej rehabilitacji w miejscu zamieszkania. Ze złożonych wniosków o dofinansowanie tych zadań i sprawozdań wynika, że z nowo powstałych lub rozbudowanych w tym okresie obiektów skorzysta prawie 1,2 tys. osób, w tym 557 z niepełnosprawnościami.

W 2024 r. w ramach wyrównywania szans w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami dofinansowano koszty działania wszystkich 10 zakładów aktywności zawodowej funkcjonujących w województwie warmińsko-mazurskim (Zakłady Aktywności Zawodowej w Giżycku, Elblągu, Kamionku Wielkim, Olsztynie, Biskupcu, Ostródzie, Bartoszycach, Pisz, Nidzicy i Kętrzynie) na łączną kwotę 15,8 mln zł (tj. o ok. 3,9 mln zł więcej niż w 2023 r.). Na dofinansowanie złożyły się środki PFRON będące w dyspozycji samorządu województwa w wysokości 14,8 mln zł (o ok. 3,5 mln zł więcej niż w 2023 r.) oraz środki budżetu samorządu w wysokości 1 mln zł (o 433 tys. zł więcej niż w 2023 r.).

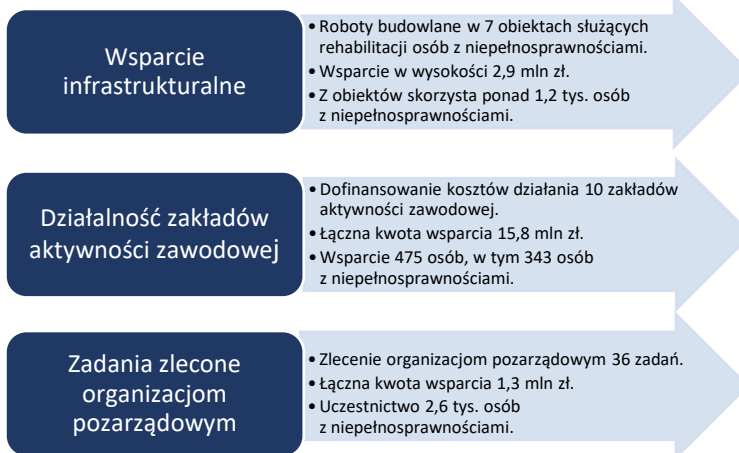

Na koniec ubiegłego roku Zakłady Aktywności Zawodowej (ZAZ) zatrudniały 475 osób, w tym 343 osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz 132 osoby personelu (w stosunku do 2023 r. liczba zatrudnionych zmniejszyła się o 1 osobę). Dzięki dofinansowaniu, osoby z niepełnosprawnościami zatrudnione w tych zakładach, obok wykonywania pracy zarobkowej, uczestniczą w rehabilitacji społecznej, przygotowują się do życia w otwartym środowisku oraz uczą się pełnego, niezależnego i aktywnego życia w miarę indywidualnych możliwości.

Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami zatrudnienia w Zakładach Aktywności Zawodowej sprawia, że stają się one bardziej samodzielne i zaradne życiowo. Uzyskują niezależność finansową, co wpływa korzystnie na sytuację materialną całej rodziny.

W 2024 r. ze środków PFRON zlecono dwudziestu ośmiu organizacjom pozarządowym, 36 zadań dotyczących rehabilitacji zawodowej oraz społecznej osób z niepełnosprawnościami, na łączną kwotę 1,3 mln zł (o 847 tys. zł więcej niż w 2023 r.). Całkowita wartość realizowanych zadań wyniosła 1,6 mln zł. W projektach łącznie uczestniczyło 2 630 osób z niepełnosprawnościami (wobec 1 522 osób w 2023 r.).

Diagram 25. Realizacja wsparcia osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ROPS.

Podjęte działania umożliwiły tym osobom szerszy udział w życiu społecznym i integrację ze środowiskiem, co może przyczynić się do poprawy jakości życia tych osób i członków ich rodzin.

• Warmińsko-Mazurski Program Rozwoju Ekonomii Społecznej 2023-2030

Zarząd województwa 5 grudnia 2023 r. podjął uchwałę Nr 54/818/23/VI w sprawie przyjęcia *Warmińsko-Mazurskiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2023-2030*. Nowy program rozwoju ekonomii społecznej zasadniczo nie odbiega od *Wojewódzkiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej i Solidarnej Warmia i Mazury 2021-2025*, który funkcjonował dotychczas, jednakże ramy czasowe zaplanowanych działań na poziomie regionu zostały wydłużone do 2030 r. Nowy program wyznacza główne cele i kierunki kompleksowych działań w obszarze ekonomii społecznej, które przede wszystkim skupiają się na wsparciu przedsiębiorczości społecznej, sprzyjają zatrudnieniu i integracji społeczno-zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz służą zwiększeniu popytu i podaży usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej w środowisku lokalnym, a także upowszechnianiu ekonomii społecznej. Struktura regionalnych działań będzie wdrażana przy zastosowaniu środków finansowych pochodzących zarówno z funduszy europejskich, środków budżetu państwa, ale także środków pochodzących z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Od 1 października 2023 r. koordynacja ekonomii społecznej odbywała się w ramach nowego projektu niekonkurencyjnego pn. *Spójna Polityka Społeczna Warmii i Mazur* realizowanego w ramach działania 04.13 *Wysokiej jakości system włączenia społecznego* współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego we wrześniu 2024 r. zakończył prace nad raportem dotyczącym stanu ekonomii społecznej w regionie za rok 2023. Raport opracowano na podstawie Warmińsko-Mazurskiego

Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2023-2030, który stanowi fundament regionalnej polityki w zakresie ekonomii społecznej.

- **Warmińsko-Mazurski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2021-2026**

W ramach programu w 2024 r. zrealizowano następujące zadania:

- Zorganizowano szkolenie dla członków zespołów interdyscyplinarnych pn. *Przemoc wobec dziecka*. Łącznie przeszkolono 118 osób – członków zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych oraz osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
- Przeprowadzono *Akcję Otwarte Drzwi*, w ramach której w dzień wolny od pracy, tj. w sobotę 7 grudnia 2024 r., placówki oraz instytucje niosące pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej były otwarte i służyły pomocą wszystkim zainteresowanym, którzy ze względu na codzienne obowiązki w dni powszednie nie mogli skorzystać z pomocy. W inicjatywę włączyło się 91 instytucji (97 instytucji w 2023 r.).
- Przeprowadzono obowiązkowe szkolenie dla członków gminnych zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy domowej oraz grup diagnostyczno-pomocowych w województwie warmińsko-mazurskim. Szkolenie miało charakter innowacyjny – od września do grudnia 2024 r. wszystkie osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej mogły podnieść swoje kwalifikacje dzięki internetowej platformie szkoleniowej. Prezentacje multimedialne wraz z omówieniem wszystkich tematów zostały wcześniej nagrane, a następnie udostępnione na platformie wraz z materiałami edukacyjnymi. Uczestnikom szkolenia zapewniono również możliwość konsultacji z trenerami. Szkolenie ukończyło 2 639 osób.
- Przeprowadzono spotkanie szkoleniowe w formule on-line, które dotyczyło zapisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej i ich interpretacji. Podczas szkolenia omówiono m.in.: zagadnienia związane z prowadzeniem procedury *Niebieskie Karty*, kwestie dotyczące funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych oraz ochrony dziecka przed przemocą. W spotkaniu uczestniczyli specjaliści działający w obszarze przeciwdziałania przemocy z województwa warmińsko-mazurskiego – łącznie ponad 350 osób.
- Zorganizowano konferencję (w ramach wojewódzkich obchodów kampanii *Biała wstążka* poświęconej przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet) mającą na celu upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie skutecznych metod przeciwdziałania przemocy domowej. Podczas konferencji wyróżnieni zostali także Kawalerowie Białej Wstążki, tj. mężczyźni, którzy zasłużyli się w pomocy kobietom doświadczającym przemocy. W 2024 r. przyznano sześć takich wyróżnień.
- Przekazano 30 tys. zł trzem organizacjom pozarządowym na realizację 3 zadań w ramach otwartego konkursu ofert w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, w tym: 12 tys. zł Stowarzyszeniu *Wychowanie dla Przyszłości* na realizację zadania: *PEŁNIA ŻYCIA*

bez PRZEMOCY – Inicjatywa Ochrony Rodzin, 12 tys. zł Stowarzyszeniu Pielęgniuje-MY Więzi na realizację zadania: *Spójrz Inaczej + Spójrz Inaczej na agresję* oraz 6 tys. zł Fundacji Mazurymedia na realizację oraz rozpowszechnienie spotów informacyjno-edukacyjnych (audiowizualnych): *Przemocy psychicznej wobec kobiet mówię NIE* oraz *Przemoc psychiczna, tak, to przemoc*.

- **Warmińsko-Mazurski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2026**

W ramach programu w 2024 r. podejmowano działania zmierzające do szerokiej współpracy z samorządami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami zajmującymi się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień. Zrealizowano m.in. następujące zadania:

- Przekazano 160 tys. zł siedmiu organizacjom pozarządowym na realizację 10 zadań w ramach otwartego konkursu ofert w obszarze profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia psychicznego. Zrealizowane zadania obejmowały tematykę profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień zarówno od alkoholu, jak i od innych substancji psychoaktywnych.
- Przekazano 57 250 zł Wojewódzkiemu Ośrodkowi Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Giżycku na szkolenie pracowników lecznictwa odwykowego w województwie warmińsko-mazurskim. W ramach dotacji przeprowadzono superwizje programów terapeutycznych w 24 placówkach (łącznie 229 godzin superwizji).
- Zorganizowano wojewódzką konferencję pn. *Więzi, style przywiązania, FASD – sytuacja dziecka*, w której udział wzięli przedstawiciele samorządów lokalnych, sędziowie, kuratorzy, pracownicy jednostek pomocy społecznej, przedstawiciele oświaty, pracownicy placówek opiekuńczo-wychowawczych, pracownicy naukowcy, profilaktycy i terapeuci. Konferencja była kompleksowym poradnikiem dla uczestników i specjalistów mierzących się z pracą z dzieckiem z traumą oraz z Alkoholowym Zespołem Płodowym. W konferencji udział wzięło blisko 300 osób.
- Zorganizowano cykl szkoleń z zakresu rozpoznawania u dzieci zagrożeń/czynników ryzyka, w tym zachowań suicydalnych i przemocowych. Do udziału w szkoleniach zaproszono rodziny zastępcze i pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz pracowników pomocy społecznej. Podczas szkolenia omówiono proces zachowań suicydalnych u dzieci, począwszy od szczegółowej analizy czynników ryzyka oraz czynników chroniących, przez portret psychologiczny osoby z grupy ryzyka, po procedury reagowania oraz interwencji kryzysowej w stosunku do osoby podejmującej próbę samobójczą. Dzięki warsztatowej formie szkolenia, uczestnicy mieli możliwość przekształcenia zdobytej wiedzy w praktyczne umiejętności, które będą mogli zastosować w swojej codziennej pracy. łącznie przeszkolono 118 osób.

- Zorganizowano szkolenie dotyczące zachowań samobójczych dzieci i młodzieży dla pedagogów, nauczycieli, wychowawców świetlic socjoterapeutycznych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych z terenu 3 subregionów województwa warmińsko-mazurskiego: w Olsztynie, Elblągu oraz Ełku. Podczas szkolenia omówiono: zachowania samobójcze jako proces, psychologiczny portret osoby z grupy ryzyka, czynniki wpływające na możliwość wystąpienia kryzysu samobójczego oraz procedury szybkiego reagowania. Kwalifikacje w tych obszarach tematycznych podniosło łącznie 160 osób.
- Zorganizowano naradę szkoleniową pełnomocników/koordynatorów gminnych ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, podczas której omówiono m.in.: standardy jakości programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego oraz proces ewaluacji programów. W naradzie wzięło udział 46 przedstawicieli gmin województwa warmińsko-mazurskiego.
- We współpracy z Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, zorganizowano dwudniowe szkolenie pn.: *Rola gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w systemie przeciwdziałania przemocy domowej*. Do udziału zaproszono przewodniczących i członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych z województwa warmińsko-mazurskiego. Szkolenie ukończyło 59 osób.
- Przekazano 80 tys. zł Wojewódzkiemu Zespołowi Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie na dofinansowanie zadań budowlano-instalacyjnych Oddziału Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Wojewódzkim Zespole Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie.
- Przekazano 41 tys. zł Szpitalowi Psychiatrycznemu Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w Węgorzewie na wyposażenie kuchni i stołówki w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Giżycku, a także 20 tys. zł na materiały i prace remontowe w ośrodku.
- Przekazano 100 tys. zł Ośrodkowi Rehabilitacji Uzależnionych DOREN im. Berty Trusiewicz w Różewcu na dofinansowanie prac modernizacyjnych i inwestycyjnych.
- Przekazano 29,4 tys. zł Ewangelickiemu Stowarzyszeniu *Betel* na wyposażenie utworzonego przez Jednostkę Centrum Integracji Społecznej *Betel* w Szczytnie.
- Przekazano 60 tys. zł Stowarzyszeniu *Kobieta na PLUS* na wyposażenie utworzonego przez Jednostkę Centrum Integracji Społecznej w Kętrzynie.

4.2. Sport

Województwo warmińsko-mazurskie tworzy warunki dla rozwoju sportu w regionie w celu wzmocnienia aktywności sportowej mieszkańców oraz promocji regionu przez działalność sportową. Formy wsparcia są różne, ale każda z nich pośrednio lub bezpośrednio trafia do stowarzyszeń, organizacji i klubów sportowych umożliwiając im funkcjonowanie i prowadzenie działalności. Elementem wsparcia są nie tylko środki finansowe, ale także pomoc organizacyjna, patronaty i inne dotychczas stosowane formy. Na szczególną uwagę zasługują działania ukierunkowane na zwiększenie uczestnictwa w aktywności sportowej mieszkańców regionu oraz wyrównywanie szans dostępu do tej aktywności osobom ze środowisk wiejskich, słabo rozwiniętych ekonomicznie, osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom starszym.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego wspiera upowszechnianie różnorodnych form aktywności sportowej w różnych środowiskach i grupach społecznych między innymi przez:

- rozbudowę infrastruktury sportowej,
- dotacje przyznawane w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań województwa w zakresie sportu,
- promocję województwa przez sport.

Infrastruktura sportowa

Zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców regionu, samorząd województwa w 2024 r. stworzył możliwość ubiegania się o wsparcie finansowe na realizację zadań własnych samorządów lokalnych w zakresie poprawy i rozwoju infrastruktury sportowej. Po raz szósty ogłoszono konkurs pn. *Małe granty na infrastrukturę sportową w województwie warmińsko-mazurskim*, który miał na celu:

- poprawę stanu i rozwój infrastruktury sportowej w województwie warmińsko-mazurskim,
- zwiększenie dostępności obiektów sportowych dla mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego,
- budowę nowych obiektów sportowych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Założenia konkursu uwzględniały budowę, modernizację, remonty obiektów sportowych oraz zakup wyposażenia obiektów sportowych na terenie gmin /powiatów województwa warmińsko-mazurskiego. Na podstawie rekomendacji zarządu województwa, sejmik przyznał dofinansowanie 27 gminom oraz powiatom wynoszące 820 tys. zł (w 2023 r. dofinansowanie w wysokości 825 tys. zł przyznano 29 gminom oraz powiatom).

W toku realizacji konkursu jedna gmina (Węgorzewo) zrezygnowała z realizacji swojego zadania.

Diagram 26. Informacja o konkursie *Małe granty na infrastrukturę sportową* – przyznane środki

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

Upowszechnianie sportu we współpracy z organizacjami pozarządowymi

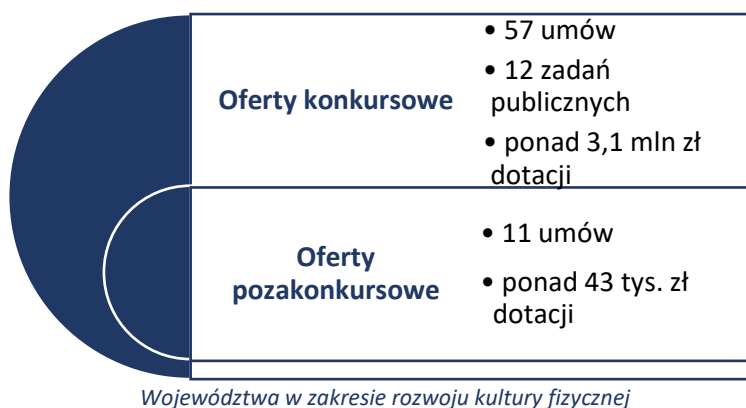

Istotny element upowszechniania sportu w regionie stanowi coroczny otwarty konkurs samorządu województwa z zakresu rozwoju kultury fizycznej. Głównymi partnerami w realizacji zadań województwa w zakresie sportu były i są organizacje sportowe: Warmińsko-Mazurska Federacja Sportu, Warmińsko-Mazurski Szkolny Związek Sportowy, Warmińsko-Mazurskie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe, Organizacja Środowiskowa AZS Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Warmińsko-Mazurska Federacja

Sportu Osób Niepełnosprawnych.

W 2024 r. w trybie konkursowym oraz pozakonkursowym podpisano 68 umów z organizacjami pozarządowymi na realizację 12 zadań publicznych z zakresu rozwoju kultury fizycznej na łączną kwotę dotacji ponad 3,1 mln zł (w 2023 r. podpisano 57 umów i realizowano 14 zadań publicznych na łączną kwotę ok. 3 mln zł). Dzięki przekazanym dotacjom zrealizowano projekty o łącznej wartości ok. 5,91 mln zł (wobec 5,33 mln zł w 2023 r.), przy czym dotacje stanowią 53% wartości wykonanych zadań. W realizacji wzięło udział łącznie 209 wolontariuszy (w 2023 r. 141).

Diagram 27. Konkurs ofert na wykonanie zadań publicznych Samorządu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

Sport powszechny i wyczynowy

Proponowane przez samorząd województwa zadania z zakresu rozwoju kultury fizycznej w 2024 r. dotyczą sportu powszechnego i wyczynowego oraz obejmują różne środowiska i grupy społeczne.

W obszarze sportu powszechnego samorząd województwa warmińsko-mazurskiego realizuje zadania dotyczące sportu:

- w środowisku szkolnym,
- w środowisku akademickim,
- w środowisku wiejskim i małych miast,
- osób niepełnosprawnych,
- osób starszych.

W 2024 r. na sport powszechny przeznaczono 800,4 tys. zł (tj. o 2% mniej niż w 2023 r.), co stanowiło 25,5% ogólnej kwoty dotacji. Dzięki temu podpisano 38 umów (wobec 30 umów w 2023 r.) z organizacjami pozarządowymi o łącznej wartości 1,71 mln zł (z czego dotacje stanowiły 46,8% wartości realizowanych zadań).

Diagram 28. Sport powszechny

Na bazie sportu powszechnego samorząd województwa buduje siłę sportu wyczynowego. Samorząd docenia i wspiera sport wyczynowy, na różnych jego poziomach, poczynając od sportu dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo po sport osób dorosłych, a szczególnie sport olimpijski i paraolimpijski.

W ramach przyznanych dotacji w obszarze sportu wyczynowego realizowane są następujące zadania:

- wspieranie wojewódzkiego szkolenia dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo,
- wspieranie wojewódzkich ośrodków szkolenia sportowego,
- szkolenie zawodników i ich udział we współzawodnictwie sportowym w dyscyplinach paraolimpijskich i igrzyskach głuchych,
- wspieranie przygotowań i udziału w zawodach wybitnych reprezentantów województwa, przygotowujących się do Igrzysk Olimpijskich, mistrzostw świata i Europy,
- wspieranie szkolenia i przygotowań zawodników środowiska wiejskiego i małych miast do startów w zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych.

W 2024 r. na sport wyczynowy przeznaczono ponad 2,33 mln zł (tj. o ok. 7,8% więcej niż w 2023 r.), co stanowiło 74,5% ogólnej kwoty dotacji. Dzięki temu podpisano 30 umów (wobec 27 umów w 2023 r.) z organizacjami pozarządowymi o wartości 4,2 mln zł (z czego dotacje stanowiły 55,6% wartości realizowanych zadań w obszarze sportu wyczynowego).

Diagram 29. Sport wyczynowy

30 umów

2,33 mln zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

Stypendia sportowe

Samorząd województwa docenia i wspiera sportowców z regionu przyznając nagrody i stypendia sportowe. Pozwala to wesprzeć najbardziej uzdolnionych sportowców z Warmii i Mazur. Nagradzani są zawodnicy osiągający sukcesy we współzawodnictwie sportowym oraz trenerzy i inne osoby wyróżniające się osiągnięciami w działalności na rzecz rozwoju sportu w regionie.

W 2024 r. przyznano 58 stypendiów sportowych osobom fizycznym na łączną kwotę 289 tys. zł (dla porównania w 2023 r. przyznano 52 stypendia na kwotę 274 tys. zł). Wśród stypendystów w 2024 r. znaleźli się m.in. uczestnicy Igrzysk Olimpijskich, medaliści mistrzostw świata i Europy.

Zakup usług promocyjnych

Samorząd województwa dokonuje zakupu usług promocyjnych podczas imprez i inicjatyw sportowych o szczególnym znaczeniu promocyjnym. Są to imprezy o najwyższej randze, których zadaniem jest promocja województwa w kraju i za granicą, a także budowanie przewagi konkurencyjnej regionu. Wydarzenia te charakteryzują się często zasięgiem międzynarodowym i ogólnopolskim, profesjonalną obsługą medialną, a tym samym są rozpoznawalne w kraju i za granicą.

W 2024 r. samorząd zakupił 51 usług promocyjnych na kwotę 3,2 mln zł. Dla porównania w 2023 r. zakupiono 36 usług promocyjnych na kwotę 2 mln zł.

Dzięki tym działaniom nasze województwo jako marka, w 2024 r. miało możliwość promowania się podczas:

- rozgrywek Plus Ligi piłki siatkowej mężczyzn,
- rozgrywek Superligi piłki ręcznej kobiet,
- turnieju piłki siatkowej Beach Pro Tour Challenge,
- rozgrywek Ekstraklasy piłki halowej mężczyzn i 1 ligi piłki halowej kobiet,
- 80. Rajdu Polski, rundy samochodowych Rajdowych Mistrzostw Europy FIA 2024,
- Pucharu Europy w triathlonie,
- rozgrywek tenisa stołowego: Lotto Superligi mężczyzn, 1 ligi mężczyzn, 1 ligi kobiet,
- Pucharu Europy w tenisie stołowym mężczyzn,
- Mistrzostw Europy Cheerleaders ICU,
- Rozgrywek Ekstraligi piłki nożnej kobiet,
- zawodów biegowych Warmia Run Challenge,
- zawodów triathlonowych w Suszu,
- turnieju Grand Prix Polski Orlen Beach Tour Olsztyn 2024,
- X Międzynarodowego Turnieju Piłki Nożnej Ostróda CUP,
- wyścigów rowerowych z cyklu Łaciate Mazury MTB,
- Memoriału Zbigniewa Ludwichowskiego,
- V Międzynarodowego Turnieju o Puchar Burmistrza Pisz - Masuria Cup,
- 36. Mityngu Warmińskiego w Brydżu Sportowym – Memoriał Maurycego Rusteckiego,
- mityngu lekkoatletycznego Jurand Cup,
- rozgrywek II ligi rugby,
- rozgrywek I ligi badmintonu,
- Balu Sportu i Biznesu,
- turnieju U13 Dubai Intercontinental Cup,
- Grand Prix Polski Żaków w tenisie stołowym,
- Ostródzkiego Festiwalu Tańca,
- Wydarzenia biegowego - Odlotowa 5 - Lotnisko Olsztyn-Mazury,

Diagram 30. Usługi promocyjne województwa

**51 usług
promocyjnych**

3,2 mln zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Turystyki i Sportu.

- rozgrywek II ligi piłki nożnej mężczyzn,
- Pucharu Polski Rugby 7 mężczyzn,
- Międzynarodowego turnieju golfa,
- Strefy Kibica Euro 2024 w Hali Urania,
- turnieju tenisa XXXII Kotewicz Cup,
- Mistrzostw Europy Młodzieży w Kombi-nacji Tańców oraz Otwartych Mistrzostw Polski w tańcu towarzyskim,
- Mazury Curling Festival,
- Rajdu Rotor Retro Tour FIVA World Rally 2024,
- Warmińsko-Mazurskiej Ligi Spinnigowej,
- Ultramaratonu Borecka Łękuk Trail,
- Piłkarskiej Gali WMZPN,
- Memoriału Kamili Skolimowskiej,
- Mistrzostw Świata Juniorów w pływaniu na wodach otwartych,
- Diamentowej Ligi w zawodach LA,
- Mistrzostw Świata Seniorów Konkurencji Nieolimpijskich w kajakarstwie,
- Akademickich Mistrzostw Świata w strze-lectwie sportowym,
- Mistrzostw Polski Kobiet w biegu na 10 km.

Gala Sportu 2024

Samorząd województwa jest organizatorem cyklicznej uroczystości *Gala Sportu*, na której nagradzani są najlepsi zawodnicy, trenerzy oraz działacze sportowi z Warmii i Mazur. Jest to wydarzenie, które podsumowuje sportowy rok w regionie. *Gala Sportu 2024* odbyła się 28 marca 2024 r. w Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie. Podczas uroczystości samorząd województwa wyróżnił najlepszych sportowców z regionu, trenerów prowadzących szkolenie oraz osoby pracujące i działające na rzecz rozwoju sportu w województwie warmińsko-mazurskim.

Podczas *Gali Sportu 2024* marszałek województwa przyznał także 58 stypendiów sportowych zawodnikom za osiągnięte wyniki sportowe w międzynarodowym lub w krajowym współzawodnictwie sportowym na kwotę 289 tys. zł (w 2023 r. przyznano 52 stypendia sportowe o wartości 274 tys. zł.) oraz 48 nagród pieniężnych w wysokości 115 tys. zł.

Wśród nagrodzonych sportowców z województwa warmińsko-mazurskiego w 2024 r. znaleźli się m.in. reprezentanci Polski, medaliści mistrzostw świata i mistrzostw Europy. Przyznano również trzy wyróżnienia specjalne dla sportowych osobowości 2024 r., przyznawane w trzech kategoriach:

1. sportowe odkrycie roku,
2. trener roku sportu młodzieżowego,
3. sportowiec roku.

Ponadto podczas *Gali Sportu 2024*:

- wręczono odznakę honorową *Zasłużony dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego*, którą otrzymał Pan Adam Seroczyński - wybitny kajakarz, brązowy medalista olimpijski z Sydney w K-4 na dystansie 1000 metrów (2000 r.), olimpijczyk z Aten (2004 r.) i Pekinu (2008 r.),
- wyróżniono 5 gmin, z których kluby sportowe zdobyły największą liczbę punktów w klasyfikacji Ogólnopolskiego Systemu Sportu Młodzieżowego w 2023 r., wykazywały się aktywnością w zakresie upowszechniania sportu oraz tworzenia warunków do uprawiania sportu; klasyfikacja wyglądała następująco: 1. gmina miejska Szczytno, 2. gmina miejska Ostróda, 3. gmina miejska Giżycko, 4. miasto Elbląg, 5. miasto Olsztyn.
- wyróżniono 5 klubów z regionu najwyżej sklasyfikowanych w Ogólnopolskim Systemie Sportu Młodzieżowego w 2023 r. w następującej kolejności:
 1. Klub Sportowy AZS Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie,
 2. YC NAUTICUS,
 3. MTP KORMORAN,
 4. MKS TRUSO Elbląg,
 5. Klub Sportowy Orzeł Elbląg.

Gala odbyła się z udziałem władz samorządowych województwa, parlamentarzystów, olimpijczyków oraz mediów.

Wsparcie imprez i wydarzeń sportowych

W 2024 r. samorząd województwa włączył się w organizację wielu imprez sportowych, w tym imprez o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym, których organizatorami były m.in. organizacje pozarządowe. Wiele imprez zostało wspartych zakupem pucharów, medali i drobnego sprzętu sportowego. Były to m.in.:

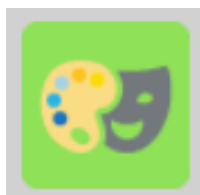
- Międzynarodowy Kongres Żuławski im. *ARC MM Mirostawa Wołka*,
- II Ogólnopolskie Zawody Strzeleckie o Puchar Miast Cittaslow oraz o Puchar Burmistrza Ornety,
- Międzynarodowy Turniej Baseball 5,
- Indywidualne Mistrzostwa Polski Juniorów w szachach klasycznych Stare Jabłonki,
- Jubileusz 50-lecia Warmińsko-Mazurskiej Federacji Sportu,
- *Aquathlon Olsztyn* - Grand Prix Polski w Aquathlonie,
- Ultramaraton Warmiński *Warneland*,
- Festiwal Biegowy w Lidzbarku Warmińskim,
- *46 Rotor Rajd*,
- Lotnicze Regaty Żeglarskie 2024,
- Międzynarodowe Otwarte Mistrzostwa Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Kajakarstwie,
- Turniej Piłki Nożnej Różnowo 2024,
- 27. Rajd Warmiński - Toyota 2024, *Memoriał Anny Wasilewskiej*,
- Turniej Dni Sportu w Klimach,
- VI Turniej *Oldboys Cup 40+*,
- XIV Iławski Półmaraton *La Rive im. Antoniego Gierszewskiego*,
- Aleja Sław Olsztyńskiego Sportu,
- Spływ kajakowy Ożywić Łynę,
- XI Mistrzostwa Służby Więziennej w Regatach Żeglarskich Iława - Siemiany 2024,
- VII Rajd *Replica & Classic*,
- IX Ogólnopolski Turniej Piłki Nożnej Kobiet i Mężczyzn im. mł. asp. Marka Cekały o puchar Komendanta Głównego Policji,
- Mistrzostwa Warmii i Mazur w bilarda sportowego z okazji Narodowego Święta Niepodległości,
- Młodzieżowe Mistrzostwa Warmii i Mazur w bilarda sportowego z okazji Narodowego Święta Niepodległości,
- XXVII Bieg Niepodległości w Rybnie,
- 5 Km *Cross Niepodległości* o Puchar Burmistrza Olsztynka,
- XXIII Międzynarodowym Halowym Turnieju Baseballu *Działdowo Cup 2024*,
- Gala Motosportowa 2024,
- *Olsztyn CUP II*,
- Halowy Turniej Sędziów Piłki Nożnej.

Wśród dyscyplin, w których zawodnicy naszego regionu osiągają największe sukcesy są m.in.: lekka atletyka, żeglarstwo, taekwondo olimpijskie, tenis stołowy, kajakarstwo, pływanie, a w dyscyplinach zespołowych: piłka ręczna, piłka siatkowa i piłka nożna.

4.3. Kultura i edukacja

Kultura i edukacja mają fundamentalne znaczenie w rozwoju intelektualnym, zdobywaniu wiedzy, kształtowaniu charakteru czy tożsamości regionalnej mieszkańców. Zarówno obecne, jak i przyszłe pokolenia powinny czerpać jak najwięcej korzyści z rozwoju kultury i edukacji, na co wpływa także ochrona i kultywowanie dziedzictwa kulturowego. Przyjmuje się, że dziedzictwo kulturowe stanowi element promocji regionu i może przyczynić się do jego rozwoju gospodarczego. Dlatego też samorząd województwa podejmuje stale szereg działań, które wpływają na dalszy rozwój kultury i edukacji.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Realizacja działań w sferze kultury opiera się o uchwalony przez zarząd województwa *Program wsparcia rozwoju kultury województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025*. Jego celem jest określenie głównych zadań administracji samorządowej województwa oraz podległych mu jednostek w tej dziedzinie. Program określa podstawowe elementy planistyczne regionalnej polityki kulturalnej. Należy do nich konieczność ochrony dziedzictwa kulturowego i rozwijanie regionalnej tożsamości w oparciu o dorobek pokoleń mieszkańców Warmii i Mazur. Program ma także zwrócić uwagę na potrzebę inspirującego i wspierającego podejścia administracji regionu do aktywności kulturalnej jego mieszkańców, traktowanej także jako jedno z kół zamachowych rozwoju regionu. Priorytetami programu są:

- Opieka nad zabytkami i dziedzictwem kulturowym jako podstawy rozwoju i upowszechniania kultury oraz dostosowanie infrastruktury kulturalnej (a także zarządzania nią) do współczesnych standardów i trendów światowych.
- Rozwój edukacji w zakresie kształtowania kompetencji kulturowych i wspieranie społecznej aktywności kulturalnej rozumianej zarówno jako tworzenie kultury, jak i uczestnictwo w kulturze.
- Promocja województwa poprzez kulturę oraz promocja kultury regionu służąca wzrostowi jego atrakcyjności i konkurencyjności.

W 2024 r. rozpoczęto realizację *Programu opieki nad zabytkami województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2024-2027*. Program ten jest kontynuacją *Programu opieki nad zabytkami województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2020-2023*. Głównym zamierzeniem programu jest wskazanie potencjału dziedzictwa kulturowego regionu jako czynnika wpływającego na realizację planów rozwojowych województwa w zakresie wzrostu konkurencyjności gospodarki oraz jakości życia mieszkańców. Warunkiem jest jednak zapewnienie i wspomaganie ochrony materialnych elementów dziedzictwa kulturowego, łącznie z ochroną krajobrazu kulturowego. Realizacja programu przyczyni się do stworzenia warunków dla kreowania i realizowania działań z zakresu opieki i ochrony zabytków.

Na zadania z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami samorząd województwa w 2024 r. przeznaczył 1,7 mln zł (o 200 tys. zł więcej niż w 2023 r.). Efekty ogłoszonego konkursu przedstawione zostały na diagramie nr 31.

Rok 2024 obfitował w liczne wydarzenia i przedsięwzięcia kulturalne organizowane w regionie. Były to m.in.:

- *Wojewódzka Inauguracja Europejskich Dni Dziedzictwa na Warmii i Mazurach 2024* realizowana pod hasłem *SZLAKI.SIECI.POŁĄCZENIA*. Wydarzenie odbyło się 6 września w Zamku Biskupim w Lidzbarku Warmińskim. Z tej okazji zorganizowano m.in.

prelekcję pt. *Szlaki turystyczne Warmii i Mazur – historia, potencjał promocyjny*. Zaproszeni na inaugurację goście mieli możliwość zwiedzić zamek i ogrody zamkowe, posłuchać utworów muzyki dawnej oraz obejrzeć pokaz poloneza w wykonaniu Zespołu Tańca Ludowego *Perły Warmii*.

- Funkcjonowanie *Galerii Marszałkowskiej* znajdującej się w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego przy ul. E. Plater 1 w Olsztynie oraz terminalu Portu Lotniczego w Szymanach. *Galeria* jest wyjątkowym miejscem łączącym artystów z odbiorcami sztuki, a równocześnie strefą promocji sztuki współczesnej we wszystkich jej przejawach i formach. Tworzy własną przestrzeń artystyczną służącą artystom i odbiorcom, a jednocześnie wpływa pozytywnie na wizerunek Urzędu Marszałkowskiego. W 2024 r. zaprezentowano 11 wystaw (malarstwo, grafika, plakaty fotograficzne oraz prace konkursowe i dzieła plenerowe). Dzięki specyfice galerii prace artystów naszego regionu mogły także obejrzeć osoby przychodzące do urzędu w celu załatwiania spraw. Wystawy prezentowane w terminalu Portu Lotniczego Szymany były natomiast dostępne dla podróżnych z kraju i ze świata.

- Przypadająca w 2024 r. 300. rocznica urodzin i 220. rocznica śmierci Immanuela Kanta. Aby uczcić pamięć królewieckiego filozofa, Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego wybrał go na patrona roku na Warmii i Mazurach. Organizatorzy wydarzeń stanęli przed znacznym wyzwaniem, które było trudniejsze niż przed rokiem, któremu patronował Mikołaj Kopernik – postać zdecydowanie silniej zakorzeniona w świadomości nie tylko mieszkańców regionu, ale także Polski i świata. Opiekunem i organizatorem największej liczby wydarzeń związanych z Kantem był Warmińsko-Mazurski Instytut Mikołaja Kopernika. Obchodom jubileuszu towarzyszyły liczne konferencje, sympozja i wystawy, które przybliżyły życie, twórczość oraz wpływy Immanuela

Diagram 31. Wsparcie Samorządu Województwa na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami w 2024 r.

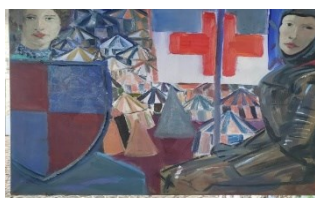

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Kultury i Edukacji.

Kanta na filozofię, naukę i kulturę. Realizowano również szereg działań adresowanych do odbiorców spoza środowiska naukowego. Ich rolą było zarówno przybliżenie postaci samego filozofa i jego dokonań, ale także zainspirowanie jego postacią artystów. Przykładem sukcesów w tym obszarze jest *Drużyna Kanta*, czyli zrealizowana w Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej w Olsztynie wystawa prac lokalnych artystów plastyków.

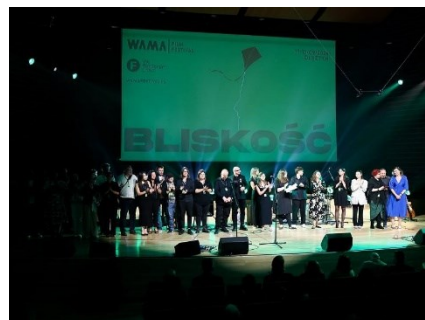
Wystawa składała się także z prac osób osadzonych w zakładach karnych, które stworzyły obrazy, wzbogacając postać filozofa poprzez nałożenie na nią filtrów własnej wrażliwości artystycznej. Dzięki współpracy Kopernikańskiego Instytutu Kultury z Archiwum Państwowym w Olsztynie Immanuel Kant był obecny także podczas organizowanego przez samorząd województwa *Pikniku z okazji 20-lecia obecności Polski w Unii Europejskiej*. Ta aktywność pozwoliła dotrzeć do najmłodszych grup wiekowych, które odkrywały filozofię poprzez zabawy artystyczne. Kolejną inicjatywą adresowaną do młodszych odbiorców, wspieraną przez samorząd województwa, była aplikacja internetowa, w której zaprezentowane zostały oryginalne dokumenty z podpisami Immanuela Kanta pochodzące z Uniwersytetu Albrechta w Królewcu. Twórcy aplikacji zamieścili w niej także gry interaktywne do rozwiązywania na stronie internetowej oraz infografiki przybliżające teorie filozoficzne Kanta. Aplikacja powstała poprzez interaktywne wykorzystanie obrazu Emila Dörstlinga *Kant i jego przyjaciele przy stole*. Wszystkie postacie z obrazu zostały udźwiękowione, a sam Kant ożywiony z wykorzystaniem sztucznej inteligencji. Projekt został opublikowany w chmurze i można go osadzać na dowolnej stronie internetowej.

- *II Warmiński Plener Malarski*. Inicjatywa jest kontynuacją rozpoczętego w 2009 r. pleneru malarskiego *Grunwald-Art*. Część obrazów stworzonych podczas 15 lat trwania inicjatywy *Grunwald-Art* zostało wystawionych w *Galerii Sztuki Grunwaldzkiej* (w dawnym budynku Muzeum Bitwy pod Grunwaldem). W ten sposób został zakończony etap tworzenia grunwaldzkiej kolekcji dzieł przedstawiających bitwę lub nią inspirowanych. II edycja *Warmińskiego Pleneru Malarskiego* odbyła się w zrewitalizowanym przedzamczu rezydencji Biskupów Warmińskich oraz pośród murów Hotelu Krasicki w Lidzbarku Warmińskim. W plenerze wzięło udział dziesięciu artystów. Wystawa poplenerowa miała miejsce w Hotelu Krasicki, a następnie została zaprezentowana w *Galerii Marszałkowskiej*.
- *Dni Grunwaldu*, które odbyły się w dniach 10-14 lipca 2024 r. Oprócz XXVI inscenizacji bitwy uczestnicy wydarzenia mogli zwiedzić wioskę średniowieczną, obozy rycerskie, a także zobaczyć turnieje rycerskie oraz posłuchać koncertu muzyki inspirowanej epoką średniowiecza. Organizatorami wydarzenia byli: samorząd województwa (Muzeum Bitwy pod Grunwaldem) i Fundacja Grunwald. W wydarzeniu wzięło udział około 100 tys. osób i 1 200 rekonstruktorów.

- 11. *Edycja WAMA Film Festival*, która odbyła się 17-21 września 2024 r. Głównymi organizatorami wydarzenia byli Instytut Kosmopolis oraz Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie. Podstawowym założeniem festiwalu było promowanie wartości związanych ze wspólnym funkcjonowaniem różnych grup etnicznych, społecznych czy religijnych. W ramach festiwalu odbyły się m.in.: pokazy filmów *Święta noc* oraz *1863. Za wolność naszą i waszą* (ukazującego walkę narodu polskiego o odzyskanie niepodległości podczas powstania styczniowego).

- *VIII edycja Arena Festival film&music 2024*, odbyła się w dniach 28-29 czerwca 2024 r. w Hali Widowiskowo-Sportowej URANIA w Olsztynie. Jest to największy cykliczny festiwal muzyki filmowej w północno-wschodniej Polsce, organizowany przez dwie instytucje kultury samorządu województwa warmińsko-mazurskiego: Warmińsko-Mazurską Filharmonię im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie oraz Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie. Pierwszego

dnia festiwalu zaprezentowano musical *Kopernik* - stworzony przez Operę Krakowską przy znaczącym wsparciu finansowym samorządu województwa warmińsko-mazurskiego z okazji 550. rocznicy urodzin słynnego polskiego astronoma. Drugi dzień wypełniły dźwięki niezwyklej muzyki skomponowanej przez L.U.C. & Rebel Babel Film Orchestra do malowanej ekranizacji *Chłopów* – polskiego kandydata do Oscara.

- *Warmińsko-Mazurski Fundusz Filmowy (WMFF)* to z jednej strony odpowiedź na oczekiwania środowiska twórców, bardzo często goszczących w naszym regionie i realizujących tu filmy fabularne, seriale telewizyjne, filmy dokumentalne i animacje. Z drugiej strony fundusz umożliwia promocję województwa wśród turystów oraz inwestorów polskich i zagranicznych, a przede wszystkim wśród filmowców, przyczyniając się także do poprawy atrakcyjności Warmii i Mazur. Celem ubiegłorocznego konkursu było wspieranie produkcji filmowych, które swoją tematyką lub miejscem obejmowały województwo warmińsko-mazurskie, bądź też, których twórcy związani byli z naszym regionem. Wsparcie otrzymują najlepsze projekty wyłonione przez komisję konkursową. W dziewiątym konkursie ogłoszonym przez WMFF dofinansowano na łączną kwotę 680 tys. zł następujące filmy: *Paszport do Polski*, *Cudne rzeczy*, *Taksjarsz*, *Wieczór wspomnień*, *To było tak albo i nie*. *Rzecz o DŚT*, *Z potrzeby serca*, *Jesteśmy razem*, *Świat Mikołaja Kopernika*. WMFF, wspierając finansowo poszczególne filmy, jest również ich koproducentem.
- *29 Dni Bretanii na Warmii i Mazurach*, które odbyły się w dniach 19-30 listopada 2024 r. Dni Bretanii to cykliczne wydarzenie, dzięki któremu przybliżana jest kultura tej celtyckiej krainy. Podczas wydarzenia zorganizowano wystawę fotografii inspirowanych bretońskim krajobrazem, odbyła się projekcja filmu ukazującego współczesną Bretanię, miały miejsce spotkania z gośćmi specjalnymi – dyskusje i prelekcje poświęcone historii i literaturze, a także pokazy kulinarne – tajniki przygotowywania i degustacja

słynnych bretońskich naleśników, zorganizowane zostały warsztaty tańca bretońskiego oraz koncert zespołu muzyki tradycyjnej z Bretanii, na żywo.

- *XXV Ogólnopolski Konkurs Ceramiczny CERAMIONY*, zorganizowany został w listopadzie 2024 r. przez Centrum Spotkań Europejskich *Światowid* w Elblągu. *CERAMIONY* w ciągu ostatnich lat stały się ważnym wydarzeniem artystycznym, ciesząc się niesłabnącym zainteresowaniem. Wydarzenie to jest prezentacją dorobku dzieci, młodzieży i dorosłych w dziedzinie ceramiki, w tym także osób z niepełnosprawnością. W 2024 r. nadesłano 105 prac z 25 placówek, w tym szkół, ośrodków kultury, warsztatów terapii zajęciowej, organizacji pozarządowych oraz osób prywatnych z całej Polski. Prace oceniało profesjonalne jury złożone z artystów plastyków. W grudniu 2024 r. odbyła się ceremonia wręczenia nagród.

- *24. edycja Międzynarodowego Festiwalu Tańca Baltic Cup w Elblągu*. Wydarzenie zostało zorganizowane w dniach 18-20 października 2024 r. przez Centrum Spotkań Europejskich *Światowid*. To jeden z największych w Polsce międzynarodowych festiwali tańca, w którym każdorazowo biorą udział pary taneczne stanowiące europejską czołówkę. Wyjątkowym wydarzeniem była organizacja w ramach *MFT Baltic Cup* jednego z największych wydarzeń tanecznych o randze międzynarodowej - Mistrzostw Europy Par Młodzieżowych w kombinacji tańców. Mistrzostwa odbyły się 18 października 2024 r. i wzięło w nich udział 48 zawodników - 24 par nominowanych do udziału w zawodach przez swoje federacje narodowe.

- *Festiwal Teatr Jaracza w zabytkach Warmii i Mazur*. Odbywał się w dniach 14 czerwca – 6 września 2024 r. i obejmował 18 pokazów w 11 różnych miejscach regionu: na dziedzińcu olsztyńskiego zamku, dziedzińcu Teatru, na zamkach w Szczytnie, Ostródzie, Kętrzynie, Nidzicy, Twierdzy Boyen, plenerze Muzeum Historycznego w Elku, w Muzeum Michała Kajki w Ogródku oraz zabytkowych przestrzeniach Pasymia i Rynu.

Zaprezentowano 4 spektakle Teatru im. Stefana Jaracza:

- *Warmia i Mazury. Ballada o miłości, Sztuka kochania Polaków, W 80 dni dookoła świata oraz Wszystko na darmo*.

Spektakle Teatru Jaracza w niecodziennych przestrzeniach były ofertą atrakcyjną zarówno dla mieszkańców regionu, jak i turystów. Zapewniły dostęp do propozycji kulturalnych na wysokim poziomie artystycznym i stanowiły uatrakcyjnienie oferty turystycznej. Łączna frekwencja wyniosła 98%, a we wszystkich pokazach festiwalowych uczestniczyło 2 006 osób.

- *Europejskie Dni Dziedzictwa* odbyły się w dniach 7-8 i 14-15 września 2024 r. pod hasłem przewodnim *SZLAKI.SIECI.POŁĄCZENIA*. Hasło odwołuje się do projektu Szlaków Kulturowych Rady Europy, który został zainicjowany w 1987 r. przez Radę Europy.

Polska w 2017 r. podpisała porozumienie i włączyła się w projekt, który tworzy obecnie lista 47 tras, a Polska jest częścią 18 z nich. Inicjatywa promuje przede wszystkim współpracę kulturalną w powiązaniu z rozwojem turystyki. Daje możliwość pokazania różnorodności dziedzictwa niematerialnego, w tym zjawisk wpisanych na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Uczestnicy *Europejskich Dni Dziedzictwa* mieli doskonałą okazję do poznania dorobku kulturowego regionu oraz mistrzów rzemiosła i rękodzieła Warmii i Mazur. W 2024 r. minęło dwadzieścia lat, od kiedy województwo warmińsko-mazurskie włączyło się w organizację EDD.

- VIII Forum Kultury Warmii i Mazur ...po słonecznej stronie ulicy*, które odbyło się 19 września 2024 r. Forum stanowi cykliczną okazję do spotkania ludzi kultury, artystów związanych z Warmią i Mazurami. Do udziału w forum zapraszani są artyści i ludzie związani z kulturą, sztuką i edukacją, którzy dzięki swojej działalności rozstawiają Warmię i Mazury. Głównym punktem VIII edycji *Forum Kultury* był benefis Jerzego Skolimowskiego – reżysera i scenarzysty, którego film *IO* otrzymał w 2023 r. nominację do Oscara (zdjęcia do filmu powstawały m.in. na Warmii i Mazurach).

- 50. Ogólnopolskie Spotkania Zamkowe Śpiewajmy Poezję* zorganizowano w dniach 18-23 czerwca 2024 r. Głównym celem Spotkań Zamkowych jest edukacja artystyczna młodzieży, promocja różnorodnych form twórczości poetyckiej i ich związków z muzyką, inspiracja młodych talentów do poszukiwań artystycznych, rozwijanie umiejętności młodych wykonawców. W 2024 r. koncerty i wydarzenia odbywały się na zamku w Olsztynie, w Galerii Sowa, na Starym Mieście oraz w Auli Widowiskowo-Konferencyjnej im. Anny Wasilewskiej oraz na terenie Amfiteatru im. Czesława Niemena w Olsztynie. Do konkursu zgłosiło się 42 uczestników spośród których jury zaprosiło do udziału w finale 11 wykonawców.
- Warmińsko-Mazurskie Dożynki Wojewódzkie*, odbyły się 15 września 2024 r. Wydarzenie organizowano w Muzeum Budownictwa Ludowego - Parku Etnograficznym w Olsztynku. Ideą inicjatywy była popularyzacja dziedzictwa kulturowego i tradycji regionalnych oraz najciekawszych dziedzin plastyki ludowej, a także prezentacja bogactwa plonów i promocja dorobku kulturowego wsi województwa warmińsko-mazurskiego. Rozstrzygnięto konkursy na najpiękniejszy wieniec dożynkowy oraz stoisko dożynkowe kół gospodyń wiejskich. Wydarzeniu towarzyszyły kiermasz tradycyjnej żywności i rękodzieła oraz degustacje potraw regionalnych.

- 47. Międzynarodowy Jarmark Folkloru*, odbył się 3-4 sierpnia 2024 r. w Węgorzewie. Była to największa impreza folklorystyczna w Polsce północno-wschodniej, prezentująca różnorodność kulturową tej części Europy. Organizatorem wydarzenia było Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie. Jarmark zgromadził wielbicieli kultury ludowej z Polski i zagranicy – twórców,

rzemieślników i rękodzielników, śpiewaków i muzykantów. Swój kunszt śpiewaczy, taneczny, muzyczny prezentowali wykonawcy z Polski oraz państw ościennych. Podczas wydarzenia typowane były zespoły i soliści z województwa warmińsko-mazurskiego na *Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu nad Wisłą*. W kiermaszu wzięło udział 187 twórców, w tym 17 wystawców z zagranicy. W przeglądzie konkursowym wzięło udział 9 zespołów śpiewaczych, 12 solistów śpiewaków, 5 solistów instrumentalistów, 7 kapel oraz 4 wykonawców w kategorii Mistrz-Uczeń.

- W 2024 r. obchodzono 20-lecie członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Z tej okazji zorganizowane zostały pikniki w Olsztynie, Elblągu i Ełku. Koordynatorem działań, w które zaangażowane były wszystkie instytucje kultury i jednostki oświatowe samorządu województwa, był Departament Kultury i Edukacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Przedsięwzięcia adresowane były do mieszkańców regionu, którym przybliżona została tematyka unijna, a także oferta placówek podlegających pod samorząd. Ponadto, w ramach obchodów 20-lecia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, 12 maja 2024 r. odbył się koncert w Hali Widowiskowo-Sportowej Urania w Olsztynie. Podczas tego wydarzenia muzycy Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej, wraz z zaproszonymi gośćmi, wykonali dzieło Ludwiga van Beethovena, IX symfonię d-moll op. 125. Melodię z finału tej symfonii, która jest muzycznym opracowaniem poematu Fryderyka Schillera, czyli *Odę do radości*, Unia Europejska przyjęła za swój hymn. Gośćmi honorowymi wydarzenia byli profesor Jerzy Stępień, współtwórca samorządu terytorialnego w Polsce oraz profesor Jerzy Buzek, były premier i przewodniczący Parlamentu Europejskiego.
- W październiku 2024 r. zorganizowana została *Wojewódzka Inauguracja Roku Kulturalnego*. Miejszem uroczystości był Teatr im. Stefana Jaracza w Olsztynie. Podczas uroczystości wręczono liczne nagrody i wyróżnienia. Brązowy Medal *Zasłużony Kulturze Gloria Artis* otrzymał pisarz Włodzimierz Kowalewski. Odznaką Honorową *Zasłużony dla Kultury Polskiej* uhonorowano m.in. Olgę Sachryń - specjalistkę haftu krzyżkowego oraz Anetę Stankiewicz - dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Budrach. Odznaką Honorową *Za zasługi dla województwa warmińsko-mazurskiego* przyznano prof. Krystynie Janinie Stasiewicz – literaturoznawczyni oraz Piotrowi Wiwczarkowi – liderowi grupy Vader. Nagrody Marszałka Województwa w dziedzinie kultury trafiły do zespołów oraz osób indywidualnych, wyróżniających się w swojej działalności artystycznej. Nagrodzeni zostali m.in. Zespół Pieśni i Tańca *DUMKA* z Górowa Iławeckiego oraz znany ukraiński zespół rockowy *Horpyna*. Indywidualne wyróżnienia przyznano twórcom i działaczom: pisarzowi Krzysztofowi Beście oraz aktorce Karolinie Sadowskiej. Nagroda *Partner* została wręczona firmom, które

wspierają rozwój kultury w regionie, w tym Ekobud Ostróda, Dramiński S.A. oraz Goethe-Institut. *Warmińsko-Mazurską Nagrodę Humanistyczną im. Wojciecha Kętrzyńskiego* otrzymała prof. Zoja Jaroszewicz-Pierestawcew – specjalistka w dziedzinie bibliologii. Laudację wygłosiła dr Anna Bujko z Instytutu Północnego im. Wojciecha Kętrzyńskiego.

- Promocja oferty samorządowych wojewódzkich instytucji kultury oraz jednostek oświatowych podczas *X Olsztyn Green Festival*, który na terenie plaży miejskiej w Olsztynie zgromadził kilkanaście tysięcy osób z całej Polski. W formie konkursów i zabaw przybliżyli także postać patrona roku – Immanuela Kanta, a także najśłynniejszego Warmiaka – Mikołaja Kopernika.

Oprócz wydarzeń kulturalnych, samorząd województwa podjął również szereg działań mających na celu rozwój/modernizację infrastruktury kulturalnej. W 2024 r. województwo dofinansowało inwestycje realizowane przez samorządowe instytucje kultury w łącznej kwocie 9,8 mln zł. Dzięki powyższemu wsparciu m.in.:

- Zakupiono mobilną widownię na potrzeby *Małej Sceny* w Teatrze w Elblągu. W ramach zadania dokonano zakupu mobilnej widowni składającej się ze 186 foteli oraz wyposażono scenę w okotowanie sceniczne.
- Przygotowywano aktualizację dokumentacji w celu złożenia wniosku aplikacyjnego o dofinansowanie w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FENIKS) projektu *Rozbudowa, przebudowa i remont Teatru im. Aleksandra Sewruka w Elblągu* przy ul. Karowej.
- Realizowano projekty *Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie*:
 - Dostosowano zamek kapituły warmińskiej w Olsztynie do obowiązujących wymogów z zakresu ochrony przeciwpożarowej oraz wykonanie centralnej serwerowni,
 - Wykonano aktualizację wielobranżowych dokumentacji projektowych budowlano-wykonawczych,
 - Wykonano niezbędne prace remontowe wystawowej części środkowej i wyposażono pałac Dohnów w Morągu w osprzęt techniczny, a także umeblowano wraz z wielobranżowym nadzorem inwestorskim,
 - Zmodernizowano przepompownię ścieków w Muzeum Przyrody w Olsztynie,
 - Wyposażono Muzeum w Morągu w infrastrukturę techniczną niezbędną do jego otwarcia po przeprowadzonym remoncie,
 - Zakupiono samochód na potrzeby Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie,
 - Zakończono projekt *Konserwacja i restauracja XIV-wiecznego zamku w Lidzbarku Warmińskim - perły architektury gotyckiej w Polsce - III etap*. Projekt dofinansowano z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2014-2021 w ramach Programu Kultura. Wykonano prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane wraz z nadzorami nad tymi pracami.
- Kontynuowano realizację projektu *Utworzenie Europejskiego Centrum Copernicus we Fromborku*. Przedsięwzięcie to realizowane przez Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku jest finansowane ze środków programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027. *Centrum Copernicus* ma zdefiniować nową kategorię instytucji muzealnej, zarówno opowiadającej historię, jak i w historię aktywnie się angażującej oraz edukującej poprzez kulturę i rozrywkę.

Na realizację zadań z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego realizowanych w 2024 r. przeznaczono 500 tys. zł. Na konkurs wpłynęło 145 ofert, z czego do dofinansowania wybrano 43 zadania na kwotę 500 tys. zł. W 2023 r. było to natomiast 47 zadań na kwotę 435 tys. zł.

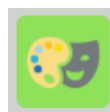
Na konkurs z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego dot. wsparcia publikacji popularyzujących i upowszechniających wiedzę o historii i kulturze regionu, w 2024 r. wpłynęło 16 ofert, z czego do dofinansowania wybrano 5 zadań na kwotę 57 tys. zł. Natomiast w 2023 r. wpłynęło 17 ofert, z czego do dofinansowania wybrano 4 zadania na kwotę 65 tys. zł.

Na zadania z zakresu działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych przeznaczono 150 tys. zł. łącznie wpłynęły 22 oferty, z czego do dofinansowania wybrano 16 zadań na kwotę 150 tys. zł. Natomiast w 2023 r. przeznaczono 200 tys. zł; łącznie wpłynęło 26 ofert, z czego do dofinansowania wybrano 22 zadania na kwotę 200 tys. zł.

W 2024 r. samorząd województwa ufundował również liczne stypendia artystyczne i naukowe, a także przyznał nagrody w dziedzinie kultury. Były to m.in.:

- *Nagrody Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego dla nauczycieli szkół oraz placówek prowadzonych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego.* W 2024 r. uhonorowano nimi 4 nauczycieli. Nagrody zostały wręczone podczas uroczystych akademii organizowanych z okazji Dnia Edukacji Narodowej.
- *Nagroda Naukowa Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego* przyznawana jest pracownikom naukowym uczelni wyższych, jednostek naukowych, instytucji badawczych oraz innych podmiotów realizujących zadania o charakterze badawczo-rozwojowym oraz zrzeszających środowisko naukowe, mających swoje siedziby lub oddziały na terenie województwa, za realizację projektu badawczego na terenie województwa lub dotyczącego zamieszkującego je społeczeństwa, a także zjawisk i procesów występujących na jego terytorium lub mające związek z województwem i jego społeczeństwem. W 2024 r. nagrodę przyznano zespołowi naukowemu w składzie: dr hab. Daniel Źarski, dr Katarzyna Palińska-Źarska, prof. dr hab. Andrzej Ciereszko, dr Sylwia Judycka, dr hab. Joanna Nynca za innowacyjne podejście do badań naukowych, ich interdyscyplinarność oraz promowanie dzięki nim regionu.
- *Stypendia artystyczne Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego*, które przyznawane są w trybie konkursowym osobom zajmującym się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury oraz opieką nad zabytkami. Wsparcie finansowe, przyznawane jest na określone projekty artystyczne, a kwota stypendium wynosi 8 000 zł.

Diagram 32. Konkurs na realizację zadań z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego

43 zadania

500 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Kultury i Edukacji.

Diagram 33. Informacja o stypendiach artystycznych Marszałka Województwa

79 złożonych wniosków
Stypendium dla 17 osób
po 8 000 zł

136 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Kultury i Edukacji.

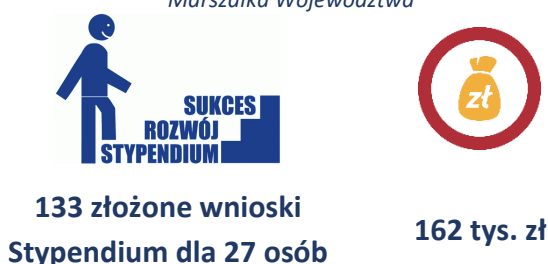
W 2024 r. w ramach konkursu wpłynęło 79 wniosków, a stypendium przyznano 17 osobom na łączną kwotę 136 tys. zł. Dla porównania w 2023 r. przyznano 12 stypendiów na łączną kwotę 96 tys. zł.

- *Stypendia naukowe Marszałka Województwa za bardzo dobre wyniki w nauce oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne* przyznawane studentom w następujących dziedzinach:
 - nauk społecznych: ekonomia i finanse,
 - nauk ścisłych i przyrodniczych,
 - nauk medycznych i nauk o zdrowiu,
 - nauk inżynieryjno-technicznych,
 - pozostałych dziedzinach nauki/sztuki, w tym pozostałe dyscypliny nauki w dziedzinie nauk społecznych.

Stypendium w dziedzinie ekonomii i finansów nosi imię Marka Baumana – Skarbnika Województwa Warmińsko-Mazurskiego w latach 2000-2019. Pozostałe stypendia określa się jako stypendia Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Na konkurs w 2024 r. wpłynęły 133 wnioski. Przyznano jedno stypendium im. Marka Baumana oraz 26 stypendiów Marszałka Województwa. Ich łączna wartość wyniosła 162 tys. zł.

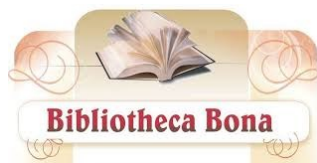
Dla porównania, w 2023 r. przyznano 1 stypendium im. Marka Baumana oraz 25 stypendiów Marszałka Województwa, a ich łączna wysokość wyniosła 125 tys. zł.

Diagram 34. Informacja o stypendiach naukowych Marszałka Województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Kultury i Edukacji.

- *Nagrody Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony dóbr kultury oraz szczególne zaangażowanie w pracę na rzecz kultury.* Nagroda ma na celu wyróżnienie i uhonorowanie osób i podmiotów w uznaniu ich dorobku, oryginalnego charakteru osiągnięć lub wspieranie i promocję istotnej działalności dla twórczości artystycznej w sposób szczególny przyczyniający się do upowszechniania lub ochrony kultury. W 2024 r. przyznano 15 nagród na łączną kwotę 153,5 tys. zł. (w 2023 r. przyznano 13 nagród na kwotę 100 tys. zł).

- *Bibliotheca Bona* – nagroda pod patronatem marszałka województwa przyznawana od 2009 r. najlepszym bibliotekom publicznym w województwie, w kategorii bibliotek miejskich, miejsko-gminnych i gminnych. Jest symbolem pomysłowości i kreatywności dyrektorów bibliotek, których działalność zasługuje na wyróżnienie. W 2024 r. nagrodę *Bibliotheca Bona* za 2023 r. otrzymała Miejska Biblioteka Publiczna w Bartoszycach.

- *Wawrzyn – Literacka Nagroda Warmii i Mazur*, która od 20 lat odbywa się z inicjatywy Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie pod patronatem honorowym marszałka województwa. W 2024 r. *WAWRZYN 2023 – Literacką Nagrodę Warmii i Mazur* oraz *Nagrodę Czytelników* otrzymała książka *Toń* Ishbel Szatrawskiej.

- *Laur Najlepszym z Najlepszych* to wyróżnienie Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego, przyznawane osobom, instytucjom lub firmom z regionu, które wyróżniły się na

forum krajowym lub międzynarodowym, osiągnęły sukces i zostały docenione przez niezależne gremia lub przyczyniły się do promocji regionu w kraju oraz na świecie. W 2024 r. podczas 21. gali w Auli im. Anny Wasilewskiej wręczono wyróżnienia w jedenastu kategoriach oraz dwa diamentowe laury za ponadprzeciętne osiągnięcia i inicjatywy na rzecz środowiska lokalnego. W sumie w 2024 r. wyróżniono 32 podmioty.

Oprócz przedsięwzięć kulturalnych, samorząd województwa podejmuje również działania na rzecz rozwoju edukacji w regionie. Przykładem tego jest współorganizacja wydarzeń naukowych z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim. Realizowana jest ona zgodnie z *Porozumieniem o współpracy* pomiędzy Województwem Warmińsko-Mazurskim a Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, zawartym 8 listopada 2021 r. W 2024 r. zostały przekazane dotacje na ważne wydarzenia naukowe. Pierwszym z nich był XXVII Zjazd Katedr, Zakładów, Badaczy Indywidualnych i Zespołów Badawczych Prawa Administracyjnego i Postępowania Administracyjnego pt. *Filozofia Prawa Administracyjnego*. Wydarzenie to było miejscem spotkań i wymiany poglądów dla wiodących ekspertów, badaczy oraz praktyków prawa administracyjnego z całego kraju. Wpisało się również idealnie w filozoficzną myśl Immanuela Kanta i zostało ujęte w *Harmonogramie obchodów Roku Immanuela Kanta na Warmii i Mazurach*. Drugim wydarzeniem była V edycja *Międzynarodowego Mistrzowskiego Kursu Wokalnego z elementami anatomii, fizjologii i higieny głosu* w Lidzbarku Warmińskim. Wydarzenie to w sposób interdyscyplinarny podchodziło do zagadnienia profesjonalnego głosu ludzkiego oraz warsztatu wokalnego.

Samorząd województwa wspiera rozwój edukacji w regionie przez działalność szkół, dla których jest organem prowadzącym, a także realizując przedsięwzięcia z zakresu doskonalenia zawodowego kadry nauczycielskiej, edukację ekologiczną oraz lekcje biblioteczne. W 2024 r. w ramach powyższych działań podjęto następujące inicjatywy:

- **Szkoła Policealna im. prof. Zbigniewa Religi w Olsztynie:**
 - Przystąpienie do projektu pn. *Medyk niezmiennie na najwyższym poziomie* realizowanego od 1 lutego 2024 r. do 31 lipca 2025 r. w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. W ramach projektu zrealizowano szkolenia dla słuchaczy oraz szkolenia dla nauczycieli, a także unowocześniono kierunek technik usług kosmetycznych poprzez utworzenie nowoczesnej pracowni. Ponadto zmodernizowano pozostałe kierunki nauczane w szkole poprzez zakup urządzeń do pracowni szkolnych oraz dodatkowe wyposażenie wykorzystywane w procesie dydaktycznym.
 - Kontynuacja projektu KPO pt. *Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe*

życie w tym uczenia się dorosłych. W 2024 r. realizowano model wsparcia opiekuna nieformalnego w opiece długoterminowej, który obejmuje zestaw pożądaných kompetencji, zakres merytoryczny szkoleń oraz formy realizacji niezbędnego wsparcia dodatkowego. Model powstał, aby określić skuteczne i dobrze opracowane rozwiązania dotyczące kompetencji opiekunów.

- Udział w *Miasteczku Zawodów* – inicjatywie realizowanej ze środków Unii Europejskiej w ramach KPO. Inicjatywa jest częścią działania pilotażowego Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie.
 - Udział w *Pikniku Rodzinnym* z okazji jubileuszu 20-lecia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Impreza miała charakter integracyjno-informacyjny dotyczący działań i inwestycji zrealizowanych przy udziale środków europejskich, adresowanych do mieszkańców Warmii i Mazur.
- **Szkoła Policealna im. Jadwigi Romanowskiej w Elblągu:**
 - Współrealizowanie projektu *Wypożyczenie słuchaczy Szkoły Policealnej im. Jadwigi Romanowskiej w Elblągu w dodatkowe umiejętności zawodowe, poszerzenie posiadanych oraz zdobycie nowych kwalifikacji w obszarze kształcenia zawodowego*. Projekt realizowany jest przez Fundację Elbląg Fundusz Lokalny Regionu Elbląskiego w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w okresie 01.03.2024 r. – 28.02.2026 r. Projekt obejmuje realizację różnego rodzaju warsztatów dla słuchaczy. Z kolei nauczycielom oferuje szkolenia związane z uzyskaniem lub doskonaleniem umiejętności zawodowych oraz warsztaty m.in. z zakresu *Skuteczna komunikacja z uczniem* oraz *Wypalenie zawodowe*.
 - Prowadzenie edukacji z zakresu zdrowia jamy ustnej dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych i seniorów, obejmującej swoim zasięgiem łącznie w ciągu roku ponad 300 osób.
 - Utworzenie nowego kierunku kształcenia *podolog*, zaliczanego do zawodów deficytowych. Sukcesywnie doposażana jest pracownia zawodowa na tym kierunku.
 - Zakup nowoczesnego sprzętu m.in.: aparat z osprzętem do oxybrazji tlenowej oraz oczyszczania wodorowego, okulary 3D wraz z programem do anatomii.
 - **Szkoła Policealna im. Mikołaja Kopernika w Ełku:**
 - Organizacja 9. edycji wieczoru popularnonaukowego *Medyk Nocą*, podczas którego mieszkańcy Ełku mogli wysłuchać inspirujących wykładów z różnych dziedzin nauki oraz bezpłatnie skorzystać z porad i usług przygotowanych w szkolnych pracowniach. Zesłoroczne wydarzenie odbyło się w duchu filozofii Immanuela Kanta.
 - Współorganizacja eventu *Medyk kierunek na zdrowie* z fundacją DKMS oraz ełckim Sanepidem, podczas którego udało się pozyskać 22 potencjalnych dawców szpiku kostnego. Mieszkańcy Ełku mogli tego dnia skorzystać z nieodpłatnych badań i konsultacji dentysty, podologa, trychologa, kosmetologa czy fizjoterapeuty. Słuchacze szkoły badali chętnym uczestnikom ciśnienie krwi, saturację i oznaczali poziom glukozy. Były też instruktaże samobadania piersi, udzielania pomocy przedmedycznej oraz analiza składu ciała i warsztaty mydlarskie.
 - Organizacja cyklicznych bezpłatnych branżowych szkoleń dla mieszkańców Ełku i słuchaczy, mających na celu podniesienie umiejętności zawodowych słuchaczy i absolwentów szkoły oraz jej promocję na ełckim rynku usług z branży medycznej i usługowo-pielęgnacyjnej.

• **Zespół Szkół z Ukraińskim Językiem Nauczania w Górowie Iławeckim:**

- Wiosną 2024 r. artysta-malarz z Ukrainy, Konstantin Kachanowsky, namalował mural na elewacji szkoły przed wejściem głównym. Jest to dar Przewodniczącego Równieńskiej Rady Obwodowej Pana Andrzeja Karausza dla szkoły oraz Polaków jako podziękowanie za działalność charytatywną i wsparcie w czasie działań wojennych. Mural ten dedykowany jest pamięci Mirona Sycza. Uroczyste otwarcie muralu odbyło się 21 czerwca 2024 r. w obecności licznie przybyłych gości z Polski i Ukrainy. Następnie odbył się koncert poświęcony Mironowi Syczowi.
- Udział w projekcie unijnym Erasmus+ *Europejska szkoła wielkich możliwości - rozwój uczniów, kadry i szkoły z programem ERASMUS+* w ramach Edukacji Szkolnej. W projekcie udział wzięło 26 uczniów liceum, 3 opiekunów oraz 3 nauczycieli – obserwatorów pracy, których dwutygodniowy pobyt w Grecji przyczynił się do zwiększenia kompetencji, umiejętności oraz jakości oferty edukacyjnej i skuteczności kształcenia.
- Zakończenie projektu *Przestrzenie Dobrostanu programu Razem w Klasie*. W ramach działań odnowiono przestrzeń przeznaczoną do relaksu i wypoczynku uczniów, tworząc miejsce sprzyjające budowaniu relacji, wspólnemu spędzaniu czasu oraz regeneracji sił.
- Uroczyste podsumowanie projektu ekologicznego *Szkoła z ekologiczną energią*. Projekt został zrealizowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. Jego celem był rozwój świadomości ekologicznej uczniów, promocja zasad zrównoważonego rozwoju, ochrona różnorodności biologicznej oraz wykorzystywanie nowoczesnych technologii w edukacji ekologicznej. W ramach projektu zakupiono pomoce naukowe oraz przeprowadzono konkursy ekologiczne w 4 kategoriach. Udział w konkursach brało około 180 uczniów ze szkoły podstawowej oraz liceum ogólnokształcącego.
- 17 grudnia 2024 r. Szkole Podstawowej z Ukraińskim Językiem Nauczania w Górowie Iławeckim oraz Liceum Ogólnokształcącemu z Ukraińskim Językiem Nauczania w Górowie Iławeckim nadano imię Mirona Sycza.

Samorząd województwa wspiera rozwój edukacji w regionie również poprzez doskonalenie zawodowe kadry nauczycielskiej, edukację ekologiczną oraz lekcje biblioteczne przeprowadzane dla nauczycieli przedmiotów i nauczycieli bibliotekarzy.

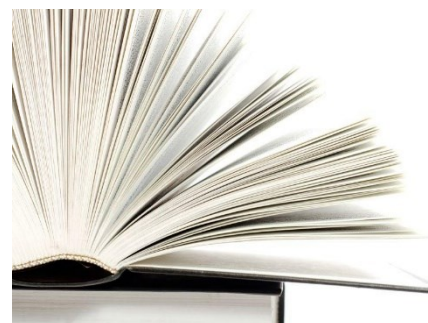
• **Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie** w ramach zadań statutowych realizował wiele przedsięwzięć, wśród których znalazły się m.in.:

- Organizacja wojewódzkiej konferencji *Dostępna edukacja wysokiej jakości w województwie warmińsko-mazurskim. X-lecie Klubu Aktywnego Dyrektora przy WMODN w Olsztynie*. W konferencji uczestniczyło 168 dyrektorów szkół i placówek oraz przedstawicieli organów prowadzących. Patronat Honorowy nad konferencją objęli: Rektor Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Warmińsko-Mazurska Kurator Oświaty oraz Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie.
- Warsztaty terenowe po Warmii i Mazurach *W poszukiwaniu zielonej energii: Prąd ze słońca czy wiatru? Ciekawostki przyrodnicze i historyczne*. Zajęcia realizowane były w ramach projektu *Energia przeszłości, siła przyszłości. Odnawialne źródła energii w województwie warmińsko-mazurskim*, dofinansowanego ze środków NFOŚiGW z Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej.
- Udział w pikniku z okazji jubileuszu 20-lecia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

- **Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu** w roku szkolnym 2023/2024 organizował m.in.:
 - Wyjazd edukacyjny propagujący edukację poza murami szkoły oraz sposoby dbania o środowisko naturalne i kulturę pn. *Natura i kultura II, czyli jak połączyć dbałość o czyste powietrze z dbałością o dziedzictwo kulturowe (cykl wyjazdów edukacyjnych dla nauczycieli)*.
 - Realizacja projektu *Połączeni sztuką. Sztuka na różnych przedmiotach, czyli o integracji kultury i edukacji*, wraz z instytucją kultury CSE Światowid w Elblągu.
 - Realizacja projektu edukacyjnego ukierunkowanego na wyposażenie doradców zawodowych, nauczycieli oraz osoby zainteresowane tą problematyką w wiedzę na temat nowej roli modeli pracy doradców zawodowych przygotowujących dzieci i młodzież do zajęcia miejsca pracy w dynamicznie zmieniającym się świecie pn. *Doradca zawodowy XXI wieku*.
 - Realizacja projektu *Program – edukacja ekologiczna nauczycieli i uczniów województwa warmińsko-mazurskiego 2024*. Projekt w całości dotowany przez WFOŚiGW w Olsztynie. Poprzez przeprowadzone szkolenia, konkursy dla uczniów i nauczycieli, plener malarski czy wyjazdy edukacyjne zakładany jest wzrost poziomu świadomości ekologicznej nauczycieli i uczniów oraz włączenie środowisk szkolnych do realizacji działań ekologicznych na rzecz środowiska.
- W ramach finansowania doksztalcania i doskonalenia zawodowego nauczycieli do szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez samorząd województwa przekazano w 2024 r. 4 szkołom i 4 placówkom oświatowym środki w kwocie 123 tys. zł. Środki te zostały wydatkowane w 98,71%.
- Olsztyńskie i Elbląskie Centra Edukacji Ekologicznej, działające w ramach ośrodków doskonalenia nauczycieli, dzięki dotacjom z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie, przy współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz ochrony środowiska, realizowały w placówkach oświatowych naszego województwa zadania z zakresu edukacji ekologicznej. Łączna kwota środków na edukację ekologiczną w 2024 r. wyniosła 249,4 tys. zł (182 tys. zł w 2023 r.), w tym:
 - dla Olsztyńskiego Centrum Edukacji Ekologicznej – 208 tys. zł (wobec 118 tys. zł w 2023 r.),
 - dla Elbląskiego Centrum Edukacji Ekologicznej – 40 tys. zł (wobec 64 tys. zł w 2023 r.).
- **Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Olsztynie** w 2024 r. podejmowała wiele różnorodnych działań na rzecz wspomagania pracy szkół i nauczycieli regionu. Istotną inicjatywą była m.in. realizacja projektów edukacyjnych objętych Honorowym Patronatem Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego, takich jak:
 - *Zaczytana Warmia* – projekt adresowany do uczniów i nauczycieli klas szkół podstawowych Olsztyna i powiatu olsztyńskiego, którego głównym celem jest promocja czytania wśród dzieci i młodzieży oraz wspieranie szkół w zakresie realizacji tego zadania.
 - *Ku równowadze* – projekt adresowany do rodziców, nauczycieli i uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych województwa warmińsko-mazurskiego, którego głównym celem jest wspieranie szkół w zakresie wzmacniania zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.
 - W *Miesiącu Bezpiecznego Internetu*, w ramach działań projektowych, przygotowano m.in. interaktywne gry edukacyjne dostępne online, z których skorzystało 1 142 uczniów szkół podstawowych. Wspomagano pracę dydaktyczną nauczycieli - zrealizowano 248 zajęć

edukacyjnych w formie stacjonarnej dla 5 135 uczniów (wszystkich poziomów edukacyjnych) i przedszkolaków. Organizowano też inne inicjatywy rozwijające czytelnictwo dzieci i młodzieży, m.in.: spotkania *Wtorkowe poranki z książką* dla uczniów z niepełnosprawnościami, plenerowe akcje czytelnicze dla dzieci młodszych np. *Skarb baśniowej Warmii, Czytanie przy fontannie*.

- Zorganizowano 11 spotkań (online i stacjonarnie) dla 332 nauczycieli, m.in.: seminarium *Kant w szkole* w ramach obchodów Roku Immanuela Kanta na Warmii i Mazurach (we współpracy z Warmińsko-Mazurskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie), cykl webinarów wspierających przedszkola województwa warmińsko-mazurskiego w realizacji NPRCZ 2.0 oraz spotkań w ramach sieci współpracy i samokształcenia *Nauczyciele Nastolatkom*.
- Wspierano pracę nauczycieli bibliotekarzy szkolnych, m.in. poprzez organizowanie Forum Nauczycieli Bibliotekarzy Szkolnych (cyklicznej formy doskonalenia nauczycieli bibliotekarzy województwa warmińsko-mazurskiego), konferencji i warsztatów metodycznych (liczba uczestników 6 wydarzeń – 176 osób).
- **Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna im. Karola Wojtyły w Elblągu** w roku szkolnym 2023/2024 kontynuowała nieodpłatnie edukacyjne działania e-learningowe na platformie moodle w Bibliotecznym Centrum Zdalnej Edukacji. Z 8 form doskonalenia skorzystało 41 osób (w ramach 51 jednostek lekcyjnych). Kadra biblioteki prowadziła szkolenia dla nauczycieli, w tym: 14 stacjonarnych spotkań szkoleniowych dla 95 nauczycieli oraz 9 szkoleń online na Meet dla 133 nauczycieli. Pracownicy biblioteki prowadzili także 2 sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli: nauczycieli bibliotekarzy (8 spotkań dla 81 osób) i nauczycieli religii (7 spotkań dla 28 osób.). Biblioteka realizowała także zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży, w ramach których przeprowadzili ogółem 173 zajęcia edukacyjne dla 3587 uczniów szkół i przedszkolaków.

Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego niezmiennie nadzoruje 12 instytucji kultury, których wykaz przedstawiono na diagramie nr 35.

Diagram 35. Instytucje kultury nadzorowane przez Samorząd Województwa

Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie	Centrum Polsko-Francuskie Cotes d'Armor w Olsztynie	Centrum Spotkań Europejskich Światowid w Elblągu	Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku
Muzeum Budownictwa Ludowego – Park Etnograficzny w Olsztynku	Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie	Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku	Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie
Teatr im. Aleksandra Sewruka w Elblągu	Teatr im. Stefana Jaracza w Olsztynie	Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. F. Nowowiejskiego	Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w Olsztynie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Kultury i Edukacji.

Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego niezmiennie nadzoruje 8 jednostek oświaty, których wykaz przedstawiono na diagramie nr 36.

Diagram 36. Jednostki oświaty nadzorowane przez Samorząd Województwa

Źródło: opracowanie na podstawie danych Departamentu Kultury i Edukacji.

4.4. Zdrowie

Stan zdrowia mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego jest kluczowym czynnikiem determinującym jakość życia, rozwój społeczno-gospodarczy regionu oraz efektywność systemu ochrony zdrowia. Polityka samorządu województwa nakierowana jest na działania sprzyjające rozwojowi nowoczesnej i dostępnej dla każdego opieki zdrowotnej, uwzględniającej strukturę demograficzną społeczeństwa, w tym problem starzejącego się społeczeństwa. Dostęp do opieki zdrowotnej, profilaktyka chorób, promocja zdrowego stylu życia oraz czynniki środowiskowe mają istotne znaczenie dla kształtowania sytuacji życiowej mieszkańców Warmii, Mazur i Powiśla.

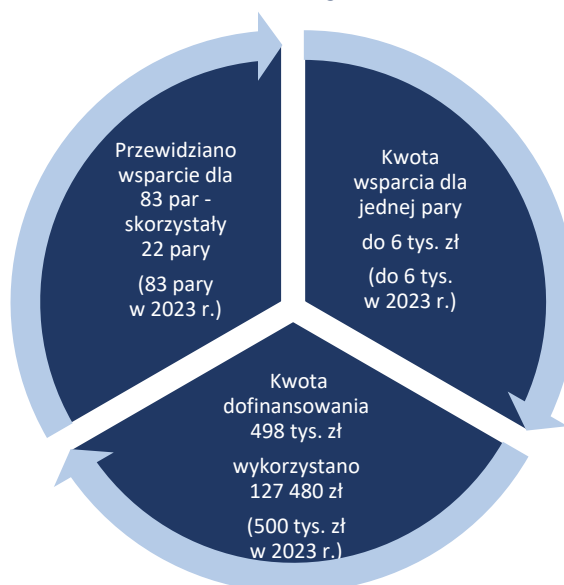
Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

W województwie prowadzone są działania w zakresie leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego. Samorząd województwa w 2024 r. po raz czwarty zapewnił środki finansowe na realizację *Programu Polityki Zdrowotnej w zakresie leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego*. W 2024 r. na kontynuację programu przeznaczono fundusze w wysokości 498 tys. zł, które umożliwiły objęcie wsparciem 83 pary i uzyskano potwierdzonych klinicznie 12 ciąż. W efekcie realizacji poprzedniej edycji programu, w 2024 r. urodziło się 34 dzieci.

W trakcie realizacji samorządowego programu *in vitro* uruchomiony został krajowy program leczenia niepłodności z zastosowaniem zapłodnienia pozaustrojowego. Krajowy program oferował nowe możliwości oraz szersze wsparcie, co mogło być kluczowym czynnikiem w wyborze przez pacjentów. Zainteresowane pary miały możliwość wyboru między kontynuacją uczestnictwa w lokalnym programie a przystąpieniem do nowego programu krajowego. Większość par zdecydowała się na udział w programie krajowym, co wpłynęło na zakończenie dotychczasowego programu samorządowego w listopadzie 2024 r.

Dzięki opracowaniu i realizacji przez samorząd województwa w latach 2021-2024 *Programu Polityki Zdrowotnej w zakresie leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego*, w naszym województwie urodziło się 71 nowych mieszkańców. Ostateczne efekty w postaci liczby i odsetka żywych urodzeń będą znane w IV kwartale 2025 r. Pary, u których uzyskano więcej niż jeden zarodek w wyniku zastosowanego leczenia, w chwili obecnej mogą wykorzystać powstałe zarodki w ramach krajowego programu *in vitro*, co spowoduje jeszcze większą liczbę urodzeń dzieci w naszym województwie. Ponadto, w każdym roku realizacji programu efekty znacząco przewyższały zakładane w nim cele.

Diagram 37. Informacja o Programie Polityki Zdrowotnej w zakresie leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Zdrowia.

W 2024 r. kontynuowano realizację przyjętego w 2022 r. *Programu polityki zdrowotnej dla mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie wsparcia diagnostyki i leczenia niepłodności z wyłączeniem metod medycznie wspomaganej reprodukcji*. W tym celu samorząd województwa zapewnił środki w wysokości 150 tys. zł. Jednak w odpowiedzi na ogłoszony konkurs, podmiot będący jedynym realizatorem w poprzednich latach nie złożył oferty. Zgłosił się inny oferent, który niestety nie spełnił wymogu minimalnej liczby i kwalifikacji zawodowych osób realizujących program. W związku z tym konkurs nie został rozstrzygnięty, a tym samym program nie był realizowany.

W 2024 r. opracowano *Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki i wczesnego wykrywania nadwagi i otyłości wśród uczniów klas I-III szkół podstawowych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego*, który uzyskał pozytywną opinię Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji. Program będzie wdrażany w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2025-2027 i zostanie sfinansowany ze środków europejskich oraz budżetu państwa

w kwocie 9,665 mln zł. Program przewiduje wsparcie w zakresie edukacji zdrowotnej, które zostanie przeprowadzone w środowisku szkolnym oraz wsparcie specjalistyczne dla 1 683 dzieci, u których zostanie zdiagnozowana nadwaga lub otyłość. Wdrożenie takiego programu ma istotne znaczenie, biorąc pod uwagę rosnący problem otyłości wśród dzieci, która może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych w przyszłości.

W celu podniesienia świadomości zdrowotnej społeczeństwa w budżecie województwa w 2024 r. zaplanowano 865 tys. zł na realizację zadań z zakresu edukacji, promocji i profilaktyki zdrowotnej (tj. o 323 tys. zł więcej niż w 2023 r.). O przyznanie dotacji z budżetu województwa na działania obejmujące edukację, promocję i profilaktykę zdrowotną wśród mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego ubiegały się organizacje pozarządowe oraz podmioty lecznicze, dla których organem tworzącym jest samorząd województwa. Z 62 złożonych ofert dotacje zostały przyznane 22 podmiotom na realizację 51 programów zdrowotnych. W 2024 r. na ten cel wydatkowano łącznie 716 tys. zł. Dla porównania, w 2023 r. z 44 złożonych ofert, dotacje na kwotę 394,5 tys. zł przyznane zostały 21 podmiotom na realizację 38 programów zdrowotnych.

Diagram 38. Realizacja zadań z zakresu edukacji, promocji i profilaktyki zdrowotnej

**51 programów
zdrowotnych
(22 podmioty)**

716 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych
Departamentu Zdrowia.

We wrześniu 2024 r. odbyło się szkolenie wyjazdowe z zakresu funkcjonowania administracji samorządowej w obszarze zdrowia w świetle obowiązujących i zapowiadanych regulacji prawnych. Szkolenie zorganizowane zostało dla przedstawicieli podmiotów leczniczych (szpitali) z województwa warmińsko-mazurskiego oraz pracowników Departamentu Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Jeden z wykładów poprowadziła Wiceminister Zdrowia, Pani Katarzyna Kacperczyk, która omówiła aspekty praktyczne i strategiczne związane z pozyskiwaniem i wykorzystywaniem dotacji w ramach Krajowego Planu Odbudowy. Tego typu inicjatywa w regionie odbyła się po raz drugi i spotkała się z dużym zadowoleniem uczestników.

Samorząd województwa, realizując zadanie dotyczące kształcenia podyplomowego lekarzy i lekarzy dentystów oraz organizacji i nadzoru nad przebiegiem staży podyplomowych, zawarł w 2024 r. 46 umów na realizację staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów z podmiotami do tego uprawnionymi (w 2023 r. zawarto 48 umów). Zapewniono także, zgodnie z ramowym programem stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentysty, realizację szkoleń z zakresu transfuzjologii klinicznej, profilaktyki zakażeń HIV, diagnostyki i leczenia AIDS, profilaktyki onkologicznej i leczenia bólu, orzecznictwa lekarskiego, bioetyki i prawa medycznego oraz komunikacji z pacjentem i zespołem terapeutycznym, przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu, zdrowia publicznego w tym profilaktyki dotyczącej szczepień ochronnych.

Na terenie województwa w 2024 r. staż podyplomowy odbywało łącznie 262 stażystów, w tym: 237 lekarzy i 25 lekarzy dentystów (w 2023 r. staż odbyło 245 stażystów, w tym: 220 lekarzy i 25 lekarzy dentystów). Na podstawie uzyskanych danych z podmiotów leczniczych aktualizowano listę podmiotów uprawnionych do prowadzenia staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów. Na koniec 2024 r. na ww. liście wpisane były 53 podmioty uprawnione do prowadzenia staży z 295 miejscami stażowymi.

Diagram 39. Realizacja staży w województwie warmińsko-mazurskim

**46 umów
na realizację staży**

**237 lekarzy i 25
lekarzy dentystów**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych
Departamentu Zdrowia.

Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego podjął decyzję o wspieraniu finansowym studentów kształcących się na kierunku lekarskim na IV, V, VI roku udzielając im stypendium w wysokości 2500 zł miesięcznie przez 9 miesięcy w roku akademickim 2023/2024 i 2024/2025. W budżecie województwa na 2024 r. na stypendia zabezpieczono 225 tys. zł dla studentów deklarujących, że po ukończeniu studiów rozpoczną jedną z deficytowych specjalizacji w dziedzinie psychiatrii, psychiatrii dzieci i młodzieży, geriatricznej, neurologii, neurologii dziecięcej oraz onkologii klinicznej (określonych przez zarząd województwa na rok akademicki 2023/2024), a także dodatkowo w dziedzinie medycyny ratunkowej (określonych przez zarząd województwa na rok akademicki 2024/2025). W sumie w 2024 r. na stypendia wydatkowano 130 tys. zł.

W 2024 r. wydano IX zaktualizowane opracowanie *Przewodnika o dostępnych formach: opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, aktywizacji zawodowej i opieki w stanach kryzysu psychicznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ich rodzin oraz ofiar sytuacji kryzysowych w województwie warmińsko-mazurskim*. Wersja elektroniczna przewodnika została zamieszczona na stronie internetowej urzędu.

Samorząd województwa prowadzi 14 podmiotów leczniczych w formie samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, wśród których są:

4 szpitale specjalistyczne	3 szpitale psychiatryczne	2 szpitale rehabilitacyjne	5 jednostek niebędących szpitalami
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Olsztynie - Wojewódzki Szpital Zespolony w Elblągu - Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy w Olsztynie - Warmińsko-Mazurskie Centrum Chorób Płuc w Olsztynie	- Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie - Szpital Psychiatryczny Samodzielny Publiczny ZOZ w Węgorzewie - Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny ZOZ we Fromborku	- Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny w Górowie Iławeckim - Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla Dzieci w Ameryce	- Ośrodek Rehabilitacji Uzależnionych Doren w Różewcu - Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Reszlu - Ośrodek Rehabilitacyjno-Terapeutyczny dla Dzieci i Młodzieży w Elblągu - Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Olsztynie - Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Olsztynie

Diagram 40 przedstawia dane dotyczące działalności wojewódzkich jednostek ochrony zdrowia.

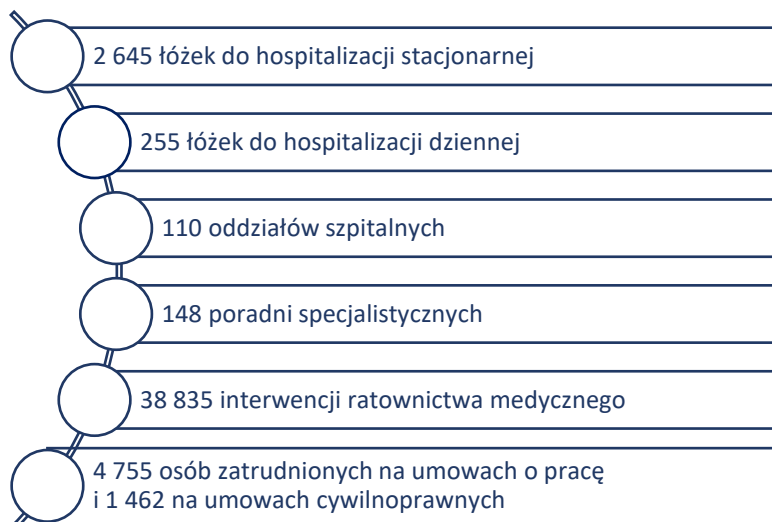
W 2024 r. zrealizowano szereg inwestycji, dzięki którym w znaczący sposób poprawiły się warunki i możliwości leczenia pacjentów. Nakłady inwestycyjne w wojewódzkich jednostkach ochrony zdrowia pochodzące z budżetu samorządu województwa przekroczyły w 2024 r. wartość 39,7 mln zł. Zrealizowano następujące inwestycje:

- Zakup robota chirurgicznego wraz z oprzyrządowaniem.** Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Olsztynie jest pierwszym w regionie, który posiada tego typu najnowocześniejsze urządzenie. Tym samym dołączył do najlepszych ośrodków onkologicznych na świecie.

Wybrane zespoły operacyjne w IV kw. 2024 r. szkoliły się w ośrodkach polskich i zagranicznych, aby ostatecznie po uzyskaniu certyfikacji, rozpocząć planowe zabiegi operacyjne. Od stycznia 2025 r. przy użyciu robota wykonywane są skomplikowane zabiegi chirurgiczne w zakresie chirurgii onkologicznej, ginekologii onkologicznej i urologii.

- Zakup cytobusu** dla Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Olsztynie. Cytobus to mobilny gabinet przystosowany do badań cytologicznych - pierwszy taki na Warmii i Mazurach. Zakupiony został w listopadzie 2024 r. z inicjatywy samorządu województwa. Wykonywane badania

Diagram 40. Dane dotyczące wojewódzkich jednostek ochrony zdrowia w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Zdrowia.

profilaktyczne przyczynią się do wczesnego wykrywania raka szyjki macicy, pozwolą wykryć zmiany przedrakowe i raka we wczesnym, ale uleczalnym stadium choroby.

- *Rozbudowa Bazy Rehabilitacyjnej, która umożliwi pobyt dzieci wraz z opiekunami* - projekt realizowany jest od 2020 r. w Wojewódzkim Szpitalu Rehabilitacyjnym dla Dzieci w Ameryce. Inwestycja ta pozwoli na stworzenie lepszych warunków pobytu pacjentów, a w szczególności umożliwi im pobyt wraz z opiekunami, a dzięki rozbudowie pozwoli także na przygotowanie dodatkowych miejsc dla rehabilitacji ambulatoryjnej. Projekt realizowany był dzięki wsparciu z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, w ramach Osi priorytetowej 9 - Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych, Działania 9.1 - Infrastruktura ochrony zdrowia.

Dodatkowo w 2024 r. w podmiotach leczniczych realizowano następujące projekty:

- Budowa nowego budynku na potrzeby Centrum Urazowego Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego (WSS) w Olsztynie polegająca na budowie Szpitalnego Klinicznego Oddziału Ratunkowego (SKOR). Jest to strategiczna inwestycja dla regionu Warmii i Mazur, która ma na celu stworzenie nowych miejsc pracy oraz poprawę funkcjonowania publicznego systemu ratownictwa medycznego przez usprawnienie działania wszystkich obszarów udzielania pomocy medycznej w zakresie niezbędnym do stabilizacji funkcji życiowych osób, u których wystąpiło nagłe zachorowanie lub pogorszenie stanu zdrowia. Nowy SKOR stanie się nowoczesnym publicznym ośrodkiem szybkiego diagnozowania i terapii, spełniającym wymogi określone przez Ministra Zdrowia w zakresie szpitalnego oddziału ratunkowego. Inwestycja realizowana jest w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych.
- *SYGNAŁ PIERWSZY - SYGNAŁ OSTATNI: Budowa Północnego Centrum Psychiatrii Dziecięcej* - dokumentacja techniczna i dostosowanie obecnej infrastruktury szpitala w Ameryce do wczesnego uruchomienia psychiatrii dziecięcej. Zadanie realizowane jako kolejny etap wieloletniego projektu, który jest dofinansowany z Programu Regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur. Projekt stanowi realizację strategicznego z punktu widzenia regionu przedsięwzięcia dotyczącego zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.
- Utworzenie Centrum Diagnostyki i Leczenia Chorób i Wad Czaszki oraz Chorób Rzadkich - to największa inwestycja w regionie dla najmłodszych mieszkańców. Centrum stanie się miejscem, gdzie dzieci i młodzież cierpiący na przewlekłe i wymagające leczenia operacyjnego schorzenia znajdą kompleksową pomoc. W planach jest także utworzenie Centrum Chorób Serca u Dzieci, które odpowie na rosnące potrzeby zdrowotne najmłodszych pacjentów.
- Dostosowanie infrastruktury Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Elblągu celem zabezpieczenia kompleksowej opieki onkologicznej z uwzględnieniem ograniczenia transmisji zakażeń. Zadanie polega na modernizacji II piętra budynku wielofunkcyjnego na potrzeby oddziału onkologii oraz przebudowy III piętra budynku wielofunkcyjnego na potrzeby dziennej chemioterapii w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Elblągu pod kątem ograniczenia transmisji zakażeń SARS-CoV-2. Celem zadania jest ograniczenie transmisji zakażeń poprzez dostosowanie infrastruktury do wymogów prawnych oraz poprawę warunków socjalno-bytowych dla pacjentów onkologicznych oraz personelu. Inwestycja realizowana w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych.

4.5. Bezpieczeństwo publiczne

Samorząd województwa inwestuje w bezpieczeństwo publiczne w regionie. Poprawa infrastruktury, wyposażenie w sprzęt i środki transportu, a także działania służące wzrostowi efektywności i skuteczności służb wpływają pozytywnie na wysoki poziom zapewniania bezpieczeństwa mieszkańców Warmii i Mazur.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

W 2024 r. samorząd województwa przekazał 200 tys. zł. na Fundusz Wsparcia Policji z przeznaczeniem na pokrycie kosztów związanych z zakupem nieoznakowanego samochodu na potrzeby garnizonu warmińsko-mazurskiego Policji. Na wsparcie Komendy Wojewódzkiej Policji w 2023 r. przekazano taką samą kwotę.

Na Fundusz Wsparcia Straży Granicznej w 2024 r. przekazano 200 tys. zł. na zakup 3 pojazdów typu ATV (quad) wraz z wyposażeniem, silnika do łodzi patrolowej na rzecz Placówki Straży Granicznej w Sępólnie oraz urządzeń do koszenia roślinności w pasie drogi granicznej. Analogiczną kwotę na wsparcie Straży Granicznej przekazano także w 2023 r.

Na Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej samorząd województwa przekazał 200 tys. zł. Środki te przeznaczone na zakup łodzi ratowniczej oraz trzech samochodów ratowniczo-gaśniczych (do działań operacyjnych). Pomoc finansową przekazano na potrzeby Komendy PSP z województwa warmińsko-mazurskiego. Analogiczną kwotę przekazano także w 2023 r.

Diagram 41. Wsparcie Samorządu Województwa dla służb bezpieczeństwa publicznego

Źródło: opracowanie na podstawie danych Biuro ds. Obronnych i Bezpieczeństwa Publicznego.

W 2024 r. udzielono również wsparcia finansowego w wysokości 1,77 mln zł ponad 40 jednostkom Ochotniczych Straży Pożarnych z 30 gmin województwa warmińsko-mazurskiego. Pozwoliło to na doposażenie jednostek w sprzęt przeciwpożarowy, budowę i modernizację obiektów, a około 25 tys. zł wydatkowano na zakup nagród konkursowych w ramach zawodów OSP. W 2024 r. dotacje w łącznej wysokości 440 tys. zł z przeznaczeniem na budowę i modernizację remiz otrzymało 9 gmin. Natomiast 13 gmin otrzymało dotacje o łącznej wysokości 370 tys. zł na zakup sprzętu ratowniczego. Ponadto, dzięki dotacjom o łącznej wysokości 440 tys. zł 7 gmin zakupiło samochody ratowniczo-gaśnicze. Dodatkowo gmina wiejska Bartoszyce otrzymała 500 tys. zł. na budowę kompleksu szkoleniowo-treningowego dla Ochotniczych Straży Pożarnych i Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych.

W 2024 r. zarząd województwa udzielił 6 dotacji celowych organizacjom pozarządowym z zakresu ratownictwa wodnego. Ich celem było zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych Warmii i Mazur (na Wielkich Jeziorach Mazurskich, Zalewie Wiślanym, akwenach powiatu ełckiego, iławskiego, ostródzkiego, mrągowskiego, braniewskiego i in.). Dotacje celowe w łącznej wysokości 450 tys. zł przeznaczone na wsparcie realizacji następujących zadań:

- zapewnienie stanu gotowości ratowniczej:
 - pełnienie stałych dyżurów ratowników wodnych,
 - prowadzenie patroli na obszarach wodnych,
 - utrzymanie i funkcjonowanie pracy biura koordynującego działania ratowników,
 - ubezpieczenie ratowników zatrudnionych w organizacjach ratowniczych oraz ratowników wolontariuszy, sprzętu, mienia,
 - opłaty za media,
 - doposażenie grup ratowniczych w środki transportu lądowego i wodnego, sprzęt i ekwipunek niezbędny do prowadzenia działań ratowniczych,
 - prowadzenie dokumentacji technicznej,
 - aktualizacja i doskonalenie wiedzy i umiejętności ratowników w zakresie wykonywanych zadań związanych z ratownictwem wodnym – doskonalenie kadry ratowniczej,
- prowadzenie działań ratowniczych,
- utrzymanie gotowości operacyjnej sprzętu ratowniczego,
- prowadzenie dokumentacji wypadków.

Diagram 42. Wsparcie zadań z zakresu ratownictwa wodnego

**6 dotacji
na realizację 6 zadań**

450 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego.

WSPÓŁPRACA

5. Współpraca

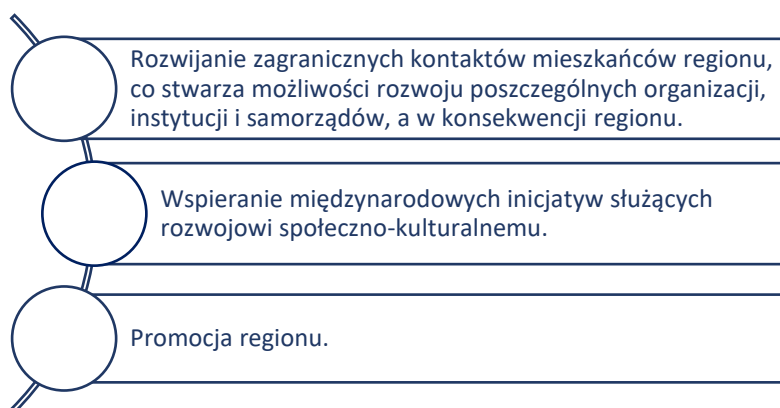
5.1. Współpraca międzynarodowa

Efektywna współpraca stanowi jeden z priorytetów działalności samorządu województwa. Poszukiwanie synergii w relacjach międzyludzkich, jak i międzyinstytucjonalnych jest naturalnym sposobem wzmacniania zasobów każdego człowieka oraz każdej organizacji. Dlatego też zarząd województwa podejmuje szereg działań, mających na celu budowanie szeroko pojętej współpracy.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Za koordynację realizacji *Priorytetów współpracy zagranicznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego* (Uchwała Nr VIII/141/19 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 17 czerwca 2019 r.) odpowiada Biuro Współpracy Międzynarodowej Gabinetu Marszałka Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Uwarunkowania oraz cele współpracy międzynarodowej wymagają bezpośredniej realizacji wielu przedsięwzięć, a także współdziałania na licznych płaszczyznach z innymi komórkami urzędu marszałkowskiego oraz jednostkami organizacyjnymi województwa. Wybrane cele realizacji zadań wynikających z *Priorytetów współpracy zagranicznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego* przedstawione zostały na diagramie nr 43.

Diagram 43. Cele realizacji zadań wynikających z Priorytetów współpracy zagranicznej województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: opracowanie na podstawie danych Biura Współpracy Międzynarodowej Gabinetu Marszałka.

Istotnym elementem prorozwojowym jest znaczenie obecności województwa w różnych wydarzeniach służących wymianie doświadczeń, stąd w 2024 r. zaangażowanie w IX Europejski Kongres Samorządów w Mikołajkach, którego hasło przewodnie brzmiało *Przyszłość idei decentralizacji w zmieniającym się świecie*. W Kongresie uczestniczyło ponad 2,5 tys. osób z różnych krajów Europy i świata oraz personel dyplomatyczny i konsularny.

W związku z przypadającym w 2024 r. 20-leciem przystąpienia Polski do Unii Europejskiej odbyło się wiele przedsięwzięć mających na celu świętowanie tego jubileuszu. Zorganizowano m.in. konferencję *20 lat Polski w Unii Europejskiej: perspektywa Województwa Warmińsko-Mazurskiego*. W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele regionalnych władz samorządowych, eksperci oraz dziennikarze. Dyskusje prowadzone były w dwóch sesjach tematycznych *20 lat*

minęło ... – pryzmat europejski oraz *20 lat minęło ... – lokalny bilans*. Celem wydarzenia była wymiana doświadczeń i wniosków dotyczących między innymi przemian społecznych i gospodarczych po wejściu Polski do UE, rozwój regionalny i lokalny w kontekście integracji europejskiej czy przyszłość integracji europejskiej.

W marcu 2024 r. zorganizowano z kolei konferencję *20 lat organizacji pozarządowych Warmii i Mazur w Unii Europejskiej – próba bilansu* dotyczącą współpracy ponadnarodowej organizacji pozarządowych działających w regionie. W konferencji uczestniczyło ponad 70 przedstawicieli NGO. Wydarzenie składało się z dwóch części: pierwsza dotyczyła doświadczeń organizacji pozarządowych wynikających z dwudziestolecia współpracy ponadnarodowej w ramach Unii Europejskiej, a druga odbyła się w formie panelu dyskusyjnego pn. *Współpraca ponadnarodowa organizacji pozarządowych w kontekście 20-lecia członkostwa Polski w Unii Europejskiej – plany na przyszłość*.

Mikołaj Kopernik – mój kandydat do Parlamentu Europejskiego to konkurs zorganizowany wiosną 2024 r., którego głównym celem była aktywizacja młodzieży z województwa warmińsko-mazurskiego poprzez pogłębienie wiedzy o Unii Europejskiej oraz zachęcanie do aktywnego i świadomego uczestnictwa w wydarzeniach społeczno-politycznych. Przedmiotem konkursu było przygotowanie plakatu wyborczego Mikołaja Kopernika jako kandydata w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2024 r.

Województwo jest aktywnym członkiem Euroregionu Bałtyk (ERB). Od swoich początków ERB dążył do osiągnięcia celów takich jak: poprawa warunków życia jego mieszkańców, promocja związków i kontaktów wśród lokalnych społeczności oraz podejmowanie działań na rzecz bardziej zrównoważonego rozwoju w regionie. Województwo warmińsko-mazurskie działa w organizacji od 1999 r.

Przez cały 2024 r. kontynuowane były prace nad uzyskaniem nowej formy prawnej dla organizacji. W styczniu 2024 r. województwo zawnioskowało do Ministra Spraw Zagranicznych o wyrażenie zgody na utworzenie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej z ograniczoną odpowiedzialnością i przystąpienie do tego Ugrupowania. Załącznikiem do wniosku była Uchwała Nr LV/852/23 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 grudnia 2023 r. w rzeczonych sprawie, zawierająca projekt Konwencji i Statutu przyszłego Ugrupowania. Już w lutym 2024 r. Minister Spraw Zagranicznych wyraził zgodę. Przez pozostałą część roku poszczególne organizacje członkowskie przeprowadzały stosowne procedury właściwe dla prawa krajowego.

Województwo współpracuje z rumuńskim Okręgiem Dolj. W kwietniu 2024 r. delegacja samorządu województwa uczestniczyła w obchodach 10-lecia działalności Centrum Języka i Kultury Polskiej, działającego na Uniwersytecie w Krajowej. Podpisanie porozumienia o współpracy pomiędzy regionami otworzyło możliwości wspólnych inicjatyw na wielu płaszczyznach. Od początku ważnym elementem tej współpracy jest Centrum Języka i Kultury Polskiej. W ramach kwietniowej wizyty odbyła

się międzynarodowa konferencja naukowa *Rumuni i Polacy: zbieżności historyczne*. W konferencji jako prelegenci wzięli udział naukowcy z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Przy tej okazji podpisano porozumienie o współpracy pomiędzy uczelniami. Innym elementem obchodów jubileuszu była wystawa fotograficzna prezentująca naturę i zabytki województwa warmińsko-mazurskiego.

W ramach uświetnienia udziału delegacji z Warmii i Mazur w obchodach 10-lecia działalności Centrum zorganizowano koncert muzyków z Warmińsko-Mazurskiej Filharmonii im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie. Wydarzenie w Krajowej skierowane było do międzynarodowych odbiorców m.in. dziennikarzy, przedstawicieli świata kultury, przedstawicieli władz regionalnych, środowisk akademickich oraz Polonii i żołnierzy Polskiego Kontyngentu Wojskowego stacjonujących w Rumunii.

W październiku 2024 r. odbyła się wizyta studyjna w Rumunii w zakresie dobrych praktyk PROW 2014-2020. Przedsięwzięcie było przeznaczone dla gospodarzy gmin warmińsko-mazurskich. Głównym celem wizyty była wymiana wiedzy i doświadczeń dotyczących dobrych praktyk na obszarach wiejskich oraz zapoznanie się z inwestycjami na terenie regionu partnerskiego, które zostały zrealizowane z udziałem funduszy UE. W ramach wizyty studyjnej odbyły się: spotkanie z Przewodniczącym

Rady Okręgu Dolj, spotkanie z Dyrekcją ds. Rolnictwa Okręgu Dolj, wizyty w gospodarstwach rolnych i Rolniczej Stacji Badawczo-Rozwojowej Uniwersytetu w Krajowej.

Z kolei w zakresie współpracy z francuskim partnerem w lutym 2024 r. w Departamencie Côtes d'Armor odbyło się posiedzenie Komitetu Sterującego Współpracy Zdecentralizowanej Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z Departamentem Côtes d'Armor. Spotkanie było nie tylko okazją do bilansu *Planu Pracy na lata 2021-2023*, ale także omówienia nowego dokumentu na kolejne trzy lata, który został podpisany w czerwcu 2024 r. Obszarami współpracy są m.in. kultura, edukacja, pomoc społeczna, sport, a ważną rolę w ich realizacji odgrywa pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację międzynarodowych projektów.

Również w 2024 r. samorząd województwa warmińsko-mazurskiego zaangażował się w pomoc partnerskiemu Obwodowi Rówieńskiemu (Ukraina). W 2024 r. samorząd województwa przyznał Gminie Jedwabno i Powiatowi Olsztyńskiemu dotacje celowe na organizację letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży z Rówieńszczyzny. Dzięki temu prawie 80 dzieci i młodzieży spędziło atrakcyjne i bezpieczne wakacje na Warmii i Mazurach.

W 2024 r., podobnie jak w latach ubiegłych, zorganizowano dwa konkursy, w ramach których samorząd województwa warmińsko-mazurskiego przyznaje dotacje na realizację zadań i przedsięwzięć o międzynarodowym charakterze.

Zorganizowano kolejną edycję konkursu pn. *WM dla WM. Wsparcie współpracy międzynarodowej JST w województwie warmińsko-mazurskim*. Celem konkursu jest wspieranie zaangażowania samorządów lokalnych z województwa w realizację przedsięwzięć o charakterze międzynarodowym, w szczególności budujących nowe i wzmacniających już istniejące międzynarodowe partnerstwa samorządowe. W ramach konkursu wybrano do dofinansowania 13 projektów na łączną kwotę 80 tys. zł, z czego zrealizowano 10 projektów na kwotę 54,7 tys. zł (w 2023 r. zrealizowano 9 projektów na kwotę 58,8 tys. zł).

Diagram 44. Projekty zrealizowane w ramach Konkursu pn. *WM dla WM. Wsparcie współpracy międzynarodowej JST w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 r.*

10 projektów

54,7 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Współpracy Międzynarodowej Gabinetu Marszałka.

Zorganizowano również otwarty konkurs ofert w obszarze integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami na wykonanie zadań samorządu województwa warmińsko-mazurskiego przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Konkurs jest doskonałym narzędziem intensyfikacji aktywności lokalnych społeczności z Warmii i Mazur na arenie międzynarodowej. Dzięki wsparciu samorządu województwa realizowane są projekty m.in. z obszaru współpracy organizacji z zakresu kultury i edukacji oraz sportu. Projekty angażują różne grupy, w tym w szczególności kobiety, osoby starsze, młodzież, zarówno z obszarów miejskich, jak i wiejskich. Na realizację 13 projektów przeznaczono kwotę 100 tys. zł, z czego zrealizowano 11 projektów na łączną kwotę 90 tys. zł (w 2023 r. zrealizowano 12 projektów na kwotę 100 tys. zł).

Diagram 45. Wsparcie integracji europejskiej i współpracy międzynarodowej w ramach konkursu dla organizacji pozarządowych

13 projektów

90 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Współpracy Międzynarodowej Gabinetu Marszałka.

Szczegółowe dane dotyczące współpracy międzynarodowej województwa dostępne są w *Informacji o realizacji współpracy międzynarodowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2024 r.* – corocznym materiale informacyjnym, podsumowującym działania samorządu województwa podjęte w danym roku na arenie międzynarodowej³.

Na skuteczną współpracę międzynarodową wpływa funkcjonowanie Biura Regionalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli. Podstawowymi celami działania Biura Regionalnego są: ochrona interesów regionu Warmii i Mazur w instytucjach Unii Europejskiej, promocja regionu oraz działanie na rzecz integracji regionu ze strukturami Unii Europejskiej.

³ Dokument dostępny jest również na stronie internetowej: https://warmia.mazury.pl/images/Departamenty/Departament_Wspolpracy_Miedzynarodowej/dokumenty/Informacja.o.wsp%C3%B3%C5%82pracy.miedzynarodowej.WWM.w2024.pdf

W swojej działalności Biuro Regionalne Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli koncentruje się na zadaniach informacyjnych, kontaktach z instytucjami Unii Europejskiej, wspieraniu władz lokalnych i regionalnych, wspieraniu instytucji i podmiotów oraz organizowaniu wizyt studyjnych, konferencji, obsłudze delegacji oraz działaniach w ramach inicjatywy Dom Polski Wschodniej w Brukseli (DPW).

W ramach realizacji zadań informacyjnych, prowadzona jest – wspólnie przez wszystkie biura działające w ramach DPW – strona internetowa www.eastpoland.eu. Znajdują się tam informacje na temat bieżącej działalności instytucji unijnych, a także działań DPW podejmowanych na forum europejskim. Ponadto od 2017 r. Dom Polski Wschodniej publikuje średnio raz w miesiącu newsletter dotyczący aktualnych wydarzeń w Brukseli oraz kwartalne monitoringi legislacyjne monitorujące następujące polityki: przemysłową, rozwoju obszarów wiejskich, zdrowotną, badań i innowacji oraz polityki spójności. Adresatami newslettera są instytucje z województw Polski Wschodniej. Newsletter przekazywany jest w formie elektronicznej (e-mail), a swoim zasięgiem obejmuje kilkuset odbiorców. W 2024 r. przygotowano i rozesłano 11 newsletterów. Dodatkowo Biuro Regionalne Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2024 r. na bieżąco monitorowało następujące zagadnienia: Wspólna Polityka Rolna, Polityka Spójności, ochrona środowiska, przedsiębiorczość, nauka oraz badania i rozwój, zdrowie. W 2024 r. przygotowano 14 monitoringów dotyczących następujących polityk: polityka badań i innowacji, polityka spójności, polityka zdrowotna, polityka przemysłowa, polityka rozwoju obszarów wiejskich.

Biuro Regionalne Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli w 2024 r. skupiło swoją działalność na następujących obszarach:

1. Promocja sektora turystycznego:

- Targi rowerowo-wędrówne, Utrecht – 23-25 lutego

W trakcie trzydniowej imprezy promowano produkty turystyki pieszej i rowerowej, ze szczególnym uwzględnieniem szlaków i tras Warmii, Mazur i Powiśla.

- Targi rowerowe Bike Brussels – 21-23 marca

Podczas tego wydarzenia zaprezentowały swój potencjał również miasteczka zrzeszone w sieci Cittaslow. W trakcie trzydniowej imprezy promowano produkty turystyki pieszej i rowerowej z regionu Warmii, Mazur i Powiśla. W dniu otwarcia targów, w godzinach wieczornych, wspólnie z partnerami wydarzenia oraz siecią miasteczek Cittaslow obok stoiska Biura Regionalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego zorganizowano Aperó, podczas którego odbyła się prezentacja warmińsko-mazurskich tras rowerowych oraz sieci miast Cittaslow, a goście mogli skosztować lokalnych smakołyków produkowanych w miasteczkach zrzeszonych w Sieci.

- 3. edycja Polish Day in Brussels, 4 maja

Województwo warmińsko-mazurskie było reprezentowane przez Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku, które przygotowało warsztaty malowania kafli, natomiast na ogólnym stoisku Domu Polski Wschodniej Warmia i Mazury promowały turystykę w regionie oraz lokalne i regionalne produkty spożywcze i kosmetyczne.

- Fete de Tervueren, 5 maja

Na stoisku Warmii i Mazur dla setek osób odwiedzających zorganizowane zostały przez Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku warsztaty malowania kafli. Ponadto zaprezentowano produkty regionalne oraz bogatą ofertę turystyczną regionu Warmii, Mazur i Powiśla, a tuż obok stoiska była możliwość sfotografowania się w pięknych wiankach na tle ścianki – mazurskiej chaty.

2. Współpraca z NGO

Jednym z priorytetowych projektów we współpracy z innymi biurami regionalnymi w Brukseli jest organizacja seminariów w ramach Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast #EURegionsWeek, którego 22. edycja odbyła się w dniach 7-10 października 2024 r.

Województwo warmińsko-mazurskie było reprezentowane w 2 warsztatach:

- BRAIN GAIN — zwiększenie odporności regionów! – podczas wydarzenia Federacja FOSa przedstawiła projekt: *Fundusz Stypendialny*, który realizowany jest wspólnie z Fundacją Żółty Szalik – organizacją pozarządową powołaną przez Federację FOSa w celu wspierania inicjatyw na rzecz młodych ludzi w regionie.
- Polityka spójności i talenty: silni sojusznicy na rzecz budowania regionów o zrównoważonej i włączającej przyszłości – podczas niego stowarzyszenie *Teraz MY* przedstawiło unikalny, partycypacyjny model zarządzania wiejskimi świetlicami. Model ten promuje współzarządzanie, angażujące lokalne organizacje pozarządowe, instytucje publiczne i mieszkańców, co przyczynia się do budowania silniejszych, zintegrowanych społeczności.

3. W ramach funkcjonowania Biura Regionalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli zorganizowanych zostało szereg przedsięwzięć w zakresie i na rzecz opieki zdrowotnej:

- Wizyta studyjna w Brukseli zorganizowana dla dyrektorów szpitali z województwa warmińsko-mazurskiego – 13-15 lutego;
- Wizyta studyjna w Brukseli poświęcona zagospodarowaniu odpadów niebezpiecznych – 9-11 września;
- Wizyta studyjna w Brukseli poświęcona pozaszpitalnej opiece psychiatrycznej we Flandrii – 18-20 września.
- Kampania informacyjna *Spójrz, Polsko! Miej baczne oko na raka!*, zorganizowana przez Komisję Europejską, która swoją trasę miała również w Polsce, a na jej mapie zaistniało również województwo warmińsko-mazurskie.

Celem kampanii było szerzenie wiedzy na temat profilaktyki onkologicznej oraz przełamywanie społecznego tabu związanego z rakiem. Inicjatywa ta pomogła w zwiększaniu świadomości na temat nowotworów, profilaktyki, badań przesiewowych oraz diagnostyki onkologicznej. To jedno z działań inicjowanych w ramach Misji Rak. Misje UE są inicjatywami na rzecz badań i innowacji, skupiającymi się na rozwiązywaniu głównych wyzwań społecznych, z jakimi mierzy się Europa. Jednym z nich jest właśnie walka z nowotworami.

Badania finansowane w ramach Misji Rak – w szczególności z programu ramowego Horyzont Europa – mają na celu lepsze zrozumienie nowotworów i ich przyczyn,

unowocześnienie diagnostyki i leczenia dzięki opracowaniu skuteczniejszych badań przesiewowych, a także poprawę jakości życia pacjentów w trakcie oraz po leczeniu. Inne realizowane inicjatywy obejmują m.in.: utworzenie Europejskiego Centrum Cyfrowego dla Pacjentów z Nowotworami, europejskiej platformy danych UNCAN.eu oraz budowę infrastruktury onkologicznych w państwach członkowskich.

W ramach kampanii informacyjnej odbyła się trasa po Polsce, Litwie i Rumunii. Kampania skierowana była do wszystkich Polaków w czterech grupach wiekowych: 6-17, 18-39, 40-59 lat oraz osób 60+. Skoncentrowała się ona na zachęcaniu Polaków do spojrzenia na tę chorobę z innych perspektyw, biorąc pod uwagę następujące kwestie:

- Jakie są dostępne rozwiązania, metody diagnostyki oraz leczenia do walki z rakiem, którymi dysponuje współczesna medycyna.
- Jakie są badania prowadzone na ten temat (aby zrozumieć, jak dobrze jesteśmy przygotowani do walki z nowotworami).
- Na czym polega profilaktyka raka oraz jakie badania przesiewowe warto wykonywać.

Autobus, który przejechał przez Polskę, wyposażony był w specjalne pomieszczenie przeznaczone do rozmów ze specjalistami. W ramach każdego przystanku zorganizowane były również sesje pytań i odpowiedzi, podczas których personel medyczny, eksperci oraz pacjenci onkologiczni dzielili się swoją wiedzą i wskazówkami. Wolontariusze – Amazonki Olsztyn – szerzyli wiedzę na temat profilaktyki onkologicznej, pracownicy Wojewódzkiego Szpitala Dziecięcego byli obecni z materiałami edukacyjnymi, fantomami, grami dla dzieci, pomiarem ciśnienia i poziomu cukru we krwi, pracownicy Wojewódzkiego Zespołu Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie – z materiałami edukacyjnymi, fantomami, grami dla dzieci, pomiarem ciśnienia, pulsu i poziomu cukru we krwi.

Zadaniem promowanych treści była pomoc Polakom w podejmowaniu bardziej świadomych decyzji dotyczących ich stylu życia, diety, codziennych nawyków oraz regularnego badania się.

Przystanki kampanii objazdowej miały miejsce podczas następujących wydarzeń masowych:

- 24-26 czerwca – Tydzień Śląski podczas Festiwalu Europejskie Miasto Nauki, Katowice,
- 3-6 lipca – Gdynia, w terminie festiwalu Opener,
- 12-14 lipca – Dni Grunwaldu, Grunwald,
- 19-20 lipca – WROsound, Wrocław,
- 25-28 lipca – Carnaval Sztukmistrzów, Lublin.

Stoisko zostało odwiedzone przez setki osób.

Dzięki entuzjastycznej współpracy Biura Regionalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli z Muzeum Bitwy pod Grunwaldem, Wojewódzkim Szpitalem Dziecięcym oraz Wojewódzkim Zespołem Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie wydarzenie okazało się sukcesem. Wspólnym wysiłkiem udało się wpisać w tę akcję nasz region, która zaznacza województwo warmińsko-mazurskie na mapie misji Komisji

Europejskiej. Więcej informacji o kampanii znajduje się na stronie: Spójrz, Polsko! | Research and Innovation (europa.eu).

4. Wsparcie uczelni wyższych

Wizyta studyjna w Brukseli zorganizowana dla studentów MBA z Europejskiej Akademii Medycznych i Społecznych Nauk Stosowanych – 15-17 października. Jej tematem było funkcjonowanie instytucji UE oraz bieżące polityki UE. Dzięki zorganizowanym przez Biuro w Brukseli spotkaniom, goście dowiedzieli się, jak funkcjonują instytucje UE (m.in. Parlament Europejski), a także polskie placówki takie jak: Stałe Przedstawicielstwo RP przy UE, Ambasada i Konsulat, a także Biuro Regionalne Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli.

W ramach działalności Domu Polski Wschodniej w Brukseli, czyli działalności 5 województw Polski Wschodniej: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego, w 2024 r. zorganizowano również szereg przedsięwzięć i inicjatyw, tj.:

- Organizacja 4 spotkań eksperckich z cyklu *Kawa z ekspertem* adresowanych do odbiorców z regionów Polski Wschodniej, dotyczących następujących zagadnień:
 - Nowy Europejski Bauhaus w teorii i praktyce – 1 lutego,
 - O polityce transportowej w Domu Polski Wschodniej – 20 lutego,
 - Wsparcie funduszy UE na dekarbonizację polskiego sektora energii – 23 kwietnia,
 - Wsparcie kultury i turystyki w perspektywie 2021-2027 – 26 czerwca.
- Dzień Polski w Brukseli (4 maja) – przedstawiciele 5 województw zrzeszonych w Domu Polski Wschodniej w Brukseli promowali ofertę turystyczną i kulturalną regionów Polski Wschodniej. Wydarzenie zorganizowano we współpracy Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Królestwie Belgii, Polskiej Macierzy Szkolnej w Belgii, Instytutu Polskiego w Brukseli, Zagranicznego Ośrodka Polskiej Organizacji Turystycznej w Brukseli, Sztabu Pomocy Belgia, a także brukselskich przedstawicielstw polskich regionów. W wydarzeniu skierowanym do Polonii i mieszkańców Brukseli wzięło udział ok. 500 osób.
- 6 września 2024 r. w siedzibie Domu Polski Wschodniej w Brukseli odbyło się wydarzenie *Historia Banknotów Polskich 1924-2024*. Wydarzenie miało na celu uczczenie stulecia wprowadzenia polskiego złotego oraz przypomnienie jego znaczenia w kontekście historycznym i społecznym.
- 4 października odbyło się spotkanie Klubu Domu Polski Wschodniej pt. *Budżet UE dla Polski w latach 2021-2027*. Gościem była Katarzyna Devavry, doradca polityczny Grupy Europejskiej Partii Ludowej w Komisji Budżetowej Parlamentu Europejskiego. Tematem wydarzenia był *Budżet UE dla Polski w latach 2021-2027*.

- 8. edycja zawodów biegowych *Polish Run* w Brukseli na dystansie 10 km zorganizowana przez Dom Polski Wschodniej w Brukseli we współpracy z Ambasadą Rzeczypospolitej Polskiej w Królestwie Belgii i Zagranicznym Ośrodkiem Polskiej Organizacji Turystycznej w Brukseli (7 września). Celem wydarzenia była zagraniczna promocja Polski, ze szczególnym uwzględnieniem regionów Polski Wschodniej, a także propagowanie działań na rzecz zdrowego i sportowego trybu życia. W dniu zawodów przedstawiciele województw Polski Wschodniej promowali także walory turystyczne regionów na wspólnym stoisku promocyjnym. Wydarzenie skierowane było do mieszkańców Belgii i krajów sąsiadujących, przedstawiciele instytucji europejskich oraz dyplomatów. W 2024 r. na zawody biegowe *Polish Run* zarejestrowało się ok. 700 osób.
- Przekazanie koordynacji nad działaniami wspólnymi Domu Polski Wschodniej w Brukseli przez województwo świętokrzyskie województwu warmińsko-mazurskiemu, połączone ze spotkaniem przedświątecznym w siedzibie Domu Polski Wschodniej w Brukseli (4 grudnia). Wydarzenie było skierowane m.in. do przedstawicieli Parlamentu Europejskiego, Komisji Europejskiej, Stałego Przedstawicielstwa RP przy UE, Europejskiego Komitetu Regionów, Ambasady RP w Królestwie Belgii, Przedstawicielstwa PKP w Brukseli, przedstawicieli NATO, Biura Promocji Nauki PolSCA PAN w Brukseli, delegacji urzędów marszałkowskich województw Polski Wschodniej oraz biur regionalnych w Brukseli. W wydarzeniu uczestniczyło ok. 120 osób.
- W 2024 r. odbyły się dwa posiedzenia Grupy Roboczej Domu Polski Wschodniej w Brukseli. Uczestniczyli w nich przedstawiciele Domu Polski Wschodniej oraz pracownicy urzędów marszałkowskich województw: lubelskiego, podlaskiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego. Pierwsze spotkanie odbyło się 22 marca, uczestniczyło w nim ok. 20 osób. Celem spotkania było m.in. omówienie sprawozdania z działalności Domu Polski Wschodniej w Brukseli za 2023 r. oraz Planu Działań DPW na 2024 r. Drugie posiedzenie odbyło się 28-29 sierpnia z udziałem ok. 20 osób. Celem drugiego posiedzenia Grupy Roboczej było m.in. omówienie sprawozdania z realizacji i aktualizacja Planu Działań Domu Polski Wschodniej w Brukseli w 2024 r., przedstawienie propozycji oraz dyskusja na temat Planu Działań na 2025 r. oraz planu działań strategicznych Domu Polski Wschodniej na lata 2023-2027.

Szczegółowe informacje dotyczące działalności Biura Regionalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli prezentowane są w corocznym sprawozdaniu zatwierdzanym przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Sprawozdanie z działalności Biura za okres listopad 2023 – listopad 2024 r. zostało przyjęte podczas sesji Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dniu 17 grudnia 2024 r.

5.2. Dialog społeczny i współpraca z organizacjami pozarządowymi

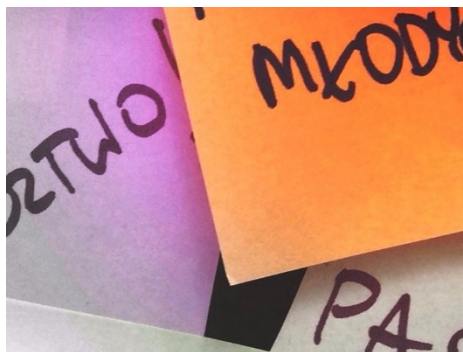
Samorząd województwa od początku swojego funkcjonowania współpracuje z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przy realizacji zadań publicznych (podmioty zwane w dalszej treści łącznie: organizacjami pozarządowymi).

Według danych Urzędu Statystycznego w Olsztynie, na 31 grudnia 2024 r. w województwie warmińsko-mazurskim zarejestrowane było ogółem 5 741 stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz 1 043 fundacje – łącznie 6 784 podmioty (o 158 więcej niż w 2023 r.). Włączając do powyższej liczby kościoły katolicki (644), inne kościoły i związki wyznaniowe (117), to podmiotów społecznych w regionie było ponad 7,5 tys.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Współpraca z organizacjami pozarządowymi odbywała się na podstawie uchwalonych przez sejmik województwa programów współpracy. W 2024 r. obowiązywały:

- 1) *Program współpracy samorządu województwa warmińsko-mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2024 r.* przyjęty Uchwałą Nr LIII/812/23 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 września 2023 r.
- 2) *Program współpracy samorządu województwa warmińsko-mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2022-2027* przyjęty Uchwałą Nr XXXII/480/21 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 listopada 2021 r.

W 2024 r. współpraca samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi odbywała się w 17 obszarach tematycznych (priorytetach):

- 1) Edukacja, profilaktyka i promocja zdrowia publicznego,
- 2) Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy,
- 3) Rozwój kultury fizycznej,
- 4) Integracja europejska i współpraca międzynarodowa,
- 5) Upowszechnianie i ochrona praw konsumenta,
- 6) Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego,
- 7) Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- 8) Rozwój turystyki,
- 9) Zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych,
- 10) Aktywizacja społeczności lokalnych na obszarach wiejskich,
- 11) Polityka społeczna,
- 12) Wzmacnianie potencjału twórczego, aktywności obywatelskiej i kompetencji społecznych młodzieży,
- 13) Rozwój sektora pozarządowego województwa warmińsko-mazurskiego,

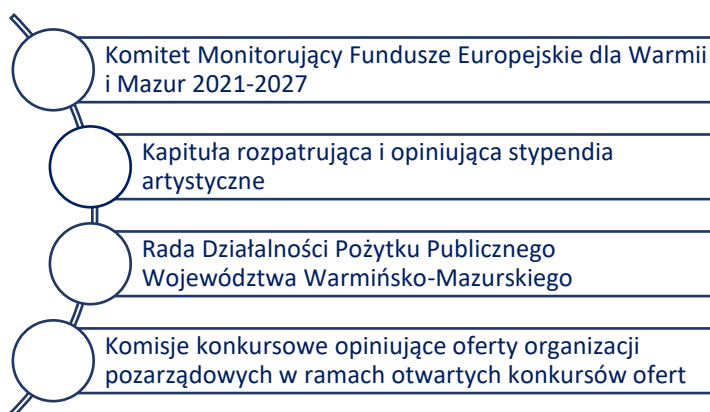
- 14) Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- 15) Żywność i ochrona dziedzictwa kulinarnego,
- 16) Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej oraz pielęgnowanie polskości,
- 17) Działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych.

Współpraca ta odbywa się na następujących trzech płaszczyznach:

1) *Włączanie organizacji pozarządowych w tworzenie polityk publicznych*

Organizacje pozarządowe, najczęściej poprzez swoich przedstawicieli, biorą aktywny udział w tworzeniu i monitorowaniu realizacji dokumentów wojewódzkich, uczestnicząc w pracach różnego rodzaju grup/zespołów roboczych, opiniujących, doradczych, a także konsultacyjnych. Przykłady gremiów, w których w 2024 r. uczestniczyli przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawione zostały na diagramie nr 46.

Diagram 46. Przykłady gremiów z udziałem organizacji pozarządowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego.

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego powołuje również grupy robocze do opracowania i monitoringu programów współpracy samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi w poszczególnych obszarach tematycznych (np. sport, współpraca międzynarodowa, turystyka, obszary wiejskie). W ich skład wchodzi przedstawiciele administracji samorządowej oraz organizacji pozarządowych. W 2024 r., tak jak rok wcześniej, funkcjonowało 14 grup roboczych powołanych Uchwałą Nr 25/352/23/VI Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 maja 2023 r. Na 107 ich członków, 66 to przedstawiciele organizacji pozarządowych – prawie 62%. Dodatkowo w 2024 r. działała również *Wojewódzka Rada Sportu* powołana Uchwałą Nr 58/809/19/VI Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 9 grudnia 2019 r. ze zm. – na 16 członków, 11 to przedstawiciele NGO.

Szczególną platformą współpracy międzysektorowej jest Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, powołana w 2011 r. przez marszałka województwa w celu praktycznej realizacji dialogu obywatelskiego. Rada składa się z 20 członków (10 przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz 10 przedstawicieli administracji, w tym przedstawiciela wojewody oraz 2 przedstawicieli sejmiku województwa). Od lutego 2022 r. rozpoczęła funkcjonowanie V kadencja Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, powołana po wcześniej zorganizowanych wyborach (Zarządzenie nr 35/2022 Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 14.02.2022 r. w sprawie powołania Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego). W 2024 r. odbyła ona łącznie 6 posiedzeń. Rada uczestniczyła również w projekcie *Dobre rady dla Rady* realizowanym przez Stowarzyszenie EKOSKOP w partnerstwie z Opolskim Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych oraz

Stowarzyszeniem Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej w Krzesku w ramach dofinansowania z Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030. Celem projektu jest zwiększenie wpływu na kształtowanie regionalnych polityk publicznych, poszerzenie i wzmocnienie dialogu obywatelskiego, umożliwienie podnoszenia swoich kompetencji, poczucia wpływu w podejmowanych działaniach oraz poprawa skuteczności funkcjonowania 16 Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego.

Przedstawiciele Rady aktywnie brali udział w posiedzeniach ogólnopolskiego Konwentu Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego.

RADA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

W 2024 r. samorząd województwa, podobnie jak w latach

poprzednich, współpracował z Radą Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego, będącą wojewódzką, ponadbranżową reprezentacją sektora pozarządowego w regionie. Współpraca miała charakter bieżący, zgodny z potrzebami sektora pozarządowego, a także dotyczyła ustalania form wsparcia rozwoju potencjału organizacji pozarządowych planowanych w ramach EFS+, w tym w szczególności wolontariatu.

Organizacje pozarządowe uczestniczyły również przy wyborze ofert konkursowych do dofinansowania z budżetu województwa, składanych przez organizacje w ramach otwartych konkursów ofert organizowanych przez zarząd województwa na realizację zadań samorządu województwa. W 2024 r. zarząd województwa powołał 17 komisji konkursowych, w składzie których na 143 członków, 39 osób zostało wskazanych przez organizacje pozarządowe (27,3 %).

Inną formą włączania organizacji pozarządowych w tworzenie polityk publicznych są konsultacje społeczne, które są ważnym elementem podejmowania decyzji odpowiadających potrzebom mieszkańców. Najczęściej organizacje pozarządowe uczestniczą w pracach (w tym w konsultacjach) nad opracowaniem programów współpracy samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi.

W 2024 r. samorząd województwa ogłosił 6 konsultacji (umieszczonych w Biuletynie Informacji Publicznej w zakładce *Konsultacje społeczne*), które dotyczyły projektów uchwał oraz programów i dokumentów o charakterze wojewódzkim.

W procesie konsultacji społecznych w 2024 r. uwagi zgłosiły 4 organizacje pozarządowe i podmioty, w skład których wchodzi przedstawiciele III sektora. Łącznie mieszkańcy i organizacje pozarządowe w konsultacjach społecznych organizowanych przez samorząd województwa warmińsko-mazurskiego przekazali 5 uwag.

Diagram 47. Aktywność organizacji pozarządowych w konsultacjach społecznych

**6 konsultacji społecznych
samorządu województwa
(wobec 11 w 2023 r.)**

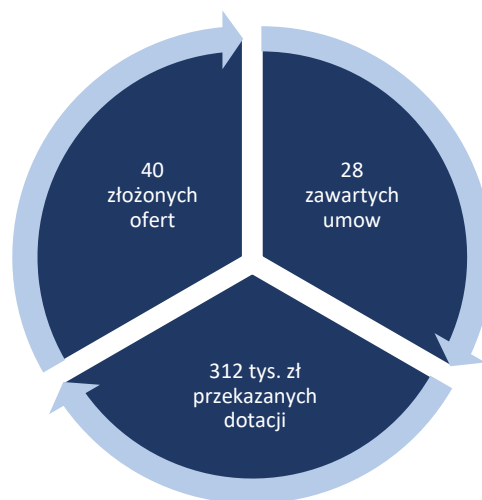
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego.

2) *Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych*

Współpraca w tym obszarze odbywa się przede wszystkim poprzez zlecenie organizacjom pozarządowym zadań publicznych samorządu województwa wymienionych w rocznym programie współpracy, głównie po przeprowadzeniu otwartych konkursów ofert.

W 2024 r. Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego obsługiwało 4 otwarte konkursy ofert na zadania realizowane w 2024 r. Udział organizacji pozarządowych w realizacji zleconych zadań publicznych samorządu województwa w zakresie rozwoju sektora pozarządowego, w tym wolontariatu, działań na rzecz młodzieży oraz pielęgnowania polskości i tradycji narodowej przedstawia diagram nr 48.

Diagram 48. Realizacja konkursów dla organizacji pozarządowych w 2024 r. w zakresie zadań Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego.

Organizacje pozarządowe realizując zadania publiczne samorządu województwa wnoszą swój udział własny w postaci wolontariatu, pracy społecznej członków organizacji, który co roku stanowi ok. 10% wartości zrealizowanych przez NGO zadań zleconych, a także środków finansowych pozyskanych z innych źródeł – publicznych lub prywatnych. Innym rodzajem wkładu jest włączenie do zadania zasobów materialnych organizacji, pomieszczeń, urządzeń itp. Jest to, oprócz najważniejszego aspektu społecznego zlecania zadań publicznych JST organizacjom obywatelskim, ważny, ekonomiczny argument podejmowania współpracy z NGO przez samorządy.

Zlecanie zadań publicznych przez samorząd województwa jest najpopularniejszą, jednak nie jedyną formą współpracy z partnerami społeczeństwa obywatelskiego w zakresie wykonywania zadań własnych JST. Realizując zadania publiczne z zakresu podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej oraz pielęgnowania polskości, samorząd województwa warmińsko-mazurskiego współpracuje z organizacjami kombatanckimi i zrzeszającymi osoby represjonowane z regionu, a także organizacjami patriotyczno-historycznymi oraz młodzieżą szkolną, samorządami lokalnymi oraz służbami mundurowymi.

18 stycznia 2024 r. zorganizowano po raz czwarty uroczyste obchody Dnia Pamięci Ofiar Obu Totalitaryzmów na Warmii i Mazurach. Odbyły się one w Działdowie z dużym zaangażowaniem miejskiego i powiatowego samorządu oraz kościoła pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Działdowie. Obchody zostały ustanowione Uchwałą Nr XVI/294/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie przyjęcia apelu dotyczącego corocznego czczenia pamięci Ofiar tragedii spowodowanych przez oba totalitaryzmy,

do jakich doszło w regionie, w szczególności w latach 1939-1956, w tym w formie honorowania Dnia Pamięci Ofiar Obu Totalitaryzmów na Warmii i Mazurach.

Samorząd województwa realizuje także szereg zadań na rzecz seniorów, m.in. w zakresie wsparcia organizacji senioralnych i funkcjonowania reprezentacji seniorów w regionie. Od 2016 r. samorząd województwa pomaga przy organizacji i funkcjonowaniu inicjatywy obywatelskiej jaką jest Ogólnopolski Parlament Seniorów – delegatura warmińsko-mazurska. Spotkania członków parlamentu, którzy są reprezentantami organizacji senioralnych naszego regionu odbywają się 3-5 razy w roku.

W 2024 r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie organizowano zbiórki darów w ramach akcji przedsięwziętych Federacji Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa pn. *FOSa dzieciom i seniorom* oraz Fundacji Przyszłość dla Dzieci *Gwiazdka z przyszłością*.

3) *Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie infrastruktury współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności*

Oprócz najczęstszej formy współpracy, tj. zlecenia zadań publicznych i udzielania na ten cel dotacji, współpraca z organizacjami pozarządowymi odbywa się poprzez wspólne wydarzenia, inicjatywy, konferencje, szkolenia itp., przyczyniające się do zwiększenia potencjału organizacji. Przedsięwzięcia organizacji pozarządowych są obejmowane honorowym patronatem marszałka województwa. Samorząd również, w miarę możliwości, bezpłatnie użycza swoich pomieszczeń na działalność organizacji, przekazuje materiały promocyjne, uczestniczy w organizowanych przez nie wydarzeniach, umieszcza informacje na swojej stronie internetowej www.warmia.mazury.pl oraz na profilu Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego na Facebooku. Wzajemne wsparcie i współpraca odbywają się praktycznie na co dzień. Tworzą one również warunki do rozwoju społecznej aktywności. Jednym z takich wspólnych przedsięwzięć, mającym znaczenie dla promocji działalności obywatelskiej i pozarządowej są coroczne Warmińsko-Mazurskie Fora Organizacji Pozarządowych oraz konkurs *Godni Naśladowania*.

W 2024 r. odbyła się 21. edycja konkursu *Godni Naśladowania* organizowanego przez Radę Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego we współpracy z samorządem województwa na podstawie umowy partnerskiej i pod honorowym patronatem marszałka województwa. Konkurs odbył się w czterech kategoriach przedstawio-

Diagram 49. Wyniki konkursu *Godni Naśladowania*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego.

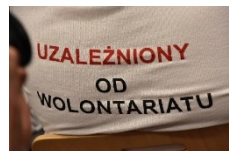
nym na diagramie nr 49. Przyjęto 25 zgłoszeń, z czego nagrodzono i wyróżniono 16 nominowanych. Przyznano 5 statuetek oraz 11 wyróżnień.

Forum Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego odbyło się 8 listopada 2024 r. w Olsztynie. W wydarzeniu uczestniczyło ok. 120 osób. Jak co roku miało

ono charakter merytoryczny (tym razem dotyczyło głównie tematyki pozyskiwania środków finansowych i kapitału społecznego dla trzeciego sektora, w której udział wzięli przedstawiciele JST, NGO i uczestnicy Forum) oraz uroczysty (Gala konkursu *Godni Naśladowania*).

Kolejnym ważnym zagadnieniem mającym wpływ na rozwój sektora pozarządowego naszego regionu jest wsparcie rozwoju wolontariatu. Bez osób zaangażowanych społecznie, wrażliwych i gotowych do bezpłatnej pracy na rzecz innych oraz swojego środowiska lokalnego, nie byłoby organizacji pozarządowych. W 2024 r. z budżetu województwa przekazano ok. 105 tys. zł (o 24 tys. zł więcej niż w 2023 r.) bezpośrednio na rozwój wolontariatu, w wyniku czego wsparto 6 zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym (tj. o 4 mniej niż w 2023 r.). Ich tematyka dotyczyła rozwoju wolontariatu, jego promocji czy szkoleń dla wolontariuszy i koordynatorów wolontariatu.

Diagram 50. Wsparcie rozwoju wolontariatu

6 zleconych zadań

105 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego.

Jak co roku samorząd województwa wsparł i włączył się w organizację obchodów *Międzynarodowego Dnia Wolontariusza*. Podczas uroczystości Regionalne Centrum Wolontariatu w Elblągu uhonorowało wolontariuszy z Warmii i Mazur, laureatów regionalnego etapu konkursu *Barwy Wolontariatu*. W 2024 r. odbyła się XXIV edycja konkursu. Zgłoszono do niego 59 wolontariuszy (osób indywidualnych lub grup wolontariuszy, np. kół wolontariatu), a kapituła wyłoniła 10 laureatów. Finał konkursu odbył się 5 grudnia 2024 r. podczas *Gali Wolontariatu Województwa Warmińsko-Mazurskiego*, w której wzięło udział 248 osób z różnych środowisk związanych z wolontariatem. Ważnym elementem spotkania było przedstawienie dobrych praktyk wolontarystycznych np. wolontariatu zagranicznego przez Daniela Kasprowicza – inicjatora założenia szkoły oraz szpitala Centrum Medyczne im. Jana Beyzym w Manerinerina na Madagaskarze, a także przedstawienie działalności organizacji *Szerpowie Nadziei – Marzenia nie znają granic*, pomagającej osobom z niepełnosprawnościami w spełnianiu marzeń o zdobywaniu górskich szczytów.

Mając na uwadze kluczowe znaczenie udziału młodzieży w rozwoju Warmii i Mazur, samorząd województwa podejmuje działania mające na celu włączenie tego środowiska w działalność lokalną i regionalną. Od 2015 r. przyznawane są organizacjom pozarządowym dotacje na realizację programu wspierania inicjatyw młodzieżowych w województwie warmińsko-mazurskim. W 2024 r. przekazano na ten cel 50 tys. zł (o 28 tys. zł mniej niż w 2023 r.), wspierając 4 zadania (o 5 mniej niż w poprzednim roku).

Diagram 51. Wsparcie inicjatyw młodzieżowych

4 zlecone zadania

50 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego.

Odbyło się również V Forum Młodzieży Warmii i Mazur pod hasłem *V Forum Młodzieży Warmii i Mazur – Forum Inicjatyw Młodzieżowych* (15 listopada). W trakcie Forum obecni przedstawiciele różnych środowisk młodzieżowych (m.in. harcerzy, szkolnych klubów wolontariatu, samorządów uczniowskich) przedstawili swoją dotychczasową działalność

i realizowane inicjatywy. Forum zostało zorganizowane z inicjatywy Elbląskiego Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Pozarządowych przy współpracy Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego. Forum odbyło się w Ostródzie, na którym został zaprezentowany projekt *POTRAFIĘ-DECYDUJĘ-DZIAŁAM program wspierania aktywności i inicjatyw młodzieży w województwie warmińsko-mazurskim* oraz została przeprowadzona prelekcja Szkolnej Konferencji Klimatycznej pt. *Młodzi dla klimatu*, inicjatywa wrocławskiej młodzieży. Odbyła się również część warsztatowa tego spotkania. W V Forum Młodzieży wzięło udział 90 osób, głównie młodzieży szkół średnich.

Młodzieżowy Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego jest organem kolegialnym o charakterze inicjatywnym, konsultacyjno-doradczym i wnioskodawczym, głównie dla organów samorządu województwa. Cele i zadania Młodzieżowego Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego są wskazane w jego statucie, ustanowionym Uchwałą Nr XXXIII/500/21 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie utworzenia Młodzieżowego Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz nadania mu statutu. Są to działania na rzecz młodzieży, m.in.: opiniowanie projektów uchwał dotyczących młodzieży, udział w opracowaniu dokumentów strategicznych województwa na rzecz młodzieży, monitorowanie polityki młodzieżowej, promowanie idei samorządności oraz wspieranie aktywności oraz edukacji społecznej i obywatelskiej, ekologicznej, kulturalnej i innej młodzieży, reprezentowanie młodzieży w debatach i dyskusjach związanych z problematyką młodego pokolenia. Aktualnie w skład Młodzieżowego Sejmiku wchodzi 28 członków w wieku 13-21 lat reprezentujących prawie wszystkie powiaty województwa warmińsko-mazurskiego. I kadencja Młodzieżowego Sejmiku trwała 2 lata i zakończyła się 25 maja 2024 r. Tylko w roku 2024 Sejmik I kadencji obradował na 3 sesjach. Pierwsza połowa roku 2024 to również realizacja procedury naboru do II kadencji Młodzieżowego Sejmiku (promowanej przez członków i członkinie kadencji I), która zakończyła się jej powołaniem Uchwałą nr 23/405/24/VII Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 maja 2024 r. Młodzieżowy Sejmik Województwa od tego momentu do końca 2024 r. obradował podczas 5 sesji. Wybrano 5-osobowe Prezydium oraz powołano następujące komisje problematyczne: 1) Komisja ds. Promocji; 2) Komisja ds. Opiniowania; 3) Komisja ds. Aktywizacji i Współpracy; 4) Komisja ds. Edukacji i Kultury; 5) Komisja ds. Współpracy Międzynarodowej; 6) Komisja ds. Ochrony Środowiska i klimatu; 7) Komisja ds. Zdrowia i Sportu. Komisje rozpoczęły działalność roboczą w swoich obszarach tematycznych przygotowując inicjatywy społeczne, obywatelskie oraz edukacyjne.

Młodzież z Młodzieżowego Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego sama organizuje i włącza się w różnego rodzaju wydarzenia. W 2024 r. zorganizowała m.in. konkurs plastyczny dla młodzieży szkolnej pt. *Część leczenia zależy od woli wyleczenia*, włączyła się w kampanię Safe Bike realizowaną przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie, uczestniczyła w szkoleniach nt. opracowywania projektów, nawiązała współpracę z instytucjami kultury samorządu województwa, np. z Teatrem im. Stefana Jaracza w Olsztynie, organizacjami pozarządowymi, departamentami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Kolejnym działaniem samorządu województwa, mającym na celu wsparcie sektora pozarządowego, jest akcja społeczna *Wspieram Region – Kocham Wspieram – mój % dla organizacji pożytku publicznego z Warmii i Mazur*. Propaguje ona możliwość przekazania 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom pożytku publicznego (OPP) z Warmii i Mazur. W ramach działań podejmowanych w 2024 r. umieszczono treści zachęcające do wsparcia OPP na stronie wspieram.warmia.mazury.pl oraz zaktualizowano bazę OPP, a także informacje na temat akcji w 2023 r. W 2024 r. samorząd województwa warmińsko-mazurskiego kontynuował w mediach społecznościowych promocję roli znaczenia działalności organizacji pozarządowych podczas Światowego Dnia NGO przypadającego na 27 lutego.

Samorząd województwa podejmuje współpracę z organizacjami pozarządowymi w różnych formach i zakresach. Szczegółowy jej opis jest przedstawiany w corocznych sprawozdaniach z realizacji programów współpracy, przekazywanych przez zarząd województwa Sejmikowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

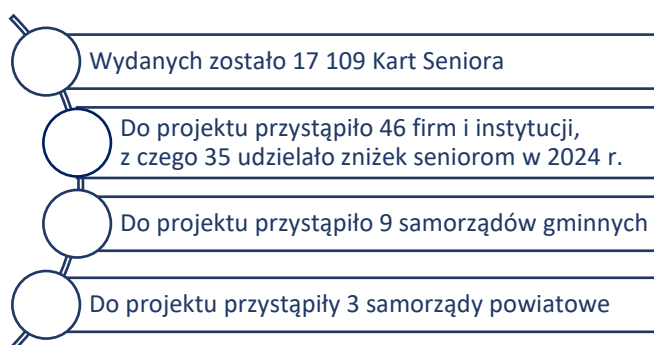
Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego kontynuował realizację projektu Warmińsko-Mazurska Karta Seniora (przyjętego 17 kwietnia 2018 r. Uchwałą Nr 18/384/18/V). Warmińsko-Mazurska Karta Seniora jest przeznaczona dla osób powyżej 60. roku życia. Projekt ma na celu:

- zwiększenie dostępu seniorom do usług kulturalnych, edukacyjnych, zdrowotnych, rehabilitacyjnych, sportowych, socjalnych, turystyczno-rekreacyjnych oraz innych dedykowanych im usług i produktów przez partnerów projektu,
- promowanie przedsiębiorców i instytucji jako przyjaznych seniorom (*srebrna gospodarka*),
- zwiększenie dostępu seniorom do usług i produktów sprzedawanych przez instytucje i przedsiębiorstwa w całej Polsce – m.in. we współpracy z innymi samorządami województw,
- wsparcie seniorów poprzez wzmocnienie ich kondycji finansowej,
- promocję województwa warmińsko-mazurskiego jako przyjaznego seniorom.

Do końca 2024 r. wydano 17 109 kart. Obecnie w ramach projektu zniżek seniorom udziela 35 firm, a w zakresie rozpowszechniania karty współpraca odbywa się z 9 samorządami gminnymi i 3 powiatowymi. Polega ona na: udzielaniu informacji zainteresowanym osobom na temat Warmińsko-Mazurskiej Karty Seniora, udostępnianiu, przyjmowaniu i przekazywaniu wniosków o wydanie Warmińsko-Mazurskiej Karty Seniora do Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, podejmowaniu działań mających na celu poszerzenie kręgu Partnerów projektu Warmińsko-Mazurska Karta Seniora.

Diagram 52. Realizacja projektu Warmińsko-Mazurska Karta Seniora

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego.

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego (WRDS WM) jest regionalną instytucją dialogu społecznego. Powołana została 7 grudnia 2015 r. zarządzeniem marszałka województwa warmińsko-mazurskiego. WRDS WM to 36 przedstawicieli: ze strony pracowników i pracodawców (po 15 osób) oraz rządowej i samorządowej (po 3 osoby). WRDS WM powołała cztery zespoły robocze do spraw: ochrony zdrowia, dialogu i polityki społecznej, gospodarki i polityki regionalnej oraz oświaty. WRDS spełnia funkcję doradczą-opiniotwórczą, promując regularny i merytoryczny dialog w sprawach społeczno-gospodarczych o zasięgu wojewódzkim. Do zadań WRDS WM należy:

- wyrażanie opinii i podejmowanie stanowisk w sprawach objętych zakresem zadań związków zawodowych lub organizacji pracodawców będących w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z terenu województwa,
- rozpatrywanie spraw społecznych lub gospodarczych powodujących konflikty między pracodawcami i pracownikami,
- wyrażanie opinii i stanowisk w sprawach o zasięgu wojewódzkim, przekazanych do rozpatrzenia przez Radę Dialogu Społecznego,
- opiniowanie dokumentów wojewódzkich i sprawozdań z ich realizacji.

W 2024 r. odbyły się 4 posiedzenia plenarne oraz 5 posiedzeń Prezydium Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Zajmowano się m.in.: omówieniem sprawy dotyczącej zamknięcia odlewni General Electric Power sp. z o.o. w Elblągu, sytuacją w Mazurskiej Służbie Ratowniczej, analizą zasad i skutków

wprowadzenia *Zielonego Ładu*, a także sytuacją pracowników PKP CARGOTABOR sp. z o.o. Północny Zakład Napraw Taboru, bezrobociem i sytuacją na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim ze szczególnym uwzględnieniem zatrudnienia cudzoziemców, stanem opieki zdrowotnej (w tym geriatrycznej) w województwie warmińsko-mazurskim, projektem raportu okresowego nr XIX z realizacji strategii *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego* w latach

2021-2023, aktualną sytuacją w oświacie z uwagi na rozpoczęcie roku szkolnego, projektem aktualizacji Wojewódzkiego Planu Transformacji dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2022-2026, wewnętrznymi procedurami zgłoszeń naruszeń prawa wynikającymi z ustawy z dnia 14 czerwca 2024 r. o ochronie sygnalistów, zagadnieniami dotyczącymi zwolnień grupowych w kontekście regulacji prawnych. Odbyło się szkolenie dla przedstawicieli WRDS WM, na którym zrealizowano warsztaty na temat praktycznych strategii komunikacyjnych oraz psychologii negocjacji i mediacji w przestrzeni dialogu społecznego.

Podjęto 7 uchwał oraz przygotowano stanowiska, które zostały przekazane do: Prezesa Rady Ministrów, Ministra Obrony Narodowej, Ministra Aktywów Państwowych, Ministra Infrastruktury, Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministra Rozwoju i Technologii, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Klimatu i Środowiska, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Rady Dialogu Społecznego. Szeroka debata przedstawicieli różnych środowisk na temat regulacji

prawnych, programów czy strategii pozwala zwrócić uwagę na aktualne potrzeby województwa, potencjalne zagrożenia oraz szanse rozwoju, a w konsekwencji uzyskać lepsze rozwiązania w obszarze polityki społeczno-gospodarczej. Dialog społeczny oraz obywatelski powinien być więc jak najszerszej wykorzystywany, jako jedno z ważniejszych narzędzi rozwoju silnego kapitału społecznego zarówno na poziomie lokalnym, jak i regionalnym oraz krajowym.

Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego w 2024 r. realizował 2 projekty strategiczne:

I. Projekt strategiczny pn. Wsparcie Organizacji Społeczeństwa Obywatelskiego i Partnerów Społecznych.

W dniu 18 listopada 2024 r. zarząd województwa przyjął do realizacji projekt strategiczny pod tytułem *Wsparcie Organizacji Społeczeństwa Obywatelskiego i Partnerów Społecznych*. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027 (FEWiM 2021-2027). Wartość projektu wyniosła 25 816 192,30 zł, w tym wysokość wkładu z Funduszy Europejskich 24 525 382,68 zł, tj. 95%, środki JST 1 290 809,62 zł.

Założenia projektu oraz zakres przewidzianych w nim działań były konsultowane z NGO działającymi w województwie warmińsko-mazurskim oraz z Wojewódzką Radą Dialogu Społecznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Celem projektu jest podniesienie potencjału 20 partnerów społecznych (PS) oraz 200 podmiotów organizacji społeczeństwa obywatelskiego (OSO) od listopada 2024 r. do czerwca 2028 r., do realizacji zadań w obszarze polityki zatrudnienia lub kształcenia lub włączenia społecznego (tj. w obszarach interwencji EFS+), głównie poprzez podniesienie wiedzy i umiejętności 2 400 osób dorosłych (tj. w wieku powyżej 18 lat): 1 800 – OSO, 600 – PS. W przypadku OSO wsparcie w ramach grantu projektowego musi wpisywać się w co najmniej w jeden z obszarów: standardy i procedury zarządcze, refleksyjność, wydolność finansowa, rzecznictwo, jakość usług, współpraca międzysektorowa. Dodatkowo OSO powinny wykazać, że w ramach powierzonego grantu działania przyczynią się do podniesienia umiejętności i/lub kompetencji pracowników/współpracowników, wdrożenia nowych metod działania lub nowego rodzaju usług.

W celu wzmocnienia OSO/PS w procesie pozyskiwania środków, rozliczania grantów, na wniosek Rady Organizacji Pozarządowych, powołane zostaną trzy ośrodki wsparcia. Ośrodki te w czasie realizacji projektu będą realizowały następujące zadania:

- prowadzenie punktów konsultacyjnych,
- szkolenia z zakresu:
 - pracy metodą projektową w organizacji przygotowującej do pozyskiwania środków, w tym z UE,
 - rozliczeń, księgowania, promocji, pracy zespołowej i realizacji projektów, w tym projektów unijnych,
 - przygotowania do pozyskiwania środków w ramach grantów.

II. Projekt strategiczny pn. POTRAFIĘ – DECYDUJĘ – DZIAŁAM program wspierania aktywności i inicjatyw młodzieży w województwie warmińsko-mazurskim.

Kolejnym projektem strategicznym samorządu województwa warmińsko-mazurskiego jest projekt pn. *POTRAFIĘ – DECYDUJĘ – DZIAŁAM program wspierania aktywności i inicjatyw młodzieży*

w województwie warmińsko-mazurskim współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach programu FEWiM 2021-2027. Budżet projektu wynosi 6 233 341,62 zł.

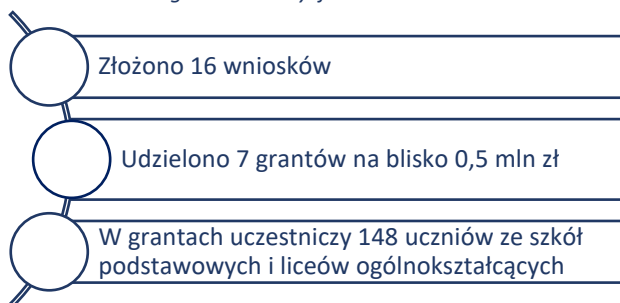

18 grudnia 2023 r. zarząd województwa podjął uchwałę o dofinansowaniu projektu, którego celem jest podniesienie kompetencji kluczowych, głównie społecznych i obywatelskich przez 500 uczniów w wieku 12-19 lat ze szkół prowadzących kształcenie ogólne w województwie warmińsko-mazurskim, których organem prowadzącym jest JST lub NGO. Zadaniem przedsięwzięcia jest stworzenie warunków do aktywnego,

twórczego i partnerskiego udziału w życiu lokalnym, umacniającego ich więzi z miejscem zamieszkania lub nauki, w tym poprzez realizację inicjatyw młodzieży, w ramach 36 grantów udzielonych w 3 cyklach otwartego naboru grantobiorców (tj. w roku szkolnym: 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027) działających w 36 lokalnych koalicjach na rzecz młodzieży oraz podniesienie kwalifikacji zawodowych 72 osób pracujących z młodzieżą (animatorów/opiekunów młodzieży) w zakresie metod kształcenia kompetencji społecznych i obywatelskich, w okresie od 1 października 2023 do 31 grudnia 2027 r.

Pierwszy nabór wniosków został rozstrzygnięty w sierpniu 2024 r. Ze złożonych 16 wniosków w otwartym naborze, wyłoniono 7 grantobiorców. Podpisanie i uroczyste przekazanie umów o powierzenie grantów o łącznej wartości ok. 0,5 mln zł nastąpiło 9 października 2024 r.

Diagram 53. I edycja naboru wniosków

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego.

5.3. Promocja

Promocja regionu jest istotnym elementem kształtującym wizerunek województwa warmińsko-mazurskiego. Buduje markę regionu, poczucie przynależności i dumy wśród jego mieszkańców, generuje ruch turystyczny, wpływa na decyzje zakupowe i inwestycyjne. Dzięki niej możliwe jest wsparcie aktywności regionalnych przedsiębiorców poprzez zaprezentowanie ich firm, usług i produktów. Promocja jest również ważnym elementem działań eksportowych, gdyż dzięki niej możliwa jest ekspansja na rynki międzynarodowe. Niezależnie od tego, czy realizowane działania kierowane są na zewnątrz czy do wewnątrz regionu, ma to wpływ na jego rozwój, wzrost zainteresowania nim jako miejscem do wypoczynku, ale także do pracy i życia.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Promocja województwa warmińsko-mazurskiego odbywa się w trzech aspektach. Przede wszystkim dotyczy realizacji *Strategii Marki Województwa Warmińsko-Mazurskiego*, promocji gospodarczej regionu oraz informacji i promocji programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027.

Kluczowym dokumentem wytyczającym kierunki działań promocyjnych dla Warmii i Mazur jest *Strategia Marki Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021+*. Proponowane w *Strategii* mechanizmy, cele oraz działania mają za zadanie poprawę stanu świadomości realizatorów i odbiorców działań promocyjnych, jakości życia mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego, a także szeroko rozumianą promocję województwa w kraju i za granicą.

Powyższe cele realizowane były w 2024 r. między innymi poprzez:

- Produkcję 10 odcinków audycji o charakterze informacyjno-promocyjnym związanej z działalnością samorządu województwa warmińsko-mazurskiego i ich emisję na antenach regionalnych telewizji, tj. TVP 3, Telewizja Mazury, Telewizja Olsztyn, Truso TV (marzec-grudzień). Celem było informowanie społeczeństwa regionu o realizowanych przez samorząd działaniach.
- Produkcję i emisję multimedialnego programu radiowo-telewizyjnego dotyczącego najistotniejszych spraw województwa warmińsko-mazurskiego w cyklu *Barwy Warmii i Mazur* (marzec-grudzień). Emisja odbyła się w takich mediach i social mediach jak: Telewizja Kopernik, YouTube na kanale Telewizji Kopernik, Facebook na profilu Telewizji Kopernik, Radio Plus, Radio UWM FM, Meloradio. Celem było informowanie społeczeństwa regionu o działaniach realizowanych na jego rzecz przez samorząd.

Diagram 54. Kierunki promocji województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Koordynacji Promocji.

- Akcję społeczną *Wspieram region – Kocham, wspieram – moje wsparcie dla organizacji pożytku publicznego z Warmii i Mazur*. Na potrzeby akcji zaktualizowano wykaz Organizacji Pożytku Publicznego działających w województwie. Został on udostępniony na nowej stronie wspieram.warmia.mazury.pl. Akcja miała zwiększać świadomość mieszkańców oraz wpływać na wzrost środków przekazywanych przez podatników z województwa warmińsko-mazurskiego dla organizacji pożytku publicznego z regionu (styczeń-kwiecień).

- Kampanię promocyjną *Lato 2024*, realizowaną od czerwca do sierpnia, polegającą na publikacji 16 artykułów, w których przewija się idea hasła *#genWarmiiiMazur*, promujących województwo warmińsko-mazurskie w wydaniu specjalnym magazynu MADE IN Warmia & Mazury pod tytułem *LATO 2024* oraz promocji w social mediach magazynu.

W ramach kampanii powstały również 3 podcasty o Warmii i Mazurach, które zostały udostępnione do bezpłatnego odsłuchu na kanale MADE IN Warmia & Mazury, w platformie Spotify oraz na stronie internetowej magazynu. Celem kampanii było wywołanie zainteresowania Warmią i Mazurami jako kierunkiem urlopowym, a także zwiększanie świadomości marki regionu i pracowanie na rzecz jej rozpoznawalności. Zakładanym rezultatem było także utrwalanie wizerunku województwa warmińsko-mazurskiego jako regionu o wysokiej jakości życia, z gospodarką działającą w harmonii ze środowiskiem naturalnym i społeczeństwem, zdrową żywnością oraz ekologicznym rolnictwem. Wydanie *LATO 2024* ukazało się w czerwcu w nakładzie 5 tys. egzemplarzy, rozdyskrebowane zostało do 421 punktów w regionie oraz 512 w całej Polsce m.in. w Warszawie, Krakowie, Gdańsku, Gdyni, Białymstoku, Sopocie, Toruniu, Wrocławiu, Rzeszowie, Poznaniu i Katowicach. Magazyn dostępny był także w 2 portach lotniczych tj. Olsztyn-Mazury, Kraków-Balice oraz na lotnisku w Gryźlinach i Dajtkach, a także w wersji elektronicznej na stronie www.madeinwm.pl.

- Kampanię reklamową, przedmiotem której była usługa promocji województwa warmińsko-mazurskiego w oparciu o przewoźnika lotniczego. Była to kontynuacja kampanii z 2023 r. i zakończyła się jesienią 2024 r. Jednym z ważniejszych elementów kampanii było zamieszczenie reklamy województwa warmińsko-mazurskiego na kadłubie (m.in. treść: invest.warmia.mazury.pl) i na stateczniku pionowym samolotu pasażerskiego. Samolot przez cały okres trwania kampanii (tj. 15 miesięcy) regularnie wykonywał połączenia na trasach lotniczych w Polsce i za granicą. Kampania miała na celu zwiększenie wiedzy potencjalnych turystów na temat regionu, jego walorów turystycznych i inwestycyjnych, dostępności komunikacyjnej regionu, w tym komunikacji lotniczej (styczeń-grudzień).

- Przeprowadzenie kampanii promocyjnej województwa w regionalnym i ogólnopolskim wydaniu *Gazety Wyborczej*, a także w serwisie Wyborcza.pl oraz newsletterze *Gazety Wyborczej*, poprzez zakup usługi promocyjnej w ramach projektu *Głosuję na miasto, na region, na Europę* (luty-maj). Usługa promocyjna była okazją do podsumowania 20-lecia członkostwa Polski (z akcentem na województwo warmińsko-mazurskie) w Unii Europejskiej. Kampania miała na celu kształtowanie wizerunku naszego samorządu jako silnego, sprawczego, mającego jasno wytyczone plany na najbliższe lata. W ramach kampanii realizowane były świadczenia w prasie oraz Internecie. Kampania gwarantowała dotarcie do 1 500 unikalnych użytkowników oraz 80 tys. odsłon w ogólnopolskim serwisie Wyborcza.pl.

- Przeprowadzenie kampanii promocyjnej regionu w mediach ogólnopolskich (czerwiec-listopad) oraz zakup usługi promocyjnej na rzecz województwa warmińsko-mazurskiego w ramach *Olsztyn Green Festival 2024*. Kampania realizowana była przy współpracy z ogólnopolskim wydawcą (Wyborcza sp. z o.o.). Kampania zawierała szeroki wachlarz kanałów dotarcia do różnorodnego odbiorcy m.in. w prasie, na portalach internetowych, fanpage'ach, mediach społecznościowych. Zarówno kampania, jak i festiwal były świetną okazją do zaprezentowania walorów turystycznych regionu oraz dały możliwość budowania wizerunku województwa jako regionu o wielu możliwościach, szczególnie atrakcyjnym pod względem turystycznym i wyjątkowym miejscem do życia. Liczba uczestników podczas festiwalu w 2024 r. wyniosła 45 tysięcy.

- Zakup usługi promocyjnej podczas *IX Europejskiego Kongresu Samorządów* w Mikołajkach (marzec) i udział w wydarzeniu organizowanym przez Instytut Studiów Wschodnich (organizatora Forum Ekonomicznego i Forum Regionów) jako Główny Partner. *Europejski Kongres Samorządów* to platforma wymiany poglądów oraz miejsce spotkań liderów samorządowych, elit regionalnych z przedstawicielami administracji państwowej, organizacji pozarządowych, biznesu i partnerami zagranicznymi.

Zróżnicowany program, na który złożyło się siedemnaście ścieżek tematycznych, objął ponad 200 wydarzeń: prezentacje raportów, panele, dyskusje, wykłady oraz

uroczystą galę. W wydarzeniu wzięło udział ponad 2,5 tys. osób, wśród których dystrybuowano materiały promocyjne dotyczące województwa. Na stoisku województwa wyświetlane były materiały promujące Warmię i Mazury pod kątem gospodarczym i turystycznym, w tym informacje dotyczące programu regionalnego.

- Przeprowadzenie 12. edycji konkursu PRO Warmia i Mazury (nabór styczeń-marzec), którego celem było wyłonienie najlepszych projektów z zakresu promocji, realizowanych w województwie warmińsko-mazurskim. Główną ideą konkursu jest podnoszenie standardów działań marketingowych z zakresu promocji, prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz instytucje z województwa warmińsko-mazurskiego. Ma on także inspirować,

upowszechniać dobre praktyki, promować działania zwiększające atrakcyjność turystyczną i gospodarczą regionu oraz poprawiające jakość życia i integrujące jego mieszkańców. Do konkursu w 2024 r. zgłoszonych zostało 11 projektów. Zgodnie z regulaminem w każdej kategorii przyznawana była jedna nagroda główna i wyróżnienie. W kategorii *promocja gospodarcza* wyróżnienie otrzymał projekt *MICE Olsztyn*, zrealizowany przez Biuro Promocji i Turystyki Urzędu Miasta Olsztyna. Nagrodę główną Jury Konkursu przyznało za projekt *Promocja walorów uzdrowiskowych Lidzbarka Warmińskiego* Gminie Miejskiej Lidzbark Warmiński. W kategorii *promocja ogólna* wyróżniony został projekt *Z wielką dumą promujemy region* Biblioteki Multimedialnej Powiatu Ostródzkiego „Przystań z Kulturą”, a nagrodę główną przyznano za projekt *III Ełckie Spotkania Teatralne – Bez Kurtyny* Ełckiemu Centrum Kultury.

- Organizację 13. edycji *Festiwalu Promocji Gospodarczej Warmii i Mazur* (październik). Wydarzenie o charakterze konferencyjno-warsztatowym skierowane było do kadr odpowiedzialnych za promocję w JST (tj. do gmin i powiatów z województwa warmińsko-mazurskiego). W wydarzeniu uczestniczyło

blisko 200 osób: przedstawiciele komórek ds. promocji, rozwoju, inwestycji gospodarczych, przedstawiciele instytucji podległych samorządowi, instytucji regionalnych oraz lokalnych instytucji otoczenia biznesu, placówek naukowych, przedsiębiorcy oraz laureaci *Nagrody Gospodarczych Żagle Warmii i Mazur* z ubiegłych edycji.

- Przeprowadzenie kampanii informacyjno-promocyjnej 12. edycji Konkursu PRO WARMIA i MAZURY, 13. Festiwalu Promocji Gospodarczej Warmii i Mazur oraz IV edycji projektu *Nagrody Gospodarcze Żagle Warmii i Mazur* w celu upowszechnienia informacji o nagrodzonych projektach (październik-grudzień). W toku kampanii przedstawiani byli laureaci konkursu PRO Warmia i Mazury oraz podmioty, którym przyznano w 2024 r. certyfikaty Laureata Nagrody Gospodarczej. Działania promocyjne będą kontynuowane w 2025 r.
- Przeprowadzenie piątej edycji otwartego konkursu ofert o nazwie *OKO Promocji* na realizację zadań publicznych z zakresu promocji województwa warmińsko-mazurskiego przez organizacje pozarządowe (nabór styczeń-luty). Celem konkursu było wsparcie i zachęcanie organizacji pozarządowych z województwa warmińsko-mazurskiego do podejmowania inicjatyw oraz realizacji przedsięwzięć na rzecz promocji regionu. Z 50 zgłoszonych projektów, 40 przeszło ocenę formalną, do dofinansowania zakwalifikowało się 13. Wszystkie wybrane projekty zostały zrealizowane.

Diagram 55. Informacja o konkursie OKO Promocji

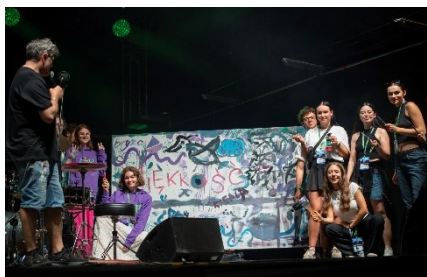

13 projektów

130 tys. zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Koordynacji Promocji.

- Zakup usługi promocyjnej podczas 63. Edycji *Juwenaliów Olsztyńskich KORTOWIADA 2024*, odbywających się w Olsztynie (maj). Celem była promocja naszego regionu i budowanie wizerunku województwa jako zaangażowanego w życie społeczne oraz wspierającego działania na rzecz kultury, wzrostu aktywności oraz integracji społecznej. Liczba uczestników wyniosła ponad 48 tys.
- Zakup usługi promocyjnej podczas Ogólnopolskiego Konkursu Młodych Zespołów *FEST MUZA*, który odbył się w olsztyńskim amfiteatrze (lipiec). Celem była promocja Warmii i Mazur oraz wykonawców stawiających pierwsze kroki w branży muzycznej, zarówno wśród mieszkańców województwa, jaki i osób spoza regionu. Konkurs na żywo obejrzało ponad 700 osób, a do udziału zgłosiło się 307 zespołów. Komunikacja dotycząca konkursu odbywała się z wykorzystaniem regionalnych mediów tj.: TKO.pl, Radio Olsztyn, UWM FM, olsztyn.eu, CoJestGrane? oraz Życie Olsztyna.
- Zakup usługi promocyjnej podczas *Ostróda Reggae Festival*, który odbył się w Ostródzie (lipiec). Jest to jeden z najbardziej prestiżowych polskich festiwali reggae. Dzięki obecności na wydarzeniu potwierdzono, że województwo warmińsko-mazurskie jest otwarte, zaangażowane w życie społeczne, wspiera działania na rzecz kultury, wzrostu aktywności oraz integracji społecznej, jednocześnie przyczyniając się do budowania atrakcyjnego wizerunku regionu w oczach ludzi młodych, podejmujących decyzję o tym, gdzie chcą żyć i pracować. W 2024 r. w ciągu 4 dni udział w festiwalu wzięło ponad 23 tys. osób.
- Zakup usługi promocyjnej podczas *X Rodzinnego Pikniku Lotniczego* w Gryźlinach (lipiec). Udział w wydarzeniu był okazją do propagowania idei *#genWarmiiiMazur* oraz promocji naszego regionu i budowania wizerunku województwa jako zaangażowanego w życie społeczne oraz wspierającego działania na rzecz wzrostu aktywności oraz integracji społecznej. W wydarzeniu udział wzięło 30 tys. osób.
- Zakup usługi promocyjnej podczas pokazów lotniczych: w Suwałkach pn. *Odlotowe Suwałki* (czerwiec), w Ogrodzieńcu pn. *Baloniada* (sierpień) i w Giżycku pn. *Festiwal Wiatru* (sierpień) – udział w wydarzeniu był okazją do propagowania idei *#genWarmiiiMazur* poza granicami regionu. W wydarzeniach udział wzięło łącznie ok. 80 tys. osób.
- Zakup usługi promocyjnej podczas wydarzenia pn. *Campus Polska Przyszłości*, które odbyło się w Olsztynie na terenie kampusu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (sierpień). Województwo Warmińsko-Mazurskie, angażując się w wydarzenie, propagowało wśród uczestników – młodych ludzi, którzy przybyli na spotkanie z całej Polski – hasło *#genWarmiiiMazur* oraz ideę SWOBODA TWORZENIA. Obecność przedstawicieli regionu w panelach dyskusyjnych oraz na performance z udziałem artysty warmińskiego Roberta Listwana umożliwiła nawiązanie bezpośredniego kontaktu z młodzieżą, a kampania promocyjna w mediach społecznościowych (Facebook, Instagram i TikTok) zwiększyła sentyment względem województwa wśród młodego pokolenia. Ekwiwalent medialny wydarzenia za okres sierpień-wrzesień wyniósł 18,3 mln zł, natomiast zasięg to 149,2 mln odbiorców.

- Zakup usługi promocyjnej podczas Mistrzostw Świata we Fryzjerstwie Artystycznym w Paryżu (październik). Województwo warmińsko-mazurskie zaangażowało młode pokolenie reprezentantów kadry polskiej jako ambasadorów regionu. Działania promocyjne realizowane były głównie w mediach społecznościowych i periodykach branżowych. Komunikacja opierała się na hasle *#genWarmiiiMazur*. W działania promocyjne zaangażowano także wirtualnego influencera Miko Kopernika, którego obecność w materiałach wideo i postach w mediach społecznościowych nadała kampanii nowoczesny charakter i przyciągnęła uwagę młodszych odbiorców. Angażujące treści, takie jak rolki wideo czy film dokumentujący przygotowania, dodatkowo podkreślały energię i innowacyjność młodych reprezentantów. Dzięki temu województwo wzmocniło swój wizerunek jako nowoczesnego regionu wspierającego młode pokolenie oraz kreatywność i swobodę w wyrażaniu siebie.

- Zakup usługi przeprowadzenia kampanii promującej region z wykorzystaniem bezpłatnego magazynu lifestylowego (kwiecień 2024 – styczeń 2025), polegającej na publikacji łącznie 18 artykułów sygnowanych hasłem *#genWarmiiiMazur*. W ramach kampanii opublikowano

treści, które zostały zamieszczone w 3 wydaniach magazynu *MADE IN Warmia & Mazury*, prowadzone były także działania w mediach społecznościowych magazynu. W ramach kampanii powstały również 3 podcasty o Warmii i Mazurach, które zostały udostępnione do bezpłatnego odsłuchu na kanale *MADE IN Warmia & Mazury* w platformie Spotify oraz na stronie internetowej magazynu. Powstało także 6 relacji z wycieczek po wyjątkowych miejscach na Warmii i Mazurach, które zostały opublikowane w mediach społecznościowych i na stronie internetowej magazynu. Realizacja kampanii przyniosła województwu korzyści w postaci zwiększenia rozpoznawalności

regionu, poprawy jego wizerunku jako miejsca o wysokiej jakości życia, zrównoważonego rozwoju i atrakcyjnego turystycznie. Materiały promowały lokalne przedsiębiorstwa, nowe biznesy, zdrowe życie, kulturę oraz turystykę. Kampania zwiększyła świadomości marki województwa. Każde z wydań miało nakład 4 tys. egzemplarzy i rozdystrybuowane zostało w około 350 punktach w województwie warmińsko-mazurskim oraz 60 punktach w Warszawie, a także zostało opublikowane na stronie internetowej magazynu www.madeinwm.pl.

- Przeprowadzenie, w ramach promocji gospodarczej, czwartej edycji projektu *Nagrody Gospodarcze Żagle Warmii i Mazur* (styczeń–październik). Przyznanie nagród miało na celu wyróżnienie i uhonorowanie podmiotów gospodarczych prowadzących swoją działalność w województwie warmińsko-mazurskim, istotnie przyczyniających się do rozwoju gospodarki regionalnej oraz przestrzegających zasad odpowiedzialnego biznesu, a tym samym promujących pozytywny wizerunek regionu oraz mających kluczowy wpływ na rozwój gospodarki województwa. Zwieńczeniem czwartej edycji projektu była uroczysta gala, która odbyła się w październiku w Lidzbarku Warmińskim podczas 13. edycji *Festiwalu Promocji Gospodarczej Warmii i Mazur*.

Na gali przedstawieni zostali wyróżnieni laureaci. W 2024 r. przyznano 6 certyfikatów w kategorii *Żagle Warmii i Mazur* oraz 2 certyfikaty w kategorii *Produkt Warmia Mazury*. Certyfikaty w kategorii *Żagle Warmii i Mazur* otrzymali: Visus VR sp. z o.o. (mikro przedsiębiorstwo), GlobTree sp. z o.o. (małe przedsiębiorstwo), Agapit sp. z o.o. sp. j. (średnie przedsiębiorstwo), Corab S.A. (duże przedsiębiorstwo), Kaj sp. z o.o.

(duże przedsiębiorstwo) i Szynaka-Meble sp. z o.o. (duże przedsiębiorstwo). W kategorii *Produkt z Warmii i Mazur* certyfikaty otrzymali: Zamek Reszel sp. z o.o. za Magiczny Reszel Festiwal Świąteł oraz Żegluga Ostródzko-Elbląska sp. z o.o. za Rejs Statkiem po trawie na trasie Elbląg-Buczyniec lub Buczyniec-Elbląg.

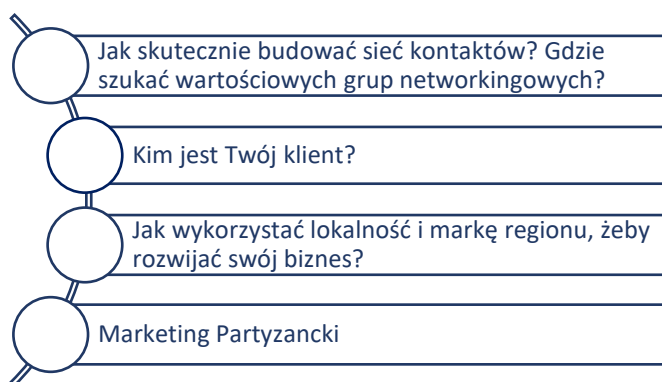
- Realizację czterech stacjonarnych spotkań w Olsztynie dla przedsiębiorców z regionu pod nazwą BIZNES WIR.

Każde ze spotkań było podzielone na 3 części:

- Wiedza – prezentacje szkoleniowe, których celem było przedstawienie lokalnym przedsiębiorcom zagadnienia dotyczącego prowadzenia firmy w odniesieniu do: marketingu, budowania zaangażowanego zespołu, tworzenia modeli biznesowych, działań public relations oraz skutecznego inwestowania;
 - Inspiracje – luźna, ale stymulująca rozmowa z przedstawicielami różnorodnych sektorów rynkowych;
 - Relacje – networking pomiędzy uczestnikami w formie tzw. szybkich randek biznesowych.

Po każdym wydarzeniu publikowany był również materiał prasowy, jako relacja ze spotkań, w papierowym wydaniu magazynu MADE IN Warmia & Mazury; łącznie opublikowano 4 artykuły.

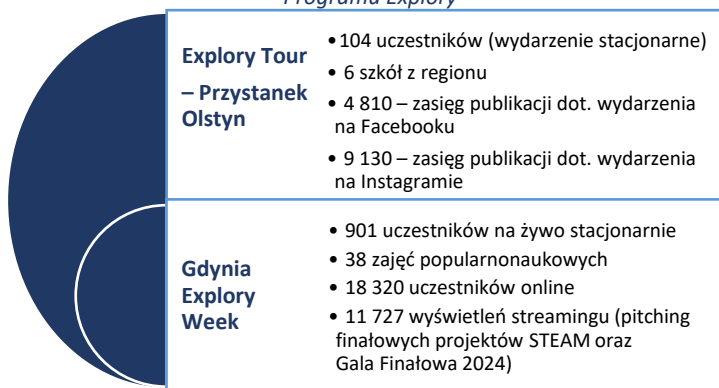
Diagram 56. Tematyka spotkań BIZNES WIR on-line
– Wiedza. Inspiracje. Relacje

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Koordynacji Promocji.

- Zakup usługi promocyjnej podczas XIII edycji *Programu Explory*. Działania promocyjne realizowane były podczas Przystanku Explory Tour w Olsztynie (województwo uzyskało tytuł *Gospodarza Festiwalu Naukowego Explory – Przystanek Olsztyn*) oraz przystanków Explory Tour w Warszawie i Wrocławiu, Półfinału Konkursu Explory oraz Gdynia Explory Week (Finał Konkursu). Region promowany był na stronie internetowej wydarzenia, w mailingu do szkół przesyłanym przez organizatora Explory, w mediach społecznościowych (Facebook, LinkedIn, Instagram), w filmie podsumowującym Gdynia Explory Week. Działanie przyczyniło się do wzmocnienia marki regionu i promocji Warmii i Mazur jako miejsca przyjaznego kreatywnej młodzieży, studentom, naukowcom oraz firmom opartym na nowoczesnych technologiach, a także jako atrakcyjnej lokalizacji do organizacji wydarzeń naukowych, kulturalnych, szkoleniowych, biznesowych. Zasięg realizowanych działań przedstawiony został na diagramie nr 57.

Diagram 57. Zakup usług promocyjnych podczas XIII edycji Programu Explory

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Koordynacji Promocji.

- Wizytę studyjną przedstawicieli Koreańskiej Agencji Promocji Technologii Rolno-Spożywczych (KOAT) w województwie warmińsko-mazurskim (23-26 sierpnia). Koreańczycy odwiedzili regionalne instytucje wspierające lokalny biznes, gdzie w czasie rozmów i prezentacji poznali szczegóły funkcjonowania wybranych komórek, realizowane projekty oraz narzędzia służące wsparciu firm w internacjonalizacji. Spotkania przyniosły wymierne efekty: podpisano list intencyjny wyrażający chęć współpracy między koreańską komórką rządową KOAT a Miastem Olsztyn, a także ustanowiono dalsze kierunki wspólnych działań regionu z Koreą Południową, których wdrożenie przewidziano na 2025 r.
- Udział w wizycie gospodarczej w Korei Południowej przedstawicielki Warmińsko-Mazurskiego Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE) na zaproszenie KOAT (14-19 października). Program obejmował m.in. spotkania studyjne w Seulskim Centrum Start-upów Rolniczych, rozmowy z czołowymi firmami działającymi w innowacyjnym sektorze agrotechnologii oraz udział w *International Seed Expo* – jednym z najważniejszych wydarzeń branżowych w Azji, przyciągającym kluczowych graczy z sektora nasiennego. Celem wizyty było zarówno zacieśnienie relacji między rynkiem koreańskim a Warmią i Mazurami, jak i aktywna promocja eksportu produktów z naszego regionu.

- Zakup usługi promocyjnej w publikacjach związanych z regionem: w albumie *Olsztyn, 4 pory roku w mieście Mikołaja Kopernika* (album ukazujący na ponad 200 starannie uchwyconych i skąpowanowanych zdjęciach niepowtarzalny urok Olsztyna, stolicy Warmii i Mazur, miasta Mikołaja Kopernika) oraz wydawnictwie *Almanach SPP Olsztyn 2023/2024* (wydawnictwo cykliczne ukazujące się od 2015 r. i będące odzwierciedleniem aktywności środowiska pisarskiego zgrupowanego wokół olsztyńskiego oddziału Stowarzyszenia Pisarzy Polskich).
- Współorganizację konferencji *Innowacyjne rozwiązania wspierające MŚP – rozwiń swoją firmę korzystając z funduszy EU* (21 marca). Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego był jednym z partnerów wydarzenia, które zainicjowane zostało przez Koalicję na Rzecz Polskich Innowacji. Podczas konferencji dostępne były stoiska informacyjne działającego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich oraz Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów. Główny temat konferencji stanowiła promocja projektu WAMA EDIH, który zapewnia kompleksowe wsparcie mikro, małych oraz średnich przedsiębiorstw w zakresie szeroko rozumianej transformacji cyfrowej. Podczas konferencji przedsiębiorcy dowiedzieli się m.in.: jak rewolucja cyfrowa i automatyzacja może obniżyć koszty i jednocześnie transformować biznes o kilka poziomów, jak łączyć prowadzenie biznesu z działaniami na rzecz ochrony klimatu, jak pozyskiwać, na co przeznaczać i jak rozliczać fundusze unijne dostępne dla firm. Ważną częścią wydarzenia był panel dyskusyjny i bezpośrednie spotkania z ekspertami i przedsiębiorcami, którzy wdrażają innowacje w firmach. W konferencji wzięło udział blisko 100 przedsiębiorców.
- Współorganizację seminarium warsztatowego *Szansa rozwoju gmin – inwestycje w ramach Polskiej Strefy Inwestycji i współpraca z klastrami* (4 grudnia). Wydarzenie skierowane było głównie do przedstawicieli Jednostek Samorządu Terytorialnego (JST), a jego celem było ukazanie roli Polskiej Strefy Inwestycji (PSI) oraz klastrów w rozwoju gmin i lokalnej przedsiębiorczości. W spotkaniu wzięło udział 77 osób.

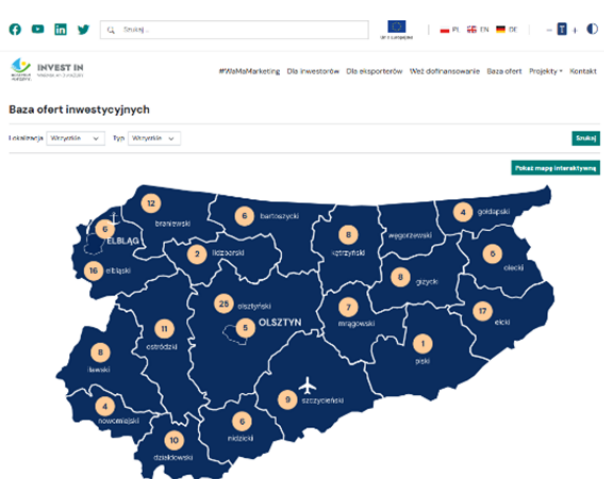
Diagram 58. Realizacja projektu Wsparcie dla sieci centrów obsługi inwestorów i eksporterów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Koordynacji Promocji.

Szczególnym rodzajem promocji jest prowadzenie działań z zakresu polityki inwestycyjnej oraz promocji gospodarczej, podejmowanych przez samorząd województwa warmińsko-mazurskiego na rzecz ekonomicznego rozwoju regionu. W obszar ten wpisuje się działalność Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE) w zakresie obsługi inwestora pro-biz, która obejmuje obsługę krajowych i zagranicznych inwestorów zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej na Warmii i Mazurach, a także usługi pro-eksport, obejmującej pomoc w nawiązywaniu kontaktów z firmami zagranicznymi. W 2024 r. COIE obsłużyło 11 zapytań inwestycyjnych oraz 26 zapytań exportowych (wobec odpowiednio 16 i 10 zapytań w 2023 r.).

Warmińsko-Mazurskie Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów prowadzi Regionalną bazę ofert inwestycyjnych, dostępną pod adresem www.invest.warmia.mazury.pl/tereny. Baza zawiera wykaz terenów inwestycyjnych (greenfield) oraz hal przemysłowych (brownfield) – łącznie ok. 180 ofert inwestycyjnych z całego regionu. Jest ona na bieżąco aktualizowana i wykorzystywana przez pracowników COIE do obsługi wpływających zapytań inwestycyjnych, a także umożliwia jednostkom samorządu terytorialnego z regionu promocję ich terenów, a przedsiębiorcom zapoznanie się z ofertą inwestycyjną województwa warmińsko-mazurskiego.

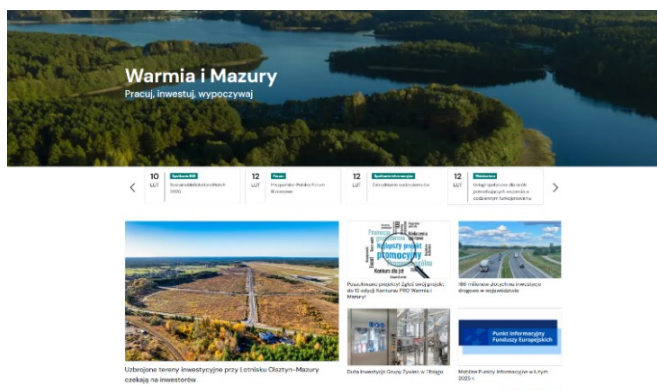

Warmińsko-Mazurskie COIE bierze także udział w wydarzeniach zewnętrznych, gdzie udziela informacji na temat narzędzi wsparcia dla MŚP, dzięki którym podmioty mogą rozwinąć swoją działalność, dokonać ekspansji na rynki zagraniczne, a także podnieść kompetencje zawodowe.

Dodatkowo COIE prowadzi konsultacje z obsługi mediów społecznościowych i strategii marki. W indywidualnych spotkaniach udział biorą mikroprzedsiębiorcy w początkowej fazie rozwoju, którym zależy na optymalizacji działań, diagnozie przewag konkurencyjnych i sukcesywnym zwiększaniu swojej pozycji na rynku. W 2024 r. zrealizowano 32 spotkania.

Departament Koordynacji Promocji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie informuje o działaniach samorządu województwa warmińsko-mazurskiego poprzez obsługę profili urzędu marszałkowskiego na Facebooku (<https://www.facebook.com/WarmiaMazuryCzystyZysk> z liczbą ok. 36,5 tys. obserwujących), LinkedIn (<https://www.linkedin.com/company/urz%C4%85d-marsza%C5%82kowski-wojew%C3%B3dztwa-warmi%C5%84sko-mazurskiego/>) oraz X (dawnym Twitterze – https://twitter.com/UMWWM_Olsztyn). W mediach społecznościowych na bieżąco publikowane są informacje o sytuacji gospodarczej regionu, o konferencjach, eventach, grantach, a także aktywności zarządu województwa na rzecz gospodarki i społeczności regionu.

Uzupełniającym kanałem informacyjnym jest strona invest.warmia.mazury.pl, zawierająca zarówno aktualności dotyczące Warmii i Mazur o charakterze gospodarczym, jak również informacje o regionie dla inwestorów, w tym wspomnianą wcześniej bazę terenów inwestycyjnych, a także informacje o szkoleniach, konferencjach czy możliwościach pozyskania dofinansowania. Na bieżąco aktualizowane są również angielskojęzyczna i niemieckojęzyczna wersja strony internetowej.

W województwie warmińsko-mazurskim w latach 2024-2026 realizowany jest projekt *Promocja gospodarcza Warmii i Mazur 2024+*, który jest dofinansowany ze środków programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027. Głównym celem projektu jest wsparcie MŚP z Warmii i Mazur w umiędzynarodowieniu oraz wzrost bezpośrednich inwestycji zewnętrznych (w tym zagranicznych) w regionie.

W ramach projektu w 2024 r. zrealizowano następujące zadania:

- Kampania promocyjna, w tym kampania w mediach (termin realizacji: 31 października 2024 r. – 31 lipca 2026 r.)

Celem jest wsparcie promocyjne dla priorytetowych branż posiadających potencjał eksportowy i wizerunkowy do budowania silnej, rozpoznawalnej marki gospodarki Warmii i Mazur.

W ramach kampanii prowadzone są następujące działania promocyjne:

- badanie ankietowe dotyczące potrzeb promocyjnych firm z regionu, działających w branżach związanych z inteligentnymi specjalizacjami,
- artykuły w prasie tradycyjnej i online (m.in. New Business, Borse Online, Euro am Sonntag, Privata Affarer, Talouselämä, Jyllands-Posten, Luxemburger Wort, Challenges, Cinco Dias),
- promocja w Google (reklamy tekstowe i bannerowe),
- promocja w social mediach (Meta/Facebook, LinkedIn, YouTube),
- spoty promocyjne,
- broszury promocyjne.

Kampania obejmuje swoim zasięgiem następujące kraje europejskie: Niemcy, Szwecja, Finlandia, Dania, Austria, Luksemburg, Francja, Hiszpania, Włochy.

- Działania proeksportowe – Start do eksportu dla sektora MŚP

W 2024 r., w czerwcu i październiku, zostały zrealizowane dwa spotkania informacyjne – *Start do eksportu dla sektora MŚP*. Były one skierowane do przedstawicieli małych i średnich przedsiębiorstw z Warmii i Mazur, którzy planują lub są na początku swoich działań eksportowych. Celem tego zadania jest wsparcie przedsiębiorców w internacjonalizacji, co ma bezpośrednie przełożenie na rozwój m.in. inteligentnych specjalizacji, wzmocnienie przedsiębiorczości, wzrost konkurencyjności firm z regionu oraz ocenę ich potencjału eksportowego z punktu widzenia możliwości wprowadzania produktów/usług na rynki zagraniczne. Każde z takich spotkań składa się z dwóch poddziałań: części merytorycznej pozwalającej na precyzyjne dookreślenie potrzeb przedsiębiorstwa na początkowym etapie eksportu oraz indywidualnych spotkań przedsiębiorców z ekspertem ds. eksportu.

- Działania proinwestycyjne – Invest in Warmia and Mazury

Celem zadania jest wsparcie regionalnych JST w poszerzaniu wiedzy i podniesieniu kompetencji pracowników odpowiedzialnych za promocję gospodarczo-inwestycyjną. Udział pracowników urzędów miast i gmin w cyklu szkoleń z zakresu obsługi inwestora i przygotowania oferty inwestycyjnej pozwala na uzyskanie lepszej i sprawniejszej obsługi w urzędach, wpływa na poprawę jakości oferty inwestycyjnej gmin, a tym samym wzrost atrakcyjności całego regionu. Przeszkoleni w zakresie promocji gospodarczo-inwestycyjnej pracownicy będą mogli oferować przedsiębiorcom profesjonalne wsparcie w procesie inwestycyjnym oraz pomoc w znalezieniu odpowiedniej lokalizacji.

Cykl *Invest in Warmia and Mazury* składa się z 5 szkoleń stacjonarnych, które odbyły się w Olsztynie (grudzień). Pierwsze szkolenie pn. *System obsługi inwestora w JST* skierowane było do kierowników jednostek samorządu terytorialnego, a kolejne cztery pn. *Określenie i przygotowanie oferty inwestycyjnej gminy* do pracowników urzędów miast i gmin, bezpośrednio zaangażowanych w obsługę inwestorów i promocję gospodarczą. W każdym ze szkoleń wzięło udział 30 uczestników. Następane 3 szkolenia dla pracowników

urzędów przewidziano w okresie styczeń-marzec 2025 r.

Wydarzeniem podsumowującym cykl szkoleń będzie Forum gospodarczo-inwestycyjne, które zostanie zorganizowane jesienią 2025 r.

- Otwarcie na Skandynawię

10 października 2024 r. w Olsztynie odbyła się 11. edycja konferencji *Otwarcie na Skandynawię*, która przyciągnęła blisko 100 uczestników. Wśród nich byli przedstawiciele jednostek

samorządu terytorialnego i instytucji otoczenia biznesu oraz prawie 60 firm z województwa warmińsko-mazurskiego, a także z Danii, Finlandii i Szwecji. Reprezentowane na wydarzeniu branże to m.in. meble i wyposażenie wnętrz, branża budowlana i metalowa, branża spożywcza, tworzywa sztuczne, branża IT. Honorowy patronat nad konferencją objęła Ambasada Finlandii.

Celem wydarzenia było zaprezentowanie potencjału inwestycyjnego i możliwości eksportowych województwa warmińsko-mazurskiego przedsiębiorcom ze Skandynawii, a także umożliwienie wymiany doświadczeń i nawiązania kontaktów biznesowych pomiędzy gośćmi z zagranicy a przedstawicielami biznesu z Warmii i Mazur.

- Otwarci na kraje DACHL

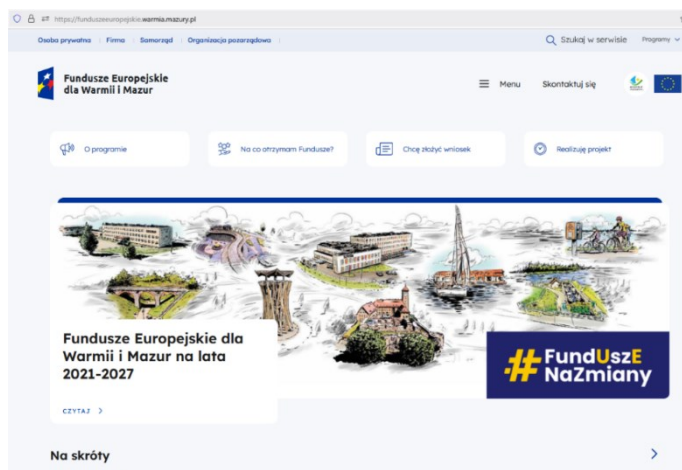
Otwarci na kraje DACHL to konferencja networkingowa skierowana do przedsiębiorców z Warmii i Mazur, z czynnym udziałem przedsiębiorców z krajów niemieckojęzycznych z tzw. rejonu DACHL. Celem wydarzenia jest umożliwienie przedsiębiorcom z Warmii i Mazur nawiązania aktywnej współpracy gospodarczej z przedsiębiorcami z państw niemieckojęzycznych.

W edycji 2024, która miała miejsce w dniach 17-19 września w Olsztynie, wzięło udział ponad 60 uczestników – przedstawiciele firm z Warmii i Mazur oraz przedstawiciele firm z Austrii i Niemiec. Wiele ze spotkań networkingowych, które miały miejsce podczas wydarzenia zakończyło się deklaracją dalszego dialogu biznesowego, co jest najlepszym wyznacznikiem efektywności takich przedsięwzięć.

Realizowano również działania promocyjne w zakresie Funduszy Europejskich:

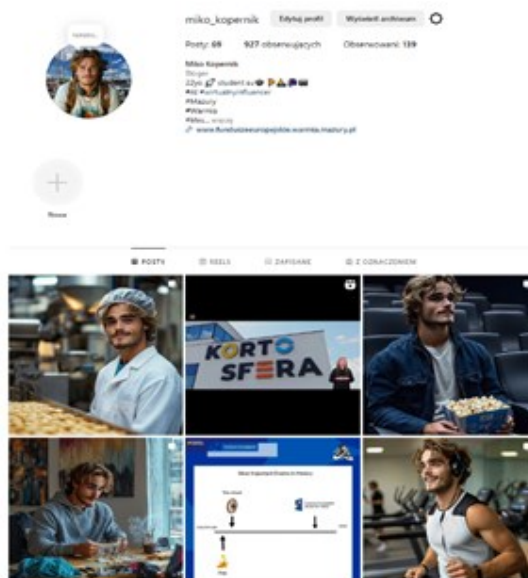
- Administrowanie serwisu www.funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl, który funkcjonuje jako podstawowe źródło wiedzy o Funduszach Europejskich dla Wami i Mazur 2021-2027 (FEWiM) dla mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego.

Serwis ten był pierwszym w Polsce uruchomionym w tej perspektywie finansowej przez Instytucję Zarządzającą programem. W 2024 r. odnotował 1 126,2 tys. wyświetleń i 316,6 tys. sesji. Na stronach internetowych serwisu umieszczano m.in. informacje o naborach ogłaszanych w ramach FEWiM, konferencjach, spotkaniach informacyjnych i szkoleniach dla beneficjentów.

- W 2024 r. został stworzony na Instagramie profil Miko_Kopernik, który promuje Fundusze Europejskie i województwo warmińsko-mazurskie.

Miko Kopernik to wirtualny influencer stworzony przy pomocy sztucznej inteligencji. Jego postać nawiązuje do historycznego Mikołaja Kopernika, ale w nowoczesnym wydaniu. Miko to 22-letni blogger i student, który pasjonuje się astronomią, ekonomią, sportem i kulturą regionu. Jego profil na Instagramie, założony w lutym 2024 r., prezentuje uroki Warmii i Mazur poprzez relacje z podróży, spotkania, wydarzenia i codzienne aktywności. Można go zobaczyć na rowerze, z książką, gitarą czy na tle malowniczych krajobrazów.

Dzięki AI Miko zawsze zachowuje spójny przekaz, unika kontrowersji i dynamicznie dostosowuje treści do potrzeb działań promocyjnych. Jest ambasadorem Funduszy Europejskich dla Warmii i Mazur, pokazując jak środki unijne wpływają na rozwój regionu. Jego zadaniem jest nie tylko przyciągnięcie turystów, ale też budowanie wizerunku Warmii i Mazur jako miejsca pełnego możliwości i inspiracji.

Obecnie Miko ma ponad 950 obserwujących i zyskuje coraz większą popularność. Twórcy projektu liczą na dalszy rozwój jego społeczności i zwiększenie zasięgu promocyjnego regionu.

- Prowadzenie fanpage'a na Facebooku *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur* oraz konta *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur* w serwisie YouTube, jako uzupełniających kanałów informacji o regionalnych Funduszach Europejskich.

- Dostarczanie kompleksowej wiedzy 850 osobom, zainteresowanym aplikowaniem i realizującym projekty z Funduszy Europejskich, poprzez szkolenia stacjonarne z następujących tematów:
 - ✓ Przygotowanie wniosku o dofinansowanie projektu współfinansowanego z EFRR w ramach FEWiM 2021-2027 w systemie WOD,

- ✓ Przygotowanie wniosku o dofinansowanie projektu współfinansowanego z EFS+ w ramach FEWiM 2021-2027 w systemie SOWA,
 - ✓ Kwalifikowalność wydatków i rozliczanie projektów współfinansowanych z EFS+ w ramach FEWiM 2021-2027,
 - ✓ Kwalifikowalność wydatków i rozliczanie projektów współfinansowanych z EFRR w ramach FEWiM 2021-2027,
 - ✓ Zasady horyzontalne w projektach współfinansowanych z EFS+ w ramach FEWiM 2021-2027,
 - ✓ Przygotowanie projektów w ramach FEWiM 2021-2027 w oparciu o metodę PCM oraz skuteczna ich realizacja,
 - ✓ Zatrudnianie personelu w kontekście prawa oświatowego w projektach współfinansowanych z EFS+ w ramach FEWiM 2021-2027,
 - ✓ Zastosowanie standardów dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w projektach współfinansowanych z EFS+ w ramach FEWiM 2021-2027,
 - ✓ Partnerstwo w projektach współfinansowanych z EFS+ w ramach FEWiM 2021-2027,
 - ✓ Partnerstwo w projektach współfinansowanych z EFRR w ramach FEWiM 2021-2027,
 - ✓ Przygotowanie wniosku o płatność projektu współfinansowanego z EFS+ w ramach FEWiM 2021-2027 w systemie SL2021,
 - ✓ Przygotowanie wniosku o płatność w projekcie współfinansowanym z EFRR w ramach FEWiM 2021-2027 w systemie SL2021,
 - ✓ Obowiązki informacyjne i promocyjne beneficjentów FEWiM 2021-2027,
 - ✓ Zamówienia publiczne przy realizacji projektów współfinansowanych z EFS i EFS+ w ramach Programów Regionalnych,
 - ✓ Zamówienia publiczne przy realizacji projektów współfinansowanych z EFRR w ramach Programów Regionalnych,
 - ✓ Ochrona danych osobowych i prawa autorskie przy realizacji projektów z Programów Regionalnych.
- Utrwalanie w formie wideo tzw. dobrych praktyk pokazujących korzyści, jakie Fundusze Europejskie przynoszą mieszkańcom regionu. W 2024 r. wyprodukowano 6 minireportaży (każdy w wersji długiej i krótkiej) prezentujących interesujące projekty finansowane z Funduszy Europejskich. Emisja materiałów odbyła się w telewizji regionalnej (TVP3 Olsztyn), u trzech nadawców lokalnych (TV Olsztyn, TV Mazury, Truso TV) w najatrakcyjniejszym dla widzów czasie (prime time) w terminach:
 - ✓ od 6 maja do 2 czerwca,
 - ✓ od 1 do 28 października,
 oraz na kanale You Tube *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur* (4 380 subskrybentów), które to dodatkowo zostały objęte także płatnymi działaniami reklamowymi w Internecie (Facebook ADS i Google ADS).

Filmy promujące wykorzystanie Funduszy Europejskich na Warmii i Mazurach otrzymały aż 2 statuetki za krótkie produkcje video podczas 15. edycji konkursu spotów reklamowych *Fundusze Europejskie w kadrze* w ramach Międzynarodowego Festiwalu Filmowego Camerimage (listopad).

Nagroda specjalna przypadła spotowi *Kortosfera Funduszy Europejskich – przestrzeń dla nauki i zabawy*, który ukazuje nowoczesne i kreatywne wykorzystanie Funduszy w przestrzeni naukowej. Wyróżnienie zdobyła produkcja *Fundusze Europejskie dla Ameryki*, w której przedstawiono historie mieszkańców regionu korzystających z europejskiego wsparcia. Produkcje samorządu województwa zyskały uznanie jury w kategorii filmów do 45 sekund.

- Kontynuacja publikacji wkładek prasowych *Fundusze na zmiany* w piątkowych wydaniach Gazety Olsztyńskiej. Ich średni łączny nakład wyniósł 15 tys. egzemplarzy, a średni współczynnik dotarcia każdego wydania wyniósł 9,7 tys. egzemplarzy. W 4-stronicowej wkładce znalazły się informacje o interesujących projektach zrealizowanych z RPO WiM 2014-2020 oraz fotorelacje z najważniejszych inwestycji ostatnich lat dofinansowanych z Funduszy Europejskich, informacje o Punktach Informacyjnych Funduszy Europejskich czy liczne wypowiedzi przedstawicieli Komisji Europejskiej. W 2024 r. wyemitowano 1 wkładkę. Każdy artykuł został zamieszczony na stronie www.gazetaolsztyńska.pl oraz na facebookowym profilu gazety (styczeń).

- Organizacja konferencji stacjonarnej pn. *Fundusze Europejskie dla Warmii Mazur w 2024 roku* (22 lutego). W wydarzeniu uczestniczyło 167 osób.
- Organizacja konferencji poświęconej wykorzystaniu Funduszy Europejskich na Warmii i Mazurach (grudzień). Uczestniczyło w niej 256 osób.
- Organizacja kampanii promocyjnej o szerokim zasięgu (outdoor). W okresie od 1 listopada do 11 grudnia trwały działania outdoor, które obejmowały ekspozycję materiałów reklamowych z okazji 20 lat Polski w Unii Europejskiej. Materiały były eksponowane na 8 megaboardach przy drodze ekspresowej S7, 250 paczkomatach, 30 autobusach miejskich (reklama full back) w Olsztynie, 71 ekranach LCD i 50 plakatach w pociągach PKP Regio.

Ponadto wyemitowano w 4 rozgłośniach 1 200 spotów związanych z kampanią oraz 10 specjalnych audycji w Radiu Olsztyn, które były poświęcone najciekawszym projektom zrealizowanym w województwie warmińsko-mazurskim przy wsparciu Funduszy Europejskich w ciągu 20 lat Polski w Unii Europejskiej. W celu sprawdzenia skuteczności działań przeprowadzono badania opinii społecznej przed oraz po przeprowadzeniu działań outdoor. W badaniu wzięła udział grupa 500 respondentów.

Elementem dodatkowym kampanii był konkurs odbywający się w 2 kategoriach: Mieszkańcy oraz Szkoły. Zadanie konkursowe polegało na nagraniu krótkiego filmu promującego projekty zrealizowane przy wsparciu Funduszy Europejskich. Najciekawsze filmy zostały wybrane w głosowaniu internautów, które trwało od 19 do 21 grudnia.

- Prowadzenie licznych kampanii internetowych, m.in. kampanii display, kampanii w wyszukiwarce Google, promocji wideo na YouTube, promocji postów graficznych i wideo na Facebooku. Dotyczyły one m.in. promocji nowego adresu strony internetowej, promocji dobrych praktyk z Funduszy Europejskich i promocji naborów. Koncentrowały się na konkretnych grupach docelowych województwa warmińsko-mazurskiego.
- Współorganizacja przez samorząd województwa warmińsko-mazurskiego wraz z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej Dni Otwartych Funduszy Europejskich, w tym obchodów 20-lecia Polski w UE (10-11 maja). Celem tej akcji było pokazanie mieszkańcom województwa jak Fundusze Europejskie zmieniają region Warmii i Mazur.

Zakupiono bilety na uroczysty koncert IX Symfonia d-moll op. 125 Ludwiga van Beethovena, zorganizowany w Hali Widowiskowo-Sportowej Urania w Olsztynie, obiekcie, który został zmodernizowany ze środków Funduszy Europejskich. W podniosły sposób podkreślono wymiar wspólnoty europejskiej oraz przynależności do niej Warmii i Mazur. Wyraźnie zaakcentowano wpływ Funduszy Europejskich na rozwój regionu. Udział w koncercie został zapewniony beneficjentom, którzy przyczynili się do wykorzystania Funduszy Europejskich na Warmii i Mazurach oraz mieszkańcom regionu (12 maja).

Innym zadaniem, wpisującym się w szeroko rozumiane działania promocyjne i wpływającym na rozwój Warmii i Mazur, jest upowszechnianie wśród mieszkańców regionu, w tym przedsiębiorców, informacji o możliwościach aplikowania o środki z Funduszy Europejskich. Działanie to jest możliwe dzięki funkcjonowaniu Sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich, które w 2024 r. realizowały swoje zadania w ramach umowy dotacyjnej z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej, tj. umowy nr DKP/BDG-II/PTFE/24/23.

- W 2024 r. w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonowały dwa Punkty Informacyjne, tj. Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Olsztynie oraz Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Elblągu. Każdy z tych punktów świadczył bezpłatne usługi informacyjne w odniesieniu do wszystkich programów finansowanych z Funduszy Europejskich w szczególności z:
 - Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
 - Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego+,
 - Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji,
 - Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury,
 - Funduszu Spójności,
 - Programów Komisji Europejskiej na lata 2021-2027.

Działania i formy świadczenia usług przez ww. Punkty Informacyjne przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Działania i formy świadczenia usług przez Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Olsztynie oraz Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Elblągu w 2024 r.

Lp.	Aktywności Sieci PIFE w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 r.	Wartość osiągniętego wskaźnika
1	Liczba konsultacji (osobiste + telefoniczne + mailowe + indywidualne)	5 633
2	Liczba Mobilnych Punktów Informacyjnych i całodziennych dyżurów	37
3	Liczba spotkań informacyjnych i szkoleń	63
4	Liczba spotkań informacyjnych w szkołach ponadpodstawowych	30
5	Liczba uczestników spotkań i szkoleń	3 454
6	Liczba stoisk informacyjnych	39
7	Liczba przeprowadzonych prelekcji	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Koordynacji Promocji.

- W przypadku programów zarządzanych centralnie przez Komisję Europejską, Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz programów w ramach Wspólnej Polityki Rolnej zarządzanych przez Ministra właściwego do spraw Rolnictwa i Rozwoju Wsi (z wyjątkiem Programu Rybactwo i Morze 2021-2027), PIFE świadczył usługi informacyjne w zakresie ogólnym, tj. nie świadczył usług konsultacji na etapie przygotowania wniosku o dotację oraz konsultacji na etapie realizacji projektów.

INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

6. Infrastruktura i środowisko

6.1. Planowanie przestrzenne

Organy samorządu województwa sporządzają plan zagospodarowania przestrzennego województwa oraz audyt krajobrazowy, a także prowadzą analizy i studia oraz opracowują koncepcje i programy odnoszące się do obszarów i problemów zagospodarowania przestrzennego.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Jednostką organizacyjną samorządu województwa warmińsko-mazurskiego odpowiedzialną za planowanie przestrzenne jest Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie.

W 2024 r. kontynuowano prace nad *Audytem krajobrazowym województwa warmińsko-mazurskiego* oraz *Modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa warmińsko-mazurskiego*. *Audyt* opracowywany jest dla obszaru województwa przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, na podstawie art. 38a i 38b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych. *Audyt krajobrazowy* to opracowanie, które ma na celu delimitację, charakterystykę i waloryzację krajobrazów na terenie województwa oraz wskazanie sposobów kształtowania i ochrony krajobrazu.

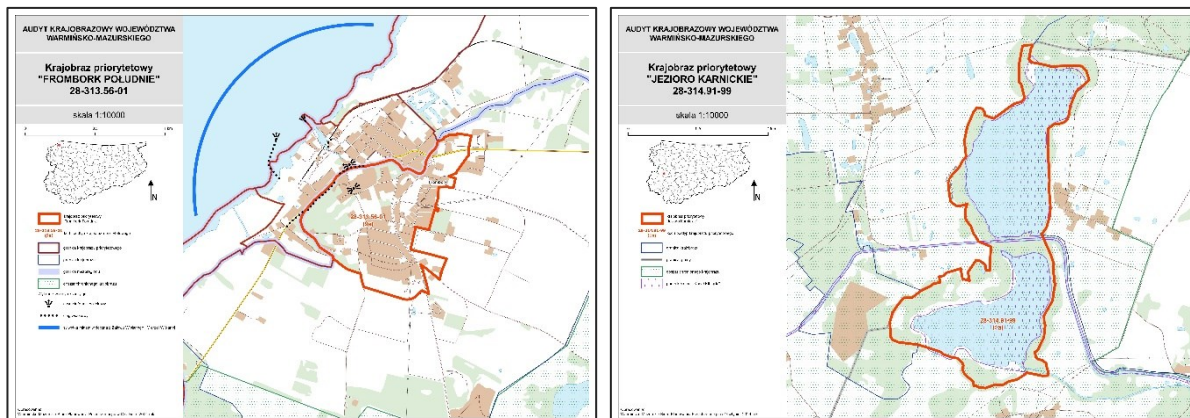
Celem sporządzenia *Audytu krajobrazowego* jest identyfikacja krajobrazów występujących na obszarze województwa, określenie ich cech charakterystycznych oraz dokonanie oceny ich wartości. W *Audycie* określa się krajobrazy występujące na obszarze danego województwa oraz lokalizację krajobrazów priorytetowych, rozumianych jako szczególnie cenne dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe. *Audyt* wskazuje zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów priorytetowych oraz krajobrazów w obrębie wybranych obszarów chronionych, a także formułuje rekomendacje i wnioski dotyczące ich kształtowania i ochrony.

W 2024 r. zakończono opracowywanie treści merytorycznych dokumentu. W pierwszym etapie projekt dokumentu prezentowany był w trybie roboczych konsultacji jednostkom i organom, właściwym do przedstawienia opinii. W ramach procedury formalno-prawnej zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, projekt audytu został przedstawiony do opiniowania, a następnie po rozpatrzeniu złożonych uwag i wprowadzeniu zmian, został wyłożony

do publicznego wglądu. W następnym etapie dokument przygotowywany jest do uchwalenia przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w marcu 2025 r.

Diagram 59. Przykładowe mapy krajobrazów priorytetowych

Źródło: opracowanie własne Warmińsko-Mazurskiego Biura Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2024.

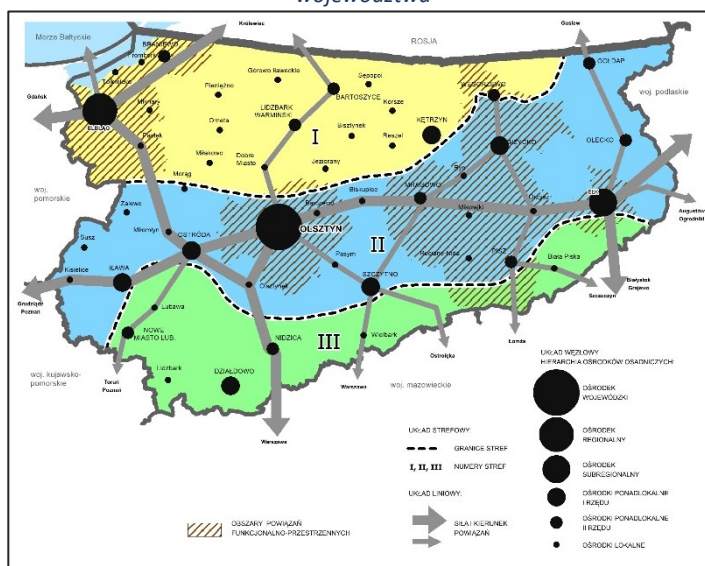
Zgodnie z przyjętym przez zarząd województwa Rzeczymym programem prac Warmińsko-Mazurskiego Biura Planowania Przestrzennego na 2024 r. sporządzano opracowania o charakterze studialno-analitycznym, odnoszące się do bieżącej problematyki regionu z zakresu gospodarki przestrzennej i powiązanych z nią zagadnień związanych z infrastrukturą techniczną, gospodarką, ochroną środowiska. W 2024 r. w biurze zostały wykonane opracowania takie jak:

- *Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa warmińsko-mazurskiego*

Opracowanie realizuje ujęcie wymiaru przestrzennego w strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa, określonego w art. 11 ust. 1c pkt 4 i 5 ustawy z dnia 5 marca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581). Zadanie to obejmuje sporządzenie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa oraz sformułowanie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki rozwoju.

W toku prowadzonych prac opracowano syntetyczną diagnozę uwarunkowań w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego oraz kluczowych elemen-

Diagram 60. Schemat powiązań funkcjonalno-przestrzennych województwa

Źródło: opracowanie własne Warmińsko-Mazurskiego Biura Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2024.

tów zagospodarowania przestrzennego na poziomie regionalnym. Uwzględniając wyniki diagnozy sporządzono projekt modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej. Model oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej województwa zostaną uszczegółowione i rozwinięte w planowanej aktualizacji *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa*, co zapewni spójność i integralność dokumentów.

- *Koncepcja regionalnego monitoringu przestrzennego*

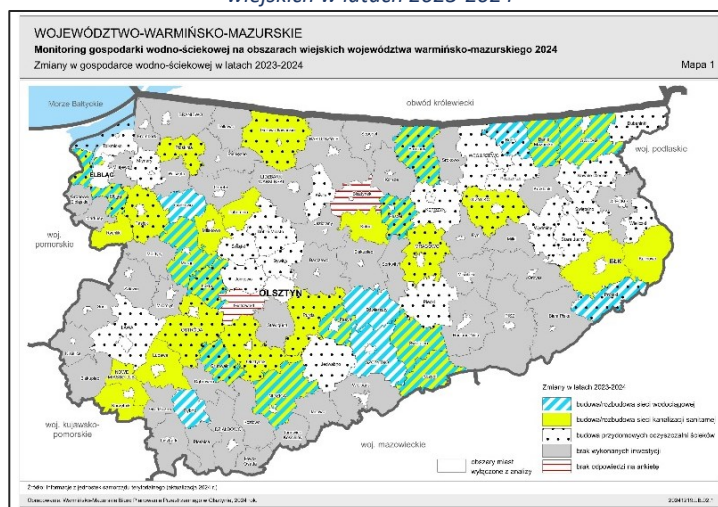
Zadanie obejmowało opracowanie założeń monitorowania wybranych zjawisk z wykorzystaniem systemów i narzędzi informacji przestrzennych. Regionalny monitoring przestrzenny jako proces systematycznego zbierania i analizowania danych jakościowych i ilościowych oraz informacji związanych z przestrzenią województwa pozwoli uzyskać niezbędne informacje do oceny stanu istniejącego i zachodzących zmian w określonym przedziale czasu. W ramach prowadzonych prac określono zakres monitoringu, w tym m.in. wybrano zagadnienia objęte monitorowaniem, określono zjawiska wraz z charakteryzującymi je wskaźnikami oraz wskazano powiązanie danego zagadnienia z zadaniami samorządu województwa.

Celem monitoringu będzie dostarczanie informacji na temat istniejącego zagospodarowania województwa oraz zachodzących zmian na poziomie regionalnym. W ramach prac dodatkowo powstała baza danych będzie stanowić źródło aktualnych danych, wykorzystywanych przy bieżących pracach biura, w tym przy planowanej aktualizacji *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa*.

- *Monitoring gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego (2024 r.)*

Opracowanie cykliczne, sporządzane corocznie od 2020 r., którego celem jest aktualizowanie kompleksowej bazy danych dotyczącej istniejących i planowanych rozwiązań infrastruktury technicznej w zakresie poboru i zaopatrzenia w wodę oraz utylizacji ścieków sanitarnych na obszarach wiejskich województwa. Podstawę prowadzenia monitoringu w przedmiotowym zakresie stanowi ankietyzacja jednostek samorządu terytorialnego. Dla pełnej i kompleksowej oceny pozyskane dane od jednostek, uzupełniono o dane statystyczne. Opierając się na zgromadzonych informacjach dokonano analizy i oceny zmian w przedmiotowym zakresie, jakie zaszły w 2023 r. Ponadto dla poszczególnych gmin opracowano karty, zawierające część opisową i graficzną, w zakresie opisu stanu gospodarki wodno-ściekowej.

Diagram 61. Zmiany w gospodarce wodno-kanalizacyjnej na obszarach wiejskich w latach 2023-2024

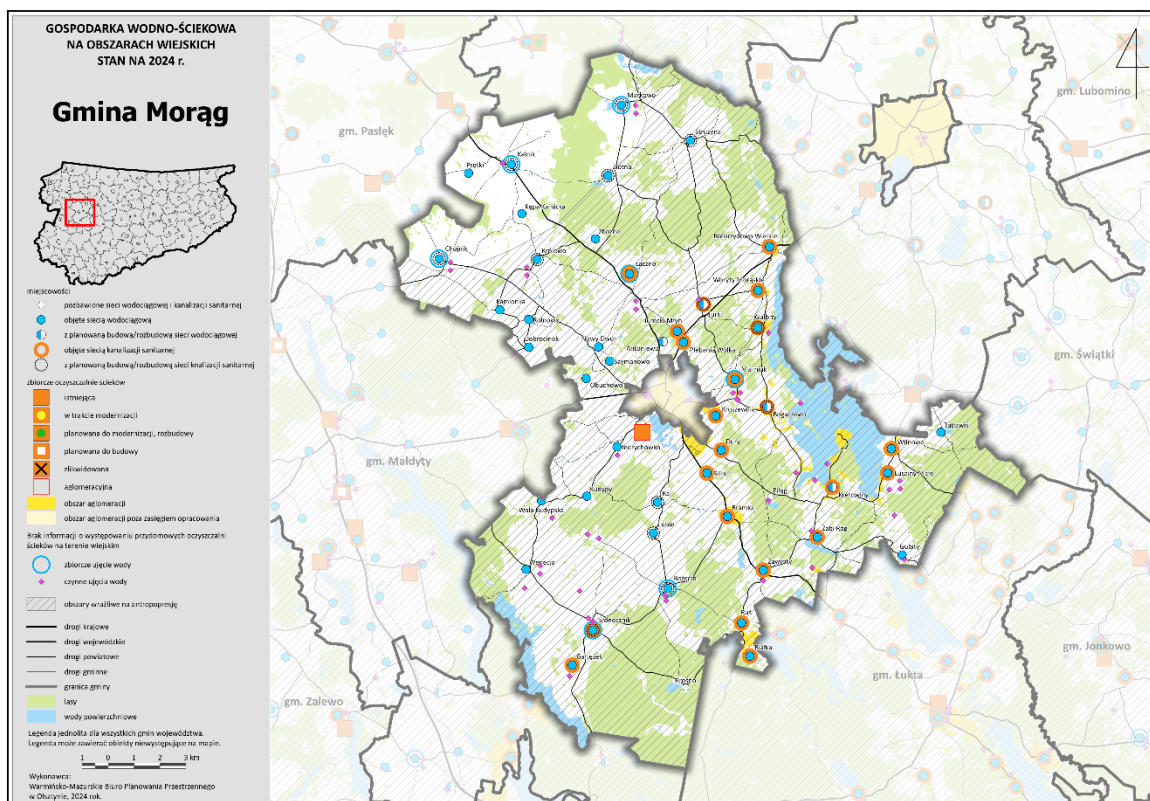

Źródło: opracowanie własne Warmińsko-Mazurskiego Biura Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2024.

- *Wektoryzacja granic obszarów chronionego krajobrazu*

Polegała na weryfikacji, wyznaczeniu granic i dopasowaniu ich do granic działek ewidencyjnych. W 2024 r. przeprowadzono wektoryzację następujących obszarów: Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno, Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Boreckiej, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Gołdapy i Węgorapy, Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Oświn, Obszar Chronionego Krajobrazu Grabowo, Obszar Chronionego Krajobrazu Jarki, Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Szeskich.

Diagram 62. Przykładowa karta sporządzona w ramach Monitoringu gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego – gmina Morąg

Źródło: opracowanie własne Warmińsko-Mazurskiego Biura Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2024.

W Warmińsko-Mazurskim Biurze Planowania Przestrzennego w Olsztynie realizowano również bieżące zadania w zakresie numeracji dróg gminnych i powiatowych, w tym przygotowywano projekty uchwał oraz prowadzono rejestry dróg. W 2024 r. zarząd województwa, na podstawie art. 10 ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, podjął 35 uchwał w sprawie nadawania numerów drogom gminnym i powiatowym (48 uchwał w 2023 r.).

Ponadto w imieniu Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego prowadzono sprawy w zakresie sporządzania odpowiednio wniosków, opinii i uzgodnień do aktów planowania przestrzennego oraz decyzji lokalizacyjnych. Wobec powyższych spraw zarząd województwa zajmuje stanowisko w postaci postanowienia uzgadniającego, wyrażenia opinii lub złożenia wniosków. W biurze przygotowywane są w imieniu zarządu województwa projekty stanowisk w ww. zakresie.

Informacje o liczbie sporządzonych w 2024 r. przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego informacji, uzgodnień lub opinii przedstawione zostały na diagramie nr 63.

Diagram 63. Uzgodnienia, opinie, informacje sporządzone przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego • Uzgodnienie 174 projektów planów (210 w 2023 r.)	Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin • Uzgodnienie 2 projektów studiów (24 w 2023 r.)	Inwestycje drogowe • Sporządzenie 92 opinii do projektów inwestycji drogowych (96 w 2023 r.)
Inwestycje kolejowe • Zaopiniowano 8 projektów (1 w 2023 r.)	Strategiczne inwestycje w zakresie sieci przesyłowych • Zaopiniowano 2 projekty (0 w 2023 r.)	Inwestycje towarzyszące inwestycji w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu • Zaopiniowano 3 projekty (0 w 2023 r.)
Wnioski o ustalenie lokalizacji biogazowni rolniczych • Zaopiniowanie 3 wnioski (0 w 2023 r.)	Wnioski o ustalenie lokalizacji inwestycji mieszkaniowych • Sporządzenie informacji do wniosków (7 w 2023 r.)	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Warmińsko-Mazurskiego Biura Planowania Przestrzennego w Olsztynie.

6.2. Infrastruktura

Infrastruktura jest jednym z fundamentów rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego. Jej transformacja integruje zagadnienia społeczne i społeczno-gospodarcze z zagadnieniami środowiskowymi. Konieczność dalszego rozwoju szeroko rozumianej infrastruktury wynika z oceny aktualnego stanu spójności przestrzennej Warmii i Mazur z otoczeniem oraz spójności wewnętrznej. Nowoczesnej infrastruktury wymagają mieszkańcy chcący aktywnie uczestniczyć w globalnej wymianie wiedzy oraz pragnący swobodnie przemieszczać się zarówno wewnątrz regionu, jak i poza nim.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Transport kolejowy

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1944 z późn. zm.), organizatorem publicznego transportu zbiorowego, w zależności od zasięgu przewozów, jest gmina, związek międzygminny, powiat (miasto na prawach powiatu), związek powiatów, województwo lub minister właściwy do spraw transportu.

Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego został uchwalony przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego (uchwała nr XXX/582/2013 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 września 2013 r.).

Aktualizacja *Planu* została uchwalona w dniu 26 sierpnia 2015 r. uchwałą nr IX/2015/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Kolejna aktualizacja *Planu* miała miejsce w 2023 r., kiedy to

7 listopada 2023 r. Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął uchwałę nr LIV/826/23 w sprawie przyjęcia Aktualizacji nr II Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Wojewódzkie kolejowe przewozy pasażerskie w ramach publicznego transportu zbiorowego przedstawione zostały w tabeli 2.

Tabela 2. Wojewódzkie kolejowe przewozy pasażerskie w ramach publicznego transportu zbiorowego

Lp.	Plan Transportowy wg II Aktualizacji. Planowane linie komunikacyjne w sieci połączeń kolejowych o charakterze użyteczności publicznej	Ilość poc.	Realizacja przewozów w 2024 r. zgodnie z Umową IG-I.1/2021-2026 z dnia 23 listopada 2020 r. w ramach środków finansowych przewidzianych w Wieloletniej Prognozie Finansowej	Ilość poc.
1.	Linia Nr 9 odcinek Iława – Działdowo, Iława – Malbork	20	Linia Nr 9 odcinek Iława – Działdowo, Iława – Malbork	20
2.	Linia Nr 38 odcinek Ełk – Grajewo (Białystok)	8	Linia Nr 38 odcinek Ełk – Grajewo (Białystok)	8
3.	Linia Nr 216 odcinek Olsztyn – Działdowo	10	Linia Nr 216 odcinek Olsztyn – Działdowo	10

Lp.	Plan Transportowy wg II Aktualizacji. Planowane linie komunikacyjne w sieci połączeń kolejowych o charakterze użyteczności publicznej	Ilość poc.	Realizacja przewozów w 2024 r. zgodnie z Umową IG-I.1/2021-2026 z dnia 23 listopada 2020 r. w ramach środków finansowych przewidzianych w Wieloletniej Prognozie Finansowej	Ilość poc.
4.	Linia Nr 219 odcinek Olsztyn – Szczytno – Pisz – Ełk	14	Linia Nr 219 odcinek Olsztyn – Szczytno – Pisz – Ełk	9
5.	Linia Nr 220/221 odcinek Olsztyn – Gutkowo – Braniewo	10	Linia Nr 220/221 odcinek Olsztyn – Gutkowo – Braniewo, uruchomione od 10.12.2023 r.	6
6.	Linia Nr 220/204 odcinek Olsztyn – Bogaczewo – Elbląg	16	Linia Nr 220/204 odcinek Olsztyn – Bogaczewo – Elbląg	16
7.	Linia Nr 353 odcinek Olsztyn – Iława – Toruń – (Bydgoszcz)	19	Linia Nr 353 odcinek Olsztyn – Iława – Toruń – (Bydgoszcz)	19
8.	Linia Nr 353/38 odcinek Olsztyn – Korsze – Ełk	16	Linia Nr 353/38 odcinek Olsztyn – Korsze – Ełk	16
9.	Linia Nr 353/9 odcinek Olsztyn – Iława – Gdańsk – Gdynia Główna	2	Linia Nr 353/9 odcinek Olsztyn – Iława – Gdańsk – Gdynia Główna	2
10.	Linia Nr 219/35/724 odcinek Olsztyn – Szczytno – Szymany Lotnisko	6	Linia Nr 219/35/724 odcinek Olsztyn – Szczytno – Szymany Lotnisko	2
11.	Linia Nr 219/35 odcinek Olsztyn – Szczytno – Wielbark – Chorzele-Ostrołęka	8	Linia Nr 219/35 odcinek Olsztyn – Szczytno – Wielbark – Chorzele, uruchomione od 10.12.2023 r.	6
12.	Linia Nr 221/220/219/35 odcinek Braniewo – Olsztyn Gł. – Chorzele	4	Linia Nr 221/220/219/35 odcinek Braniewo – Olsztyn Gł. – Chorzele, uruchomione od 10.12.2023 r.	4

Źródło: opracowanie własne Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

23 listopada 2020 r. województwo warmińsko-mazurskie, jako organizator publicznego transportu zbiorowego w rozumieniu art. 7 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym, zawarł z Operatorem POLREGIO S.A. Umowę IG-I.1/2021-2026 o wykonywanie wojewódzkich kolejowych przewozów pasażerskich w ramach świadczenia usług publicznych na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego i województw sąsiednich w latach 2021-2026. Umowa zabezpiecza realizację przewozów kolejowych na terenie województwa przy rocznej (od 2024 r.) pracy eksploatacyjnej nie mniejszej niż 3 000 000 i nie większej niż 3 378 492 pockm. Całkowita, planowana wartość umowy wynosi 473,5 mln zł. Rozbieżności w ilości połączeń kolejowych zaplanowanych do realizacji i określonych w *Planie zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego* wynikają z corocznego konstruowania optymalnego Roczego Rozkładu Jazdy (RRJ) pociągów w ramach środków finansowych określonych w budżecie województwa.

Transport autobusowy

W 2024 r. funkcjonowało 14 wojewódzkich linii komunikacyjnych, na których wykonywano przewozy autobusowe o charakterze użyteczności publicznej, z dofinansowaniem ze środków Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych. Przewozy autobusowe realizowano na następujących trasach:

- Gołdap – Ełk przez Olecko
- Iława – Kurzętnik przez Lubawę
- Węgorzewo – Giżycko przez Kruklanki
- Biskupiec – Kętrzyn przez Reszel
- Ełk – Giżycko przez Ranty
- Braniewo – Bartoszyce przez Lelkowo
- Szymany – Mikołajki przez Mrągowo
- Gołdap – Węgorzewo przez Banie Maz.
- Olsztyn – Ełk przez Mrągowo
- Działdowo – Ostróda przez Dąbrówno
- Olsztyn – Lidzbark przez Ostródę
- Olsztyn – Szczytno przez Dźwierzuty
- Giżycko – Pisz przez Orzysz
- Braniewo – Elbląg przez Tolkmicko

Celem tego działania jest przywracanie komunikacji autobusowej na liniach o niskiej rentowności oraz sukcesywne wypełnianie tzw. komunikacyjnych białych plam, czyli miejsc, do których dziś transport publiczny nie dociera lub w których istniejąca oferta przewozowa jest na tyle uboga, że nie zaspokaja potrzeb społecznych w oczekiwanym stopniu. Wojewódzkie połączenia autobusowe stanowią uzupełnienie sieci połączeń kolejowych. Celem uruchomienia autobusowych linii komunikacyjnych o charakterze użyteczności publicznej jest zapewnienie bezpośrednich połączeń pomiędzy sąsiadującymi ze sobą miastami powiatowymi oraz pomiędzy miastami powiatowymi i stolicą województwa – przede wszystkim tam, gdzie połączenia takiego nie zapewniają przewozy kolejowe. Wojewódzkie połączenia autobusowe o charakterze użyteczności publicznej w założeniu stanowią uzupełnienie sieci połączeń kolejowych. Na liniach autobusowych, przebiegających po trasach równoległych do przebiegu linii kolejowych, połączenia o charakterze użyteczności publicznej wykonywane są w godzinach uzupełniających ofertę kolejową, w sposób niezagrażający funkcjonowaniu połączeń kolejowych i nie wpływający ujemnie na ich rentowność.

Infrastruktura drogowa

W 2023 r. zaczęła obowiązywać *Strategia rozwoju Zarządu Dróg Wojewódzkich w Olsztynie na lata 2023-2030*, która stanowi kontynuację poprzedniej strategii, przewidzianej na lata 2015-2022. Wpisuje się ona w *Plan rozwoju sieci drogowej dróg wojewódzkich województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2012-2020 z perspektywą do roku 2030*. Wyznacza ona cztery główne cele strategiczne oraz programy i działania określające sposoby osiągnięcia tych celów.

- *Cel 1: Przywrócenie pełnej przejezdności sieci dróg wojewódzkich*

Zakłada realizację działań mających na celu wyeliminowanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężarowych i wielkogabarytowych przez podnoszenie nośności dróg i obiektów inżynierskich oraz

likwidację ograniczeń skrajni (szczególnie na mostach). W 2024 r. w tym obszarze Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie (ZDW) realizował:

- dwa zadania, uzyskując dofinansowanie z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg:
 - *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 604 na odc. Robaczewo – Drogowy Odcinek Lotniskowy (DOL) – Wielbark.* W 2024 r. kontynuowano uzupełniające roboty budowlane i rozpoczęto przygotowania do realizacji budowy dróg serwisowych DOL wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Rozliczenie inwestycji przewidziano na 2026 r.
 - *Rozbudowa drogi wojewódzkiej 513 Lidzbark Warmiński – Wozławki.* W 2024 r. kontynuowano realizację robót budowlanych; ich zakończenie planowane jest na III kwartał 2025 r.
- jedno zadanie z dofinansowaniem z Rządowego Funduszu Polski Ład w ramach Programu Inwestycji Strategicznych:
 - *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 527 na odcinku granica województwa – Kwieńtiewo.* W 2024 r. zakończono realizację robót budowlanych i rozliczono projekt.
- jedno zadanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2014-2020:
 - *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 527 na odcinku Morąg – Łukta z podziałem na etapy: etap I odcinek Morąg – Bramka, etap III odcinek Florczaki – Łukta.* W 2024 r. zakończono realizację robót budowlanych i rozliczono zadanie.
- dwa zadania w ramach programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027:
 - *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 527 na odcinku Morąg – Łukta: etap II odcinek Bramka – Florczaki.* W 2024 r. prowadzono roboty budowlane.
 - *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 527 na odcinku od ul. Dybowskiego na terenie m. Olsztyna do Węzła Olsztyn Południe w podziale na etapy: etap I od granicy miasta Olsztyna do Węzła Olsztyn Południe.* W listopadzie 2024 r. podpisano umowę i rozpoczęto realizację robót budowlanych. Planowane zakończenie robót budowlanych w 2027 r.
- zadanie w ramach programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027:
 - *Rozbudowa międzyregionalnego ciągu komunikacyjnego Kętrzyn – wschodnia granica województwa, na odcinkach DW 592, DW 655, DW 653, w którego skład wchodzi podzadania:*
 - a. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 592 na odcinku Kętrzyn – Giżycko.* We wrześniu 2024 r. podpisano umowę na roboty budowlane; planowane zakończenie robót budowlanych w 2027 r.
 - b. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 655 na odcinku Mazuchówka – Olecko.* W listopadzie 2024 r. podpisano umowę na roboty budowlane; planowane zakończenie robót budowlanych w 2027 r.
 - c. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 653 na odcinku Olecko – granica województwa.* W październiku 2024 r. podpisano umowę i rozpoczęto realizację robót budowlanych; planowane zakończenie robót budowlanych w 2026 r.

Ważną częścią przywracania pełnej przejezdności sieci dróg wojewódzkich jest likwidacja ograniczeń na obiektach mostowych. W 2024 r. wykonano przebudowę siedmiu przepustów oraz realizowano inwestycje na dwóch większych obiektach inżynierskich:

1. *Rozbiórka starego i budowa nowego mostu nad rzeką Liwą w km 45+512 drogi wojewódzkiej nr 515 w miejscowości Kamieniec* – zadanie zakończone,
2. *Budowa przepustu w miejscu istniejącego mostu przez kanał między jeziorami w km 19+879 (stary kilometr 18+269) drogi wojewódzkiej nr 542 w msc. Dąbrówno* – zakończenie w styczniu 2025 r.; na to zadanie ZDW uzyskał dofinansowanie z budżetu państwa w wys. 1,2 mln zł.

Równolegle ZDW stale prowadzi działania związane z przygotowaniem dokumentacyjnym dla małych i dużych zadań inwestycyjnych, planowanych do realizacji w najbliższej przyszłości.

- **Cel 2: Poprawa bezpieczeństwa**

- *Program budowy i utrzymania parkingów*

Program ten powstał z myślą o zapewnieniu bezpieczeństwa podróżnym. Parkingi stworzone przy drogach wojewódzkich pozwalają na korzystanie z uroków natury podczas odpoczynku w czasie podróży, co w znacznym stopniu zwiększa poziom bezpieczeństwa na drogach wojewódzkich. W ramach programu powstało 31 takich miejsc na terenie całego województwa. W 2024 r. działania w tym zakresie polegały na utrzymaniu dobrego stanu technicznego, ładu i estetyki na istniejących parkingach.

- *Program budowy chodników przy drogach wojewódzkich*

W 2024 r. ZDW kontynuował realizację *Programu budowy chodników przy drogach wojewódzkich*, który zakłada budowę chodników przede wszystkim w małych miejscowościach, gdzie występuje pilna potrzeba zwiększenia bezpieczeństwa przez oddzielenie ruchu pieszego od samochodowego. W programie przyjęto 50-procentowy udział finansowy jednostek samorządu terytorialnego, na których terenie jest realizowane zadanie. W 2024 r. zrealizowano 7 zadań, obejmujących 4,7 km chodników, 15 zatok autobusowych/peronów.

Ich łączna wartość to ponad 13 mln zł, z czego 12,4 mln zł to środki własne, 1,3 mln zł – dotacje jednostek samorządu terytorialnego. Dla porównania, w 2023 r. zrealizowano 11 takich inwestycji, a ich koszt wyniósł ponad 13 mln zł.

- *Program budowy stanowisk do ważenia pojazdów*

Na drogach wojewódzkich obecnie dostępnych jest 19 miejsc do kontroli, a docelowo zlokalizowanych ma być 26 takich miejsc, których wykonanie planuje się do końca 2030 r. Do wykonania pozostały stanowiska do ważenia na odcinkach planowanych przebudów

Diagram 64. Program budowy chodników przy drogach wojewódzkich

7 inwestycji

ponad 13 mln zł

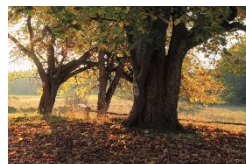
Źródło: opracowanie własne
Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

tj. skrzyżowanie DW 590/592 obręb Korsze; DW 651 obręb Żytkiejmy, DW 655 obręb Wydmyny, natomiast pozostałe 4 miejsca (DW 538 Biskupiec, DW 507/DK51 Dobre Miasto, DW 537/542 Frygnowo, DW 593/595 Jeziorany) stanowią rezerwowe dodatkowe lokalizacje.

– *Program Zielona Droga*

Program ten stanowi powrót ZDW do tradycji drogowców odpowiedzialnych za kształtowanie zieleni przydrożnej i opieki nad nią. Dzięki programowi zieleń jest odtwarzana, pielęgnowana, ratowane są historyczne aleje przydrożne. Także w ramach bieżącego utrzymania dróg oraz realizacji inwestycji drogowych ZDW dokonuje wielu nasadzeń drzew, które nie są formalnie objęte programem Zielona Droga. Nowych nasadzeń zawsze dokonuje się w bezpiecznej odległości od drogi. W 2024 r. dzięki Zielonej Drodze ZDW wykonał nasadzeń 200 drzew. Poza programem, w ramach bieżącego utrzymania dróg oraz inwestycji drogowych w 2024 r. posadzono kolejne 3 186 drzew (wobec 4 731 w 2023 r.).

Diagram 65. Program Zielona Droga

**Nasadzenia
i pielęgnacja
3 386 drzew**

Źródło: opracowanie własne
Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

– *Program odnowy nawierzchni*

W ramach tego programu ZDW zrealizował w 2024 r. odnowę nawierzchni na kolejnych najbardziej zniszczonych odcinkach dróg wojewódzkich o łącznej długości 30,2 km za kwotę 32,7 mln zł. Kontynuacja programu w następnych latach jest w dalszym ciągu niezbędna, ale zależeć będzie od możliwości finansowych województwa i ZDW.

Diagram 66. Program odnowy nawierzchni dróg

30,2 km dróg

32,7 mln zł

Źródło: opracowanie własne
Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

• *Cel 3: Nowoczesne zarządzanie posiadanymi zasobami*

– *Standaryzacja bieżącego utrzymania dróg*

W latach 2018-2019 ZDW wprowadził system jednorodnej informacji dotyczącej oznakowania dróg i organizacji ruchu, który usprawnia zarządzanie ruchem i wspomaga wiele działań z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego. W związku z przejściem przez województwo warmińsko-mazurskie nowych odcinków dróg, będących starodrożami dróg krajowych, w 2024 r. ZDW czynił przygotowania do aktualizacji i ustalenia standardów zimowego i letniego utrzymania dróg wojewódzkich – zarówno dla nowo przejętych odcinków, jak i odcinków przebudowanych w latach poprzednich. Uchwała zarządu województwa w tej sprawie zostanie podjęta w 2025 r. Ewentualne kolejne zmiany standardów, wynikające m.in. z wyników pomiaru ruchu w 2025 r. będą procedowane nie częściej niż raz w roku kalendarzowym.

– *Program nowoczesnej ewidencji*

W ramach programu nowoczesnej ewidencji ZDW wdrożył system fotorejestracji i ewidencji całej sieci dróg wojewódzkich naszego regionu, który w bardzo skuteczny sposób usprawnia pracę w sferze zarządzania drogami. Odbywa się to poprzez sukcesywne aktualizacje danych na odcinkach, których zagospodarowanie uległo zmianie wskutek budowy, przebudowy lub remontu, a także wprowadzanie danych dla nowych dróg wojewódzkich „otrzymanych” od GDDKiA jako starodroży dróg krajowych. Ponadto w 2024 r. został pozytywnie rozstrzygnięty wniosek ZDW o dofinansowanie z programu *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027* projektu *Wdrożenie platformy e-usług publicznych w ZDW w Olsztynie*. Projekt będzie realizowany w latach następnych.

– *Program nowoczesnej diagnostyki*

W 2024 r. ZDW jako pierwszy zarząd dróg w Polsce zastosował innowacyjną metodę kontroli stanu nawierzchni, analizując jeden z podstawowych wskaźników nierówności podłużnej, którym jest International Roughness Index (IRI). Metoda ta polega na bieżącym analizowaniu danych, pochodzących z czujników, które są instalowane na wszystkich pojazdach grupy Volkswagen od 2021 r. Specjalny algorytm, analizując te dane, wykrywa odcinki dróg, na których nastąpiło nagłe pogorszenie stanu nawierzchni. Należy podkreślić, że głównym atutem tych materiałów jest ich aktualność, a także zakres obejmujący każdy pas ruchu oraz dowolną kategorię drogi. Pozwala to analizować bieżący stan nawierzchni drogowych zarówno tych zakwalifikowanych do remontu, jak też nowo przebudowanych, monitorować odcinki newralgiczne i reagować z odpowiednim wyprzedzeniem tam, gdzie wskaźnik równości wzrasta. Metoda ta bardzo efektywnie wspomaga zarządcę drogowego w administrowaniu siecią drogową w szczególności pod względem analizy stanu nawierzchni i bieżących potrzeb remontowych.

– *Laboratorium drogowe*

Laboratorium drogowe ZDW funkcjonuje od 2016 r., a w 2019 r. dokonano jego znaczącej rozbudowy i wyposażono w nowoczesny sprzęt. W 2024 r. prowadzono intensywne badania laboratoryjne i polowe dotyczące jakości wykonywanych robót i wbudowywanych materiałów przy realizacji inwestycji na drogach wojewódzkich. Ponadto rozpoczęto prace nad projektem rozbudowy o nowy budynek laboratorium w celu rozszerzenia zakresu badań dotyczących jakości wykonywanych robót budowlanych.

– *Zmiany w strukturze organizacyjnej*

ZDW stale dostosowuje swoją strukturę organizacyjną, aby zoptymalizować skuteczność swych działań i realizację celów. Stan zatrudnienia w 2024 r. wynosił 227 etatów. Wszyscy pracownicy delegowani są na liczne kursy, szkolenia i warsztaty w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych i poszerzania wiedzy. Z uwagi na znacznie zwiększony budżet na najbliższe lata i związane z tym zwiększenie ilości zadań i projektów, ZDW przewiduje zmiany organizacyjne i wzmocnienie kadrowe w 2025 r.

– *Poprawa warunków pracy*

ZDW prowadzi sukcesywne działania w celu poprawy warunków pracy, stawiając na ekonomiczne oraz ekologiczne rozwiązania. W 2024 r. kontynuowano gruntowną modernizację budynku administracyjno-biurowego ZDW oraz modernizację budynków biurowych Rejonów Dróg Wojewódzkich i Obwodów Drogowych. Zakończono prace budowlane przy budowie Obwodu Drogowego w Wieliczkach (w strukturach Rejonu Dróg w Olecku). Realizowano także prace końcowe przy budowie Obwodu Drogowego w Morągu, zmodernizowano bazę Obwodu Drogowego w Pieniężnie (w strukturach Rejonu Dróg w Elblągu). Rozstrzygnięte zostało postępowanie na zagospodarowanie terenu bazy Obwodu Drogowego w Biskupcu (w strukturach Rejonu Dróg w Kętrzynie). Wykonano projekt rozbudowy bazy Obwodu Drogowego w Iławie (w strukturach Rejonu Dróg w Nidzicy) oraz projekt dostosowania budynku biurowego Rejonu Dróg w Olecku dla osób niepełnosprawnych.

• *Cel 4: Budowa alternatywnego układu drogowego dla urządzeń transportu osobistego (UTO)*

– *Kompleksowa budowa sieci tras rowerowych i UTO w województwie warmińsko-mazurskim*

ZDW od 2021 r. realizuje ww. program zorientowany na poprawę bezpieczeństwa na drogach publicznych, zrównoważonego rozwoju, ekologii i tworzenia warunków dla zdrowego trybu życia. Celem jest rozwój spójnej sieci tras komunikacji rowerowej (dojazdy do pracy, szkoły, miejsc użyteczności publicznej, węzłów przesiadkowych) oraz urządzeń transportu osobistego, co pozwoli na zwiększenie wykorzystania zeroemisyjnych środków transportu. Planuje się budowę 1 650 km dróg dla rowerów oraz UTO za kwotę ok. 4 mld zł.

Ze względu na specyfikę zadań oraz ich szeroki zakres w 2023 r. została utworzona oddzielna komórka organizacyjna – Zespół ds. Komunikacji Rowerowej oraz wydzielono zakres jej działania jako odrębny cel strategiczny w strategii rozwoju ZDW. Najważniejsze efekty jej działań w 2024 r. to:

1. Produkcja profesjonalnego klipu promującego bezpieczne poruszanie się rowerami oraz UTO, przy współpracy z Młodzieżowym Sejmikiem Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
2. Inauguracja kampanii *SafeBike – kampania na kótkach* na konferencji prasowej z udziałem lokalnych mediów i partnerów wraz z prezentacją spotu (w 2024 r. kampania skierowana była do młodzieży jako grupy docelowej).
3. Uruchomienie w mediach społecznościowych kanałów propagujących kampanię *SafeBike – kampania na kótkach* (Facebook, Instagram, Tik Tok) w celu zwiększenia zasięgów na całe województwo, jak i poza jego granicami.
4. Udział w wydarzeniach, na których propagowana była kampania *SafeBike – kampania na kótkach* oraz bezpieczne poruszanie się rowerami oraz UTO (wydarzenia w szkołach podstawowych, rajd rowerowy w Nidzicy podczas podpisania umowy na realizację dróg dla rowerów, promocja kampanii przed i w trakcie meczów piłki siatkowej drużyny Plusligi Indykpol AZS Olsztyn, udział w wydarzeniu CAMPUS Polska Przyszłości, Piknik *Love Rower*, Piknik Unii Europejskiej w Olsztynie).
5. Uruchomienie współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Olsztynie.
6. Podpisanie listu intencyjnego z Wójtem Gminy Rozogi w sprawie budowy dróg dla rowerów.

7. Produkcja komiksu *To co, widzimy się jutro?* promującego kampanię SafeBike.
8. Dnia 2.08.2024 r. podpisano dwie umowy na realizację dróg dla rowerów w ciągu dróg wojewódzkich nr 538, 545, 604 i 650 w gminach Nidzica, Kętrzyn i Srokowo (łącznie ok. 20 km, rozpoczęcie robót nastąpiło dnia 23.08.2024 r., łączna kwota umów: 37,6 mln zł).
9. Dnia 3.09.2024 r. podpisano umowę na pełnienie nadzoru inwestorskiego w ramach realizacji dróg dla rowerów w ciągu dróg wojewódzkich nr 538, 545, 604 i 650 w gminach Nidzica, Kętrzyn i Srokowo (kwota umowy: 691 tys. zł).
10. Zorganizowano szeroko zakrojone spotkania ze wszystkimi jednostkami samorządu terytorialnego województwa (gminy, powiaty) w celu realizacji programu kompleksowej budowy sieci tras rowerowych i UTO w województwie warmińsko-mazurskim przy wykorzystaniu środków pochodzących z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, których celem było wytypowanie dróg dla rowerów do realizacji.
11. Zrealizowano instalację licznika rowerowego w ciągu drogi dla rowerów w Wilkasach.
12. Zlecono wydruk opracowań i przekazano wszystkim współpracującym i zainteresowanym jednostkom: *Polityka Rowerowa ZDW*, *Bezpieczne drogi rowerowe* (materiał bazowy dla kampanii promocyjno-edukacyjnej).
13. We współpracy z ZDW w Katowicach opracowano wytyczne techniczne do projektowania dróg dla rowerów.
14. Zorganizowano wizytę techniczną w niemieckiej miejscowości Darmstadt z udziałem władz województwa warmińsko-mazurskiego oraz władz związkowego kraju Hesji w celu wymiany doświadczeń w zakresie projektowania i realizacji dróg dla rowerów oraz podjęcia współpracy w celu wypracowania właściwych i bezpiecznych rozwiązań.

Infrastruktura lotnicza

Port Lotniczy Olsztyn-Mazury w Szymanach, zarządzany przez Spółkę Warmia i Mazury Sp. z o.o., w 2024 r. kontynuował działania zmierzające do rozwoju siatki połączeń lotniczych, optymalizacji działalności operacyjnej oraz maksymalnego wykorzystania infrastruktury portu w celu dywersyfikacji źródeł przychodów i stabilizacji finansowej.

W związku z trudnymi uwarunkowaniami rynkowymi, takimi jak wzrost kosztów operacyjnych, ograniczenia floty wynikające z problemów technicznych przewoźników oraz zmieniające się trendy w podróżowaniu, spółka skupiła się na strategicznych działaniach obejmujących:

- rozwój siatki połączeń pasażerskich, w tym czarterowych,
- intensyfikację współpracy z touroperatorami oraz przewoźnikami lotniczymi,
- dalszą rozbudowę sektora cargo w oparciu o projekt *Olsztyn-Mazury Food Cluster*,
- wdrażanie inwestycji infrastrukturalnych podnoszących bezpieczeństwo operacyjne,

- optymalizację kosztów operacyjnych w ramach strategii „zielonego lotniska”.

W 2024 r. Port Lotniczy Olsztyn-Mazury mierzył się ze skutkami rosnących kosztów operacyjnych, w tym wyższych cen paliwa lotniczego oraz inflacji, które znacząco wpływały na rentowność linii oraz portów lotniczych w całej Europie. Dodatkowo problemy techniczne i logistyczne przewoźników lotniczych, takie jak konieczność długookresowego serwisowania samolotów czy opóźnienia w dostawie nowych statków powietrznych znacząco ograniczyły dostępność floty i zmusiły linie lotnicze do priorytetowego traktowania najbardziej dochodowych tras z dużych lotnisk. W efekcie mniejsze, regionalne porty lotnicze takie jak Olsztyn-Mazury znalazły się w trudnej sytuacji, często uniemożliwiającej planowany rozwój siatki połączeń pasażerskich. Pomimo trudności związanych m.in. z decyzją linii lotniczej Wizz Air o tymczasowym zawieszeniu dwóch tras w siatce połączeń lotniska w Szymanach, argumentowaną koniecznością serwisowania wadliwych silników w kilkudziesięciu Airbusach A320neo tego przewoźnika i związanym z tym chwilowym spadkiem liczby pasażerów, władze regionalnego lotniska były skoncentrowane na wzmocnieniu istniejącej oferty lotów oraz rozwoju nowej siatki połączeń pasażerskich zarówno w ruchu regularnym, jak i czarterowym.

W sumie w 2024 r. odprawiono 72 246 pasażerów (wobec 142 587 pasażerów w 2023 r.) oraz obsłużono 3 965 operacji lotniczych. Od uruchomienia portu w 2016 r. skorzystało z niego łącznie 858 893 osoby. Jak pokazuje diagram 67 po okresie pandemii w latach 2020-2022, ruch na lotnisku Olsztyn-Mazury zaczął się dynamicznie odbudowywać i tendencja ta utrzymałaby się, gdyby nie problemy techniczne przewoźnika Wizz Air, które doprowadziły do ograniczenia dostępności floty. W konsekwencji wpłynęło to na spadek liczby obsłużonych podróży.

Statystyka połączeń lotniczych w 2024 r. przedstawiona została na diagramie nr 68.

Diagram 67. Ruch lotniczy w latach 2016-2024

Źródło: opracowanie własne Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

Diagram 68. Statystyki połączeń lotniczych Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury

Wizzair: 110 operacji 16 119 pasażerów obłożenie 70,04%:	Luton: 58 operacji / 8 822 pasażerów / obłożenie 64,1%; Dortmund: 52 operacje / 7 297 pasażerów / obłożenie 76,7%;	Ryanair: 206 operacji 31 660 pasażerów obłożenie 81,2%:	Stansted: 206 operacji / 31 660 pasażerów / obłożenie 81,2%;
LOT: 210 operacji 11 579 pasażerów obłożenie 67,1%:	Kraków: 210 operacji / 11 579 pasażerów / obłożenie 67,1%;	ITAKA (Smart Wings/LOT) 60 operacji 9 303 pasażerów obłożenie 86,4%:	Antalya: 28 operacji / 4 438 pasażerów / obłożenie 83,9%; Tirana: 26 operacji / 4 371 pasażerów / obłożenie 87,2%; Marsa Alam: 2 operacje / 188 pasażerów / obłożenie 95,4%
GA: 3 379 operacji 3 585 pasażerów	Loty komercyjne: 3 379 operacji / 3 585 pasażerów;		

Źródło: opracowanie własne Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

W 2024 r. spółka kontynuowała współpracę z tourooperatorem ITAKA, który w sezonie Lato 2024 wznowił połączenie do tureckiej Antalyi oraz uruchomił nowy wakacyjny kierunek – do albańskiej Tirany. Zainteresowanie ofertą lotów czarterowych z bezpośrednim wylotem z warmińsko-mazurskiego lotniska było na tyle wysokie, że touroperator zdecydował o uruchomieniu pierwszego w historii portu zimowego połączenia do Marsa Alam w Egipcie, które wystartowało w grudniu 2024 r.

Poza ruchem pasażerskim, obsługa lotów General Aviation stanowi jeden z kluczowych obszarów działalności Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury. Lotnisko oferuje dogodne warunki dla prywatnych i biznesowych lotów, a także dla lotów treningowych, realizowanych zarówno przez szkoły pilotażu, jak i linie lotnicze w ramach programów szkolenia pilotów. Dzięki nowoczesnej infrastrukturze oraz dogodnemu położeniu, port stanowi idealne miejsce do prowadzenia szkoleń lotniczych, przyciągając zarówno doświadczonych pilotów, jak i osoby dopiero rozpoczynające swoją karierę w lotnictwie.

W maju 2024 r. w ramach obsługi operacji wojskowych w Porcie Lotniczym Olsztyn-Mazury miały miejsce ćwiczenia wojskowe m.in. *Astral Knight*. Łącznie, w 2024 r. obsłużono 296 operacji wojskowych w ramach których odprawiono łącznie 1 627 żołnierzy i ponad 224 tony ładunku.

W 2024 r. lotnisko Olsztyn-Mazury kontynuowało stabilny rozwój sektora cargo w oparciu o projekt *Special Trade Zone*, będący częścią *Olsztyn-Mazury Food Cluster* – autorskiej inicjatywy zarządu portu lotniczego w Szymanach. Oba projekty powstały z myślą o wykorzystaniu potencjału warmińsko-mazurskiej branży rolno-spożywczej i wspieraniu lokalnych przedsiębiorców w dystrybucji ich produktów drogą lotniczą, w ten sposób otwierając przed nimi międzynarodowe rynki.

W ramach projektu, spółka zrealizowała w 2024 r.:

- 111 operacji cargo (w tym również operacje RFS – Road Feeder Service, tj. transport kołowy do lotniska-hubu),
- odprawę ponad 130 ton ładunku cargo.

W 2024 r. spółka realizowała działania marketingowe i reklamowe skupione na promocji Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury. Dotyczyły one:

- realizacji umów marketingowych z przewoźnikami lotniczymi w zakresie promocji Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury na rynku krajowym i zagranicznym w oparciu o narzędzia reklamowe linii lotniczych,
- realizacji internetowych kampanii reklamowych *Samolotem na Warmię i Mazury* oraz *Lotnisko blisko Ciebie. Lataj z Mazur* w sieci Google Ads (bannery reklamowe) oraz w mediach społecznościowych (Facebook, Instagram),
- prowadzenia kampanii promującej wakacyjne połączenie czarterowe z Warmii i Mazur do Turcji, Albanii i Egiptu, a także nowej trasy – Düsseldorf-Weeze,
- prowadzenia rozmów z przewoźnikami lotniczymi oraz touroperatorami w zakresie uruchomienia nowych kierunków w 2024 r. i 2025 r.,
- udziału w wydarzeniach sportowych, muzycznych i kulturowych, a także targach i konferencjach branżowych w ramach działań związanych z promocją lotniska.

W 2024 r. kontynuowano również działalność inwestycyjną kluczową dla dalszego rozwoju Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury oraz dywersyfikacji oferowanych usług. Najważniejszym z nich jest projekt pn. *CAWOK – bezpieczeństwo w strefie RESA. Innowacyjny System Zdalnej Wieży Lotniskowej Służby Informacji Powietrznej AFIS*. Projekt dofinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027* (działanie 4.3. Zarządzanie ruchem lotniczym). Jest to projekt strategiczny – istotny z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego, wnoszący kluczowy wkład w realizację celów, z jednej strony strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa *Warmińsko-Mazurskie 2030* a z drugiej, programu regionalnego na lata 2021-2027 *Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur*. Realizacja projektu wynika z potrzeby poprawy efektywności zarządzania ruchem lotniczym na lotnisku Olsztyn-Mazury, podniesienia poziomu bezpieczeństwa,

optymalizacji zarządzania operacjami lotniczymi i możliwości obniżenia kosztów związanych z zabezpieczeniem operacji lotniczych.

Umowa o dofinansowanie projektu podpisana została w dniu 29 listopada 2024 r.

- Wartość projektu: 7,38 mln zł
- Dofinansowanie z UE: 4,32 mln zł

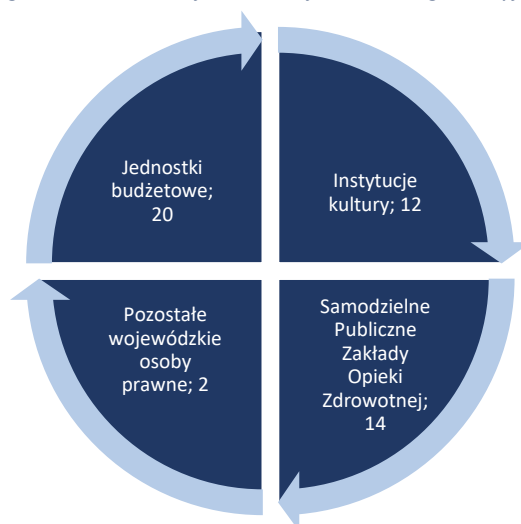
Bardzo ważnym aspektem rozwoju Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury i jego otoczenia było rozpoczęcie w strefie okołolotniskowej budowy nowoczesnego centrum technologii medycznych małopolskiej firmy CX Engineering – specjalizującej się w produkcji wysokiej jakości aparatury medycznej. Holding Consultronix był pierwszym inwestorem, który zakupił działkę na terenach inwestycyjnych, zlokalizowanych przy warmińsko-mazurskim lotnisku. Inwestycja o wartości 20 milionów złotych obejmuje budowę hali produkcyjnej o powierzchni 1 900 m² oraz 1 100 m² przestrzeni biurowej. Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszy Europejskich dla Nowoczesnej Gospodarki. Zakończenie inwestycji planowane jest na III kwartał 2025 r.

W 2024 r. Port Lotniczy Olsztyn-Mazury, mimo trudnej sytuacji rynkowej, utrzymał stabilne funkcjonowanie, koncentrując się na rozwijaniu siatki połączeń, zwiększaniu udziału segmentu cargo i optymalizacji działalności operacyjnej. Inwestycje realizowane w ramach projektów infrastrukturalnych oraz współpraca z przewoźnikami i touroperatorami pozwalają na dalszy rozwój portu, umacniając jego rolę jako kluczowego elementu infrastruktury transportowej Warmii i Mazur.

Mienie województwa

Stosownie do ustawy o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581) mieniem województwa jest własność i inne prawa majątkowe nabyte przez województwo lub inne wojewódzkie osoby prawne, czyli samorządowe jednostki organizacyjne, którym ustawy wprost nadają taki status oraz te osoby prawne, które mogą być tworzone na podstawie odrębnych ustaw wyłącznie przez województwo. Nabycie mienia województwa następuje na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym i innych ustawach, a także w drodze przekazania mienia Skarbu Państwa oraz mienia Skarbu Państwa będącego we władaniu państwowych osób prawnych. Przekazanie województwu mienia Skarbu Państwa oraz mienia Skarbu Państwa będącego we władaniu państwowych osób prawnych, służącego realizacji zadań województwa następowało na podstawie decyzji administracyjnej wojewody. Liczba wojewódzkich jednostek organizacyjnych przedstawiona została na diagramie nr 69.

Diagram 69. Liczba wojewódzkich jednostek organizacyjnych

Źródło: opracowanie własne Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

Ogółem powierzchnia nieruchomości gruntowych będących w zasobie samorządu województwa na koniec 2024 r. wynosi 5 113,8147 ha (tj. o 0,95% więcej niż w 2023 r.). Nieruchomości województwa warmińsko-mazurskiego obejmują:

Diagram 70. Powierzchnia nieruchomości Województwa

5 113,8147 ha
powierzchni w zasobie
Województwa

Źródło: opracowanie własne Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

- nieruchomości stanowiące drogi wojewódzkie: 4 494,8954 ha,
- pozostałe nieruchomości: 618,9193 ha, w tym w szczególności:
 - Zdrowie (nieruchomości samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej) – 58,0222 ha,
 - Inne Jednostki (Wojewódzki Urząd Pracy, Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego, Warmińsko-Mazurskie Centrum Nowych Technologii) – 0,1095 ha,
 - Edukacja (Szkoły Policealne w Olsztynie, Elblągu i Ełku, Zespół Szkół z Ukraińskim Językiem Nauczania w Górowie Iławeckim, Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna w Olsztynie, Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie) – 5,9375 ha,
 - Parki Krajobrazowe (nieruchomości w zarządzie: Parku Krajobrazowego Wysoczyzny Elbląskiej w Elblągu, Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej w Żytkiemach, Mazurskiego Parku Krajobrazowego w Krutyni i Welskiego Parku Krajobrazowego w Jeleniu) – 0,8294 ha,
 - Drogi (nieruchomości w trwałym zarządzie Zarządu Dróg Wojewódzkich) – 7,4790 ha,
 - Zarząd (nieruchomości niezagospodarowane przez jednostki organizacyjne samorządu województwa, będące w bezpośrednim zarządzaniu przez Departament Infrastruktury i Geodezji) – 544,4393 ha (w tym grunty dzierżawione i będące w trwałym zarządzie Warmia i Mazury Sp. z o. o. – 542,5760 ha),
 - Zarząd po Zarządzie Melioracji i Urządzeń Wodnych (ZMiUW) (nieruchomości przejęte do bezpośredniego zarządzania przez Departament Infrastruktury i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie po zlikwidowanych zarządach melioracji w Olsztynie i Elblągu) – 2,1024 ha.

Nieruchomości te zostały przekazane w trwały zarząd (Edukacja, Drogi, Parki Krajobrazowe, inne jednostki), ustanowiono na nich ograniczone prawo rzeczowe i przekazano je w nieodpłatne użytkowanie SP ZOZ (Zdrowie), bądź są w bezpośrednim zarządzaniu przez Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (Zarząd, Zarząd po ZMiUW).

Ponadto, w skład mienia województwa warmińsko-mazurskiego wchodzi nieruchomości będące w użytkowaniu wieczystym, o łącznej powierzchni 136,5395 ha (stan na dzień 31.12.2024 r.).

Województwo jest udziałowcem i akcjonariuszem w pięciu spółkach kapitałowych działających na podstawie ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych. Zestawienie spółek zaprezentowano w tabeli nr 3.

Tabela 3. Spółki kapitałowe, w których województwo warmińsko-mazurskie jest udziałowcem i akcjonariuszem (stan na 31.12.2024 r.)

Lp.	Nazwa jednostki	Wartość udziałów/akcji	w %
1.	Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Olsztynie, Pl. Bema 3	5 749 000 zł Wartość akcji 1 000 zł	100%
2	Port Lotniczy Mazury sp. z o.o. Szczytno ul. Wielbarska 5	175 200 zł Wartość udziału 300 zł	5,49%
3	Spółka Warmia i Mazury Sp. z o.o. w Szymanach	262 318 000 zł Wartość udziału 1 000 zł	100%
4	Warmińsko-Mazurski Fundusz Poręczenia Kredytowe Sp. z o.o. w Działdowie	500 000 zł Wartość udziału 10 000 zł	7,27%
5	Spółka POLREGIO sp. z o.o. ul. Kolejowa 1 w Warszawie	16 330 400 zł Wartość udziału 200 zł	2,65%
RAZEM		284 897 400 zł bez Spółki – Port Lotniczy Mazury sp. z o.o. – spółka nieaktywna	

Źródło: opracowanie własne Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

Wydatki poniesione w 2024 r. przez samorząd województwa w związku z gospodarowaniem mieniem wyniosły 794,72 tys. zł (5 925,67 tys. zł w 2023 r.).

Województwo warmińsko-mazurskie w 2024 r. uzyskało łączny dochód z tytułu wykonywania praw własności i innych praw majątkowych w wysokości 4 857,69 tys. zł (2 363,26 tys. zł w 2023 r.). Na dochód ten składają się m.in.:

- wpływy z tytułu opłat za nieruchomości oddane w trwałą zarząd,
- wpływy z tytułu opłat za użytkowanie i służebności,
- dochody z najmu i dzierżawy,
- dochody z tytułu odpłatnego użytkowania wieczystego nieruchomości,
- dochody z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności.

Szczegółowe informacje dotyczące gospodarowania mieniem województwa warmińsko-mazurskiego zawarte są w *Informacji o stanie mienia Województwa Warmińsko-Mazurskiego za rok 2024*, według stanu na dzień 31.12.2024 r. Dokument ten sporządzono oraz przedłożono Sejmikowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa w zw. z art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

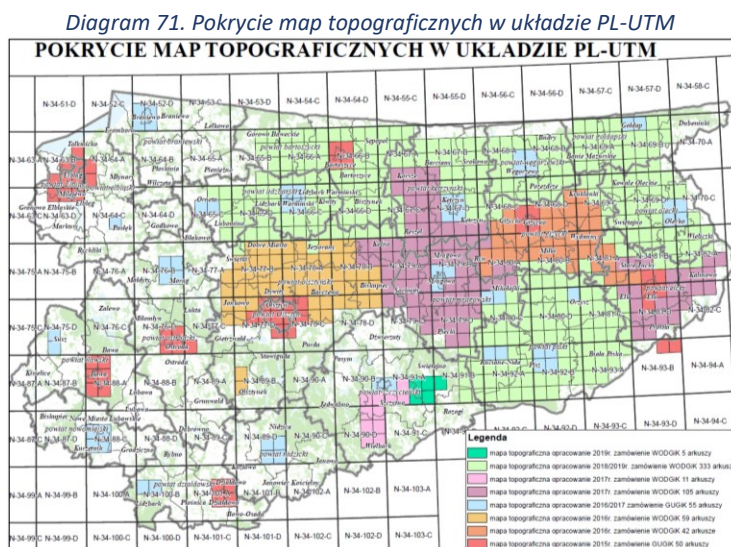

Informacja o stanie mienia, według stanu na dzień 31.12.2024 r., po przedłożeniu sejmikowi województwa, została zamieszczona na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Geodezja i kartografia

Marszałek województwa wykonuje zadania z zakresu geodezji i kartografii na podstawie art. 7c ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U.2024.1151 t.j. ze zm.). Prowadzi i udostępnia wojewódzki zasób geodezyjny i kartograficzny w postaci map topograficznych i tematycznych oraz Bazę Danych Obiektów Topograficznych BDOT10k. Baza ta jest bazą referencyjną dla systemów informacji przestrzennej oraz źródłem danych do standardowych opracowań topograficznych. BDOT10k zawiera 9 podstawowych warstw tematycznych:

- sieć wodna,
- sieć komunikacyjna,
- sieć uzbrojenia terenu,
- pokrycie terenu,
- budynki, budowle i urządzenia,
- kompleksy użytkowania terenu,
- tereny chronione,
- jednostki podziału terytorialnego,
- obiekty inne.

Źródło: opracowanie własne Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

Od lipca 2020 r. Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT10k jest dostępna nieodpłatnie dla wszystkich zainteresowanych i jest do pobrania na portalu wojewódzkim pod adresem: <https://bu.warmia.mazury.pl:7123/sharing/5FyJSvGds>.

Marszałek województwa wykonuje i udostępnia analizy struktury agrarnej. Opracowania dostępne są na portalu Atlas Warmii i Mazur pod adresem: <https://atlas.warmia.mazury.pl/index.php/opracowania>. W 2024 r. wykonano:

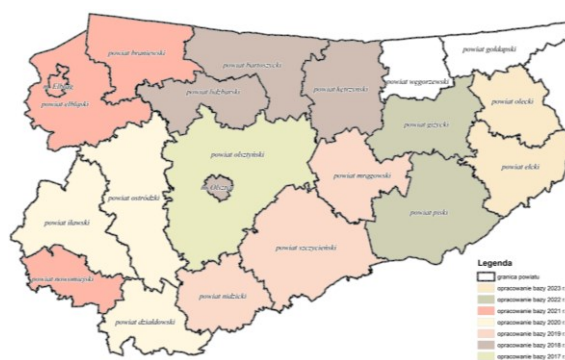
- aktualizację i weryfikację Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k) dla powiatów: miasto Olsztyn, miasto Elbląg, kętrzyńskiego, gołdapskiego, nowomiejskiego, działdowskiego, piskiego,
- numeryczną mapę glebowo-rolniczą w skali 1:5 000 na podstawie skalibrowanych rastrów map analogowych dla powiatu gołdapskiego i powiatu węgorzewskiego.

Diagram 72. Mapa aktualności Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

Źródło: opracowanie własne
Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

Diagram 73. Mapa pokrycia cyfrową mapą glebowo-rolniczą

Źródło: opracowanie własne
Departamentu Infrastruktury i Geodezji.

Aktualne i historyczne dane geodezyjne i kartograficzne udostępniane są przez Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej. Elementy tych danych dostępne są na portalu Atlas Warmii i Mazur lub za pomocą usług danych przestrzennych.

6.3. Ochrona Środowiska

Warmia i Mazury zaliczają się do regionów o cennej przyrodzie i atrakcyjnym krajobrazie. W województwie warmińsko-mazurskim znajduje się 11,2% wszystkich krajowych obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych, co daje regionowi pierwsze miejsce w kraju. Jednocześnie obszary te stanowią 46,8% powierzchni województwa.

Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

W 2024 r. w zakresie planowania strategicznego w części dotyczącej ochrony środowiska podjęto następujące działania:

- *Opracowanie aktualizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami tj. Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2023-2028 (WPGO 2028)*

Plany gospodarki odpadami opracowywane są w celu osiągnięcia założeń polityki ochrony środowiska, oddzielenia tendencji wzrostu ilości wytwarzanych odpadów i ich wpływu na środowisko od tendencji wzrostu gospodarczego kraju, wdrażania hierarchii sposobów postępowania z odpadami, zasad samowystarczalności i bliskości, a także utworzenia i utrzymania zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniających wymagania ochrony środowiska. Plany gospodarki odpadami podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co 6 lat. W 2024 r. w imieniu Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego przygotowany został przez pracowników Departamentu Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego projekt WPGO 2028. W trakcie prac korzystano z wiedzy i doświadczenia członków Grupy Roboczej do spraw opracowania projektu WPGO 2028, która została powołana przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. WPGO 2028 jest dokumentem o charakterze strategicznym. Jego celem jest określenie kierunków w zakresie gospodarki odpadami na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, a także działań i inwestycji związanych z gospodarowaniem odpadami. Załącznikiem do wojewódzkiego planu gospodarki odpadami jest Plan inwestycyjny, który określa potrzebną infrastrukturę dotyczącą odpadów komunalnych wraz z mocami przerobowymi, służącą zapobieganiu powstawaniu tych odpadów oraz gospodarowaniu tymi odpadami, zapewniającą osiągnięcie celów wyznaczonych w przepisach prawa krajowego i unijnego. WPGO 2028 jest zgodny także z zapisami zawartymi w Krajowym planie gospodarki odpadami 2028 i służy realizacji celów w nim zawartych. Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego uchwałą Nr X/167/25 z dnia 18 lutego 2025 r. uchwalił *Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2023-2028*.

- *Opracowanie informacji o stanie realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów*

W 2024 r. opracowano coroczną informację o stanie realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie województwa wraz z oceną ich efektywności za rok poprzedni, którą następnie zarząd województwa przekazał ministrowi właściwemu do spraw klimatu. Dokument sporządzono na podstawie przyjętych kierunków działań w celu

zapobiegania powstawaniu odpadów, w tym zapobiegania powstawaniu odpadów z produktów oraz działań służących zmniejszeniu stosowania produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, a także środków służących zapobieganiu powstawaniu odpadów określonych w aktualizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami tj. projektu Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2023-2028. Zawarte w informacji działania opracowano na podstawie danych zebranych od jednostek samorządu terytorialnego województwa, związków międzygminnych, banków żywności, a także pozyskano z komórek organizacyjnych urzędu marszałkowskiego.

- *Opracowanie Raportu z realizacji w latach 2021-2022 Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030*

Podstawą prawną do przygotowania raportu był art. 18 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2024 r. poz. 54, z późn. zm.). Zgodnie z powyższym zarząd województwa co dwa lata przedkłada sejmikowi województwa raport z wykonania programu, który jest następnie przekazywany do ministra właściwego do spraw klimatu. Celem wykonania raportu jest diagnoza stanu oraz zmian zachodzących w środowisku województwa warmińsko-mazurskiego, a także określenie stopnia realizacji zadań wyznaczonych w programie. Na tej podstawie możliwe jest wyciągnięcie wniosków oraz przedstawienie propozycji zmian do jego aktualizacji. Analiza danych przedstawionych w opracowanym w 2024 r. raporcie pozwala stwierdzić, że założone w *Programie Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego* do roku 2030 działania były w latach 2021-2022 realizowane przez jednostki w nim wskazane. W każdym z zaplanowanych kierunków działań podjęto inwestycje i akcje zmierzające do poprawy stanu środowiska, co w wielu przypadkach miało odbicie we wskaźnikach oceny realizacji programu.

- *Opracowanie Programu ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa warmińsko-mazurskiego*

W myśl ustawy *Prawo ochrony środowiska* Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego Uchwałą Nr LVIII/934/24 z dnia 23 kwietnia 2024 r. określił *Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa warmińsko-mazurskiego* (POH), który obowiązuje od dnia 19 lipca 2024 r. Projekt uchwały w sprawie POH opracował Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego na podstawie strategicznych map hałasu przekazanych w 2022 r. przez prezydentów miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tys. (tj. Elbląga i Olsztyna), zarządzających głównymi drogami oraz zarządzających głównymi liniami kolejowymi.

Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa warmińsko-mazurskiego to dokument, którego celem jest zarządzanie i kontrola hałasu w celu ochrony ludzi i środowiska przed negatywnymi skutkami uciążliwych dźwięków. Program obejmuje identyfikację i ocenę źródeł hałasu, opracowanie strategii jego redukcji, wdrażanie odpowiednich działań i zaleceń, a także określenie ogólnych zasad monitorowania i raportowania postępów z jego realizacji.

Nadrzędnym celem programu jest stworzenie mniej hałaśliwego i zrównoważonego środowiska, podniesienie świadomości społeczeństwa na temat negatywnych skutków hałasu oraz wdrażanie i promowanie działań mających na celu jego ograniczenie.

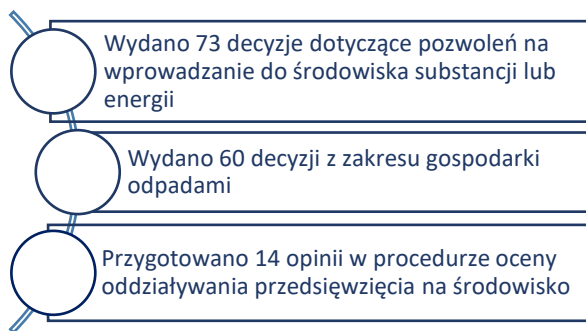
- Przygotowanie projektów uchwał sejmiku województwa w sprawach dotyczących parków krajobrazowych

Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2024 r. podjął 1 uchwałę zmieniającą uchwałę Nr XIX/337/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 września 2020 r. w sprawie Welskiego Parku Krajobrazowego. Przyjęta uchwała zawiera zapisy znoszące zakazy dotyczące wydobywania kopalin ze złoża Lidzbark Welski nr PB 4594 oraz dostosowuje zapisy przedmiotowego aktu prawa miejscowego do obecnego brzmienia ustawy o ochronie przyrody. Ponadto Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjął 5 uchwał w sprawie nadania statutów parkom krajobrazowym położonym w województwie warmińsko-mazurskim. Na mocy przedmiotowych uchwał dokonano zmiany identyfikacji wizualnej parków krajobrazowych działających na terenie województwa warmińsko-mazurskiego: loga parków zostały ujednolicone, opracowano księgi znaku i księgi identyfikacji wizualnej dla każdego z nich. Opracowano także wspólne logo parków krajobrazowych województwa warmińsko-mazurskiego.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie do środowiska substancji lub energii wymaga w określonych przypadkach uzyskania pozwolenia. Marszałek województwa jest organem ochrony środowiska właściwym do wydawania pozwoleń na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym m.in. pozwoleń zintegrowanych, pozwoleń na wytwarzanie odpadów i pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, dla instalacji kwalifikowanych jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Dodatkowo zgodnie z ustawą o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. marszałek województwa jest właściwy do wydawania decyzji z zakresu gospodarki odpadami, w tym m.in. zezwoleń na zbieranie odpadów, zezwoleń na przetwarzanie odpadów, decyzji dotyczących zamknięcia składowiska odpadów, decyzji zatwierdzających instrukcję prowadzenia składowiska oraz decyzji o uznaniu przedmiotu lub substancji za produkt uboczny. Działania podejmowane w 2024 r. w zakresie pozwoleń środowiskowych przedstawione zostały na diagramie 74.

Diagram 74. Działania w zakresie pozwoleń środowiskowych

Źródło: opracowanie własne
Departamentu Ochrony Środowiska.

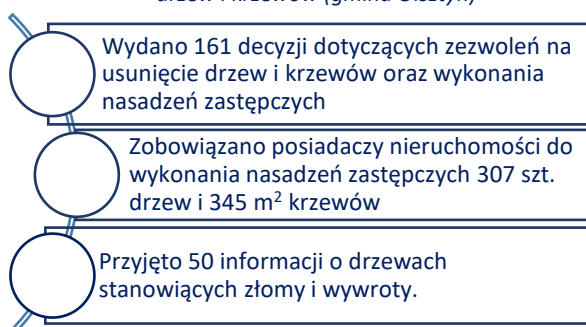
Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego zobowiązany jest do prowadzenia rejestru podmiotów gospodarujących odpadami, stanowiącego integralną część bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami. Na koniec 2024 r. w rejestrze zarejestrowanych było 18,5 tys. podmiotów prowadzących działalność na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Na przestrzeni roku zweryfikowano i zatwierdzono prawie 13,7 tys. sprawozdań o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami za lata 2019-2024, przedłożonych przez podmioty zobligowane ustawowo do ich sporządzenia.

Ponadto rozpatrzono około 3,3 tys. wniosków o wpis do/aktualizację wpisu/wykreślenie z rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami.

Marszałek województwa prowadzi bazę występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (w szczególności azbestu i PCB) poprzez weryfikację i gromadzenie informacji o rodzaju, ilości i miejscach ich występowania. Informacje o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania są gromadzone w Bazie Azbestowej. W 2024 r. zweryfikowano i wprowadzono do bazy 1 624 informacje o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania przesłanych do marszałka województwa przez podmioty prawne.

Zgodnie z Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody marszałek województwa jest właściwy do wydawania decyzji zezwalających na usunięcie drzew i krzewów z terenów nieruchomości będących własnością gminy (dotyczy miast na prawach powiatu) oraz nakładających obowiązek wykonania nasadzeń zastępczych drzew lub krzewów. W ramach posiadanych kompetencji wydano 161 decyzji dotyczących zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów oraz wykonania nasadzeń zastępczych na terenie miasta Olsztyna. Działania

Diagram 75. Działania w zakresie zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów (gmina Olsztyn)

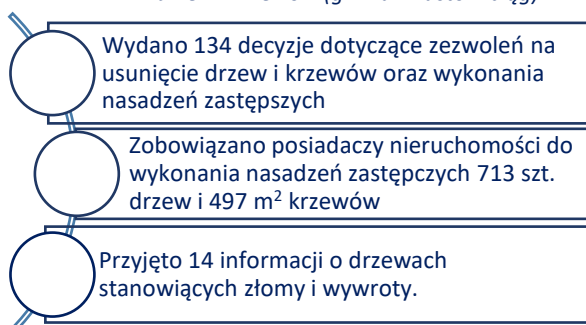

Źródło: opracowanie własne Departamentu Ochrony Środowiska.

podejmowane w 2024 r. w zakresie wydawania zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów z terenów nieruchomości będących własnością gminy Olsztyn przedstawione zostały na diagramie 75.

Na terenie miasta Elbląg, w imieniu marszałka województwa, postępowania administracyjne dotyczące usuwania drzew i krzewów oraz kontrole wykonania nasadzeń zastępczych prowadzi Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej. W ramach posiadanych kompetencji, w 2024 r., w imieniu marszałka wydano 134 decyzje administracyjne: 120 decyzji dotyczyło zezwoleń na usuwanie drzew lub krzewów, 2 decyzje nakładały obowiązek wykonania ponownych nasadzeń zastępczych, 12 dotyczyło umorzenia opłaty za usunięcie drzew i krzewów

Diagram 76. Działania w zakresie zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów (gmina Miasto Elbląg)

Źródło: opracowanie własne Departamentu Ochrony Środowiska.

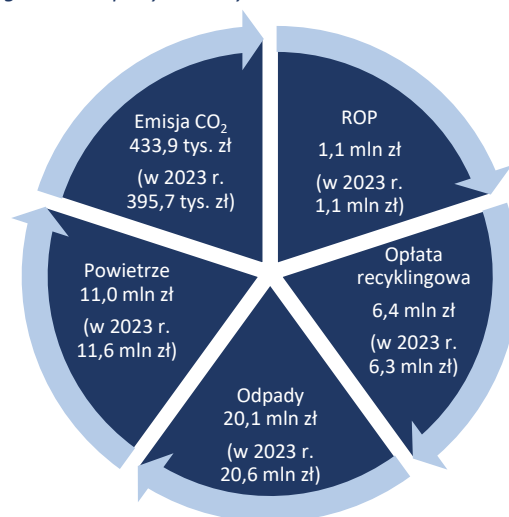
odroczonej na okres 3 lat od daty upływu terminu wskazanego w zezwoleniu na wykonanie nasadzeń zastępczych. Działania podejmowane w 2024 r. w zakresie wydawania zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów z terenów nieruchomości będących własnością gminy Miasto Elbląg przedstawione zostały na diagramie 76.

W ramach realizowania zadań w zakresie spraw związanych z opłatami środowiskowymi w 2024 r. zanotowano wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska w zakresie wprowadzania gazów lub pyłów do powietrza, emisji CO₂, rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP), opłaty recyklingowej i składowania odpadów. Wartość opłat środowiskowych przedstawiono na diagramie nr 77.

Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego kontynuował w 2024 r. działalność w ramach międzynarodowej sieci ENCORE, poświęconej politycznej współpracy pomiędzy regionalnymi ministrami środowiska i innymi liderami politycznymi regionów Europy w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. W 2024 r. przedstawiciele województwa warmińsko-mazurskiego uczestniczyli m.in. w spotkaniu Grupy Sterującej sieci ENCORE w dniach 3-7 czerwca 2024 r. w Apeldoorn (Holandia) poświęconej tematyce różnorodności biologicznej i ochrony przyrody.

Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego, wzorem lat ubiegłych, zorganizował w dniach 20-21 czerwca 2024 r. jubileuszowe XXV Samorządowe Forum Ekologiczne pod nazwą: *Przyroda i Krajobraz Warmii i Mazur*. Wydarzenie to było dedykowane przedstawicielom samorządów lokalnych, środowisk naukowych oraz wszelkim instytucjom i organizacjom, którym bliska jest tematyka ochrony środowiska. Forum miało na celu promowanie świadomości ekologicznej, wymianę wiedzy oraz doświadczeń w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu regionu. W programie znalazły się liczne prelekcje, które miały na celu przedstawienie najnowszych rozwiązań w dziedzinie ekologii oraz zrównoważonego rozwoju. Uczestnicy mieli również okazję nawiązać współpracę i stworzyć sieci kontaktów, które przyczynią się do skuteczniejszej realizacji projektów proekologicznych w przyszłości. Tematyka XXV Samorządowego Forum Ekologicznego była poświęcona m.in.: migracji zwierząt łownych, takich jak łosie, dziki, sarny, jelenie, lisy, borsuki oraz zwierząt chronionych, takich jak wilki, na tereny zabudowane zamieszkałe przez ludzi. Dyskutowano o procedurach wydawania zezwoleń na czynności zabronione w stosunku do gatunków chronionych oraz interwencjach związanych z wilkami. Przedstawiono przyczyny migracji dzikich zwierząt oraz wynikające z nich problemy, a także problem bezdomności zwierząt domowych i sposoby jej ograniczenia. Poruszono również kwestie związane z kosztami usunięcia i utylizacji zwłok zwierząt łownych na terenie gmin i prywatnym. Omówiono także współpracę strony społecznej z władzami województwa na rzecz ochrony przyrody. Uczestnicy dyskutowali o wyzwaniach związanych z obecnością dzikich zwierząt w miastach, strategiach zarządzania ich populacjami, edukacji społecznej oraz najnowszych rozwiązaniach w dziedzinie ochrony środowiska.

Diagram 71. Opłaty za korzystanie ze środowiska w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne Departamentu Ochrony Środowiska.

W dniach 18-19 kwietnia 2024 r. odbył się Finał Wojewódzki XXIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu *Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski*, objęty honorowym patronatem Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Warmińsko-Mazurskiego Kuratora Oświaty. Do zmagających wojewódzkich, które odbyły się w Mazurskim Parku Krajobrazowym, przystąpiło sześć drużyn reprezentujących parki krajobrazowe z naszego regionu. Najlepsza drużyna wzięła

udział w finale ogólnopolskim konkursu *Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski*.

Podczas V Sesji Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego 24 września 2024 r. tematem wiodącym było XV-lecie Parków Krajobrazowych w Samorządzie Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Podczas Sesji, w której udział wzięli dyrektorzy parków krajobrazowych, zaprezentowano informacje dotyczące działalności parków krajobrazowych. Pracownicy parków przygotowali stoiska na których zaprezentowano dotychczasowe dokonania w dziedzinie ochrony przyrody, dziedzictwa kulturowego oraz edukacji ekologicznej.

W ramach realizacji celu *Prowadzenie spraw związanych ze sprawowaniem administracji w zakresie łowiectwa na terenie województwa* wdrażano dwa zadania:

- Szacowanie szkód wyrządzonych przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną na terenie obwodów łowieckich polnych oraz zwierzęta łowne na terenach niewchodzących w skład obwodu łowieckiego

Zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1995 r. *Prawo łowieckie* za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt. 1 ustawy (dziki, łosie, jelenie, danielę i sarny) na obszarach niewchodzących w skład obwodów łowieckich, a także za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną (łosie) na obszarach obwodów łowieckich polnych odszkodowanie wypłaca zarząd województwa ze środków budżetu państwa. W 2024 r. sporządzono 555 protokołów ostatecznego szacowania szkody na łączną kwotę odszkodowań wynoszącą 4,65 mln zł oraz powierzchnię zredukowaną upraw 798,73 ha.

- Przygotowywanie projektów zezwoleń na odstępstwo od zakazu płoszenia zwierząt łownych
- Zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1995 r. *Prawo łowieckie* marszałek województwa, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, może zezwolić na odstępstwo od zakazu płoszenia zwierząt łownych. Zezwolenie może być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych oraz jeżeli nie jest szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji zwierząt łownych. W 2024 r. wydano pięć decyzji na odstępstwo od zakazu płoszenia zwierząt łownych.

W 2024 r. dla gmin z województwa warmińsko-mazurskiego zorganizowano po raz trzeci konkurs grantowy pn. *Niebiesko-zielone granty dla Warmii i Mazur*. Jego ideą jest podniesienie jakości życia mieszkańców regionu poprzez poprawę stanu środowiska. Na konkurs wpłynęło 30 wniosków, z czego dofinansowanych z budżetu województwa warmińsko-mazurskiego zostały 22 zadania na łączną kwotę dotacji prawie 500 tys. zł (20 zadań na kwotę 500 tys. w 2023 r.).

Diagram 78. Niebiesko-zielone granty dla Warmii i Mazur

22 dofinansowane zadania

ok. 500 tys. zł

Źródło: opracowanie własne Departamentu Ochrony Środowiska.

W 2024 r. dla gmin z województwa warmińsko-mazurskiego zorganizowano po raz drugi konkurs grantowy *Podaj Łapę*. Jego ideą jest zapobieganie oraz zmniejszanie bezdomności zwierząt domowych, ich leczenie i poprawa dobrostanu, a także podnoszenie świadomości mieszkańców województwa w zakresie odpowiedzialnej i właściwej opieki nad zwierzętami i ich humanitarnego traktowania. W ramach konkursu wpłynęły 63 wnioski, z czego dofinansowanych z budżetu województwa warmińsko-mazurskiego zostały 24 zadania na łączną kwotę dotacji 300 tys. zł (30 zadań na kwotę 299 tys. zł w 2023 r.). W 2024 r. dofinansowane zadania dotyczyły przede wszystkim opieki nad bezdomnymi zwierzętami, zapobieganiu bezdomności zwierząt, sterylizacji i kastracji psów i kotów oraz na sprawowaniu opieki nad wolno żyjącymi i bezdomnymi kotami.

Diagram 79. Podaj Łapę

24 dofinansowane zadania

ok. 300 tys. zł

Źródło: opracowanie własne Departamentu Ochrony Środowiska.

W 2024 r. w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych samorządu województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust 3 ustawy *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* dofinansowano 6 zadań na kwotę ponad 148 tys. zł. Dofinansowano również dwa zadania publiczne (po 10 tys. zł) w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*.

W 2024 r. parki krajobrazowe Warmii i Mazur realizowały liczne projekty:

1. W 2024 r. Welski Park Krajobrazowy dzięki dofinansowaniu ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie z programu dotacyjnego *Kształtowanie świadomości proekologicznej i ochrona przyrody – parki krajobrazowe* zrealizował projekt *Czynna ochrona torfowiska Kopaniarze*. W ramach projektu wykonano ekspertyzy dotyczące ochrony mokradł oraz zrealizowano zabiegi z zakresu czynnej ochrony.
2. Projekt *Od korzenia do korony – edukacja dendrologiczna w Welskim Parku Krajobrazowym* dofinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie z programu dotacyjnego *Kształtowanie świadomości proekologicznej i ochrona przyrody – parki krajobrazowe*. W ramach zadania przeprowadzono kampanię

informacyjną, szkolenia, edukację dzieci i młodzieży szkolnej. W ramach projektu oceniono stan pomników przyrody.

3. W 2024 r. Welski Park Krajobrazowy oficjalnie dołączył do sieci *Ocalone Dziedzictwa. Regionalne Izby Pamięci Ziemi Zachodnich i Północnych* – to realizowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego projekt współpracy z podmiotami prowadzącymi izby pamięci w zakresie zabezpieczania gromadzonych przez nie kolekcji. Inicjatorem projektu jest Ośrodek *Pamięć i Przyszłość* we Wrocławiu, który realizuje zadania projektowe przy wsparciu instytucji współtworzących konsorcjum Sieć Ziemi Zachodnich i Północnych. Podpisanie porozumienia pozwoliło zapoczątkować szereg działań w prowadzonym przez Park Muzeum Etnograficznym im. Edwarda Klemensa. W najbliższym czasie zostanie wykonana największa z planowanych prac: elektroniczna ewidencja zbiorów, która będzie zawierała zdjęcia obiektów i ich opis. Kolejnym krokiem będzie odpowiednie zabezpieczenie zbiorów.
4. W 2024 r. Mazurski Park Krajobrazowy zrealizował projekt *Utrzymanie Ośrodka Okresowej Rehabilitacji Bocianów w Krutyni wraz z zakupem sprzętu na potrzeby działalności ośrodka i monitoringu przyrody MPK* przy wsparciu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. Celem projektu była realizacja zadań związanych z bieżącym funkcjonowaniem ośrodka rehabilitacji działającego przy siedzibie Mazurskiego Parku Krajobrazowego w Krutyni. W głównej mierze zadanie polegało na zapewnieniu stałej i profesjonalnej opieki, a także obsługi weterynaryjnej przez doświadczonego lekarza weterynarii. W ramach projektu zakupiono sprzęt znacząco uzupełniający zasoby techniczne ośrodka oraz Mazurskiego Parku Krajobrazowego: odchownik/inkubator dla zwierząt i profesjonalny dron.
5. Projekt *Czynna ochrona ptaków w Mazurskim Parku Krajobrazowym* dofinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. W ramach projektu zlecono wykonanie pływającej platformy o wymiarach 2,5x5m, imitującej piaszczystą wyspę – lęgowiska rybitwy rzecznej (*Sterna hirundo*) i zwodowanie jej w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu Jeziora Łuknajno. Obecnie, populacja tego gatunku podlega silnej presji ze strony człowieka, drapieżników i czynników naturalnych (np. gwałtowne zmiany poziomu wody, zarastanie wysp na skutek zaniechania wypasu lub koszenia), co w rezultacie powoduje coraz mniejszą dostępność naturalnych miejsc gniazdowych. Obecnie, polska populacja rybitwy rzecznej szacowana jest na ok. 6-8 tys. par i w związku z tym określana jest jako gatunek nieliczny w skali kraju. W rezerwacie Jezioro Łuknajno znajduje się niewielka kolonia rybitwy licząca ok. 3 par. Tworzenie optymalnych, niejednokrotnie sztucznych miejsc lęgowych wydaje się kluczowe z punktu widzenia zachowania gatunku. Wyspy lęgowe w postaci platform są powszechnie stosowaną i wysoce skuteczną metodą tworzenia alternatywnych, sztucznych siedlisk lęgowych dla rybitwy rzecznej.
6. Projekt *Modernizacja i doposażenie ścieżek edukacyjnych w Mazurskim Parku Krajobrazowym* dofinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie zakładał wymianę tablic edukacyjnych na ścieżkach przyrodniczych parku oraz zakup zestawu tourguide do oprowadzania grup odwiedzających Ośrodek Edukacji Mazurskiego Parku Krajobrazowego. Na terenie parku wytyczono ścieżki przyrodnicze i szlaki rowerowe o łącznej długości ok. 400 km, z czego ok. 135 km jest zarządzana przez Mazurski

Park Krajobrazowy. W ramach projektu wymieniono wystłużone już i podlegające ciągłym remontom stelaże tablic edukacyjnych z konstrukcji drewnianych, na dużo trwalsze – metalowe oraz zakupiono zestaw tourguide składający się z 2 nadajników dla oprowadzających oraz 44 odbiorników dla uczestników wycieczki. Każdy uczestnik, który będzie brał udział w grupowych zajęciach w ośrodku, otrzyma na czas zajęć wyposażony w odbiornik zestaw słuchawkowy, za pomocą którego doskonale będzie słyszał głos przewodnika co przyczyni się do lepszej jakości zwiedzania ośrodka.

7. Projekt *Ocena stanu zachowania pomnika przyrody – Alei Kasztanowej na Wysoczyźnie Elbląskiej* realizowany przez Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej. Projekt był dofinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. W ramach zadania dokonano oceny wizualnej, sporządzono dokumentację stanu zachowania i wydano zalecenia ochronne dla alei pomnikowej 97 drzew – kasztanowców zwyczajnych.
8. Projekt *Ochrona mopka zachodniego na Wysoczyźnie Elbląskiej* dofinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. W ramach projektu rozwieszono 80 skrzynek szczelinowych dla nietoperzy oraz 10 rejestratorów ultradźwięków, które umożliwią monitorowanie populacji nietoperzy.
9. W 2024 r. Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej realizował trzy projekty z zakresu edukacji ekologicznej. Dwa, pn. *Ceramiczne Ptaki Cudaki! Warsztaty w Kamionku Wielkim* i *Warsztaty przyrodnicze z budowania domków dla dzikich zwierząt* (domków dla zapylaczy) zostały sfinansowane ze środków Funduszu Grantowego Stowarzyszenia ESWIP w ramach programu *Pomoc Sąsiedzka*. W II połowie 2024 r. park otrzymał również dofinansowanie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie na realizację zadania pn. *Odkrywamy Krainę Buka – organizacja wydarzeń edukacyjnych w Parku Krajobrazowym Wysoczyzny Elbląskiej*. W ramach projektu zaplanowano: warsztaty edukacyjne dla dzieci i dorosłych, wycieczki krajoznawcze dla dzieci i młodzieży na terenie Parku, konkurs wiedzy oraz zakup pomocy dydaktycznych.
10. Projekt *Aleje – historia i przyszłość* dofinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. W ramach projektu dokonano pielęgnacji z dostępu linowego odcinka alei pomnikowej, gdzie wyznaczony jest szlak pieszo – rowerowy. Prace polegały na oczyszczeniu drzew z suszu oraz zabezpieczeniu ułamanych gałęzi i konarów. Druga część projektu poświęcona jest edukacji w zakresie znaczenia drzew/alei w środowisku, w tym w oczyszczaniu powietrza i walki z niską emisją.
11. Projekt z zakresu czynnej ochrony przyrody *Pielęgnacja pomników przyrody na terenie Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego* dofinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. Celem projektu była pielęgnacja drzew pomnikowych z dostępu linowego. Dzięki uzyskanym środkom dokonano pielęgnacji 20 szt. drzew objętych tą formą ochrony. Kryterium wyboru pomników było ich umiejscowienie, a w szczególności miejsca często odwiedzane przez turystów. Dzięki zabiegom (usunięcie suszu oraz zabezpieczenie nadłamanych gałęzi) zwiększono bezpieczeństwo ludzi i mienia, a przede wszystkim zabezpieczono drzewa w taki sposób, aby mogły trwać w środowisku przez kolejne lata.

12. Projekt *Bioróżnorodność w moim ogrodzie* dofinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. Projekt edukacyjny nastawiony na uświadamianie dzieci, młodzieży oraz dorosłych, o roli bioróżnorodności w przyrodzie. Dzięki budowanym na zajęciach karmnikom, budkom dla owadów oraz domkom dla jeży, uczestnicy mogą rozpocząć zwiększanie bioróżnorodności w swoim najbliższym otoczeniu.
13. Projekt *Rowerem przez parki krajobrazowe* dofinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. W ramach realizowanego projektu zmodernizowane zostały cztery szlaki rowerowe, które zlokalizowane są na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, na terenie powiatów: iławskiego i ostródzkiego, na terenie gmin: Iława gm. wiejska, Lubawa gm. wiejska, Ostróda, Zalewo. Ponadto organizowano wydarzenia edukacyjno-promocyjne na wyznaczonych wcześniej szlakach rowerowych i pieszych oraz wydano mapy z oznaczeniem zmodernizowanych szlaków.
14. Projekt *Czynna ochrona zagrożonych gatunków płazów i gadów na obszarach Natura 2000 w Europie*. Projekt realizowany w Polsce i w Danii w ramach Programu LIFE. Województwo warmińsko-mazurskie (poprzez Park Krajobrazowy Puszczy Rominckiej) było partnerem wiodącym, a współbeneficjenci to Stowarzyszenie *Człowiek i Przyroda* z Krzywego k. Suwałk oraz firma *Amphi International* z Danii. Podstawowe działania w województwie warmińsko-mazurskim dotyczyły ochrony siedlisk żółwia błotnego w Mazurskiej Ostoji Żółwia *Baranowo* i kumaka nizinnego w Puszczy Rominckiej oraz budowy przejść pod drogą krajową nr 16 między Mikołajkami i Mrągowem dedykowanych żółwiowi błotnemu. Projekt był realizowany w latach 2018-2024. Działania merytoryczne zakończone zostały w roku 2023. W 2024 r. wykonano audyt finansowy przedsięwzięcia i przygotowano sprawozdania oraz rozliczenia – zostały one zaakceptowane przez Komisję Europejską.
15. Projekt *Czynna ochrona zagrożonych siedlisk i gatunków na cennych przyrodniczo obszarach Mazur Wschodnich* realizowany w latach 2021-2024 w ramach Mechanizmu Finansowego EOG. Beneficjentem projektu była Fundacja Puszczy Rominckiej, a partnerami Norweski Instytut Badań Przyrodniczych i Park Krajobrazowy Puszczy Rominckiej. Celem projektu była skuteczna ochrona cennych i zagrożonych grup zwierząt oraz siedlisk na obszarze Mazur Wschodnich oraz zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa. Podstawowe działania koncentrowały się na odtwarzaniu zbiorników wodnych dla płazów, ochronie nietoperzy oraz edukacji ekologicznej. W 2024 r. odtworzono 4 zbiorniki wodne dla płazów, utworzono pracownię przyrodniczą w Szkole Podstawowej w Żytkiejmach, prowadzono monitoring miejsc hibernacji nietoperzy i płazów, zorganizowano międzynarodową konferencję podsumowującą projekt.
16. Projekty *Czynna ochrona przyrody na terenie Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej* oraz *Ochrona bioróżnorodności na terenie Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej* finansowane przez WFOŚiGW w Olsztynie. Działania ukierunkowane były na ochronę płazów, nietoperzy i owadów zapylających poprzez zastosowanie sprawdzonych, pewnych metod, które Park Krajobrazowy Puszczy Rominckiej wdrażał już wielokrotnie z sukcesem, ale które wciąż są potrzebne: odtworzono 4 zbiorniki wodne dla płazów, wyremontowano na pasie drogi granicznej (na granicy polsko-rosyjskiej) piwniczkę-ziemiankę dla nietoperzy, zakupiono instalacje edukacyjno-przyrodnicze: duży „hotel” dla owadów, uniwersalną skrzynię dla owadów, nietoperzy i jeży, kosze lęgowe dla ptactwa wodnego.

Ponadto w 2024 r. parki krajobrazowe Warmii i Mazur prowadziły współpracę (w tym międzynarodową) w zakresie ochrony środowiska. Welski Park Krajobrazowy trzykrotnie gościł członków i opiekunki Studenckiego Koła Naukowego Entomologów *Pasikonik* oraz Naukowego Koła Pszczelarskiego *Dzikie Pszczoły*, które działają przy Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. Od maja 2024 r. studenci prowadzili w Welskim Parku Krajobrazowym badania i obserwacje owadów zapylających. Część badań odbyła się na terenie Rezerwatu Biosfery Drömling w Niemczech. Partnerem w badaniach jest Zespół Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich.

Park Krajobrazowy Puszczy Rominckiej zrealizował w partnerstwie z Fundacją Puszczy Rominckiej i ukraińskim Parkiem Narodowym *Huculszczyzna* dwa projekty. Pierwszym z nich był *Ukraina – Park Narodowy „Huculszczyzna”: pozaformalna edukacja prowadzona w oparciu o miejscowe zasoby przyrodnicze i kulturowe*. W jego ramach przygotowano zaplecze do edukacji opartej na huculskich koniach – sprzęt, meble, makietę konia, strefa fotografii, różnorodne gadżety edukacyjne. Zorganizowano dla miejscowych i uchodźczych dzieci cykl zajęć edukacyjnych: m.in. wycieczki krajoznawcze, nauka opieki nad końmi, warsztaty wyplatania koni z pasków serowych, origami, lekcje o historii i tradycji hodowli koni. Konie huculskie idealnie nadają się do hipoterapii, dlatego prowadzono cykl zajęć terapeutycznych dla dzieci z różnymi formami niepełnosprawności. Drugim przedsięwzięciem był zaplanowany na lata 2024-2025 projekt *Ukraina: parki narodowe dostępne dla osób z niepełnosprawnościami* (dofinansowany przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności). Ma on na celu poprawę dostępności ukraińskich parków narodowych osobom niepełnosprawnym (cała Ukraina). Przygotowane są rekomendacje, które zawierają różnorodne wskazówki praktyczne dotyczące zagospodarowania obszarów parków, ich udostępniania, budowy infrastruktury. W 2024 r. w Parku Narodowym *Huculszczyzna* wyremontowano łazienkę w ważnym obiekcie edukacyjnym – Osada Świętego Mikołaja – przystosowując ją do potrzeb niepełnosprawnych. Wokół tego obiektu wybudowano wzorcową infrastrukturę turystyczno-edukacyjną. W czerwcu 2024 r. zorganizowano w Ukrainie konferencję poświęconą niepełnosprawnym w parkach narodowych, a w sierpniu 2024 r. zaproszono dyrektorów ukraińskich parków narodowych i przedstawicieli Ministerstwa Ochrony Środowiska i Zasobów Przyrodniczych Ukrainy na wyjazd studyjny do Polski.

RPO WiM
NA LATA 2014-2020

7. Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020

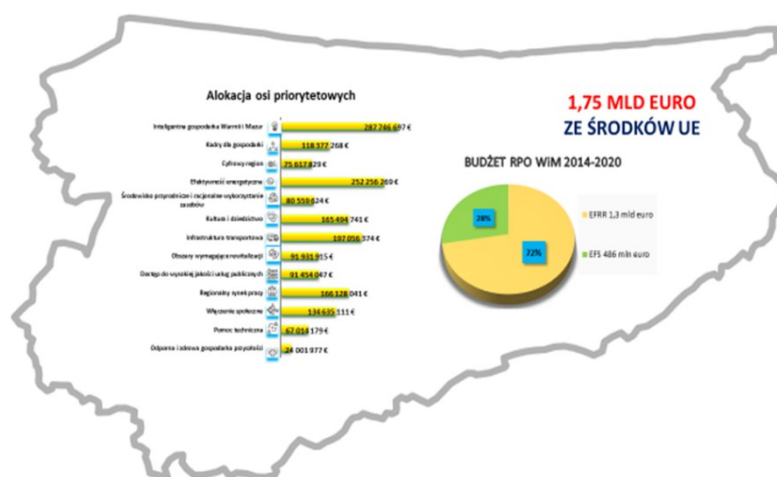
Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (RPO WiM 2014-2020) koncentruje się na wsparciu warmińsko-mazurskiej gospodarki i kształceniu dla niej kadr, poprawie sytuacji na rynku pracy, zwiększeniu dostępności usług publicznych, przełamaniu wykluczenia energetycznego regionu, poprawie jakości

środowiska przyrodniczego, wypełnianiu luk w systemie transportowym, rewitalizacji miast oraz ograniczaniu ubóstwa w regionie.

RPO WiM 2014-2020 jest dwufunduszowym programem operacyjnym, finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Łączny nakład środków unijnych wynosi ok. 1,75 mld euro, z czego 72% (tj. ponad 1,26 mld euro) to Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, a 28% (tj. ponad 486 mln euro) Europejski Fundusz Społeczny. Instytucją Zarządzającą RPO WiM 2014-2020 jest Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Diagram 80. Szacunkowy podział środków na osie RPO WiM 2014-2020

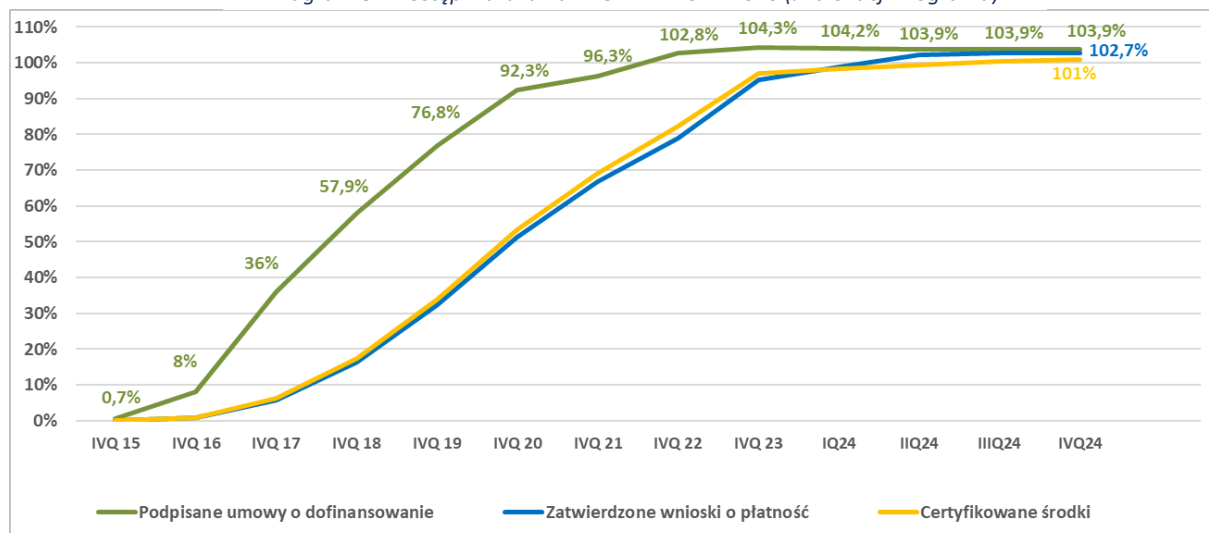

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Polityki Regionalnej.

W grudniu 2021 r. Komisja Europejska zatwierdziła m.in. wprowadzenie dodatkowej 13 osi priorytetowej pn. *Odporna i zdrowa gospodarka przyszłości* o ostatecznej alokacji 24 001 977 euro. Szacunkowy podział środków na poszczególne osie priorytetowe programu, przedstawiono na diagramie 80.

Na koniec 2024 r. wartość podpisanych umów osiągnęła poziom 103,9% alokacji Programu, wartość zatwierdzonych wniosków o płatność - 102,7% alokacji Programu, natomiast wartość certyfikowanych środków - 101% alokacji Programu.

Diagram 81. Postęp wdrażania RPO WiM 2014-2020 (% alokacji Programu)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Polityki Regionalnej.

Od początku wdrażania RPO WiM 2014-2020:

Ogłoszono 586 naborów o wartości ponad 3,16 mld euro

W 2024 r. nie były ogłaszane nabory.

Podpisano 5 339 umów, na kwotę dofinansowania UE ponad 1,8 mld euro, co stanowi około 104% budżetu Programu

W 2024 r. nie były podpisywane umowy o dofinansowanie.

Beneficjentom wypłacono około 1,8 mld euro środków UE, co stanowi 102,7% budżetu Programu

Rok 2024 przyniósł przyrost wydanych przez beneficjentów środków UE w kwocie ponad 132 mln euro, co stanowi 7,6% alokacji Programu.

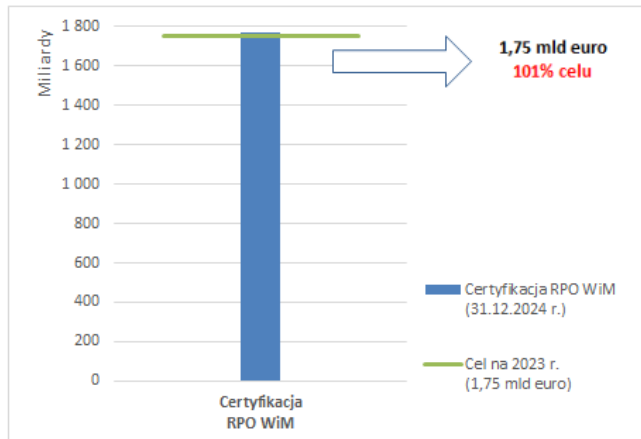

Komisja Europejska zatwierdziła około 1,8 mld euro środków UE, co stanowi 101% budżetu Programu

Rok 2024 przyniósł przyrost środków UE certyfikowanych do Komisji Europejskiej w kwocie około 68 mln euro, co stanowi 3,9% alokacji Programu.

Dla każdego programu operacyjnego Komisja Europejska określa poziomy środków UE, które powinny zostać przekazane Komisji do rozliczenia (certyfikowane) do końca danego roku (tzw. „zasada n+3”). W przypadku RPO WiM 2014-2020, do końca 2023 r. konieczna była certyfikacja ponad 1,75 mld euro wkładu unijnego. Do końca 2024 r. scertyfikowano około 1,8 mld euro, co stanowi 101% zobowiązania wynikającego z „zasady n+3”.

Diagram 82. Postęp wdrażania RPO WiM 2014-2020 (% alokacji Programu).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Polityki Regionalnej.

FEWiM
NA LATA 2021-2027

8. Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027

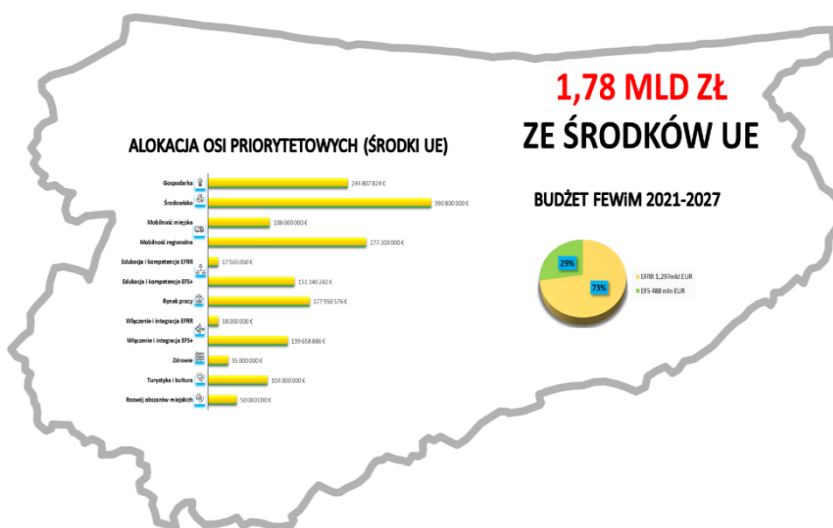
Program Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027 (FEWiM 2021-2027) stanowi odpowiedź na wyzwania opisane w strategii „Warmińsko-Mazurskie 2030”. Jego cele wynikają również z polityk Unii Europejskiej oraz strategii krajowych.

Głównym celem programu jest transformacja regionu przy zapewnieniu przestrzeni dla jego rozwoju, bezpieczeństwa i dobrobytu mieszkańców. Program realizuje 5 celów Polityki Spójności finansowanych przez EFRR i EFS+. Odzwierciedlają one szczególne potrzeby, wyzwania i możliwości stojące przed regionem, wyznaczając drogę do przemyślaných inwestycji w ciągu następnych lat. Wśród priorytetów programu (mapka/wykres poniżej) są: gospodarka i cyfryzacja, energia, środowisko i klimat, transport, edukacja, rynek pracy, włączenie społeczne, zdrowie, kultura i turystyka oraz obszary miejskie. Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur mają się przyczynić do zielonej, cyfrowej i gospodarczej transformacji regionu.

Diagram 83. Szacunkowy podział środków na priorytety FEWiM 2021-2027 (alokacja z kwotą elastyczności)

FEWiM 2021-2027 został przyjęty przez Komisję Europejską 5 grudnia 2022 r., a następnie 19 grudnia 2022 r. zatwierdzony przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Oprócz Instytucji Zarządzającej FEWiM 2021-2027 (Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego) w realizacji programu uczestniczą dwie Instytucje Pośredniczące tj. Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie oraz Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie.

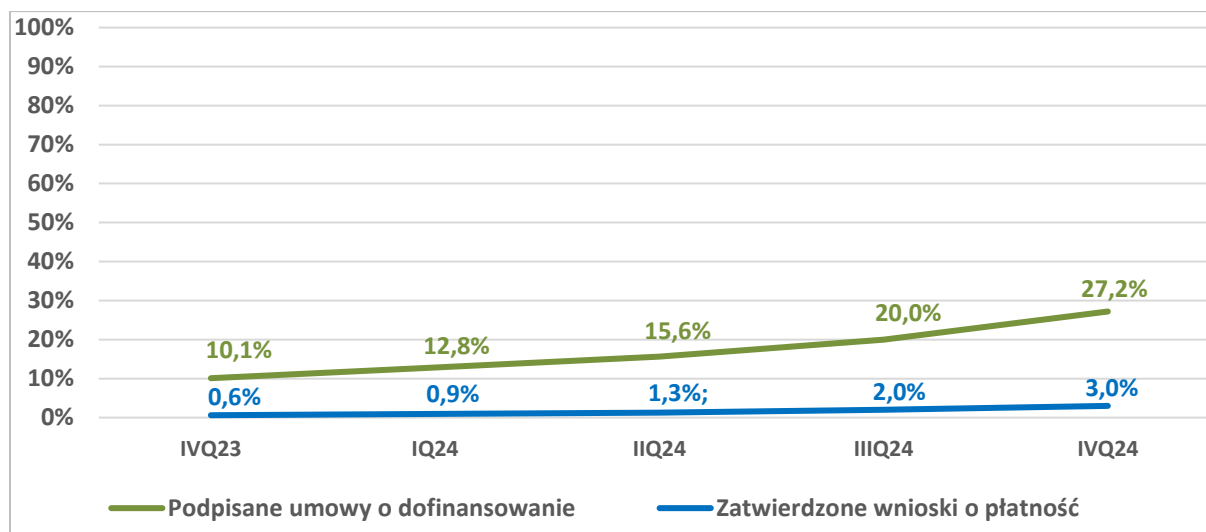
Instytucją Zarządzającą FEWiM 2021-2027 jest Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Szacunkowy podział środków na poszczególne priorytety Programu, przedstawiono na diagramie 83. W 2024 r. Instytucja Zarządzająca podejmowała działania, aby w jak największym stopniu zakontraktować środki FEWiM 2021-2027. Wartość podpisanych umów osiągnęła poziom 27,2% alokacji Programu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Polityki Regionalnej.

W 2024 r. pojawiły się kolejne wnioski o płatność. Wartość zatwierdzonych wniosków o płatność na koniec 2024 r. wyniosła 3% alokacji Programu.

Diagram 84. Postęp wdrażania FEWiM 2021-2027 (% alokacji Programu)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Polityki Regionalnej

Od początku wdrażania FEWiM 2021-2027:

Ogłoszono 95 naborów o wartości ok. 819 mln euro

Od uruchomienia Programu przeprowadzono łącznie 95 naborów wniosków o dofinansowanie. Większa ich część dotyczyła działań finansowanych z EFRR (58 naborów). W ramach EFS+ przeprowadzono 37 naborów. Łączna kwota dofinansowania przeznaczona do rozdysponowania beneficjentom wyniosła ok. 819 mln euro, z czego ok. 274 mln euro w ramach EFS+ i ok. 545 mln euro z EFRR.

Podpisano 408 umów, na kwotę dofinansowania UE ponad 486 mln euro, co stanowi 27,2% budżetu Programu

Do końca 2024 r. podpisano 408 umów o wartości ponad 486 mln euro dofinansowania unijnego (27,2% alokacji FEWiM 2021-2027), w tym: EFRR ponad 300 mln euro (co stanowi 23,16% alokacji EFRR) i EFS+ ponad 186 mln euro (co stanowi 38,08% alokacji EFS+).

Beneficjentom wypłacono ponad 53,16 mln euro środków UE, co stanowi 3% budżetu Programu

Łączna wartość dofinansowania Unii Europejskiej wydana przez beneficjentów, na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność, wyniosła ponad 53,16 mln euro (ok. 3% alokacji FEWiM 2021-2027). W tym środki pochodzące z EFRR stanowiące około 0,1 % alokacji funduszu EFRR i środki pochodzące z funduszu EFS+, stanowiące około 10,7 % alokacji EFS+.

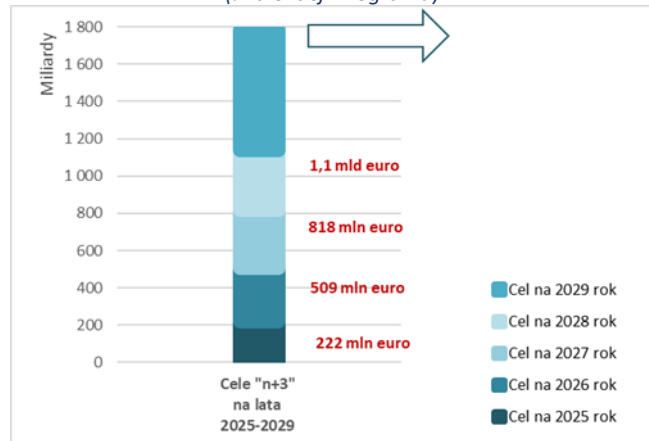

Komisja Europejska zatwierdziła ponad 70 mln euro środków UE, co stanowi 4% budżetu Programu

Do końca grudnia 2024 r. w ramach FEWiM 2021-2027 scertyfikowano około 70 mln euro, co stanowi 4% alokacji Programu.

Na 2024 r. w ramach FEWiM 2021-2027 nie ma wyznaczonych celów tzw. „zasady n+3”. Pierwszy cel wyznaczony jest na 2025 r. Do końca 2025 r. konieczna będzie certyfikacja około 152 mln euro wkładu unijnego.

Diagram 85. Postęp wdrażania FEWiM 2021-2027
(% alokacji Programu)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Polityki Regionalnej.

PODSUMOWANIE

Podsumowanie

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego odgrywa kluczową rolę w kreowaniu kierunków rozwoju regionalnego, odpowiadając za podejmowanie i koordynację działań wspierających wzrost społeczno-gospodarczy Warmii i Mazur. W 2024 r., podobnie jak w latach ubiegłych, dużą wagę położono na inicjowanie oraz realizację przedsięwzięć, które miały na celu zarówno wzmocnienie gospodarki regionu, jak i poprawę warunków życia jego mieszkańców.

Jednym z najważniejszych zadań realizowanych w minionym roku było wdrażanie programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur (FEWiM 2021-2027). W 2024 r. przeprowadzono łącznie 95 naborów wniosków o dofinansowanie o wartości ok. 819 mln zł. Działania te skutkowały zawarciem 408 umów o wartości ponad 486 mln euro dofinansowania unijnego (27,2% alokacji FEWiM 2021-2027). Dodatkowo w 2024 r. beneficjentom wypłacono ponad 53 mln euro (3% alokacji FEWiM 2021-2027), a także nastąpiła certyfikacja ok. 70 mld euro, co stanowi 4% środków FEWiM 2021-2027.

Równie konsekwentnie realizowano założenia budżetu na 2024 r., przeznaczając zabezpieczone w nim środki na finansowanie inwestycji w najważniejszych dziedzinach gospodarki regionu. I tak np. prawie 189,9 mln zł przeznaczono na sfinansowanie inwestycji drogowych, przede wszystkim przedsięwzięć wieloletnich; ponad 48,2 mln zł przekazano na rzecz ochrony zdrowia, z czego 22,4 mln zł przekazano jednostkom ochrony zdrowia; instytucjom kultury przekazano natomiast blisko 89,5 mln zł, z czego dotacje na inwestycje stanowiły ponad 9,7 mln zł.

W 2024 r. jednym z prorozwojowych zadań było wspieranie regionalnego rynku pracy oraz przeciwdziałanie bezrobociu. Na realizację tych zadań przeznaczono środki pochodzące zarówno z funduszy Unii Europejskiej, jak i ze środków Funduszu Pracy pozostających w dyspozycji województwa warmińsko-mazurskiego. Umożliwiło to inicjowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę sytuacji na rynku pracy, których celem była promocja zatrudnienia, rozwijanie potencjału ludzkiego oraz aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy. Efektem tych działań był spadek liczby bezrobotnych oraz utrzymanie stopy bezrobocia rejestrowanego na takim samym poziomie jak w roku ubiegłym.

Kolejnym działaniem zainicjowanym przez zarząd województwa w 2024 r. na rzecz rozwoju regionalnego było wspieranie gospodarki poprzez realizację działań z zakresu promocji i wzmocnienia przedsiębiorczości na Warmii i Mazurach. Realizowano to poprzez współpracę z licznym gronem partnerów społecznych i gospodarczych, w tym głównie z instytucjami okołobiznesowymi, przedsiębiorcami oraz ośrodkami naukowymi. Inicjatywy te nie tylko wsparły rozwój przedsiębiorczości, ale również przyczyniły się do wzmocnienia inteligentnych specjalizacji regionu.

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizował także wielopłaszczyznowe projekty na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Podobnie jak w latach ubiegłych skupiały się one na większym wykorzystaniu usług i narzędzi elektronicznych, budowaniu fundamentów dla rozwoju gospodarki cyfrowej oraz na rozwoju kompetencji cyfrowych mieszkańców. Kontynuowano także rozwój infrastruktury teleinformatycznej w regionie. Wszystkie te działania miały na celu przyspieszenie cyfrowej transformacji ułatwiającej życie mieszkańców Warmii i Mazur.

W ubiegłym roku ważny obszar wsparcia stanowił także rozwój obszarów wiejskich. W tym celu realizowano szereg przedsięwzięć z zakresu aktywizacji i promocji obszarów wiejskich, rozwoju rolnictwa i rybactwa, promocji żywności regionalnej, a także realizacji inwestycji infrastrukturalnych. Dzięki funduszom unijnym z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, finansowano przede wszystkim inwestycje drogowe i gospodarki wodno-ściekowej. Wspierane były również inicjatywy związane z poprawą stanu targowisk, obiektów kulturalnych, obiektów zabytkowych oraz kształtowania przestrzeni publicznych. Środki unijne ukierunkowane na rozwój obszarów wiejskich umożliwiały także wzrost przedsiębiorczości, aktywizację zawodową oraz zachowanie dziedzictwa lokalnego. Przedsięwzięcia na rzecz rozwoju obszarów wiejskich przyczyniły się do poprawy warunków życia na wsi, podniesienia estetyki miejscowości wiejskich, zwiększenia zaangażowania lokalnych społeczności, a także ochrony dziedzictwa kulinarnego i rozwoju sektora rolniczego.

Rok 2024 obfitował w liczne przedsięwzięcia z zakresu rozwoju turystyki. Obejmowały one m.in. współpracę z organizacjami pozarządowymi, konkursy w zakresie infrastruktury turystycznej, a także podejmowano działania promujące Warmię i Mazury poprzez ukazywanie walorów turystycznych regionu. Szczególną uwagę poświęcono turystyce rowerowej, która zyskuje coraz większą popularność wśród mieszkańców.

W minionym roku podejmowano szereg działań na rzecz poprawy infrastruktury komunikacyjnej województwa warmińsko-mazurskiego. Sukcesywnie dążono do poprawy stanu technicznego infrastruktury drogowej regionu, a także przywrócenia pełnej przejazdowości dróg wojewódzkich na Warmii i Mazurach oraz poprawy bezpieczeństwa komunikacyjnego. W ubiegłym roku podejmowano również działania w zakresie budowy i przebudowy dróg, budowy sieci tras rowerowych, a także budowy chodników oraz budowy i utrzymania parkingów przy drogach wojewódzkich.

W 2024 r. realizowano również przedsięwzięcia mające na celu ochronę dziedzictwa przyrodniczego Warmii i Mazur. Inwestowano w ochronę bioróżnorodności i siedlisk, wspierano rozwój infrastruktury parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu Warmii i Mazur promującą wartości przyrodnicze i krajobrazowe regionu, a także podejmowano zadania związane z uzyskiwaniem pozwoleń środowiskowych, opłatami za korzystanie ze środowiska i gospodarką odpadami.

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego prowadził również aktywną politykę społeczną, mającą na celu poprawę interakcji i aktywności społecznej, rozwiązywanie problemów społecznych, wyrównywanie poziomu życia mieszkańców województwa, zapobieganie procesom wykluczenia społecznego oraz stwarzanie warunków umożliwiających osobom i rodzinom przewyższanie trudnych sytuacji życiowych. W 2024 r. wspierano seniorów, osoby uzależnione, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny, włączając w to rodziny wielodzietne. Realizowano projekty przeciwdziałające przemocy w rodzinie, pomagające w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych, promujące rodzicielstwo zastępcze, rozwijające ekonomię społeczną oraz ułatwiające zatrudnienie osób niepełnosprawnych.

Istotnym obszarem wsparcia w województwie warmińsko-mazurskim była kultura i edukacja. Podjęmowano inicjatywy w zakresie ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego, promocji kultury regionu, poprzez organizację imprez kulturalnych, przyznawania dotacji oraz stypendiów artystycznych i naukowych, różnego rodzaju nagród, a także organizacji konkursów w dziedzinie kultury. Równocześnie realizowano projekty wspierające rozwój edukacji, które były skierowane do uczniów, nauczycieli oraz środowisk naukowych.

Biorąc pod uwagę znaczenie sportu, w 2024 r. skupiono się na tworzeniu warunków dla rozwoju życia sportowego w regionie oraz promowanie różnorodnych form aktywności fizycznej skierowanej dla wszystkich mieszkańców: dzieci, młodzieży, amatorów i sportowców zawodowych. Formy wsparcia były różne, ale każda z nich pośrednio lub bezpośrednio trafiła do stowarzyszeń, organizacji i klubów sportowych pozwalając im na efektywne i profesjonalne prowadzenie działalności. Elementem wsparcia były nie tylko środki finansowe, ale także pomoc organizacyjna, patronaty, stypendia i nagrody sportowe. Podobnie jak w latach ubiegłych, tworzone warunki do rozwoju życia sportowego w regionie poprzez wsparcie zarówno sportu powszechnego, jak i wyczynowego. Ponadto, województwo dzięki usługom promocyjnym, miało możliwość przedstawienia swojej marki podczas wielu imprez sportowych.

Innym przedsięwzięciem podejmowanym w zeszłym roku była ochrona zdrowia. W tym zakresie realizowano programy mające na celu utrzymanie dobrego stanu zdrowia mieszkańców województwa. Prowadzono również edukację zdrowotną i propagowano zdrowy styl życia, a także podejmowano przedsięwzięcia na rzecz kształcenia podyplomowego lekarzy i stomatologów. Dodatkowo zrealizowano również inicjatywy, dzięki którym w sposób znaczący zwiększono dostęp do usług zdrowotnych, co poprawiło możliwości leczenia pacjentów.

W minionym roku kontynuowano współpracę z organizacjami pozarządowymi, angażując je w tworzenie polityk publicznych, m.in. poprzez udział w tworzeniu i monitorowaniu realizacji programów, planów i strategii podejmowanych w województwie, a także udział w konsultacjach społecznych. Wsparcie dla sektora pozarządowego realizowano poprzez dotacje z budżetu województwa warmińsko-mazurskiego na realizację zleconych zadań publicznych. Formą budowania społeczeństwa obywatelskiego był dialog społeczny, który odbywał się poprzez działalność Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W 2024 r. podjęto także działania promujące i wspierające wolontariat.

Województwo kontynuowało współpracę zagraniczną. W 2024 r. odbywała się ona m.in. przez udział jego przedstawicieli w różnych gremiach i wydarzeniach, spotkaniach dyplomatycznych, a także poprzez kontynuowanie dotychczasowych i nawiązywanie nowych kontaktów międzynarodowych. Ważnym aspektem działalności zagranicznej było też funkcjonowanie Biura Regionalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli. Jego głównym celem jest reprezentowanie interesów Warmii i Mazur w instytucjach Unii Europejskiej, promowanie regionu oraz podejmowanie działań mających na celu zacieśnienie współpracy województwa z strukturami UE.

Skuteczna promocja stanowiła istotny czynnik budujący wizerunek województwa. Z sukcesem prowadzono działania w mediach, prasie i podczas różnego rodzaju wydarzeń. Organizowano też konkursy oraz kampanie. Szczególnym rodzajem promocji były aktywności z zakresu polityki inwestycyjnej i gospodarczej, mające na celu wzrost konkurencyjności i atrakcyjności województwa w tym obszarze oraz napływ nowych inwestycji. Innym elementem wpisującym się w szeroko rozumianą promocję, były działania informacyjne dotyczące funduszy europejskich, w tym w szczególności dotyczących FEWiM 2021-2027.

Pomimo różnorodności przedsięwzięć, wszystkie działania realizowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2024 r. wpisywały się w wizję strategii *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*. Jej dewiza brzmi: Warmia i Mazury regionem, w którym warto żyć niezależnie od wieku, wykształcenia, stanu posiadania, pochodzenia, miejsca zamieszkania, płci oraz kondycji zdrowotnej. Każda inicjatywa – od modernizacji infrastruktury, przez wzmacnianie

gospodarki i adaptację do zmian klimatycznych, aż po promocję kultury i rozwój turystyki – koncentruje się na zaspokajaniu potrzeb mieszkańców województwa. To bowiem człowiek stanowi centralny punkt strategii rozwoju Warmii i Mazur.

Zdjęcia przedstawione w *Raporcie o stanie Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2024 r.*, pochodzą ze zbiorów wewnętrznych Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz stron internetowych www.warmia.mazury.pl

ZAŁĄCZNIK
WYKAZ UCHWAŁ SEJMIKU

Załącznik

do Raportu o stanie Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2024 r.

**Wykaz uchwał przyjętych przez
Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego
w 2024 r.**

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
1	20.02.2024	LVI/868/24	Uchwała w sprawie przekazania przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego danych statystycznych w formie sprawozdania o ochronie przyrody i krajobrazu za rok 2023 (formularz OS-7)	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
2	20.02.2024	LVI/869/24	Uchwała w sprawie dalszego członkostwa Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Europejskiej Sieci Współpracy Regionów w zakresie Badań i Innowacji (ERRIN)	Obowiązujący	Na podstawie uchwały sejmiku przedłożono członkostwo Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Europejskiej Sieci Współpracy Regionów w zakresie Badań i Innowacji (ERRIN).
3	20.02.2024	LVI/870/24	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XIX/389/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2012 r. w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Województwo Warmińsko-Mazurskie	Zmieniony	Sejmik zatwierdził zmianę w uchwale określającą wykaz przystanków komunikacyjnych (w czerwcu Sejmik uchwalił zmianę tej uchwały).
4	20.02.2024	LVI/871/24	Uchwała w sprawie utworzenia w granicach województwa warmińsko-mazurskiego obszaru ograniczonego użytkowania dla drogi ekspresowej S7 w rejonie zabudowy zlokalizowanej pod adresem Witramowo 23 i Witramowo 24, gmina Olsztynek	Obowiązujący	Uchwała została zrealizowana zgodnie z treścią.
5	20.02.2024	LVI/876/24	Uchwała w sprawie zmiany nazwy Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Psychiatrycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej we Fromborku	Obowiązujący	Uchwała została przyjęta przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

⁴ W wykazie ujęto wyłącznie uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2023 r., których inicjatorem był Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
6	20.02.2024	LVI/877/24	Uchwała w sprawie nadania statutu Szpitalowi Psychiatrycznemu św. Antoniego Wielkiego we Fromborku	Obowiązujący	Uchwała została przyjęta przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
7	20.02.2024	LVI/878/24	Uchwała w sprawie zmiany statutu Szpitala Psychiatrycznego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Węgorzewie	Obowiązujący	Uchwała została przyjęta przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
8	20.02.2024	LVI/883/24	Uchwała w sprawie powołania Komisji konkursowej oceniającej oferty złożone w otwartym konkursie ofert na wykonywanie w 2024 r. zadań z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	Obowiązujący	Komisja powołana została na czas określony do 31 grudnia 2024 r.
9	20.02.2024	LVI/884/24	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2024-2037	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
10	20.02.2024	LVI/885/24	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2024 r.	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i wydatków. Zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
11	20.02.2024	LVI/886/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Grunwald	Obowiązujący	Umowa nr ROPS-I.3037.4.2024 z dnia 26 marca 2024 r. przekazano dotację celową w wysokości 8 000 zł Gminie Grunwald.
12	20.02.2024	LVI/887/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Miejskiej Braniewo na dofinansowanie w zakresie promocji Gminy Miejskiej Braniewo podczas Festiwalu Miast Cittaslow	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
13	20.02.2024	LVI/888/24	Uchwała w sprawie udzielenie pomocy finansowej Gminie Pasym	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią – umowa nr ROPS-I.3037.6.2024 z dnia

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
					2 kwietnia 2024 r. przekazano dotację celową w wysokości 4 000 zł Gminie Pasym.
14	20.02.2024	LVI/889/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Bartoszyce	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią - umowa nr ROPS-I.3037.5.2024 z dnia 20 marca 2024 r. przekazano dotację celową w wysokości 4 000 zł Gminie Bartoszyce.
15	20.02.2024	LVI/892/24	Uchwała w sprawie przekazania petycji dotyczącej prośby o podjęcie działań zmierzających do generalnej naprawy drogi wojewódzkiej 505 na odcinku Młynary - Płonne - Błudowo - S22	Obowiązujący	Petycja została przekazana do ZDW.
16	19.03.2024	LVII/895/24	Uchwała w sprawie wyposażenia samorządowej instytucji kultury - Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie, w prawo własności nieruchomości niezabudowanych położonych w Węgorzewie przy ul. Ofiar Katynia i Zesłańców Sybiru, oznaczonych w ewidencji gruntów i budynków jako działki nr: 454/1, 451/10 i 451/11, obręb 1 m. Węgorzewo, o łącznej powierzchni 0,9044 ha.	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
17	19.03.2024	LVII/896/24	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie na czas oznaczony do 3 lat tj. od dnia 1 kwietnia 2024 r. do dnia 31 marca 2027 r. w trybie bezprzetargowym kolejnych umów najmu i dzierżawy z dotychczasowymi najemcami i dzierżawcami	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
18	19.03.2024	LVII/897/24	Uchwała w sprawie określenia zadań Samorządu Województwa Warmińsko-	Obowiązujący	Podjęcie przedmiotowej uchwały umożliwiło Zarządowi Województwa

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			Mazurskiego finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2024 r.		podjęcie uchwał w sprawie dofinansowania: - robót budowlanych, dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów, - kosztów działania zakładów aktywności zawodowej, - zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.
19	19.03.2024	LVII/898/24	Uchwała w sprawie nadania statutu Mazurskiemu Parkowi Krajobrazowemu	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
20	19.03.2024	LVII/899/24	Uchwała w sprawie nadania statutu Parkowi Krajobrazowemu Puszczy Rominckiej	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
21	19.03.2024	LVII/900/24	Uchwała w sprawie nadania statutu Parkowi Krajobrazowemu Wysoczyzny Elbląskiej	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
22	19.03.2024	LVII/901/24	Uchwała w sprawie nadania statutu Welskiemu Parkowi Krajobrazowemu	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
23	19.03.2024	LVII/902/24	Uchwała w sprawie przyjęcia projektu uchwały w przedmiocie nadania statutu Zespołowi Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
24	19.03.2024	LVII/904/24	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2024-2037	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
25	19.03.2024	LVII/905/24	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2024 r.	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i wydatków. Zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
26	19.03.2024	LVII/906/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Szczytno z budżetu Samorządu Województwa Warmińsko - Mazurskiego w formie dotacji celowej w 2024 r. na wykonanie II etapu dokumentacji projektowej wraz z jej odbiorem całkowitym i uzyskaną decyzją o pozwoleniu na budowę oraz przeprowadzenie robót budowlanych inwestycji pn.: <i>Uzbrojenie terenów przemysłowych w miejscowości Szymany</i>	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
27	19.03.2024	LVII/907/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego w formie dotacji celowej na dofinansowanie przedsięwzięć międzynarodowych w ramach Konkursu <i>WM DLA WM. WSPARCIE WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ JST W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM W 2024 R.</i>	Obowiązujący	Uchwała wykonana zgodnie z treścią, udzielono pomocy finansowej w formie dotacji, zadania rozliczone.
28	19.03.2024	LVII/908/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych gmin w ramach konkursu <i>Małe Granty Sołeckie Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2024 r.</i>	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią - podpisano 39 umów na kwotę 800 tys. zł.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
29	19.03.2024	LVII/909/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych gmin w ramach konkursu <i>Granty Marszałka dla Kół Gospodyń Wiejskich</i> w 2024 r.	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią - podpisano 23 umowy na kwotę 200 tys. zł.
30	19.03.2024	LVII/910/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych gmin w ramach konkursu <i>Aktywna Wieś Warmii, Mazur i Powiśla</i> w 2024 r.	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią - podpisano 16 umów na kwotę 300 tys. zł.
31	19.03.2024	LVII/911/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych gmin w ramach konkursu <i>Łączy nas turystyka</i> w 2024 r.	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
32	19.03.2024	LVII/912/24	Uchwała w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru	Obowiązujący	W 2024 r. ramach ogłoszonego konkursu złożono 106 ofert (+ 1 oferta, która została złożona po terminie wskazanym w ogłoszeniu konkursowym), z których: 73 oferty spełniły wymogi formalne i merytoryczne, 39 podmiotom udzielono dotacji, z czego 2 podmioty zrezygnowały z otrzymania wsparcia jeszcze przed podpisaniem umowy. Ostatecznie przekazano dotacje na realizację 37 zadań. W budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na rok 2024 zaplanowano na realizację powyższych zadań kwotę

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
					1 700 000,00 zł, ostatecznie dofinansowano zadania na kwotę 1 644 000,00 zł.
33	19.03.2024	LVII/913/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych gmin w ramach konkursu <i>Organizacja wydarzeń regionalnych promujących żywność naturalną, tradycyjną i lokalną oraz dziedzictwo kulinarne Warmii i Mazur w 2024 r.</i>	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
34	19.03.2024	LVII/914/24	Uchwała w sprawie udzielenia gminie wiejskiej Bartoszyce pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie zadania w zakresie ochrony przeciwpożarowej polegającego na budowie kompleksu (centrum) sportowo-szkoleniowego dla Ochotniczych Straży Pożarnych i Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
35	19.03.2024	LVII/915/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Stawiguda pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
36	19.03.2024	LVII/916/24	Uchwała w sprawie udzielenia Powiatowi Piskiemu pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Muzeum K.I. Gałczyńskiego w Praniu	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			wraz z oddziałem – Muzeum Michała Kajki w Ogródku		
37	19.03.2024	LVII/917/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie - Miastu i Gminie Pasłęk pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Pasłęcki Ośrodek Kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
38	19.03.2024	LVII/918/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Miastu Ełk pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Ełckie Centrum Kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
39	19.03.2024	LVII/919/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Miastu Mrągowo pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Mrągowskie Centrum Kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
40	19.03.2024	LVII/920/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Orzysz pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Muzeum Wojska, Wojskowości i Ziemi Orzyskiej w Orzyszu	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
41	19.03.2024	LVII/921/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Olsztyn pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r.	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			działań w zakresie kultury realizowanych przez miejskie instytucje kultury		
42	19.03.2024	LVII/922/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie-Miastu Elbląg pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez miejskie instytucje kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
43	19.03.2024	LVII/923/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Miejskiej Iława pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Iławskie Centrum Kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
44	19.03.2024	LVII/924/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Sorkwity pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Sorkwytach	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
45	19.03.2024	LVII/925/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Miejskiej Lidzbark Warmiński pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Lidzbarski Dom Kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
46	19.03.2024	LVII/926/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Ryn pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Gminę Ryn	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
47	19.03.2024	LVII/927/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Węgorzewo pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Węgorzewskie Centrum Kultury w Węgorzewie	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
48	19.03.2024	LVII/928/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Ostróda pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Samborowie	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
49	19.03.2024	LVII/929/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom i powiatom w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych gmin i powiatów w ramach konkursu <i>Mate granty na infrastrukturę sportową w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 r.</i>	Zmieniony	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
50	19.03.2024	LVII/930/24	Uchwała w sprawie udzielenia gminom z Województwa Warmińsko-Mazurskiego pomocy finansowej w formie dotacji celowych na dofinansowanie zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej	Obowiązujący	Gmina Miłki i Pieniężno nie podpisały umowy, pozostałą część uchwały wykonano.
51	19.03.2024	LVII/931/24	Uchwała w sprawie udzielenia gminom z Województwa Warmińsko-Mazurskiego pomocy finansowej w formie dotacji celowych na dofinansowanie zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
52	19.03.2024	LVII/932/24	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr XXXVI/533/22 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 marca 2022 r. sprawie zasad gospodarowania mieniem Województwa Warmińsko-Mazurskiego, zasad nabywania, zbywania, zamiany i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na okres dłuższy niż 3 lata i zasad gospodarowania aktywami trwałymi samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2022 r. poz. 2237)	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią – Uchwała opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa w dniu 15.04.2024 r. pod poz. 2173 .
53	23.04.2024	LVIII/934/24	Uchwała w sprawie określenia programu ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa warmińsko-mazurskiego	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
54	23.04.2024	LVIII/935/24	Uchwała w sprawie odwołania wyznaczenia przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego osoby uprzednio wskazanej jako Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
55	23.04.2024	LVIII/936/24	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie przez Województwo Warmińsko-Mazurskie na okres dłuższy niż 1 rok budżetowy umowy na dofinansowanie, ze środków Państwowego Funduszu	Obowiązujący	Podjęcie Uchwały umożliwiło dofinansowanie inwestycji w kolejnych latach.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, związanych z realizacją inwestycji - Przebudowa obiektu sportowo-rekreacyjnego w miejscowości Narzym		
56	23.04.2024	LVIII/937/24	Uchwała w sprawie powierzenia Gminie Nowe Miasto Lubawskie niektórych zadań zarządcy dróg wojewódzkich w granicach administracyjnych miasta	Obowiązujący	Sejmik podjął uchwałę, a jej przedmiot został zrealizowany przez ZDW Olsztyn.
57	23.04.2024	LVIII/938/24	Uchwała w sprawie powierzenia Gminie Lubawa niektórych zadań zarządcy dróg wojewódzkich w granicach administracyjnych miejscowości Lubawa	Obowiązujący	Sejmik podjął uchwałę, a jej przedmiot został zrealizowany przez ZDW Olsztyn.
58	23.04.2024	LVIII/939/24	Uchwała w sprawie powierzenia Gminie Olecko niektórych zadań zarządcy dróg wojewódzkich w granicach administracyjnych miasta	Obowiązujący	Sejmik podjął uchwałę, a jej przedmiot został zrealizowany przez ZDW Olsztyn.
59	23.04.2024	LVIII/940/24	Uchwała w sprawie zawarcia aneksu nr 1 do porozumienia z 22 kwietnia 2020 r. pomiędzy Województwem Warmińsko-Mazurskim, a Gminą Świątki w sprawie przejęcia przez Gminę Świątki niektórych zadań zarządcy dróg wojewódzkich wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 530 na terenie msc. Świątki	Obowiązujący	Sejmik podjął uchwałę, a jej przedmiot został zrealizowany przez ZDW Olsztyn.
60	23.04.2024	LVIII/941/24	Uchwała w sprawie powierzenia Gminie Świątki niektórych zadań zarządcy dróg	Obowiązujący	Sejmik podjął uchwałę, a jej przedmiot został zrealizowany przez ZDW Olsztyn.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			wojewódzkich w granicach administracyjnych miejscowości Kwiecewo		
61	23.04.2024	LVIII/942/24	Uchwała w sprawie uchylenia Uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr XXIX/452/21 z dnia 31 sierpnia 2021 r. w sprawie powierzenia Gminie Nidzica części zadań zarządcy drogi oraz w sprawie rozwiązania porozumienia z 13.09.2021 r. dotyczącego powierzenia przez Województwo Warmińsko-Mazurskie Gminie Nidzica części zadań zarządcy drogi z zakresu letniego i zimowego utrzymania drogi wojewódzkiej nr 545 oraz drogi wojewódzkiej nr 604	Obowiązujący	Sejmik podjął uchwałę, a jej przedmiot został zrealizowany przez ZDW Olsztyn - rozwiązano porozumienie.
62	23.04.2024	LVIII/943/24	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2024-2037	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
63	23.04.2024	LVIII/944/24	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2024 r.	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i wydatków. Zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
64	23.04.2024	LVIII/945/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Wydminy	Obowiązujący	Umowa nr ROPS-I.3037.9.2024 z dnia 14 maja 2024 r. przekazano dotację celową w wysokości 12 000 zł Gminie Wydminy.
65	28.05.2024	II/29/24	Uchwała w sprawie powierzenia Gminie Olsztynek wykonania zadań własnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego w zakresie promocji turystyki w części dotyczącej organizacji imprezy pod nazwą	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			<i>Wojewódzkie Obchody Światowego Dnia Turystyki w 2024 r.</i>		
66	28.05.2024	II/30/24	Uchwała w sprawie nadania statutu Szpitalowi Psychiatrycznemu św. Antoniego Wielkiego we Fromborku	Obowiązujący	Uchwała została przyjęta przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
67	28.05.2024	II/33/24	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2024-2037	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
68	28.05.2024	II/34/24	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2024 r.	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i wydatków. Zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
69	28.05.2024	II/35/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Jonkowo pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
70	28.05.2024	II/36/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Budry pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
71	28.05.2024	II/37/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Miejskiej Lidzbark Warmiński pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
72	28.05.2024	II/38/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Kowale Oleckie pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
73	28.05.2024	II/39/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Miejskiej Szczytno pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
74	28.05.2024	II/40/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Olsztyn pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
75	28.05.2024	II/41/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Mikołajki pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
76	28.05.2024	II/42/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Nowe Miasto Lubawskie pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
77	28.05.2024	II/43/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Miasto Mrągowo pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
78	28.05.2024	II/44/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Srokowo pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
79	28.05.2024	II/45/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych gmin w ramach konkursu <i>Podaj łapę</i> w 2024 r.	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
80	28.05.2024	II/46/24	Uchwała zmieniająca Uchwałę Nr LVII/929/24 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 marca 2024 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom i powiatom w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych gmin i powiatów w ramach konkursu <i>Małe granty na infrastrukturę sportową w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 r.</i>	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
81	28.05.2024	II/49/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych gmin w ramach Konkursu pn. <i>Sadzenie drzew i krzewów miododajnych, jako sposób na ochronę bioróżnorodności w województwie warmińsko-mazurskim w trosce o owady zapylające</i>	Obowiązujący	Dofinansowanie na zakup drzew i krzewów miododajnych otrzymały 24 gminy na łączną kwotę 199 091 zł.
82	25.06.2024	III/61/24	Uchwała w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Województwa Warmińsko-Mazurskiego za 2023 r. wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego za 2023 r.	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
83	25.06.2024	III/63/24	Uchwała w sprawie przyjęcia dokumentu <i>Ocena sytuacji na rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 r. Realizacja Regionalnego Planu</i>	Obowiązujący	Dokument został przyjęty przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			<i>Działań na Rzecz Zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim za 2023 r.</i>		
84	25.06.2024	III/64/24	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2024-2043	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
85	25.06.2024	III/65/24	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2024 r.	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i wydatków. Zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
86	25.06.2024	III/66/24	Uchwała w sprawie udzielenia Gminie Orzysz pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie w 2024 r. działań w zakresie kultury realizowanych przez Muzeum Wojska, Wojskowości i Ziemi Orzyskiej w Orzyszu	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
87	25.06.2024	III/67/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Jedwabno w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych w zakresie współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw z przeznaczeniem na organizację pobytu letniego dzieci i młodzieży z Obwodu Rówieńskiego (Ukraina)	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią – udzielono pomocy finansowej w formie dotacji, zadanie rozliczone.
88	25.06.2024	III/68/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Olsztyńskiemu w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych w zakresie współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią – udzielono pomocy finansowej w formie dotacji, zadanie rozliczone.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			innych państw z przeznaczeniem na organizację pobytu letniego dzieci i młodzieży z Obwodu Rówieńskiego (Ukraina)		
89	25.06.2024	III/69/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Miastu Mrągowo w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych w zakresie współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw z przeznaczeniem na organizację polsko-niemiecko-francuskiej wymiany młodzieży	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią – udzielono pomocy finansowej w formie dotacji, zadanie rozliczone.
90	25.06.2024	III/70/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Iłowo-Osada.	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią – umowa nr ROPS-I.3037.13.2024 z dnia 12 lipca 2024 r. przekazano dotację celową w wysokości 20 000 zł Gminie Iłowo-Osada.
91	25.06.2024	III/71/24	Uchwała w sprawie ustalenia przebiegu drogi wojewódzkiej nr 598 na terenie miasta Olsztyna: ul. Władysława Leonharda (od ul. Towarowej do ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego), ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego (od ul. Władysława Leonharda do ul. Synów Pułku), ul. Synów Pułku (od ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego do ul. Ignacego Krasickiego), ul. Ignacego Krasickiego (od ul. Synów Pułku do ul. Wincentego Witosa), ul. Wincentego Witosa (od ul. Ignacego Krasickiego do ul. Biskupa Tadeusza Płoskiego), ul. Biskupa	Obowiązujący	Uchwała dotyczy dróg wojewódzkich na terenie miasta - zarządza nimi Urząd Miasta, inicjatorem uchwały jest najprawdopodobniej Prezydent Olsztyna.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			Tadeusza Płoskiego (od ul. Wincentego Witosa do granic miasta)		
92	25.06.2024	III/72/24	Uchwała w sprawie zmiany uchwały nr LVI/870/24 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 20 lutego 2024 r. zmieniającej uchwałę Nr XIX/389/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2012 r. w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Województwo Warmińsko-Mazurskie	Obowiązujący	Sejmik podjął uchwałę - wprowadzono zmianę w wykazie przystanków.
93	25.06.2024	III/73/24	Uchwała w sprawie dokonania zmian w treści Uchwały Nr LIII/813/23 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 września 2023 r. w sprawie przyjęcia Statutu Warmińsko-Mazurskiej Rady Seniorów.	Obowiązujący	Wprowadzono zmiany w Statucie Warmińsko-Mazurskiej Rady Seniorów.
94	25.06.2024	III/81/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom w formie dotacji celowej na realizację zadań własnych gmin w ramach konkursu <i>Niebiesko-zielone granty dla Warmii i Mazur</i> w 2024 r.	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
95	27.08.2024	IV/88/24	Uchwała w sprawie przyjęcia złożonego przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego Raportu okresowego nr XIX z realizacji strategii <i>Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego</i> w latach 2021-2023	Obowiązujący	Raport został przyjęty przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
96	27.08.2024	IV/89/24	Uchwała w sprawie nadania statutu Zespołowi Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
97	27.08.2024	IV/90/24	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XIX/337/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 września 2020 r. w sprawie Welskiego Parku Krajobrazowego	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
98	27.08.2024	IV/91/24	Uchwała w sprawie pozbawienia kategorii dróg wojewódzkich poszczególnych odcinków dróg wojewódzkich o proporcjonalnej długości do odcinków dróg krajowych zastąpionych nowo wybudowanymi odcinkami	Zmieniony	Sejmik podjął uchwałę - pozbawiono wskazane drogi kategorii dróg wojewódzkich (w październiku Sejmik uchwalił zmianę tej uchwały).
99	27.08.2024	IV/92/24	Uchwała w sprawie ustalenia przebiegu istniejących dróg wojewódzkich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego	Obowiązujący	Sejmik podjął uchwałę - ustalono przebieg dróg wojewódzkich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.
100	27.08.2024	IV/93/24	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2024-2043	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
101	27.08.2024	IV/94/24	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2024 r.	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i wydatków. Zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
102	27.08.2024	IV/95/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Susz	Obowiązujący	Umowa nr ROPS-I.3037.15.2024 z dnia 1 października 2024 r. przekazano dotację celową w wysokości 4 000 zł Gminie Susz.
103	27.08.2024	IV/96/24	Uchwała w sprawie udzielenia gminie Wielbark pomocy finansowej w formie	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			dotacji celowej na dofinansowanie zadania w zakresie ochrony przeciwpożarowej polegającego na zakupie samochodu ratowniczo-gaśniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Wielbarku		
104	27.08.2024	IV/97/24	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie na czas oznaczony do 3 lat tj. od dnia 1 września 2024 r. do dnia 31 sierpnia 2027 r. w trybie bezprzetargowym kolejnej umowy użyczenia części nieruchomości tj. dwóch boksów garażowych o łącznej powierzchni 34,80 m ² położonych przy ul. Sienkiewicza 13 w Ostródzie z Powiatowym Inspektorem Weterynarii w Ostródzie	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią – zawarto umowę użyczenia na okres od dnia 1 września 2024 r. do dnia 31 sierpnia 2027 r.
105	24.09.2024	V/116/24	Uchwała w sprawie uchwalenia Programu współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2025 r.	Obowiązujący	Uchwała w trakcie realizacji w 2025 r. przez poszczególne departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie.
106	24.09.2024	V/117/24	Uchwała w sprawie pozbawienia kategorii drogi wojewódzkiej odcinka drogi wojewódzkiej bez numeru, przejętego od GDDKiA w dniu 31.07.2024 r., położonego na terenie miasta i fragmentu gminy Mrągowo	Obowiązujący	Sejmik podjął uchwałę - pozbawiono kategorii drogi wojewódzkiej wskazanego odcinka drogi.
107	24.09.2024	V/118/24	Uchwała zmieniająca Uchwałę Nr XIX/348/20 Sejmiku Województwa	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 września 2020 r. w sprawie określenia zasad, sposobu i trybu oraz organów lub osób uprawnionych do umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym przypadających Województwu Warmińsko-Mazurskiemu lub podległym jednostkom organizacyjnym, a także warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga będzie stanowić pomoc publiczną		
108	24.09.2024	V/119/24	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2024-2043	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
109	24.09.2024	V/120/24	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2024 r.	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i wydatków. Zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
110	08.10.2024	VI/125/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Województwu Opolskiemu	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
111	08.10.2024	VI/126/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Województwu Dolnośląskiemu	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
112	29.10.2024	VII/127/24	Uchwała zmieniająca Uchwałę Nr XXII/503/16 Sejmiku Województwa Warmińsko - Mazurskiego z dnia 29.11.2016 r. w sprawie przystąpienia przez Województwo Warmińsko - Mazurskie	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			w szeregi Związku Miast i Gmin Morskich jako członek wspierający		
113	29.10.2024	VII/128/24	Uchwała w sprawie zmiany uchwały nr IV/91/24 z 27 sierpnia 2024 r. w sprawie pozbawienia kategorii dróg wojewódzkich poszczególnych odcinków dróg wojewódzkich o proporcjonalnej długości do odcinków dróg krajowych zastąpionych nowo wybudowanymi odcinkami	Obowiązujący	Sejmik podjął uchwałę - wprowadzono wnioskowaną zmianę.
114	29.10.2024	VII/129/24	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2024-2043	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
115	29.10.2024	VII/130/24	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2024 r.	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i wydatków. Zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
116	29.10.2024	VII/131/24	Uchwała w sprawie udzielenia gminie Płońska pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie zadania w zakresie ochrony przeciwpożarowej polegającego na zakupie nowego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Wielkim Łęcku	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
117	29.10.2024	VII/132/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Olsztynek z budżetu Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w formie dotacji celowej w 2024 r. na wykonanie robót dodatkowych	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			dot. przebudowy drogi gminnej od msc. Ameryka (numer 159020N) w kierunku Wojewódzkiego Szpitala Rehabilitacyjnego dla dzieci w Ameryce w ramach inwestycji pn. <i>Modernizacja drogi w Ameryce</i> i pokrycia kosztów związanych z uregulowaniem stanu prawnego gruntów, na których przeprowadzana jest inwestycja		
118	29.10.2024	VII/133/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Lubomino	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią – umowa nr ROPS-I.3037.32.2024 z dnia 19 listopada 2024 r. przekazano dotację celową w wysokości 20 500 zł Gminie Lubomino.
119	29.10.2024	VII/134/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Jeziorany	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią – umowa nr ROPS-I.3037.34.2024 z dnia 9 grudnia 2024 r. przekazano dotację celową w wysokości 4 000 zł Gminie Jeziorany.
120	29.10.2024	VII/135/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Pasym	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią – umowa nr ROPS-I.3037.33.2024 z dnia 5 grudnia 2024 r. przekazano dotację celową w wysokości 16 000 zł Gminie Pasym.
121	29.10.2024	VII/136/24	Uchwała zmieniająca Uchwałę Nr XL/819/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 września 2014 r. w sprawie ustalenia trybu i zasad przyznawania nagród pieniężnych oraz wyróżnień dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe, trenerów oraz innych osób	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej		
122	19.11.2024	VIII/142/24	Uchwała w sprawie zmiany Statutu Wojewódzkiego Szpitala Rehabilitacyjnego w Górowie Iławeckim	Obowiązujący	Uchwała została przyjęta przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
123	19.11.2024	VIII/146/24	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2024-2043	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
124	19.11.2024	VIII/147/24	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2024 r.	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i wydatków. Zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
125	19.11.2024	VIII/148/24	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Lidzbark Warmiński	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią – umowa nr ROPS-I.3037.30.2024 z dnia 12 grudnia 2024 r. przekazano dotację celową w wysokości 4 000 zł Gminie Lidzbark Warmiński.
126	19.11.2024	VIII/149/24	Uchwała zmieniająca Uchwałę Nr XXXII/701/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 listopada 2017 r. w sprawie zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe w międzynarodowym lub w krajowym współzawodnictwie sportowym	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
127	19.11.2024	VIII/150/24	Uchwała w sprawie powierzenia Województwu Mazowieckiemu zadania organizacji publicznego transportu	Obowiązujący	Uchwała w trakcie realizacji.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			zbiorowego w kolejowych przewozach pasażerskich na linii kolejowej nr 35 w okresie od dnia 15 grudnia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2026 r. i przyjęcia od Województwa Mazowieckiego zadania organizacji publicznego transportu zbiorowego w kolejowych przewozach pasażerskich na linii kolejowej nr 35 w okresie od dnia 15 grudnia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2026 r.		
128	19.11.2024	VIII/151/24	Uchwała zmieniająca Uchwałę Nr LV/861/23 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie powołania członków Rady Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie na kadencję 2024-2027	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
129	17.12.2024	IX/152/24	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2024-2043	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany zostały uwzględnione w prognozie w roku bieżącym i latach kolejnych. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
130	17.12.2024	IX/153/24	Uchwała w sprawie zmian w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2024 r.	Obowiązujący	Zgłoszone zmiany uwzględniono w planie dochodów i wydatków. Zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
131	17.12.2024	IX/154/24	Uchwała w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2025-2042	Obowiązujący	Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2025-2042 została zatwierdzona i przyjęta do realizacji. Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych została zachowana.
132	17.12.2024	IX/155/24	Uchwała w sprawie budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego na 2025 r.	Obowiązujący	Budżet na 2025 r. został zatwierdzony i przyjęty do realizacji.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
133	17.12.2024	IX/156/24	Uchwała w sprawie wydatków budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, które w 2024 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego	Obowiązujący	Wydatki zgłoszone jako niewygasające z upływem roku budżetowego zostały zatwierdzone i przyjęte do realizacji.
134	17.12.2024	IX/157/24	Uchwała w sprawie zgody na kontynuację realizacji zadań z zakresu prowadzenia wspólnego przedstawicielstwa Województw: Lubelskiego, Podkarpackiego, Podlaskiego, Świętokrzyskiego i Warmińsko-Mazurskiego pn. <i>Dom Polski Wschodniej w Brukseli w 2025 r. i w latach następnych</i>	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
135	17.12.2024	IX/158/24	Uchwała w sprawie udzielenia Powiatowi Giżyckiemu, Ostródzkiemu, Piskiemu, Gołdapskiemu, Oleckiemu, Mrągowskiemu, Bartoszyckiemu, Iławskiemu, Działdowskiemu, Nowomiejskiemu, Ełckiemu, Olsztyńskiemu oraz Gminie Miejskiej Lidzbark Warmiński pomocy finansowej w formie dotacji celowej na realizację zadań bieżących związanych z prowadzeniem w 2025 r. Powiatowych Bibliotek Pedagogicznych oraz Miejskiej Biblioteki Pedagogicznej w Lidzbarku Warmińskim	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
136	17.12.2024	IX/159/24	Uchwała w sprawie udzielenia gminie wiejskiej Szczytno pomocy finansowej w formie dotacji celowej na dofinansowanie zadania w zakresie ochrony przeciwpożarowej polegającego na zakupie	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.

Lp.	Data podjęcia	Numer Uchwały ⁴	Tytuł	Status	Informacja o stanie realizacji
			nowego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej Trelkowo		
137	17.12.2024	IX/160/24	Uchwała w sprawie wskazania przedstawiciela Województwa Warmińsko-Mazurskiego do składu Rady Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
138	17.12.2024	IX/161/24	Uchwała w sprawie nadania Szkole Podstawowej z Ukraińskim Językiem Nauczania w Górowie Iławeckim imienia Mirona Sycza	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.
139	17.12.2024	IX/162/24	Uchwała w sprawie nadania Liceum Ogólnokształcącego z Ukraińskim Językiem Nauczania w Górowie Iławeckim imienia Mirona Sycza	Obowiązujący	Uchwała zrealizowana zgodnie z treścią.